

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىز تۇتاش

نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋەكالىت نومۇرى: 1 — 57)

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى (سەيشەنبە) (بۇ سان ئالتە بەت)

تارىم نېفىت قوماندانلىق شىتابى كۇچا خەلقىگە يەنە بىر ياخشى ئىش قىلىپ بەردى

9 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان كۇچا - دۆڭقوتان تاشيول قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى

دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ قاتناش شارائىتىنى ياخشىلاش، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشىگە ياردەم بېرىش ئۈچۈن، مەبلەغ قىس ئەۋەلدىمۇ 9 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ ئاجرىتىپ، كۇچا - دۆڭقوتان تاشيولىنى ھەقسىز ياساپ بېرىشنى قارار قىلدى. ياسىلماقتا بۇ يولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 25.6 كىلومېتىر بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە 17.6 كىلومېتىر يول دۆلەتنىڭ 3-دەرىجىلىك تاشيولى ئۆلچىمى بويىچە يېڭىدىن ياسىلىدۇ، سەككىز كىلومېتىر يول ئۆزگەرتىپ ياسىلىدۇ.

يىلدىن بۇيان، بۇ بىرلەشمە جەڭگە يەر ئاجرىتىپ بېرىش، سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش، ئاساسىي قۇرۇلۇش ئىسلىھەتلىرى ۋە تۇرمۇش مۇلازىمىتى جەھەتتە سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلدى. تارىم نېفىت قوماندانلىق شىتابى بىلەن دۆڭقوتان يېزىسى بىرلىكتە قانات يايدۇرغان ئىشچى-دېھقانلار بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشىپ، نېفىتلىك بىلەن يەرلىكنىڭ مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئۈلكە تىكلەپ بەردى. تارىم نېفىت قوماندانلىق شىتابى دۆڭقوتان، ئۇچا يېزىسى ۋە قىچىلىق

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەتئىمىن ئوبۇل خەۋەر قىلىدۇ: تارىم نېفىت قوماندانلىق شىتابى 9 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ ھەقسىز ياساپ بېرىدىغان كۇچا - دۆڭقوتان تاشيول قۇرۇلۇشىدا مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى ئىش باشلاندى. تارىم نېفىت، تەبىئىي گازلىقنى قىدېرىپ تەكشۈرۈش، ئېچىش بىرلەشمە جېڭى باشلانغان يەتتە يىلدىن بۇيان، بۇ بىرلەشمە جەڭگە قاتناشقان ئورۇنلار نېفىت، تەبىئىي گازلىقنى قىدېرىپ تەكشۈرۈش، ئېچىشتا خۇشاللىقلار نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. كۇچا ناھىيىسى يەتتە

ئاساسىي قاتلامنى ۋە خەلق ئاممىسىنى قەلبتە تۇتۇش كېرەك

— ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش تېلېفون يىغىنىدا سۆزلەنگەن سۆز

ۋاڭ لېچۈەن

(1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنى)

سرتىدىن كەلگەن مەھمانلارنى كۈتۈۋېلىشتا ئىسراپچىلىق، بەتخەجلىك يەنىلا بەك ئېغىر بولۇۋاتىدۇ؛ يەنە ھېچقانداق ماھىيەتلىك مەزمۇنى بولمىسىمۇ چەت ئەلگە چىقىش، باشقا ئۆلكىلەرنى تەكشۈرۈش پائالىيەتلىرى زىيادە كۆپىيىپ يامراپ كەتتى. بۇنداق ئەھۋاللار ۋە مەسىلىلەرنىڭ مەۋجۇت بولۇشى ھەم ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقىنى جىددىيلەشتۈرۈۋەتتى؛ ھەم پارتىيىمىزنىڭ ئىستىلىنى بۇلغاپ، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئوبرازىغا نۇقسان يەتكۈزدى، بىز يۈكسەك سىياسىي مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسى بىلەن قەتئىي، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، بۇ جەھەتتىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشتا دۆلەتنىڭ تېخىمۇ كۆپ مەدەت بېرىشىنى قولغا كەلتۈرۈش زۆرۈر، لېكىن ئەڭ مۇھىمى، چاچا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئۆز كۈچىمىزگە تايىنىپ ئىش كۆرۈپ، كىرىمنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەشكە تايىنىشىمىز كېرەك. مەركەز شىنجاڭغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈپ، شىنجاڭنىڭ مالىيىسىگە مەدەت بەرمەكتە، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا مەبلەغ سېلىش سالمىقىنى زورايتماقتا، لېكىن دۆلىتىمىزنىڭمۇ قىيىنچىلىقى بار، بىز مالىيە قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش تەدبىرلىرىنى ئويلاشقاندا، ئۈمىدىنى پۈتۈنلەي دۆلەتنىڭ كۆپرەك پۇل ئاجرىتىپ بېرىشىگە تايىنىشقا باغلاپ قويماق بولمايدۇ. ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇپ، كىرىمنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تىزگىنلەپ، تىرىشچان، ئىقتىسادچىللىقنى يولغا قويۇپ، بارلىق ئىشلارنى تىرىشچان، ئىقتىسادچىللىق بىلەن قىلىش - مالىيە مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنىڭ تۈپ يولى. يولداش ئابىلەت ئابدۇرېشىت سۆزىدە ئوتتۇرىغا قويغان مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇش، چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تۈرلۈك تەلەپلەر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ

قىلىشتا قاتتىق بولىغانلىقى، ھەتتا ئىچكى- تاشقى جەھەتتىن تىل بىرىكتۈرۈپ خىيانەت قىلىشى، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىشى سەۋەبلەرنىڭ مۇھىم بىرى ھېسابلىنىدۇ. ئايرىم دۆلەت كارخانىلىرىدا زىياننى ساختا مەلۇم قىلىش، پايدىنى يوشۇرۇش، باجدىن قېچىشتەك ئەھۋاللار مەۋجۇت. مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغى بارغانسېرى كۆپىيىپ كەتتى. بەزىلەر خام چوت ئىچىدىكى مەبلەغنى خام چوت سىرتىغا ئۆز مەيلىچە يۆتكىۋالدى، ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ تەخمىنەن 3 مىليارد يۈەندىن ئاشىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ مەبلەغنى باشقۇرۇش قالايمىقان، قالايمىقان چىقىم قىلىش، قالايمىقان ئىشلىتىش ئەھۋاللىرى ئىنتايىن ئېغىر دەرىجىدە ساقلاماقتا، بەزىلەر ھەتتا ھۆكۈمەت پۇلىنى ئۆز ئارا بۆلۈشۈۋالدى، خىيانەت قىلدى، يۆتكەپ ئىشلىتىۋالدى.

مالىيە چىقىمىدىن قارىغاندا، بىر تەرەپتىن، مالىيەدە قىيىنچىلىق ئېغىر بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئىسراپچىلىقمۇ ئېغىر بولۇۋاتىدۇ. پىكاپتا ئولتۇرىدىغانلار بارغانسېرى ياخشىسىنى تاللايدىغان بولۇپ كەتتى، ئۆي سالىدىغانلار ئۆلچەمنى بارغانسېرى ئۆزلەتتى، بەزى ئۆيلەرنىڭ كۆلىمى ئاشۇرۇلۇۋاتىدۇ، تېخىمۇ نۇرغۇنلىرىنىڭ زىننەتلەش، بېزىلىش ئۆلچىمى بەك يۇقىرى بولۇپ كېتىۋاتىدۇ، بۇنىڭغا بىر تۇتۇش قىلغاندا نەچچە ئون مىڭ يۈەن، 100 نەچچە مىڭ يۈەن ھەتتا مىليون يۈەن خەجلىۋېتىدىغان ئەھۋاللار بولۇۋاتىدۇ؛ كۆچمە تېلېفون يامراپ كەتتى. بۇلارغا كېتىۋاتقان چىقىمىنىڭ كۆپلۈكى كىشىنى چۆچۈتۈدۇ؛ يىغىنمۇ بارغانسېرى كۆپىيىپ، راسخوتمۇ بارغانسېرى ئۆسۈۋاتىدۇ، بىر قېتىم ئېچىلغان يىغىنغا ئاز بولغاندا 80 مىڭ، 100 مىڭ يۈەن، كۆپ بولغاندا نەچچە يۈز مىڭ يۈەن چىقىم قىلىنىۋاتىدۇ، چوڭراق يىغىنلارغا مىليون يۈەن كېتىۋاتىدۇ، يىغىنلارنى تىزگىنلەش چىڭ بولىدى، غەيرىي يىغىن خاتىرىلىرى بەك كۆپىيىپ كەتتى، ياتاق پۇلى، تاماق پۇلى بەك ئۆسۈپ كەتتى، بۇ جەھەتتە مەسىلە بەك گەۋدىلىك بولۇۋاتىدۇ؛ ھۆكۈمەت

مۇئەسسەسلەر قۇرۇلۇشىنى، يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشقا سېلىنما قىلىشقا كۆپرەك مالىيە كۈچى ئاجراتقىلى بولمىدى، بازارلاردا رىقابەت كۈچىگە ئىگە يۇقىرى تېخنىكىلىق ۋە ئۈنۈملۈك ئىشلەپچىقىرىش تۈرلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىشكە ماجالىمىز تېخىمۇ يېتىشمەي قالدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ھۆكۈمەت ئاپپاراتى ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ نورمال ھەرىكەتلىنىشىگە ئېغىر تەسىر يەتتى. بولۇپمۇ ناھىيە، يېزىلاردا قىيىنچىلىق تېخىمۇ گەۋدىلىك بولۇۋاتىدۇ، ئىش ھەققىنى تارقىتالماسلىق بېسىمى ناھايىتى ئېغىر بولۇۋاتىدۇ، بەزى ناھىيە، شەھەرلەر ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش ۋە كەسپىي تەرەققىياتقا ئىشلىتىلىدىغان مەخسۇس مەبلەغنى ئامالسىز ئىش ھەققى قىلىپ تارقاتتى، بۇنىڭ بىلەن مەخسۇس تۈرگە ئاجرىتىلغان مەبلەغنىڭ شۇ تۈردە ئەمەللىشىش نىسبىتى ناھايىتى تۆۋەن بولدى، بەزى ناھىيىلەر بانكىدىن قەرز ئېلىپ، بەزى كارخانىلار پۇل ئارىيەت ئېلىپ ئىش ھەققى تارقاتتى. بۇنداق ئەھۋاللار كادىرلار، ئىشچى- خىزمەتچىلەر قوشۇنىنىڭ مۇقىملىقى ۋە ئاكتىپلىقىنى جارى قىلدۇرۇشقا، ئىسلاھاتنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا ۋە ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنىڭ قانات يېيىشىغا ئىنتايىن پايدىسىز تەسىر كۆرسەتتى. بەزى جايلاردا مىللىي بۈلگۈنچى كۈچلەر بەزى ئورۇنلىرىمىزنىڭ ئىش ھەققىنى ۋاقتىدا تارقىتالمىغانلىقىدىن پايدىلىنىپ، پارتىيىنىڭ سىياسەتلىرىگە ھۇجۇم قىلدى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى يوققا چىقىرىپ، ئاممىنى قايىۋۇتقۇزۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلدى.

ھازىر كۆرۈلگەن مالىيە قىيىنچىلىقى ۋە جىددىيلىكى ۋەزىيىتىنىڭ كۆپ تەرەپلىمە سەۋەبى بار، بۇنى رەئىس ئابىلەت ئابدۇرېشىت ئويىچىكىتەپ تەھلىل قىلىپ ئۆتتى. خىزمەتتىن ئېلىپ ئېيتقاندا، بىردە كىرىم قىلىشقا تېگىشلىكىنى كىرىم قىلىشلىق، باشقۇرۇشقا

يولداشلار:

بۇ قېتىمقى تېلېفون يىغىنى ناھايىتى مۇھىم يىغىن. بايا يولداش ئابىلەت ئابدۇرېشىت ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋەكالىتەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە قىيىنچىلىقى ۋەزىيىتىنى تەھلىل قىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىشنى كونكرېت ئورۇنلاشتۇردى، مەن بۇنىڭغا تامامەن قوشۇلمەن. بۇ يەردە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ بۇ ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا ئازراق سۆزلىمەكچىمەن.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئىقتىسادنىڭ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە كىرىمى زور ھەجىمدە ئېشىپ، مالىيەدە ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ئۆستى. بولۇپمۇ 7- بەش يىللىق پىلان، 8- بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە خېلى تېز ئېشىش سۈرئىتى ساقلاپ قېلىندى. 1995- يىللىق مالىيە كىرىمى 1985- يىلىدىكىگە قارىغاندا ئۈچتىن كۆپرەك قاتلاندى. بۇ بىر تەرەپتىن، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلەرنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بەردى، ئىقتىسادنىڭ سىجىل، تېز راۋاجلانغانلىقىنىڭ مۇقەررەر نەتىجىسى بولدى؛ يەنە بىر تەرەپتىن، مالىيە، باج سېپىدىكى خىزمەتلەرنىڭ ناھايىتى نەتىجىلىك ئىشلەنگەنلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈپ بەردى، بۇنى مالىيە، باج سېپىدىكى كادىرلار، ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ تىرىشىپ ئىشلىگەنلىكىنىڭ نەتىجىسى دېيىشكە بولىدۇ، لېكىن ھازىر ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە ۋەزىيىتى جىددىي بولىدۇ. مالىيە كىرىمى تېز ئېشىش بىلەن بىللە، چىقىمۇ تېز ئېشىۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە كىرىم تۈپ سانى كىچىك، چىقىم تۈپ سانى چوڭ، كىرىم- چىقىمىنى بالانس قىلىشتا قىيىنچىلىق زور، بۇ قىيىنچىلىق يىلۋېيىل ئېشىپ بېرىش يۈزلىنىشىدە تۇرۇۋاتىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيىسىدە قىزىل رەقەم يىلدىن يىلغا

قىيىنچىلىق زور، بۇ قىيىنچىلىق يىلمۇ يىل تېشىپ بېرىش يۈزلىنىشىدە تۇرۇۋاتىدۇ، ئاپتونوم رايونىڭ مالىيىسىدە قىزىل رەقەم يىلدىن يىلغا كۆپىيىۋاتىدۇ، بۇ يىلقى چىقىم خام چوتنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى بۆلۈشكە نەقچوت سانى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئېشىشى ناھايىتى ئاز بولسۇمۇ، كىرىم - چىقىم خام چوتىدا يەنە نەچچە يۈز مىليون پەرق كۆرۈلدى. بۇ يەردە تېخى دۆلەتنىڭ سىياسىتى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن كۆپەيتىش زۆرۈر چىقىملىرىنىڭ خام چوتقا كىرگۈزۈلمىگەنلىكى ئامىلىمۇ بار. مالىيىدىكى جىددىلىك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا ئېغىر قىيىنچىلىق پەيدا قىلدى. مالىيىدىن جىددىي مەدەت بېرىشكە تېگىشلىك چوڭ-چوڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئامال بولمىدى، ئۇل

تويىپكىتىپ تەھدىل قىلىپ تۇتتى، خىزمەتتىن ئېلىپ يېتىلغاندا، بىزدە كىرىم قىلىشقا تېگىشلىكنى كىرىم قىلماسلىق، باشقۇرۇشقا تېگىشلىكلىرىنى باشقۇرماسلىق ۋە مالىيىدە قاتمۇقات قىيىنچىلىق تۇرۇقلۇق ئېغىر دەرىجىدە ئىسراپچىلىق قىلىشتەك مەسىلىلەر ھەققىدە تەن ساقلانماقتا. كىرىم قىلىشتا كاۋاك كۆپ، باج ئوغرىلاش، باج يوشۇرۇش يەنىلا ئومۇميۈزلۈك ساقلانماقتا، بولۇپمۇ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تەركىبىدە بولمىغان ئىقتىساد ساھەسىدە باج ئوغرىلاش، باج يوشۇرۇش ئەھۋالى خېلىلا ئېغىر دەرىجىدە ئومۇميۈزلۈك ساقلانماقتا. بۇنداق بولۇشتا تىجارەت قىلغۇچىلارنىڭ قانۇن قارشى كۈچلۈك بولمىغانلىقى ئۈستىگە باج قوشۇندىكى بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ قانۇن تۇرۇقلۇق قانۇنغا تايانمىغانلىقى، قانۇننى ئىجرا

خادىملىرى بەك خۇپىيىپ كەتتى، ياتاق پۇلى بەك ئۆسۈپ كەتتى، ئاشۇرۇش، چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تۈرلۈك تەلەپلەر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قايتا-قايتا، ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىشىدىن ئۆتكەن ھەم خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش رەھبەرلىرى ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان بىر قىسىم پېشقەدەم يولداشلارنىڭ پىكرى ئېلىنغاندىن كېيىن بېكىتىلگەن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى چوڭ بەزىلەر بۇ تەدبىرنى بىردەك ھىجابە قىلدى، پېشقەدەم يولداشلارمۇ بۇ تەدبىرگە قىزغىن قوشۇلدى. ئىشلىنىمىزكى، بۇ تەدبىرلەر يەتكۈزۈلۈپ ئىزچىللاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، چوقۇم كادىرلار، ئاممىنىڭ ئومۇميۈزلۈك قوللىشىغا ۋە قارشى ئېلىشىغا ئېرىشىدۇ.

بۇ جەھەتتە مەسىلە بەك گەۋدىلىك بولۇۋاتىدۇ؛ ھۆكۈمەت پۇلغا داۋالاشقا ئىسراپچىلىق ئېغىر، كېسەلنىڭ ئېغىر، يېنىكلىكىگە قارىماي زامانىۋى ئەسۋاب، ئۆسكۈنىلەردە تەكشۈرىدىغان ئەھۋاللار بار. ئەسلىدە دۆلىتىمىزدە ئىشلەنگەن دورا بىلەن داۋالانغىلى بولىدىغان كېسەللەرگە ئىمپورت قىلىنغان دورىلارنى يازدۇرىدىغان، ھېچ بولمىغاندا ئۈچ خىل مەبلەغ كارخانىسى ئىشلەپ چىقارغان دورىلارنى يازدۇرىدىغان، رېتسېپنى جىق يازغۇزۇپ كۆپ دورا ئېلىۋالىدىغان، بىر كىشىنىڭ داۋالىنىش راسخوتىدىن پۈتۈن ئائىلىدىكىلەر بەھرىمەن بولىدىغان ئەھۋاللار ساقلانماقتا؛ ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدە ھۆكۈمەت پۇلغا يېيىش-ئىچىش ئاساسەن توسۇلغان بولسۇمۇ، ئاپتونوم رايونىمىز

ئاپتونوم رايونىمىز جەمئىيەتنىڭ نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش يولىنى كېڭەيتتى

ئۆز خەۋىرىمىز. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئورگانلار، ئورۇنلار نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش ئىشىغا پائال قاتنىشىپ، ئۆز ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، نامرات رايونلارغا مالىيە كۈچى، ماددىي كۈچ، ئىختىساس ئىگىلىرى، پەن-تېخنىكا جەھەتتە ياردەم بېرىپ، جەمئىيەتنىڭ نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش يولىنى يەنىمۇ كېڭەيتتى. 1988-يىلى باشلانغان ئورگان، ئورۇنلارنىڭ نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى - ئىجتىمائىي كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇشنىڭ بىر خىلى شەكلى، ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق 62 پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگىنى، كارخانا، كەسپىي ئورۇن 30 نامرات ناھىيىگە ۋە 19 نامرات يېزىغا ياردەم بەرمەكتە. 1995-يىلى ئاپتونوم رايون 1 مىليون كىشىنىڭ ئوزۇقلىنىش، كىيىنىش قۇرۇلۇشى پىلانىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇشقا باشلانغاندىن بۇيان ئورگان، ئورۇنلارمۇ مۇناسىپ ھالدا نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش سالىمىنى زورلايتتى، نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش بويىچە ئالاقچىلەرنى بېكىتتى، ئاساسلىق رەھبەرلەر مەسئۇل بولغان نۇقتا بەلگىلەپ نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇردى، ئۇلار نامرات ناھىيىلەرنى تەكشۈردى

ئاقسۇ كۈنئەھەر ناھىيىسىدە ئېگىز تېرىلغۇ پىلانى ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى

ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت ئۆمەر خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ كۈنئەھەر ناھىيىسىدە 6-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 76 مىڭ 660 مو يەرگە ئېگىز قوناق تېرىلىپ، يىل بېشىدىكى پىلان بىر ھەسسەدىن كۆپرەك ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى سۈلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىلغان قوناق 61 مىڭ 880 موغا، قارەڭلىك سۈلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىلغان قوناق 2500 موغا يەتتى. بۇنىڭغا ئەتىيازدا تېرىلغان 32 مىڭ مو (سۈلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىلغان 27 مىڭ مو) بالدۇر پىشىدىغان قوناقنى قوشقاندا، ناھىيە بويىچە بۇ يىل تېرىلغان ئومۇمىي كۆممىقوناق كۆلىمى 108 مىڭ 660 موغا، سۈلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىلغان 91 مىڭ 382 موغا يېتىپ، يىللىق ئاشلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرۇشقا پۇختا ئاساس سېلىندى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يىپەك - ئىچىك سانائىتى ۋە باقمىچىلىق كەسپىنىڭ راۋاجلىنىشىغا

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت گروزىيىلىك مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز چىن جىيەن خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، گروزىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ سودا ۋە تاشقى مۇناسىۋەت مىنىستىرى كۈنىستاننىن زارداستانشۋېل باشچىلىقىدىكى گروزىيە جۇمھۇرىيىتى ئىقتىساد-سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنىدىن 19-كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا زىيارەتتە بولىدۇ. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇشۇ ئاينىڭ 13-كۈنى كەچتە شىنجاڭ «خەلق» سارىيىدا گروزىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى. گروزىيە جۇمھۇرىيىتى ئىقتىساد-سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى جۇڭگو بىلەن گروزىيە 1995-يىلى 9-ئايدا ئىمزالانغان مۇددىئا نامىدىكى شىنجاڭ بىلەن ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرۇشقا ئالاقىدار قىسمى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى بولۇپمۇ يېنىك سانائەت، يېمەكلىك سانائىتى ۋە ساياھەتچىلىكنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى نۇقتىلىق ئىگىلەش مەقسىتىدە شىنجاڭغا زىيارەتكە كەلگەن. رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت كۆرۈشۈشتە مېھمانلارغا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەرەققىيات ئومۇمىي ئەھۋالى ۋە 9-بەش يىللىق تەرەققىيات پىلانىنى تونۇشتۇردى، جۇڭگو بىلەن گروزىيىنىڭ مۇناسىۋىتىنى ئۈزلۈكسىز راۋاجلاندۇرۇش ئاساسىدا، شىنجاڭ بىلەن گروزىيىنىڭ دوستلۇق، زىيارەتكە كەلگەن.

3-تۈەن - مەيدان پارتكومى كادىر-ساقچىلار ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ تۇرمۇشىغا كۆڭۈل بۆلۈپ، ئۇلارنى خاتىرجەم قىلدى. سۈرەتتە: تۈەن-مەيدان رەھبەرلىرى 50 نەچچە ياشلىق پېشقەدەم ساقچىنىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى تەبىرىكلەمەكتە. ۋاك جىيەنچاڭ فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تەپتىش ئورگانلىرى بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئىقتىسادىي دېلوالارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم سېيىتتىياز خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ئىككى دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرى بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا «قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىش، دېلوالارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى چىڭ تۇتۇش» فاھجىنىنى ئىجرا قىلىپ، ئىقتىسادىي جىنايەت دېلوالىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تەپتىش ئورگانلىرى دېلو تۇرغۇزۇپ بىر تەرەپ قىلغان ئىقتىسادىي جىنايەت دېلوسى 167 گە، بۇنىڭغا چېتىشلىق ئادەم 204 كە يەتتى. بۇ دېلوالارنىڭ ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ئېنىقلانغان چوڭ دېلو، مۇھىم دېلو كۆپىيگەن بولۇپ، تۇرغۇزۇلغان دېلونىڭ 82 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن. ئىقتىسادىي جىنايەت دېلوالىرى ۋاقتىدا تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغانچا، دۆلەت ۋە كوللېكتىپ 13 مىليون 890 مىڭ يۈەنلىك بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قېلىنغان.

لەنپىيە قۇرۇلۇشى پائالىيىتى ئارقىلىق كادىرلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، تۆمۈريول ترانسپورتىنى سوتسىيالىستىك زامانۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن يەنىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرايلى

ئەخمەت يۈسۈپ

كادىرلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، تۆمۈريول ترانسپورتىنى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ تەلپىگە ئۇيغۇنلاشتۇرۇپ سوتسىيالىستىك زامانۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن يەنىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرۇش مەقسىتىدە تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بىنائەن ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىمىز ئۆتكەن يىلىدىن بۇيان لىنىيە قۇرۇلۇشى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تۆمۈريول سىستېمىمىزنىڭ قىياپىتىدە ئىلگىرى كۆرۈلۈپ باقمىغان ئۆزگىرىش ھاسىل قىلدى.

ئىدارىمىزنىڭ لىنىيە قۇرۇلۇشى سۈپىتىنى مىنىستىرلىكنىڭ تەلپىدىكى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش ئۈچۈن، 1995 - يىل 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنىگىچە، بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 8 - كۈنىگىچە ئىككى قېتىم «100 كۈنلۈك لىنىيە قۇرۇلۇشى بىرلەشمە جېڭى» ئېلىپ باردۇق. بىرلەشمە جەڭ مەزگىلىدە كادىرلار، ئۆستىلەر باشلامچى بولۇپ، ئالدىدا يول باشلاپ 1 - سەپكە بېرىپ ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن بىرلىكتە جان تىكىپ ئىشلىدى. ئۈرۈمچى، قۇمۇل شۆبە ئىدارە ئورگىنىدىكى 80 دىن كۆپرەك كادىر ئايرىم - ئايرىم ھالدا 80 نەچچە ئاساسىي قاتلام، بېكەتلەرگە بېرىپ بىر نەچچە ئاي ئۆيگە قايتماي ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن بىللە يېتىپ - قوپۇپ ئۆسكۈنىلەرنى رەتلەپ، ئىشخانا، ھويلىلارنى تۈزەپ، ئىدارە مۇقىمىدا يۇقىرى بىلەن تۆۋەننىڭ ئالاقىسىنى تېزلىك بىلەن قويۇقلاشتۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچى ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ روھىنى ئۇرغۇتۇپ، ئۇلاردا تولۇپ تاشقان ئىشەنچ تۇرغۇزۇپ، «1 - سەپتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ھۇجۇم قىلىش» 2 - سەپتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياردەم بېرىش، دەم ئېلىشقا چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر، ئائىلە تاۋابىئاتلار، ئوقۇغۇچىلار ئالدىنقى سەپنى قوللاپ ياردەم بېرىش» ۋەزىيىتى شەكىللەندۈردى. ئۈرۈمچى ۋاگون ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى رېمونتچىلىق سېخىنىڭ باشلىقى چىڭ ۋېي ئۆز بەندىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشلاپ دەم ئېلىش ۋاقتىنى قۇربان قىلىپ ئۆتكەن قاتتىق ھۇجۇم قىلدى. مەبلەغنىڭ يېتىشمىگەن يېرىگە

ئۆزىنىڭ 800 يۈەن مائاشىنى ئىشلىتىپ «جەڭ» نىڭ ئوڭۇشلۇق داۋام قىلىشىنى كاپالەتلەندۈردى. بالىسىنىڭ قىزىقىسى ئۆرلەپ كېتىش ھەر قانداق ئاتا - ئانىنى ئەسىرتىدىغان ئىش. بۇ قېتىم ئۇنىڭ بالىسىنىڭ قىزىقىسى ئۆرلەپ كەتكەندە، ئايالى بالىسىنى ئېلىپ ئۇنى يوقلاپ كەلدى. ئۇنىڭ ئايالى قاتتىق تەسلىنىپ بالا ياخشىلانغاندىن كېيىن، بۇ «جەڭ» گە ئەر - ئايال بىرلىكتە ئاتلاندى. پىچان يول ئاسراش ئۇچاستىكىسىدىكى دەم ئېلىشقا چىققان ئىشچى ياڭ شۇينىڭ ئۈچ ئوغلى ۋە بىر كۈيىوغلى بۇ ئۇچاستىكىدا گۇڭجاڭ بولۇپ، لىنىيە قۇرۇلۇشى جەريانىدا پۈتۈن ئائىلىدىكى چوڭ - كىچىك، قېرى - ياش بىرلىكتە ئاتلىنىپ بىرلىشىپ ئىشلەپ، ئۆزلىرى باشقۇرۇپ كەلگەن مەشغۇلات قىلىش تەۋەلىكىنى بىرىنچى قېتىمدا كۆزلىگەن نىشانغا يەتكۈزدى. كىشىلەر ئۇلارنى لىنىيە قۇرۇلۇشى جېڭىدىكى «ياڭ ئائىلىسىنىڭ ئەزىمەتلىرى» دەپ تەرىپلەشتى. ئۈرۈمچى ۋوگزال، قۇمۇل توك ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى قاتارلىق ئورۇنلار، 50 تىن ئارتۇق ۋوگزال، ئۇچاستىكىلاردىكى ئائىلە كومىتېتلىرى لىنىيە قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئالدىنقى سەپكە يار - يۆلەك بولۇشقا ئاتلاندى. ئۇلار ئائىلە تاۋابىئاتلارنى تەشكىللەپ تاماق ئەتتى، پويىزلارنى سۈرتتى، ئاچالارنى تازىلىدى، يوققان - كۆرۈنمەننى يۇدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە «لىنىيە قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇپ بىخەتەرلىككە كاپالەتلىك قىلىش» خەتلىرى تىكىلگەن پېتەكلەرنى تىكىپ 1 - سەپكە سوۋغات قىلىپ ئاساسىي قاتلامدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن ئىلھام بەردى. تەڭرىتاغ ئىچىدىكى خوستاي بېكىتى بەلگە چىراغ بەندىدىكى گۈرۈپپا باشلىقى جازايدەن ئائىلىسىدىكى ئۈچ ئەۋلاد كىشىلەر بىللە 1 - سەپتە جەڭ قىلدى. پىچان يول ئاسراش ئۇچاستىكىسىدىكى دەم ئېلىشقا چىققان ئۈچ خىزمەتچى باشقا ئورۇنلارنىڭ خىزمەتكە تەكلىپ قىلىش چاقىرىقىمىنى رەت قىلىپ، بۇرۇنقىدەكلا «ئانا ئائىلىسى» گە كېلىپ

لىنىيە قۇرۇلۇشى ئۈچۈن خالىسا يول رېمونت قىلىشقا قاتناشتى. كۈيتۈك يول ئاسراش ئۇچاستىكىسى شىخو يول ئاسراش بۆلىكىدىكى گۇڭجاڭ خوسىيىكۈن بىر قېتىم جازالىنىپ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشقان ئىشچى بولۇپ، لىنىيە قۇرۇلۇشى جەريانىدا ئائىلىسىنى ئۇنتۇپ، كۆپچىلىكىنى ئويلاپ ئىشچىلارغا باشلامچىلىق قىلىپ ئۇچاستىكا بويىچە ئەڭ ناچار بولغان 12 كىلومېتر لىنىيە ئەڭ ياخشى لىنىيىگە ئۆزگەرتتى. ئىدارە مائارىپ باشقارمىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەربىيەلەش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى چىڭ چۈنشاڭنىڭ ئايالى ئېغىر كېسەل بولۇپ ئوپىراتسىيە قىلىنغاندا ئايالىنى بالىلىرىغا قاراشقا تاپشۇرۇپ قويۇپ، ئۆزى 1 - سەپكە بېرىپ ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن بىرلىكتە لىنىيە قۇرۇلۇشى بىرلەشمە جېڭىگە قاتناشتى. پىچان ۋاگون تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى پارتىيە ياچېيكا شۇجىسى جاڭ خۇڭگەي توي قىلىشى ئۈچ قېتىم كېچىكتۈرۈپ «لىنىيە قۇرۇلۇشىدا كۆزلىگەن نىشانغا يەتمىگەن ئۆيگە قايتماسلىق» نى بىلدۈردى. شۇڭا نۇرغۇنلىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەسلىرىگە ھالدا كادىرلارنىڭ يۈزى كۆيۈپ قارايدى، بىزنىڭ تاملىرىمىز ئاقاردى، كادىرلارنىڭ بەدەن ئېغىرلىقى چۈشتى، خىزمەتلەر يۈرۈشتى، دېيىشتى. ئىدارىمىز غەربىي شىمال رايونىدىكى تەبىئىي مۇھىت شارائىتى ناچار 1000 چاقىرىملىق چۆل - جەزىرە، 100 چاقىرىملىق شامال ئېغىزى، ئېگىز تاغ، ھاۋاسى شالاڭ، كىلىماتى ناچار، سۇسىز چۆللەرگە جايلاشقان بولۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ خاتىرجەملىكىنى ۋە مۇقىملىقىنى ساقلاش بىر قەدەر قىيىن ئىش ئىدى، بىخەتەر ئىشلەش ھەر خىل تەھدىتكە ئۇچرايتتى. لىنىيە قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلغاندىن كېيىن جايالىق رايونلارنىڭ مۇھىتى يېڭى تۈسكە كىردى. ئىدارە بويىچە 14 تۈرمۈش رايونى دەسلەپكى قەدەمدە پاك - پاكىز، گۈزەل، قولايلىق، رەتلىك بولۇش ئۆلچىمىگە يەتتى. ئاساسىي قاتلامدىكى نۇرغۇن بېكىتىمىزنى تۆمۈريول مىنىستىرى خەن شۇبېڭ: «قورۇ سرتى چۆل - جەزىرە، ھويلا ئىچى تاغ - ۋازان» ئىكەن

دەپ مەدھىيىلدى. ھازىر كىچىك كۆكتاتلىق، كىچىك گۈللۈك، كىچىك تاشخانا، كىچىك مۇنچا، كىچىك كۆڭۈل ئېچىش ئورۇنلىرى بەرپا قىلىندى. لىنىيە قۇرۇلۇشى مۇھىتىنى ئۆزگەرتتى. مۇھىت ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلىدى. كۆپلىگەن بېكەت، ئۇچاستىكىلاردىكى بۇرۇن ئالمىشىشى تەلەپ قىلىپ ئىلتىماس يازغانلار ئىلتىماسنى قايتۇرۇۋېلىپ جايالىق رايونلاردا ئىشلەش ئىرادىسىنى بىلدۈردى. خېجىڭ پويىز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسىدىكى نۇرغۇن بېكەتلەر ئېگىز تاغلار ئارىسىدا بولغاچقا، ئىشچى - خىزمەتچىلەر نۆۋەتلىشىپ ئىشلەيتتى. ئەمدى ۋاقتى توشقانلار تاغدىن چۈشەي ئىشلەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى. تۈزلەڭلىكتىكى بېكەتلەردە ئىشلەيدىغانلار تاغلىق بېكەتلەرگە بېرىپ ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى. خېجىڭ يول ئاسراش ئۇچاستىكىسىدىكى 21 جۈپ ئەر - ئايال ئېگىز تاغدىكى بېكەتلەرگە ماكانلاشتى. نۇرغۇنلىغان چۆل - جەزىرلەردە ئىشلەيدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر بالا - چاقىلىرىنى ئۆزى ئىشلەيدىغان ئورۇنلارغا ئېلىپ بېرىپ ئۆزلىرى بىنا قىلغان يېڭى مەزىرلەردىن ھۇزۇرلاندى. ئائىلە تاۋابىئاتلار بۇ يېڭى ئۆزگىرىشلەرنى كۆرۈپ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى شۇ يەردە خاتىرجەم ياخشى ئىشلەشكە ئىلھاملاندۇردى. كادىرلار ۋە ئامما ھەقىقىي ھەرىكەتكە كەلگەچكە، بۇ پائالىيەتنىڭ نەتىجىسى تېزلا كۆرۈلدى. بۇ يىل 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىدا لىنىيە قۇرۇلۇشىمىز تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بىز نەتىجىلەرنى مۇستەھكەملەپ، بۇ يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا بىخەتەرلىك لىنىيىمىزنى ئۈلگىلىك لىنىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىش يولىدا بوشاشماي ئىشلەپ لىنىيە قۇرۇلۇشى دولقۇنىنى داۋاملىق ئەۋج ئالدۇرۇپ، تېخىمۇ زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشىمىز.

قاراماي ئېلىكتىر ئىستانسىسىنىڭ ئېلىكتىر ئۈسكۈنىلىرىنى قۇرۇشتۇرۇش شىركىتى ئۈسكۈنىلەرنى يىللىق تەكشۈرۈش رېمونت قىلىش خىزمىتىدە مەشغۇلات تۈرى كۆپ، ئادەم ئاز ئەھۋال ئاستىدىمۇ تەكشۈرۈش رېمونت قىلىش ۋەزىپىسىنى ۋاقتىدا تاماملاپ، نېفىت ئىشلەپچىقىرىشقا كېتەرلىك توكقا كاپالەتلىك قىلدى. سۈرەتتە: ئىشچىلار ئۈسكۈنىلەرنى رېمونت قىلماقتا. مۇھەممەت قۇربان روزى فوتوسى

بۇ يىل دۆلىتىمىزدە شەخسلەرنىڭ پۇل مۇئامىلە مۈلكىنى ئۆز نامى بىلەن خاتىرىلەش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى

بۇ يىل ئېلىمىزدا «شەخسلەرنىڭ پۇل مۇئامىلە مۈلكىنى ئۆز نامىدا خاتىرىلەش تۈزۈمى» دەپ ئاتالغان شەخسلەر بانكا ھېساباتى تۈزۈمى يولغا

قويۇلدى. بۇنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى مۇنداق: شەخس ئامانەت قويغۇچىلار پۇل قويغاندا ۋە ئالغاندا سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى كۆرسىتىدۇ، چەككە سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنىڭ نومۇرى يېزىلىدۇ، ھازىر ئالاقىدار تارماقلار نىزام تۈزۈۋاتىدۇ. ئالاقىدار ئەربابلارنىڭ تونۇشتۇرۇشىدىن قارىغاندا، دۆلىتىمىز بۇ تۈزۈمنى يولغا قويۇشتا تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنى نەزەردە تۇتقان: بىرىنچى، ئامانەت قويغۇچىلارنىڭ مەنپەئىتى ھەم مال - مۈلكىنىڭ بىخەتەرلىكىنى تېخىمۇ ياخشى قوغداش؛ ئىككىنچى، دۆلىتىمىزنىڭ باج تۈزۈمى مۇكەممەللىشىش جەريانىدا تۈزۈۋاتىدۇ، بولۇپمۇ شەخسىي تاپاۋەت بېجى توغرىسىدا ھازىرغىچە تېخى ئىلمىي ھەم مۇكەممەل بىر يۈرۈش تەكشۈرۈش ۋە مەلۇم قىلىش تۈزۈمى ئورنىتىلدى، بۇ تۈزۈم شەخسىي تاپاۋەت بېجى تۈزۈمىنى مۇكەممەللىشىشكە پايدىلىق؛ ئۈچىنچى، ھازىر ئامانەتكە قويۇلغان نۇرغۇن پۇل ئىچىدە ئومۇمىي پۇلنى شەخسلەرنىڭ نامىدا ئامانەتكە قويۇش ئەھۋالى بىر قەدەر ئومۇملىشىپ قالدى، بۇ تۈزۈمنىڭ يولغا قويۇلۇشى مەبلەغنىڭ خاراكتېرىنى ئېنىق ئايرىش، مەبلەغنىڭ باشقا يوللار ئارقىلىق ئوبوروت قىلىشىنى ۋە «كىچىك خەزىنە» لەرنى توسۇشتا چوقۇم مەلۇم دەرىجىدە چەكلەش رولىنى ئوينايدۇ.

ئىچكى سودا مىنىستىرلىكى مېھمانخانىلارنىڭ سانى تويۇنۇشقا يۈزلەندى، دەپ بىشارەت بەردى

جۇڭگودا ھازىر 210 مىڭ ئەتراپىدا مېھمانخانا بار. ئىچكى سودا مىنىستىرلىكىدىكى ئالاقىدار ئەرباب: ھازىر جۇڭگودا مېھمانخانىلارنىڭ سانى تويۇنۇشقا يۈزلەندى، لېكىن جايىلار يەنىلا قارىغۇلارچە يېڭى تۈرلەرگە تۈتۈش قىلىۋاتىدۇ، دېدى. ئىچكى سودا مىنىستىرلىكى مېھمانخانا كەسپىنى تەرتىپلىك تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن، يېقىندا تەرتىپكە سېلىش تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى: 1. ئوتتۇرا، ئالىي دەرىجىلىك مېھمانخانىلارنىڭ سانىنى قارىغۇلارچە كۆپەيتىۋەتمەي، بەلكى باشقۇرۇش ۋە مۇلازىملىق جەھەتتە تازا كۈچ سەرپ قىلىش، يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىپ، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش، ئالاھىدە تىجارەتنى تەزەققىي قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىش، ئىچكى - تاشقى بازارلارنى ئېچىش لازىم. 2. ئوتتۇرا دەرىجىلىك مېھمانخانىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى ئاساس قىلىپ، سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىپ ئاممىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش، ئۇچاستىكىلارنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ ئاشخانا، ساياھەت تاۋارلىرى تىجارىتى قاتارلىق كەسىپلەرنى تەسىس قىلىپ، كارخانىنىڭ رىقابەت ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش كېرەك.

غاز مۇنچىسى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى

تولۇق بولمىغان ستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، ھازىر مەملىكەت بويىچە گاز مۇنچىسى ئىشلەپچىقىرىشدا تەمىنلەش تەلەپتىن ئېشىپ كېتىش ۋەزىيىتى شەكىللەنگەن. مەھسۇلاتلار ناچار بولۇش ياكى ئورنىتىش، ئىشلىتىش مۇۋاپىق بولماسلىق تۈپەيلىدىن ھادىسە يۈز بېرىپ ئۆلگەنلەر سانى كۆرۈنەرلىك ئېشىپ، گاز مۇنچىسىنىڭ بىخەتەرلىك مەسىلىسى پۈتكۈل جەمئىيەت كۆڭۈل بۆلىدىغان

يولدىكى پىداكارلىق ئابدۇرېھىم سىدىق، ئەخمەت ئەخمەت

بۇ يىل 28 - ئاپرېل، ھاۋا ئوچۇق ئىدى، قۇربان ھېيت ھارپىسى بولغاچقا، ئادەمنىڭ كۆپلىكىدىن باي ناھىيىسىنىڭ بازىرى تىقما - تىقما بولۇپ كەتكەنىدى. باي تاشيول ئۇچاستىسىغا قاراشلىق ياقا ئېرىق داۋبەنىنىڭ ئىشچىسى قۇربان سىدىق سودىسىنى تۈگىتىپ، بىر يەككە تىجارەتچىنىڭ N - 0476 نومۇرلۇق مىنىبۇسقا چىقتى. 24 يولۇچى چۈشكەن بۇ مىنىبۇس بەك كونسىراپ كەتكەن بولغاچقا، يولدا، تولا توختاپ قالاتتى. مىنىبۇس كەچ سائەت توققۇزدا «2946» نومۇرلۇق ئۆلكە يولىنىڭ 127 كىلومېتىرلىق قىسمىغا كەلگەندە، يەنە بۇزۇلۇپ توختىدى. شوپۇر خېلى ھەپىلەشتى، بولمىدى. ئۇ ئاخىرى ماتور قايقىنى ئېچىپ، ماي يولىنى رېھوت قىلماقچى بولدى. مىنىبۇسنىڭ تېزىرەك ئوڭشىلىشىنى ئارزۇ قىلىشقان يولۇچىلاردىن بىرىسىمۇ پەسكە چۈشەي تەقەززارلىق بىلەن كۈتۈپ تۇرۇشتى.

ئوت ئالدۇرغاندا، مىنىبۇسقا تۇيۇقسىز ئوت كەتتى.

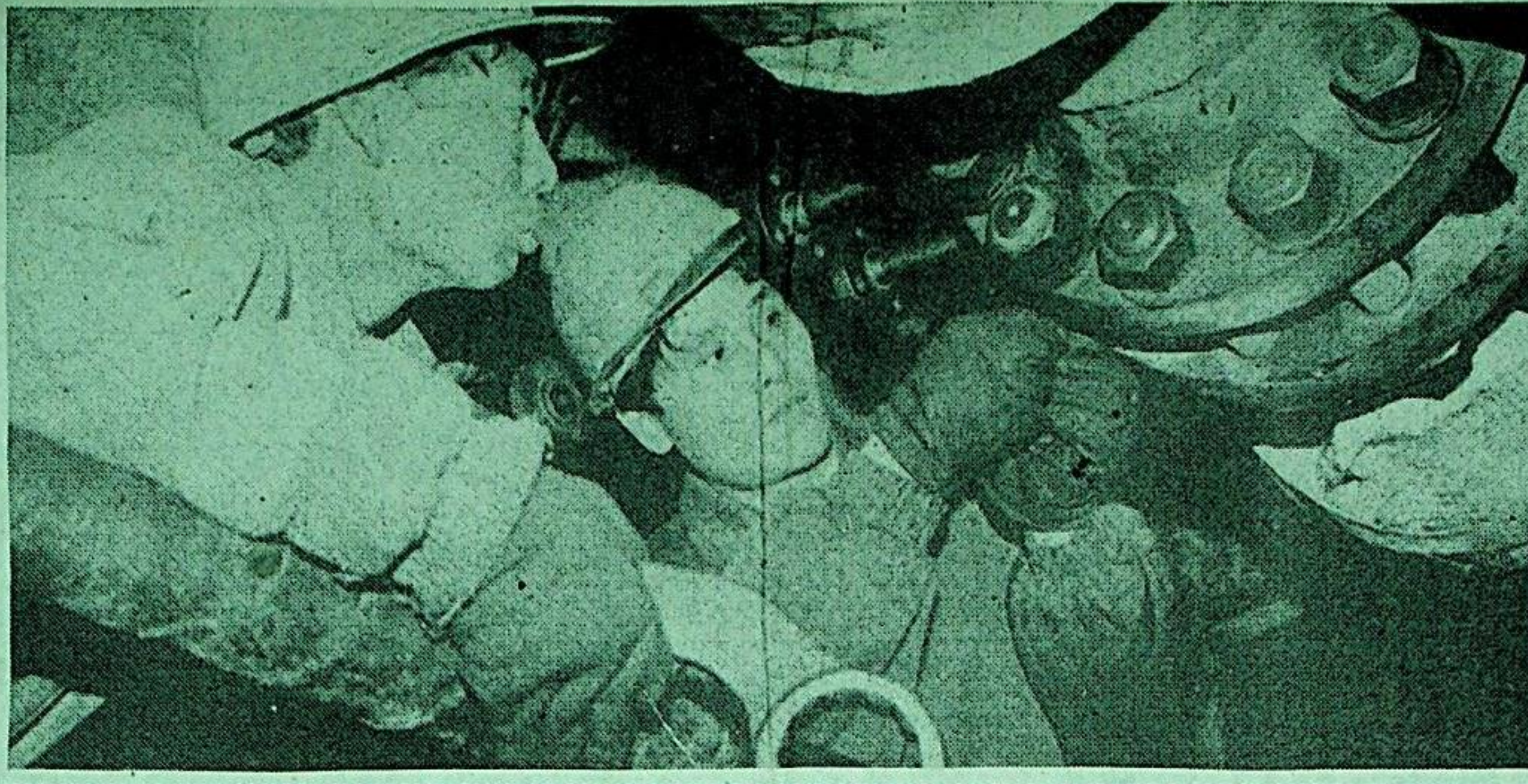
- مىنىبۇسقا ئوت كەتتى، قاچايلى!

يولۇچىلار قىيا - چىيا قىلىشىپ ئىشكە، دېرىزىگە ئۆزلىرىنى ئاتتى. ئىشك يېنىدا ئۆرە تۇرغان قۇربان ئىشكىنى ئېچىشقا پۈتۈن كۈچىنى ئىشلەتكەن بولسىمۇ، بولمىدى، ئىشكىنىڭ يېنىغا قويۇلغان توڭلاتقۇ يولىنىمۇ، ئىشكىنىڭ بىر قانچىسىنىمۇ توسۇۋالغانىدى. قۇربان سىدىق يولۇچىلارغا تۇتۇشۇۋاتقان ئوتنى كۆرۈپ، مۇشت بىلەن ئىشكىنىڭ يېنىدىكى دېرىزىنى قاتتىق ئۇرۇپ ئاچتى. ئۇ ئاۋۋال بالىلىق ئايالىنى بالىسى بىلەن كۆتۈرۈپ دېرىزىدىن سىرتقا چىقىرىۋەتتى - دە، چاچلىرىنىڭ، كىيىملىرىنىڭ كۆيۈۋاتقىنىغا قارىماي، سەكرەپ پەسكە چۈشۈپ، دېرىزىلەرنىڭ ھەممىسىنى بىر - بىرلەپ چاقتى. ئۇ ئارقا - ئارقىدىن ئۈچ ئايالىنى دېرىزىدىن تارتىپ چۈشۈرۋالدى. دېرىزىدىن سەكرەپ چۈشۈۋاتقان يولۇچىلاردىن ئۈچ ئىشكىنىڭ مىنىبۇس چاقىلىرى تۈۋىدىلا ھالسىزلىنىپ يېتىپ قالغانلىقىنى، كىيىملىرىنىڭ ئوتتا كۆيۈۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، قانغا بويالغان قوللىرى بىلەن ئۇلارنى بىردىن - بىردىن 20 مېتىر يىراقلىققا توشۇدى. ئەتراپى قۇيۇق پۇرىقى قاپلىدى. مىنىبۇسنىڭ 15 يولۇچى قۇتۇرۇۋېلىندى، بۇنىڭ 13ى ئېغىر يارىلاندى. سەككىز نەپەر چوڭ - كىچىك جان ئوت يالقۇنى ئىچىدە قازا قىلدى. ھايات قالغان يولۇچىلار مىنىبۇس ئەتراپىدا پەرۋاندىكە ئايلىنىپ يۈرۈپ ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇشتا پىداكارلىق كۆرسەتكەن بۇ تاشيول ئاسرىغۇچى ئىشچىغا چىن كۆڭلىدىن رەھمەتلەر ئېيتتى.

ئىش بۇنىڭ بىلەن تۈگىمەگەنىدى. قۇربان تاشيولدا ماشىنا توسۇپ، يارىدارلارنى ناھىيىلىك خەلق دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ باردى، يارىدارلارنى نوسۇلكا بىلەن 4 - قەۋەتكە توشۇدى، ئۇ ئىككى كېچە - كۈندۈز يارىدارلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالدى.

ھېيتنىڭ 2 - كۈنى ئىككى قولى ئاپئاق داكا بىلەن تېڭىلغان، يۈزى ئوتتا كۆيۈپ ئۆزگەرگەن قۇربان سىدىق ئۆيىگە قايتىپ، ئاتا - ئانىسى بىلەن جەم بولدى.

1996 - يىلى 5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى باي تاشيول ئۇچاستىكا رەھبەرلىكى تەقدىرلەش چوڭ يىغىنى ئېچىپ، 28 - ئاپرېل مىنىبۇسقا ئوت كېتىش ۋەقەسىدە باشقىلارنى قۇتقۇزۇش يولىدا پىداكارلىق كۆرسەتكەن قۇربان سىدىقنى تەقدىرلىدى، 5 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۇنىڭغا «تاشيول سېپىدىكى ئۆلكىلىك ياش» دەپ نام بەردى ۋە 500 يۈەن نەق پۇل بىلەن مۇكاپاتلىدى.

توققۇزتارا ناھىيىسى يېزا - بازار كارخانىلىرىنى نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى ستراتېگىيىسىنى تۈزدى

ئىختىيارى مۇخىرىمىز قەيسەر تاش خەۋەر قىلىدۇ: توققۇزتارا ناھىيىسىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار يېزا - بازار كارخانىلىرىنى نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى ستراتېگىيىسىنى تۈزدى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلار 1996 - يىلى يېزا - بازار كارخانىلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى خام ئەشيا قىلغان پىششىقلاش كەسپىگە ۋە كان بايلىقلىرىنى خام ئەشيا قىلغان بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى ئىشلەپچىقىرىش كەسپىگە، مۇلازىملىق كەسپى ۋە تاۋار ئوبوروت كەسپىگە تايىنىشنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ يېڭى ستراتېگىيە مەھسۇلاتى بازار تاپقان كارخانىلارنى مۇستەھكەملەش ئاساسىدا كۆلەم شەكىللەندۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش، بايلىق ئەۋزەللىكىنى تاۋار ئەۋزەللىكىگە ئايلاندۇرالايدىغان سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇش؛ سىرتتىن مەبلەغ، ئىختىساس ئىگىلىرىنى كىرگۈزۈش بىلەن بىللە، ئۆز ئورنىدىكى ئىقتىدارلىق كىشىلەرنىڭمۇ كارخانا قۇرۇشنى قوللاش، بازار، كىچىك سانائەت رايونى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، بىر قىسىم ئورۇنلارنىڭ 2، 3 - كەسپىنى

بېھىشاغ يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى يىللىق ۋەزىپىنى يەتتە ئاي بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى

ئىختىيارى مۇخىرىمىز ئابلەمىت ئەبەيدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: كۇچا ناھىيىسى بېھىشاغ يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئىچكى قىسىمدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مال تۈرىنى كۆپەيتىپ، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ياخشىلىغانلىقتىن، يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن يەتتە ئاي بۇرۇن 1 مىليون 716 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

بۇ كوپىراتىپ يىل بېشىدىلا ۋەزىپىنى كىشى بېشىغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مۇكاپاتلاش بىلەن جازالاش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ خادىملارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى، ئۇلار يەنە سېتىش نۇقتىسىنى 18 گە، مال تۈرىنى 670 خىلغا يەتكۈزدى. ھېيت - بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىدىمۇ تىجارەتنى توختاتماي خېرىدارلارغا قولايلىق شارائىت يارىتىپ بەردى. دېھقانچىلىقنىڭ قاتلاڭ پەيتلىرىدە دېھقانلار ئالدىرىغانغا ئالدىراپ، ئۇلارنى 3000 توننا خىمىيە ئوغۇت، 139 توننا سۇلياۋ يوپۇق، ئۈچ توننا دېھقانچىلىق دورىسى قاتارلىقلار بىلەن ۋاقىتدا تەمىنلەپ، تېرىلغۇنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ كوپىراتىپ 1 - ئايدىن 5 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 6 مىليون 220 مىڭ يۈەنلىك مال سېتىپ، يەتكۈزۈپ، يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن يەتتە ئاي بۇرۇن 1 مىليون 716 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

بۇ ئىش بولۇپ قالغان. شۇڭا، ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقۇرۇشنى يولغا قويۇپ «ئىشلەپچىقىرىش» تىن ئىبارەت بۇ مەنبە تىزىملىنىدۇ، ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالغاندىن كېيىن ئاندىن ئىشلەپچىقىرىش ھەم دۆلەت ئېلان قىلغان مەھسۇلات ئۆلچىمى بويىچە ئىشلەپچىقىرىشنى قاتتىق تەشكىللىشى لازىم. ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى يوق كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا بىردەك يول قويۇلمايدۇ، ئۇنداق بولمايدىكەن قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلار قاتارىدا بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. بۇ ساھەنى ماكرولۇق تەكشۈش - تىزىملىش مەقسىتىگە يېتىش ئۈچۈن گاز مۇنچىسىنى ئىشلەپچىقىرىش قانۇن بويىچە ئۈنۈملۈك باشقۇرۇلدى.

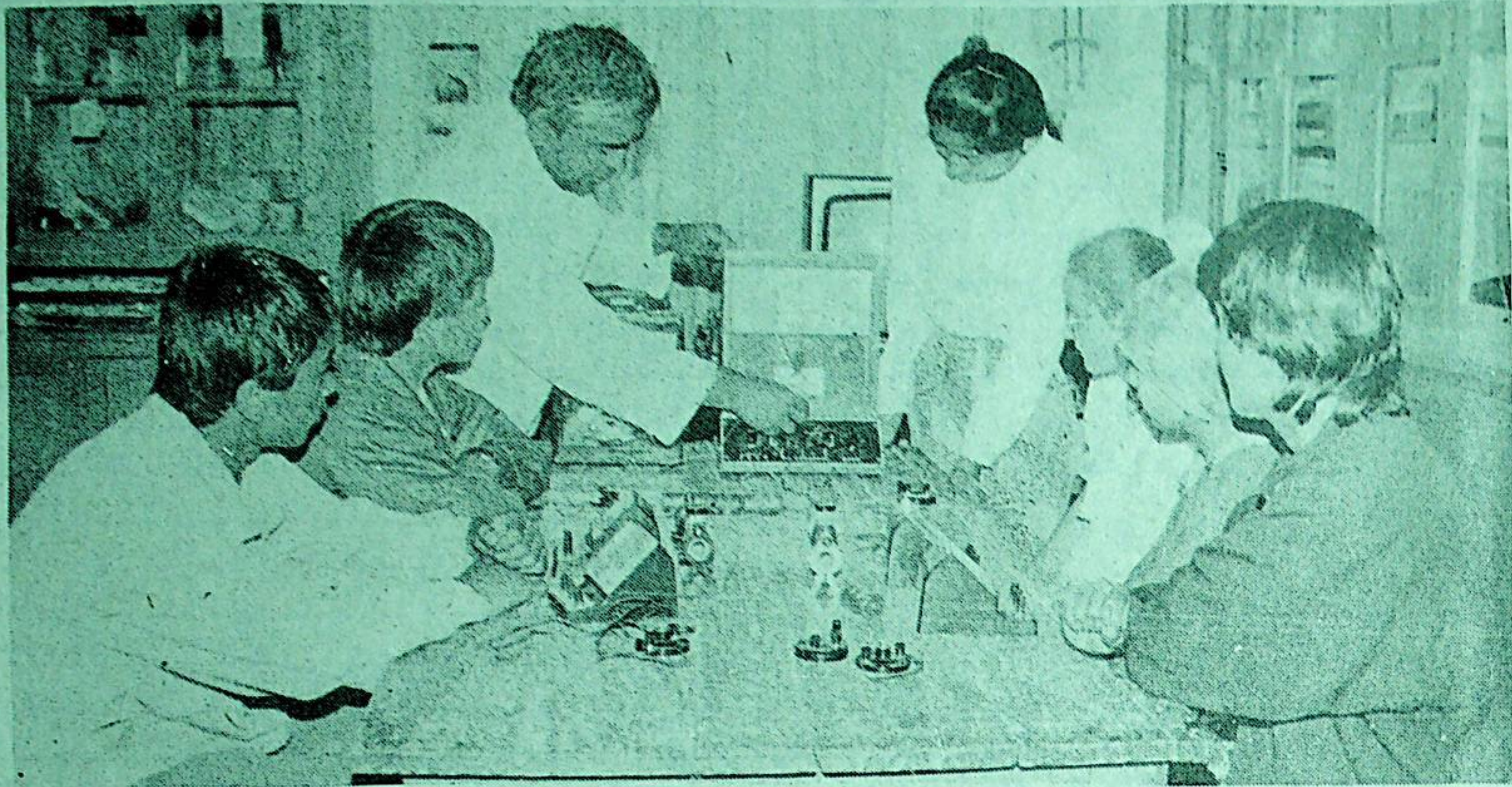
دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسى ئۆلچەملەشتۈرۈش مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى دەي فۇخەي مۇنداق دېدى: «گاز مۇنچىسىنى بىخەتەر ئىشلىتىشتە مەھسۇلات سۈپەتلىك بولۇش، ئۇنى توغرا ئورنىتىش، توغرا ئىشلىتىش كېرەك. بۇ ئۈچ ئىش بىر سىستېما قۇرۇلۇشى. ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالغان كارخانىلار مەھسۇلاتنىڭ نامىغا ياكى قاچىلانغان ماركىسىغا ئىجازەتنامىسىنىڭ بەلگىسى ۋە نومۇرىنى ئېنىق ئىزاھلىشى كېرەك. دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسى جايلاردىكى تېخنىكا نازارەتچىلىك تارماقلىرىدىن كىنىشكىسىز مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپ چىقارغان، ساتقان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى ئالاقىدار قانۇن، بەلگىلىمىلەر بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى تەلەپ قىلدى. ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنىڭ كۈچكە ئىگە ۋاقتى كىنىشكا تارقىتىلغان كۈندىن باشلاپ 2000 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە بولىدۇ.

جەنۇبىي «بېيجىڭ» يولى باج پونكىتى ئالدىنقى يېرىم يىللىق ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى

ئىختىيارى مۇخىرىمىز ئارزۇگۈل لېتىپ خەۋەر قىلىدۇ: ئۆزگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ يەرلىك باج ھەققىدىكى چۈشەنچىسىنى ئايدىڭلاشتۇردى. ۋەزىپىنى ھەربىر گۇرۇپپا، شەخسلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مۇكاپات - جازانىڭ چېگرىسىنى ئايرىدى، خادىملارغا قارىتا باج يىغىشتا پاك - دىيانەتلىك بولۇش تەربىيىسىنى كۈچەيتتى. بۇ يىل يېڭى باج تۈزۈمى يولغا قويۇلغان تۇنجى يىل بولۇپ، بۇ باج خادىملىرىنىڭ مەشغۇلاتىغا بەزى ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كەلدى. جەنۇبىي «بېيجىڭ» يولى باج پونكىتى رەھبەرلىكى باج يىغىش خىزمىتىنى راۋان ئىشلەش ئۈچۈن، مۇناسىۋەتلىك تۈزۈم، بەلگىلىمىلەرنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈردى، باج

ئاتۇش شەھىرى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ۋە مەبلەغ توپلاپ ئوقۇتۇش تەجرىبە سايمانلىرىنى تولۇقلاشقا ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئېلېكترونلۇق ئوقۇتۇش، كۆرسەتمىلىك ئوقۇتۇش ئىشلىرى ئومۇملىشىشقا قاراپ يۈزلەندى. سۈرەتتە: ئاتۇش شەھەرلىك 1- ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىلار ئوقۇغۇچىلارغا كۆرسەتمىلىك دەرس ئۆتەتتە.

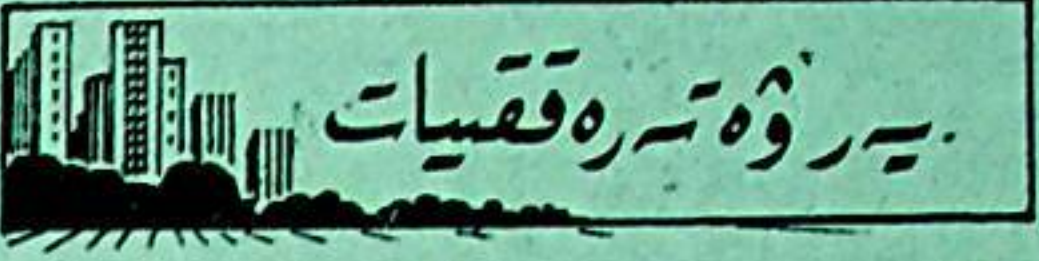
نجات سايىت فوتوسى

سايىغا رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئاممىنىڭ ساداسىغا قۇلاق سېلىپ، ئەمەلىي مەسلىھەتنى ھەل قىلىپ، ۋەكىللەرنىڭ رولىنى جارى قىلدۇردى

ئۆز مۇخبىرىمىز كېرەم ئەزىز خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھىرى سايىغا رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئاممىنىڭ ساداسىغا قۇلاق سېلىپ، مۇھىم نۇقتىنى ئامما كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان ئەمەلىي مەسلىھەتنى ھەل قىلىشقا قارىتىپ، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ رولىنى ياخشى جارى قىلدۇردى. سايىغا رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ رولىنى ئوبدان جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى بىلەن بىر قىسىم خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنى تەشكىللەپ، بەزى كارخانا، سودا بازىرى، قۇرۇلۇش ئورنى، پەيچۈسو، مەسچىت ۋە ئاممىۋى مۇئەسسەسەلەر ئورنىنى كۆزدىن كۆچۈردى ۋە شۇ ئورۇنلارنىڭ دوكلاتىنى ئاڭلاپ، ساقلانغان مەسلىھەتنى ھەل قىلىش ئۈستىدە ئورتاق ئىزدەندى. رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ، كادىرلارنى پارتىيە باشقۇرۇش بىلەن خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ قانۇن بويىچە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە قالدۇرۇشنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئەھۋال تونۇشتۇرۇش، مۇزاكىرە قىلىش، نامسىز پەلەت تاشلاش قاتارلىق قانۇنىي

ئاقسۇ ۋىلايىتى رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى

يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ۋىلايەت بويىچە مۇھاپىزەت قىلىنىدىغان ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەر كۆلىمىنى 4 مىليون 572 مىڭ مو قىلىپ بېكىتتى. بۇ ۋىلايەت يەنە قۇرۇلۇشلارغا يەر ئاجرىتىپ بېرىشتە چوقۇم ئالاقىدار تارماقلار ئىلمىي دەلىللەش، يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى كونكرېت پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويۇش، ئاندىن تەستىقلاش چارىسىنى يولغا قويدى. بۇ ۋىلايەتتىكى يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى پىلاندىكى كۆرسەتكۈچ بويىچە يەرنى قاتتىق كونترول قىلىپ، «قۇرۇلۇشقا بوز يەر ئىشلىتىشكە تېگىشلىك بولسا، تېرىلغۇ يەر ئاجراتماسلىق، ناچار يەر ئىشلەتسىمۇ بولىدىغان بولسا، ياخشى يەر ئىشلەتمەسلىك، يەرنى ئاز ئىشلىتىشكە تېگىشلىك بولسا، يەرنى كۆپ ئىشلەتمەسلىك» نى تۈزۈملەشتۈرۈپ، شۇ بويىچە ئىش كۆرۈشتە چىڭ تۇردى. تەدبىر كۈچلۈك، ئۆتكەل قاتتىق ئىگەلەنگەنلىكتىن، 1995 - يىلى بۇ

يەر ۋە تەرەققىيات

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتىدە ھەرقايسى تەرەپلەر بىرلىكتە تۇتۇپ، ئورتاق باشقۇرۇپ، ئەمەلىي ئىشلەشكە كۈچ سەرپ قىلىنغانلىقتىن يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىلدى. بۇ ۋىلايەت يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدىكى تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر) لەر بىلەن مەسئۇلىيەتنامە ئىمزا ئالپ، 1995 - ۋە 1996 - يىللىق ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەر بويىچە مۇھاپىزەت قىلىش رايونلىرىنى ئايرىش خىزمىتىنى ئېنىق نىشانغا ئىگە قىلدى. بۇلتۇر يىل ئاخىرىغا قەدەر ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى ۋە ئالاقىدار كەسپىي تارماقلار ھەققىي تۇتۇپ، ئەمەلىي ئىشلەپ ئاساسلىق تېرىلغۇ يەرلەر بويىچە مۇھاپىزەت قىلىش رايونىنى ئايرىپ بېكىتىش ۋەزىپىسىنى تولۇق ئورۇندىغان ئاساستا، بۇ

ئاقسۇ كونشەھەر ناھىيىلىك مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى مۇپەتتىشلىك نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىپ ئىقتىسادىي تەرتىپنى قوغدىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مۇختار ئابدۇقادىر خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ كونشەھەر ناھىيىلىك مۇپەتتىشلىك ئىدارىسى بۇلتۇردىن بۇيان مۇپەتتىشلىك نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىپ، ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي تەرتىپنى قوغدىدى. بۇ ئىدارە ئالدى بىلەن مۇپەتتىش خادىملىرىغا بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي، كەسپىي ئەخلاق ۋە قانۇن - ئىنتىزام تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، خادىملارنىڭ مەسئۇلىيەت ۋە بۇرچ ئېڭىنى ئۆستۈردى. مۇپەتتىشلىك نازارەتچىلىكىدە زاۋۇت باشلىقى، دېرىكتورلارنىڭ ۋەزىپىسىدىن ئايرىلىش ئالدىدىكى مال - مۈلۈك، قەرز، پايدا - زىياننىڭ چىنلىقى، قانۇنغا ئۇيغۇن بولغان - بولمىغانلىقى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ماددىي ئەشياىلىرى

يېزا سۇغۇرۇش تىزىمىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدىكى «تولۇقلىملىق» رولى ياخشى جارى قىلدۇرۇلدى

بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 5 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا يەر تەۋرەش ئاپىتى، ئۇششۇك ئاپىتى، بوران ئاپىتى، مۆلدۈر ئاپىتى قاتارلىق ھەر خىل تەبىئىي ئاپەتلەر ئۇدا يۈز بېرىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ۋە دېھقانلارغا زور زىيان سالىدى. بولۇپمۇ، دېھقانلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆي ۋە ئائىلە مۈلۈكلىرى، شۇنداقلا كېۋەز، قىزىلچا قاتارلىق ئىقتىسادىي زىرائەتلىرىنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك

ئاساسىي قاتلامنى ۋە خەلق ئاممىسىنى قەلبىتە تۇتۇش كېرەك

(بېشى 1 - بەتتە)

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇھىم تەدبىرلىرىنىڭ جايىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشنىڭ ئاچقۇچى - ئىدىيىۋى تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئاممىۋى قاراشنى كۈچەيتىپ، ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىجرا قىلىش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرۈشتە. باش شۇجى جياڭ زېمىن بىزنى سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىش، ئومۇمىيلىق قارىشى ۋە ئاممىۋى قاراشقا ئىگە بولۇش لازىم دەپ قايتا-قايتا سەمىمىي ئاگاھلاندۇرۇپ كەلدى. مېنىڭچە، ئاپتونوم رايون ئوتتۇرىغا قويغان مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمىنى ئاشۇرۇش، چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش تەدبىرلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىجرا قىلىش جەھەتتە مەسلىگە سىياسىي جەھەتتىن قاراپ ھەم ئۇنى شۇنداق تونۇپ، ئومۇمىيلىق قارىشىنى تىكلەپ، ئاساسىي قاتلام ۋە خەلق ئاممىسىنى قەلبىتە تۇتۇشتەك پارتىيىۋىلىككە ئىگە بولىدىغان بولساق، بۇ تەدبىرلەرنى تامامەن ئىشقا ئاشۇرالايمىز. باج ئوغرىلاش، باج يوشۇرۇش، خام چوت سېتىدىكى مەبلەغىنى قالايمىقان چىقىم قىلىش، قالايمىقان ئېشىلتىش، ئىسراپچىلىق قاتارلىقلار ئەسلىدە بىر خىل چىرىكلەش، ئۇنى قەتئىي تۈزەتمەي بولمايدۇ، لېكىن بەزى يولداشلىرىمىزنىڭ بۇ مەسلىدە كاللىسى تازا سەگەك ئەمەس. مەسلىن: خام چوت سېتىدىكى مەبلەغىنى باشقۇرۇشنى ئالايلىق، ھەرقايسى ئورۇن، تارماقلارنىڭ ھەرخىل ھەق، كىرىملىرى دۆلەتنىڭ مۈلكى، قائىدە بويىچە ئۇنى ئەينەن يۇقىرىغا يوللاش، قاتتىق باشقۇرۇش كېرەك، لېكىن بەزى يولداشلىرىمىز ئۇنى قەستەن يوشۇرۇپ يۇقىرىغا يوللىماي، قالايمىقان خەجلەپ، قالايمىقان ئېشىلتىۋاتىدۇ، ھەتتا شەخسلەر بۆلۈشۈۋاتىدۇ، ياكى شەكلى ئۆزگەرگەن ھالدا بۆلۈشۈۋاتىدۇ، بۇ مالىيە ئىنتىزامىغا ئېغىر ھالدا خىلاپلىق قىلغانلىق بولۇپلا قالماستىن، بەلكى پارتىيىگە، دۆلەتكە سادىق بولمىغانلىقنىڭ ئىپادىسى. دۆلەتنىڭ پۇل ۋە مۈلكىنى شەخسلەر بۆلۈشۈۋېلىش ياكى شەكلى ئۆزگەرگەن ھالدا بۆلۈشۈۋېلىش - خىيانەتچىلىك ھەرىكىتى ھەم جىنايەت. بۇ قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى خام چوت سېتىدىكى مەبلەغىنى ئۈزۈل-كېسىل تەكشۈرۈپ ئېنىقلاشنى قارار قىلدى. ھەرقايسى ئورۇنلاردىن يۇقىرىغا ئەينەن مەلۇم قىلىشنى، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش تۈزۈمىنى چىڭىتىشنى تەلەپ قىلدى. مەركەز خام چوت سېتىدىكى مەبلەغىنىڭ ھەممىسى دۆلەتكە مەنسۇپ، ئۇنى تەستىقلاش ھوقۇقى ھۆكۈمەتتە، باشقۇرۇش - نازارەتچىلىك ھوقۇقى

قانداقمۇ خاپا بولمىسۇن، قانداقمۇ ھىمايە قىلسۇن؟ دېمەك، تىرىشچانلىق - ئىقتىسادچىللىقنى يولغا قويۇش، بۇزۇپ - چېچىپ ئىسراپ قىلىشقا قارشى تۇرۇش - پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئوبرازىغا مۇناسىۋەتلىك، خەلقنىڭ رايىغا مۇناسىۋەتلىك، ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىققا مۇناسىۋەتلىك، خەلق ئاممىسىنىڭ جانىجان مەنپەئىتىگە مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش، بىز بۇنى ياخشى ئىشلىشىمىز لازىم، بەلكى تامامەن ياخشى ئىشلەپ كېتەلەيمىز.

بىز چىقىمىنى تېجەيدىغان بۇ تەدبىرلەرنى قوللانماق خىزمىتىمىزگە تەسىر يېتەمدۇ؟ مېنىڭچە، تەسىر يەتمەيدۇ. ئالىي دەرىجىلىك پىكىرلاردا ئولتۇرمىساقمۇ، ھەشەمەتلىك ئۆيلەردە ئولتۇرمىساقمۇ، «كۆچمە تېلېفون» ئېلىپ يۈرمىسەكمۇ، چوڭ يەپ - ئىچمىسەكمۇ، ئوخشاشلا خىزمەتلەرنى نورمال ئىشلىيەلەيمىزغۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئامما بىلەن تېخىمۇ يېقىن بولمىز، ئاساسىي قاتلاملاردىكى يولداشلار بىلەن بولغان ئالاقىمىز قويۇقلىشىدۇ، خىزمىتىمىز جەزمەن تېخىمۇ ھاياتىي كۈچكە، تېخىمۇ چاقىرىق كۈچىگە ئىگە بولۇپ، خىزمەتلەرنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەپ كېتەلەيمىز. بۇنداق دېسەم، بەزى يولداشلىرىمىزنىڭ ئىدىيىسىدە رەنجىش ئالامەتلىرى كۆرۈلۈشى مۇمكىن، ئايرىم يولداشلار زىتلىشىش كەيپىياتىدا بولۇپ، ياخشى پىكىرلارغا ئولتۇرۇش، «كۆچمە تېلېفون» ئىشلىتىش قاتارلىقلار جەمئىيەت تەرەققىياتىنىڭ مۇقەررەر يۈزلىنىشى دەپ قارىشى مۇمكىن. مەن بۇ يولداشلارنىڭ مەسلىلەرنى كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ پارتىيىۋىلىكى بويىچە ئەستايىدىل ئويلىنىپ كۆرۈشنى ئۈمىد قىلىمەن. ھازىر «ئاۋدى» ماركىلىق بىر پىكىرنىڭ پۇلغا «سانتانا» ماركىلىق ئىككى پىكىر سېتىۋالغىلى بولىدۇ، بىر «نيۇتۇ» ماركىلىق دالا پىكىرنىڭ پۇلغا ئۈچ «سانتانا» سېتىۋالغىلى بولىدۇ، ئەگەر ئۇنى يىلىغا 20 مىڭ كىلو مېتر قاتنايدۇ، دەپ ھېسابلىساق، «نيۇتۇ» دالا پىكىرنىڭ ماي سەرىپىياتى 5000 لىترغا يېقىنلىشىدۇ، ماي چىقىمىلا 10 مىڭ يۈەندىن ئاشىدۇ. «سانتانا» نىڭ ماي سەرىپىياتى ئاران 1500 لىتر ئۆپچۆرىسىدە بولىدۇ، ماي چىقىمىدىنلا نۇرغۇن پۇلنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. بىر كۆچمە تېلېفون ئون نەچچە مىڭ يۈەنگە كېلىدۇ، بىر يىللىق ئىشلىتىش ھەققى نەچچە ئون مىڭ يۈەن بولىدۇ، بىر كۆچمە تېلېفون توختىتىلسا، بىر نەچچە يېشەدەم كادىرنىڭ داۋالنىش راسخوتى ھەل بولىدۇ. بەزىلەر ئۇنىڭ كۆچمە تېلېفوننى تۆۋەندىكى ئورۇنلاردا كېتىپ كېتىپ، خەجلىنىپ، بەگەن، دەيدۇ.

قىلىش لازىم. يەنە بىرى، تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، تۈزۈمنىڭ چەكلەش كۈچىنى ئاشۇرۇش لازىم. بەزى مەسلىلەر بىر قىسىم يولداشلارنىڭ ئىدىيىۋى ئىستىلى بىلەن مۇناسىۋەتلىك، ئەلۋەتتە. لېكىن تۈزۈمنىڭ ساغلام بولماسلىقى، تۈزۈمنىڭ چەكلەش كۈچىنىڭ كەمچىل بولۇشىمۇ مۇھىم سەۋەب. پۇرسەتنى تۇتۇپ، كەلگۈسىگە نەزەر تاشلاپ، بۇ جەھەتتىكى تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، كىشىلەرنىڭ ھەرىكىتىنى تۈزۈم ئارقىلىق قېلىپلاشتۇرۇش ۋە چەكلەش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئالاقىدار مەسلىلەر توغرىسىدا پات ئارىدا رەسمىي ھۆججەت تارقىتىدۇ، ئالاقىدار تارماقلار دەرھال تۇتۇش قىلىپ، يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن كونكرېت بەلگىلىمىلەرنى تەتقىق قىلىپ تۈزۈپ چىقىشى لازىم، جايلار، تارماقلار بىردەك مۇناسىپ تەدبىر قوللىنىپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلىشى لازىم. ئۈچىنچى، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ھەقىقىي تۇتۇپ، ئەمەلىي ئىشلەش لازىم. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى قەتئىي نىيەتكە كەلدى، جايلار، تارماقلاردىكى ئاساسىي رەھبەرلەر مەسئۇلىيەتنى ھەقىقىي ئۈستىگە ئېلىپ، بۇ خىزمەتنى چىرىكلەشكە قارشى تۇرۇش، پاكلىقنى تەشەببۇس قىلىش، پارتىيە ئىستىلىنى توغرىلاشتۇرۇش ۋەزىپە قىلىپ تۇتۇشى ھەم ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ ئەمەلىي ھەرىكىتىدە كۆرسىتىشى ھەم ئاپتونوم رايوننىڭ مۇددىئاسىنى ئۆز ئورنىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، بۇ ئىشنى بىر-بىرلەپ پۇختا، ئەستايىدىل ياخشى تۇتۇشى لازىم. تۆتىنچى، نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش لازىم. ئاممىنىڭ ۋە جامائەت پىكىرنىڭ نازارەتچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش لازىم. ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش، مالىيە، ئىقتىسادىي تەپتىش تارماقلىرى زىچ ماسلىشىپ، قاتتىق نازارەت قىلىشى، تەكشۈرۈشى لازىم. ئومۇمىي دائىرىدىن ئېيتقاندا، ئىدىيىۋى تەربىيە، ئۆزى تەكشۈرۈش، ئۆزى تۈزۈشنى ئاساس قىلىش كېرەك، لېكىن بەزى نۇقتىلىق ئورۇن، نۇقتىلىق مەسلىلەردە نۇقتىلىق تۇتۇش، شەكىلۋازلىق قىلماسلىق دېگەننى ئەمەلدە كۆرسىتىپ، ئاممىنىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كەلتۈرۈش لازىم، ئاممىنى نەزەردە تۇتۇپ، ھۆكۈمەت ئىشىدا تىرىشىپ پاك- دىيانەتلىك بولغان ئىجابىي تىھلارنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىش، رەھبىرىي كادىرلار ئۆز كۆمىچىگە چوغ تارتىش، كەسىپ- ساھەلەردە ناتوغرا ئىستىللار ئېغىر بولۇش، خىيانەت

تۆھپە قوشۇشىمىز، خەلق ئاممىسىغا تەسىر كۆرسىتىپ ۋە ئۇلارنى يېتەكلەپ، بىر نىيەت - بىر مەقسەتتە بولۇپ، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقى، تەرەققىياتى، گۈللىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشىمىز لازىم! ئاخىرىدا، مەركەزنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش مەسلىسىنى يەنىمۇ ياخشى تۇتۇش ھەققىدە توختىلىمەن. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ خىزمەت يىغىنى ئاياغلاشقاندىن كېيىن، جايلار، تارماقلار، ئورۇنلار دەرھال يەتكۈزۈپ، ئۆگىنىپ، تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈردى ھەم ئۆز ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى تۇتۇپ، دەسلەپكى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. لېكىن شۇنى سەگەكلىك بىلەن بىلىشىمىز كېرەككى، مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقى - شىنجاڭنىڭ ئۇزاققىچە مۇقىم بولۇشى ۋە تەرەققىياتى توغرىسىدىكى پروگرامما خاراكتېرلىك ھۆججەت، مەركەزنىڭ يوليورۇقىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان ۋەزىپىلەرنىڭ ھەممىسى ئىنتايىن مۇھىم، بىز چاقماق تېزلىكىدە ھەرىكەتلىنىپ يەتكۈزۈشىمىز، ئۆگىنىشىمىز، ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشىمىز لازىم. تېخىمۇ مۇھىمى، خىزمەت سالمىقىنى ئۈزلۈكسىز چوڭايتىپ، قەتئىي بوشاشماي، خىزمەتنى بىر-بىرلەپ جايدا ئەمەلىيلەشتۈرۈشىمىز لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتلەرنىڭ ئاساسىي رەھبەرلىرى مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە بولغان ھەيدەكچىلىك، تەكشۈرۈش خىزمىتىنى بىۋاسىتە تۇتۇپ، ھەيدەكچىلىك، تەكشۈرۈش سالمىقىنى زورايتىپ، جايلارنىڭ مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنى ئىزچىللاشتۇرۇش تەجرىبىلىرىنى ۋاقتىدا يەكۈنلىشى ۋە كېڭەيتىشى لازىم. ئىزچىللاشتۇرۇشى تازا كۈچلۈك بولمىغان ئورۇنلارنى پارتىيىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش تارماقلىرى جىددىي سىياسىي ئىنتىزام بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى لازىم. مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە كۈرەش بولىدۇ، كادىرلار ۋە ئامما مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنى چىن قەلبىدىن ھىمايە قىلىدۇ ۋە ئالاقىلايدۇ، لېكىن مىللىي بۆلگۈنچىلەر، قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار چوقۇم قاتتىق ئۆچمەنلىك قىلىپ، قەتئىي قارشى تۇرىدۇ، ئاز ساندىكى سىياسىي جەھەتتە ئېغىر بىر تەرەپلىسە قاراشقا ئىگە كىشىلەرمۇ ياقىتۇرمايدۇ. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى، ھەقىقەتەن كەسەك سىياسىي سەزگۈرلۈككە

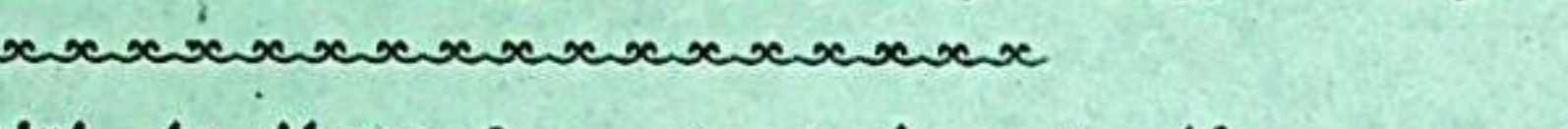
مەبلەغىنىڭ ھەممىسى دولەتكە مەنسۇپ، ئۇنى تەستىقلاش ھوقۇقى ھۆكۈمەتتە، باشقۇرۇش - نازارەتچىلىك ھوقۇقى مالىيەدە، بولىدۇ، دەپ تەكرار تەكىتلىدى.

ئېنىقلاش داۋامىدا خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى داۋاملىق يوشۇرۇپ مەلۇم قىلىنغان، يۆتكەپ ئىشلىتىۋالغانلار، بۇ ئىشقا ئالاقىدار كىشىلەر ۋە ئورۇن رەھبەرلىرىنى جىددىي بىر تەرەپ قىلىش لازىم. ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىمىز تېخى تۆۋەن، ئاممىنىڭ تۇرمۇشى تېخى باياشات ئەمەس، 1 مىليونغا يېقىن كىشىنىڭ ئوزۇقلىنىش، كىيىنىش مەسىلىسى تېخى تولۇق ھەل بولۇپ كەتمىدى. لېكىن بەزى يولداشلىرىمىزنىڭ جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش قارشى، ئاممىۋى قارشى ئاجىزلىشىپ قالدى، بەزى يولداشلار تەمىنات، ھۇزۇر-ھالاۋەت، ھەشەمەتچىلىكتە ئەمەلىيەتتىن چەتنىگەن ھالدا ئۆزلىرىنى دېڭىز بويىدىكى تەرەققىي تاپقان رايونلار بىلەن سېلىشتۇرۇپ، ھەمىشە بىز نېمە ئۈچۈن دېڭىز بويىدىكى رايونلار بەھرىمەن بولغان تەمىناتتىن بەھرىمەن بولالمايمىز؟ دەپ قارايدۇ، ئۇلارنىڭ ئاساسىي قاتلاملار ۋە ئامما بىلەن بولغان ئارىلىقى بارغانسېرى يىراقلىشىپ كەتتى، بۇ ئىنتايىن خەتەرلىك، رەھبىرىي يولداشلار تۇرمۇشتا قىيىنلىق ئاتقان ئاممىنى، ئىش ھەققىنى تارقىتالمايۋاتقان زاۋۇت، كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى، بىر ئۆمۈر جاپالىق ئىشلەپ، ھېرىپ - چارچاپ كېسەل بولۇپ داۋالانىش راسخوتىنى ئاتچوت قىلالمايۋاتقان پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى، ئىش ھەققى ۋە ئادەتتىكى ئىشخانا راسخوتىغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمىسىمۇ يەنىلا ئاساسىي قاتلاملاردا ئىشلەۋاتقان كادىرلار، ئوقۇتقۇچىلار، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى ياخشىراق ئويلاپ كۆرۈشى، ئۆز خىزمىتى ئۈستىدە ئەستايىدىل قايتا - قايتا ئويلىنىپ كۆرۈشى كېرەك. مېنىڭچە، بىزدە ئاز - تولا ئاممىۋى قاراش، پارتىيىۋىلىك پرىنسىپى، پرولېتارىياتلىق ئىدىيىۋى ئاڭ بولىدىغان بولسا، بۇنداق بۇزۇپ - چېچىپ ئىسراپ قىلىدىغان ئەھۋاللارغا ھەرگىز پەرۋاسزلىق بىلەن قازاپ تۇرالمايمىز، بىز ئاممىنىڭ مەنپەئىتى، ئاممىنىڭ كەيپىياتى، ئاممىنىڭ دەرد - ئەھۋالىنى ھەر ۋاقىت قەلبىمىزدە چىڭ تۇتۇشىمىز لازىم، بۇنى كومپارتىيىمىزنىڭ مەقسىتى بەلگىلىگەن، ئۇ ھەم بىز كوممۇنىستلارنىڭ ئۇلۇغۋار ئىشلىرىغا يېتىشىمىزدىكى تۈپ ئاساس. كومپارتىيىنىڭ ئاممىنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلەشتىن باشقا ھېچقانداق خۇسۇسىي مەنپەئىتى يوق. بىز ئۆتكەندە خەلق ئاممىسىغا تايىنىپ ھاكىمىيەتنى قولغا ئېلىپ سوتسىيالىزم تۈزۈمى ئورناتتۇق؛ بۈگۈنكى كۈندىمۇ خەلق ئاممىسىغا تايىنىپ، ئىتتىپاقلاشقانلىقى بولمىدىغان بارلىق كۈچلەرنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىمىز، بەزى يولداشلىرىمىز ئاممىنىڭ مەنپەئىتى ۋە ئاممىنىڭ ھالىغا ئالاقىدار ئىشلارنى كۆرۈپ تۇرۇپ كۆرمەسكە سېلىپ، ئاڭلىسىمۇ پەرۋاقىلماي يۈرسە، ئاممىنىڭ قانداقمۇ پىكرى چىقىمىسۇن؟ ئامما

پېشقەدەم كادىرنىڭ داۋالانىش راسخوتى ھەل بولىدۇ. بەزىلەر ئۇنىڭ كۆچمە تېلېفونىنى تۆۋەندىكى ئورۇنلار ياكى يەككە تىجارەتچى خوجايىنلار بەرگەن، دەيدۇ. ئۇنداقتا، خوش، سوراپ باقايلىكى، تۆۋەن دەرىجىلىك ئورۇنلار ياكى يەككە تىجارەتچى خوجايىن نېمە ئۈچۈن سىزگە ئون نەچچە مىڭ يۈەنلىك كۆچمە تېلېفوننى بېرىشنى خالاپ قالدى؟ بەزىلەر تېخى يىلىغا نەچچە 10 مىڭ يۈەنلىك تېلېفون ھەققىنى ئارتىۋالدى؟ بەزىلەر بىر نازارەتتە 100 دىن ئارتۇق كۆچمە تېلېفون بارلىقىنى، ئۇنىڭ تەڭدىن تولىسىنى ئىدارە سېتىۋالغانلىقىنى ئىنكاس قىلدى، بىز بۇنىمۇ قەتئىي ئېنىقلاپ چىقىشىمىز كېرەك. رەھبىرىي كادىرلار پارتىيىنىڭ، دۆلەتنىڭ، ئاممىنىڭ غېمىنى يېمىسە، ئەمەلدار لويىلاردىن بولۇشنى بىلسە، پارتىيە ئىستىلى، خەلق رايى، سوتسىيالىزم ئىشلىرى ھەشىمەتچىلىك ۋە شەخسىيەتچىلىك داۋامىدا نابۇت بولىدۇ. «تىرىشچان بولغاندا ئىقتىسادچىل بولىغىلى، ئىقتىسادچىل بولغاندا خەيرىيەت ئىشلىرىنى گۈللەندۈرگىلى بولىدۇ» ھەشىمەتچىلىك ئۆز بېشىمچىلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، ئۆز بېشىمچىلىق بارلىق رەزىللىكنىڭ مەنبەسى. ھازىر مالىيەدە جىددىيلىك ۋە قىيىنچىلىق كۆرۈلگەن ئەھۋالدا بارلىق پارتىيىلىك كادىرلار، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلار چوقۇم كۈچلۈك غەم - ئەندىشە ئېڭىنى تۇرغۇزۇشى، ئۆزى ئۈلگە كۆرسىتىپ تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇپ، ئاڭلىق ھالدا پارتىيە، دۆلەت، ئاساسىي قاتلاملارنىڭ ۋە ئاممىنىڭ غېمىنى يېيىشى، ئۇلارنى غەم - قايغۇدىن خالاس قىلىشى كېرەك، ئايرىم جايىلاردا توسالغۇ بولۇشى مۇمكىن، بىز تەربىيىنى ئاساس قىلىشىمىز كېرەك، لېكىن توسالغۇ بەك زور بولسا، بەزىلەر پاسسىپلىق قىلىپ قارشىلىشۇەرسە، ئۇنى خىزمەت ئورنىدىن يۆتكەپ، ئىش ھەققى بېرەلمەيۋاتقان جايغا خىزمەتكە ئەۋەتىش كېرەك، ئۇ قىيىنچىلىقى بار رايوندىكى خەلقنىڭ قايتا تەربىيىسىنى ئالسۇن، بەزى تارماقلاردىكى كادىرلىرىمىزدا ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن، ئامما ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىش ئېڭى بولمىسا، ئۇ بۇ تارماقلاردا خىزمەت قىلىشقا، رەھبىرىي كادىر بولۇشقا مۇناسىپ ئەمەس.

بۇ ئىشلارنى ياخشى تۇتۇشتا بىرى، تەشۋىقىي تەربىيىنى كۈچەيتىپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇش ئىدىيىسىنى كەڭ تۈردە چوڭقۇر تەشۋىق قىلىش، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمىنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىشنىڭ ئەھمىيىتى ۋە تەدبىرلىرىنى تەشۋىق قىلىپ، جامائەت پىكرى ھازىرلاپ ئىجتىمائىي كەيپىيات شەكىللەندۈرۈش، خۇددى بۇلتۇر ھۆكۈمەت يۇلىغا يېيىش - ئىچىش شامىلىنى قاتتىق توسقانغا ئوخشاش كادىرلار، ئاممىنى بىر نېپەتتە كۈچ چىقىرىپ بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەشكە سەپەرۋەر

سىلارنى زور ئۈچ بىلەن نەسۋى قىلىش، رەھبىرىي كادىرلار ئۆز كۆمىچىگە چوغ تارتىش، كەسىپ - ساھەلەردە ناتوغرا ئىستىللار ئېغىر بولۇش، خىيانەت قىلىپ چىرىكىلىشىش، ئۆز چۆنتىكىنى تولدۇرۇشتەك مەسىلىلەرنى ياكى ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ دەپ تەتۈرلۈك قىلغان تىپلارنى قەتئىي تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، خەلقى ئالەم ئالدىدا ئاشكارىلاش لازىم. خەلق ئاممىسى بىزنىڭ ھەققىمىزنى ياخشى قىلىۋاتقانلىقىمىزنى، شەكىلۋازلىق قىلماي، مەسىلىلەرنى ھەققىي ھەل قىلىۋاتقانلىقىمىزنى كۆرسۈن. ئاساسىي قاتلاملار ۋە خەلق ئاممىسى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، مەمۇرىي، كەسىپىي ئورۇنلاردىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن ناھايىتى چوڭ ئۈمىد كۈتمەكتە. بىز ئاساسىي قاتلام ۋە خەلق ئاممىسىنى قەلبتە تۇتۇشىمىز لازىم. ئىدىيە، سىياسىي، ھەرىكەت جەھەتتە يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن يۈكسەك بىردەكلىكنى ساقلاپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇش ئېسىل ئەنئەنىسى ۋە ئىستىلىنى كەڭ دائىرىدە جارى قىلدۇرۇپ، ئۆزىمىز ئۈلگە كۆرسىتىپ، خالاس

ئاپتونوم رايونىمىز جەمئىيەتنىڭ نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش يولىنى كېڭەيتتى

(بېشى 1 - بەتتە)

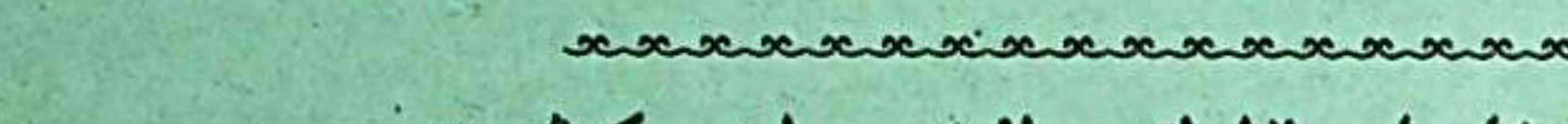
1995-يىلى بۇ ناھىيىنىڭ پاختا ئومۇمىي ھوسۇلىنى 800 توننىدىن ئاشۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى قاراقاش ناھىيىسىدە ھويلا - ئازام ئىگىلىكى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرىنى ۋە زىرائەت شاخ - شۇمبىلىرىنى سىلوسلاپ مال بورداش تۈرىنى يولغا قويۇپ، خېلى ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

30 نامرات ناھىيە قاراشلىق توققۇز ۋىلايەت، ئوبلاستىمۇ ئورگان، ئورۇنلارنى قاتلاممۇقاتلام سەپەرۋەر قىلىپ، دەرىجىمۇدەرىجە نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش مەسئۇلىيەتنامىسىنى ئىمزالاپ، نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش

شىنجاڭ سىغەن داشۆسىدىن بېرىلگەن. 02676 - نومۇرلۇق مۇئابىكىن نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

* * *
(08998 - A) نومۇرلۇق ئاتوموبىلىنىڭ قاتناش - تەكشۈرۈش، قوشۇمچە ھەق، يۈك توشۇش كىنىشكىلىرى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

ساندىكى سىياسىي جەھەتتە ئېغىر بىر تەرەپلىمە قاراشقا ئىگە كىشىلەرمۇ ياقىتۇرمايدۇ. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى چوقۇم يۈكسەك سىياسىي سەزگۈرلۈككە ئىگە بولۇشى، رەھبەرلىكنى، تەشۋىقىي تەربىيە خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئىدىيىۋى تونۇشىنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇشى، بايراق روشەن، مەيدان قەتئىي بولۇشىنى ئەمەلدە كۆرسىتىپ، يۇقىرى - تۆۋەن ھەرقايسى جەھەتلەردە مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنى ئىزچىلاشتۇرىدىغان، ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان بىرىكمە كۈچ، قويۇق ئىدىيىۋى - سىياسىي كەيپىيات شەكىللەندۈرۈشى لازىم. مۇجمەل قاراشتىكى يولداشلارغا تەربىيە بېرىش، ياردەم بېرىش لازىم. مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنىڭ روھىنى قەستەن بۇرمىلىغان، ئۇنىڭ بىلەن زىتلاشقان ھەتتا ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرۇش، ئاشكارا قارشىلىشىپ بۇزغۇنچىلىق قىلىش ھەرىكەتلىرىدە بولغانلارغا قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىپ، بارلىق كاشىلىلارنى تۈگىتىپ، مەركەزنىڭ مۇھىم يوليورۇقىنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئىزچىلاشتۇرۇلۇشى، ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

خىزمىتىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇردى.

تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك ئورگانلار، ئورۇنلار نامرات رايونلارغا بىۋاسىتە 50 مىليون يۈەندىن ئارتۇق (ماددىي ئەشيا لارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) مەبلەغ سېلىپ، 115 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈپ، نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش قۇرۇلۇشىدىن 114 نى ئېلىپ بارغان، ئىككىنچى يولى بىلەن «ئۈمىد» مەكتىپىدىن سەككىزىنى قۇرۇپ بەرگەن، ھەر خىل خادىمىدىن 556 مىڭ (قېتىم) نى تەربىيىلەپ بەرگەن. بۇنىڭ بىلەن نامرات رايونلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ يېيىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش كۈچى كۈچەيگەن.

ئېلانلار

شىنجاڭ سىغەن داشۆسىدىن بېرىلگەن 02936 - نومۇرلۇق ئەكبەر ئەمەت نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.
* * *
ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكسىز ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىش كومىتېتىدىن بېرىلگەن 1301919 - نومۇرلۇق ئالىمجان ئېزىز نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ئىناۋەتسىز.

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 22℃ - 31℃ بولىدۇ. تۆت بال شامال چىقىدۇ.

▲ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ تۇنجى ھەربىي ئىشلار خىزمەت تارمىقى 1924 - يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى گۇاڭدۇڭ رايونلۇق ئىجرائىيە كومىتېتى تەرىپىدىن قۇرۇلغان ھەربىي ئىشلار بۆلۈمى بولۇپ، يولداش جۇ ئېنلەي بۇ بۆلۈمنىڭ باشلىقى بولغان.

▲ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى رەھبەرلىكىدىكى تۇنجى ئىنقىلابىي قوراللىق كۈچ - 1925 - يىلى 11 - ئايدا يولداش جۇ ئېنلەي تەرىپىدىن گۇاڭدۇڭنىڭ جاۋچىڭ دېگەن يېرىدە قۇرۇلغان خەلق ئىنقىلابىي ئارمىيەسى 4 - جۈنىنىڭ مۇستەقىل تۈەنى بولۇپ، ئۇنىڭغا يولداش يې تىڭ تۇەنجاڭ بولغان.

▲ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى رەھبەرلىكىدىكى گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىگە قارشى تۇنجى قوراللىق قوزغىلاڭ - 1927 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىكى نەنچاڭ قوزغىلىڭى بولۇپ، قوزغىلاڭغا جۇ ئېنلەي، جۇدى، خې لۇڭ، يې تىڭ، ليۇ بوچېڭ قاتارلىقلار رەھبەرلىك قىلغان. شۇنىڭ بىلەن بۇ كۈن جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيەسىنىڭ ئارمىيە بايرىمى بولۇپ قالغان.

▲ جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيەسىنىڭ تۇنجى ئايروپىلانى - 1931 - يىلى 4 - ئايلاردا خۇبېي، خېنەن، ئەنخۇي سوۋېت ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن «لېنىن» ناملىق ئايروپىلان دەپ نام بەرگەن.

▲ ئارمىيەمىزنىڭ تۇنجى ئايال گېنېراللىرى - جېن. جۇڭگو قىزىل ئارمىيەسىنىڭ تۇنجى ئايروپىلانى - 1931 - يىلى 4 - ئايلاردا خۇبېي، خېنەن، ئەنخۇي سوۋېت ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن «لېنىن» ناملىق ئايروپىلان دەپ نام بەرگەن.

▲ شياڭگاڭ 1941 - يىلى 12 - ئايدا ياپونىيە تاجاۋۇزچى قوشۇنلىرى تەرىپىدىن ئىشغال قىلىۋېلىنغان. 1945 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شياڭگاڭنى قايتۇرۇۋېلىش پۇرسىتىنى قولدىن بەرمىي قويغان.

شياڭگاڭ 1941 - يىلى 12 - ئايدا ياپونىيە تاجاۋۇزچى قوشۇنلىرى تەرىپىدىن ئىشغال قىلىۋېلىنغان. 1945 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شياڭگاڭنى قايتۇرۇۋېلىش پۇرسىتىنى قولدىن بەرمىي قويغان.

بېرىلگەن غەنىمەت ئېلىنغان ئايروپىلان.

▲ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى قۇرغان تۇنجى ھەربىي زاۋۇت - 1931 - يىلى 10 - ئايدا جياڭشىدا قۇرۇلغان گۈەننەيەن ھەربىي زاۋۇتى.

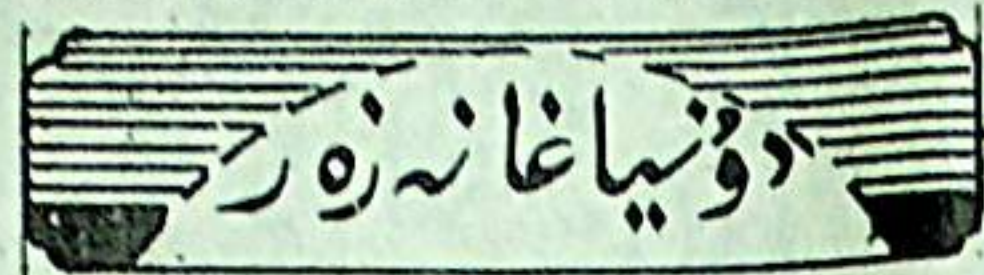
▲ ئارمىيەمىز تۇنجى قېتىم «1 - ئاۋغۇست» ئارمىيە قۇرۇش بايرىمىنى خاتىرىلىگەن چاغ - 1933 - يىلى.

▲ ئارمىيەمىزنىڭ تۇنجى گېزىتى - 1930 - يىلى 7 - ئاينىڭ 27 - كۈنى پېڭ دېخۇەي باش قوماندانلىقىدىكى قىزىل ئارمىيە 3 - جۈنتۈەنى خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ چاڭشا شەھىرىنى ئىشغال قىلغاندىن كېيىن ئۆتكۈزۈۋالغان «دۆلەت خەلق گېزىتى» دىن ئۆزگەرتىپ قۇرۇلغان.

«قىزىل ئارمىيە گېزىتى» بۇ گېزىت كوماندېر - جەڭچىلەرنىڭ كېچە - كۈندۈز جاپالىق كۈرەش قىلىشى ئارقىلىق 1930 - يىلى 7 - ئاينىڭ 29 - كۈنى قوغۇشۇن ھەرىپتە تۇنجى قېتىم تۆت بەتلىك قىلىپ چىقىرىلغان.

تۇنجى مۇھەممەت تەرجىمىسى

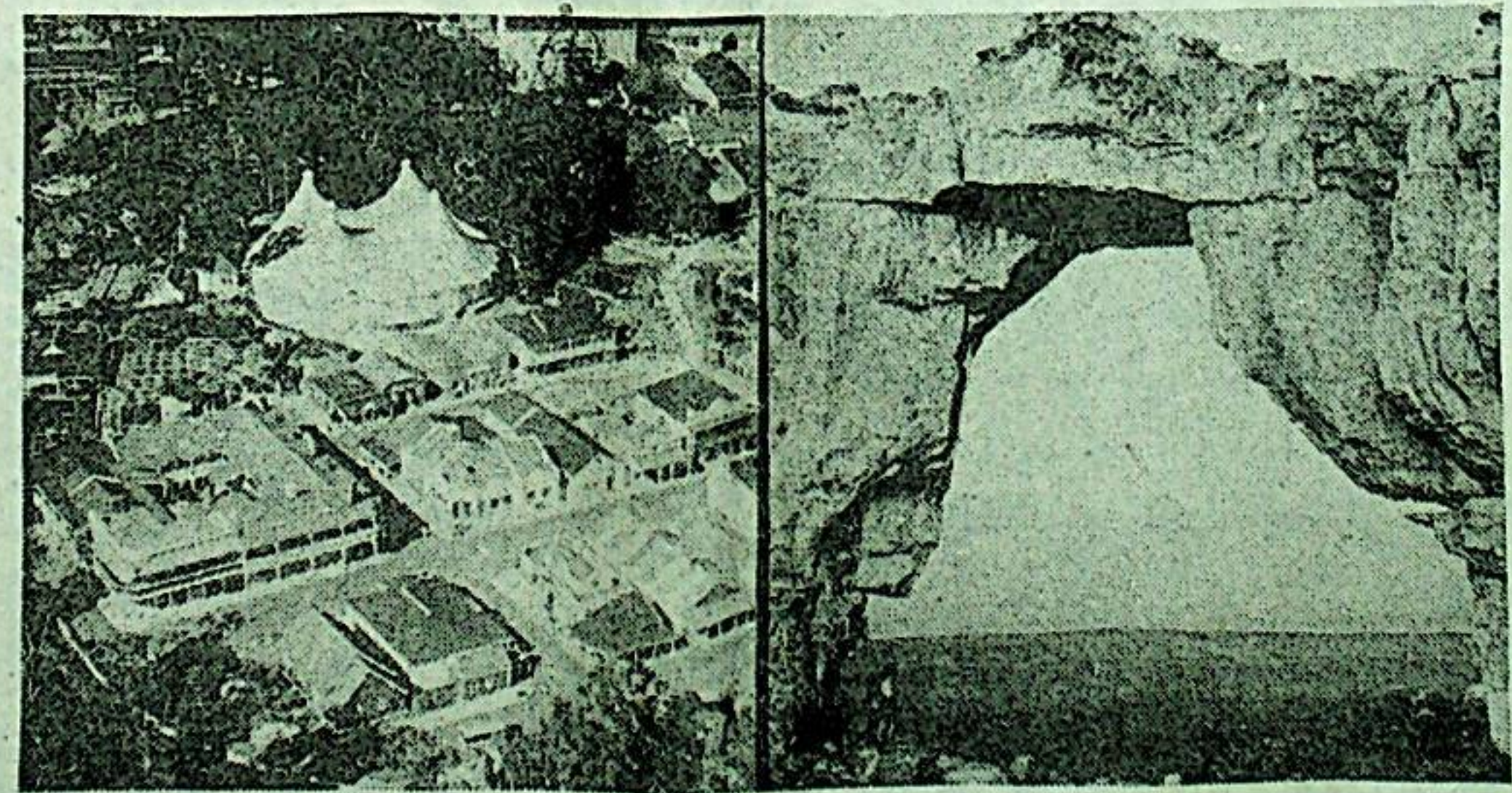
دۇنيادىكى يېڭى ئەسىر قۇرۇلۇشلىرى

يېقىندا ئامېرىكا بىناكارلىق - قۇرۇلۇش جەمئىيىتى بىلەن «كەڭ تارقالغان مېخانىكا» ژۇرنىلى بىرلىشىپ سايلام ئۆتكۈزۈپ، يەر شارىدىكى ھەر خىل قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيەتلىرىنىڭ ئەزالىرىغا بېلەت تاشلاشقۇزۇش ئارقىلىق يەتتە چوڭ قۇرۇلۇشنى دۇنيادىكى ئاجايىپ قۇرۇلۇش، دەپ سايلاپ چىقتى.

ئامېرىكا ئىمپېرىيە بىناسى دۇنيادىكى ئەڭ ئېگىز بىنالارنىڭ بىرى بولۇپ، «يۈز قەۋەتلىك بىنا» دەپ شۆھرەت قازانغان. ئۇ ئامېرىكىدىكى نيۇ - يورك شەھىرىنىڭ ماھاتتان رايونىدا. پولات قۇرۇلمىلىق، كۈل رەڭ، چاسا مۇنار شەكىللىك بۇ بىنا 102 قەۋەت بولۇپ، ئېگىزلىكى 381 مېتىر.

گوللاندىيە دېڭىز توشمىسى دۇنيادىكى ئەڭ چوڭ توسما قۇرۇلۇشنىڭ بىرى شۇنداقلا دۇنيادىكى كەلكۈندىن

كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان دۆلەت - جەنۇبىي ئافرىقا سولدىكى سۈرەتتە: جوهاننېسبۇرگتىكى ئۆزگىچە قۇرۇلۇشلار. ئوڭدىكى سۈرەتتە: ئۈمىد تۇمشۇغى

ئىسرائىلىيە ئەرەبلىرى

60 - يىللىرىدىكى دېھقانلار مۇھازىرە سانائەت، قاتناش، قانداق...

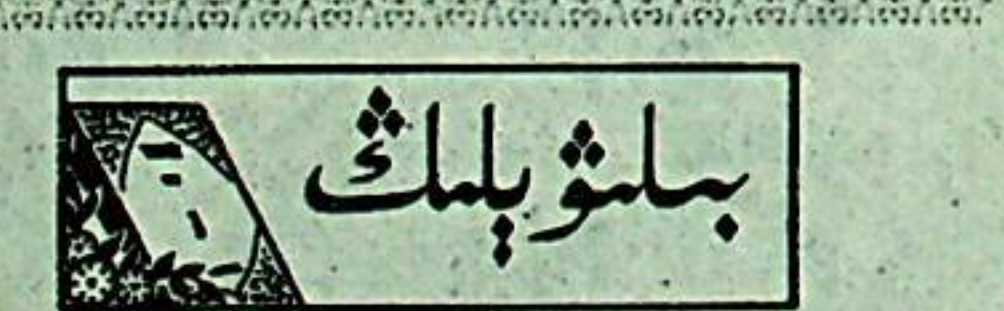
مۇداپىئە كۆرىدىغان ئەڭ مۇرەككەپ سىستېمىلارنىڭ بىرى. ئۇنىڭدا يەتتە توسما بولۇپ، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى توققۇز كىلومېتىر، ئۇنىڭغا 4 مىليارد دوللار مەبلەغ سەرپ قىلىنغان. 1986 - يىلى ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن.

ئىتاپۇ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى برازىلىيە ۋە پاراگۋاي چېگرىسىدىكى دەرياغا جايلاشقان. ئىستانسا توسمىسىنىڭ ئېگىزلىكى 196 مېتىر، ئۇزۇنلۇقى 1500 مېتىر. شارقاتىنىڭ ئېگىزلىكى 118 مېتىر، سۇ ئامبىرىنىڭ كۆلىمى 1350 كۋادرات كىلومېتىر. بۇ ئىستانسىدا جەمئىي 18 گېنېراتور گۇرۇپپىسى بولۇپ، توك سىغىمچانلىقى 12 مىليون 600 مىڭ كىلوۋات.

پاناما قانىلى تىنچ ئوكيان بىلەن ئاتلانتىك ئوكياننى تۇتاشتۇرىدىغان قانال بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 81.3 كىلومېتىر، كەڭلىكى 304 مېتىر، دېڭىز يۈزىدىن ئەڭ ئېگىز جايى 26 مېتىر. 65 توننىلىقتىن تۆۋەن پاراخوتلار بۇ قانالدىن ئۆتەلەيدۇ.

ئەنگلىيە - فرانسىيە دېڭىز ئاستى تونېلى دوۋبىلكا بوغۇزىنى كېسىپ ئۆتىدىغان ئىككى تۆمۈريول تونىلىدىن ئىبارەت بولۇپ، كىچىك

«دۇنيا مۇھىت خاتىرە كۈنى» نىڭ كېلىشى چىقىشى

بۇ يىلى 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئىنسانلار تارىخىدىكى 24 - قېتىملىق «دۇنيا مۇھىت خاتىرە كۈنى». بۇ كۈنى دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ھەر خىل خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى ئېلىپ بېرىلىدۇ. مۇھىت بىلەن تەرەققىيات قوشكېزەك.

قاندۇ...

تېپتىكى بىر مۇلازىملىق بېكىتى ۋە ئارىلىقتىكى جىددىي قۇتقۇزۇش (چىقىش) ئېغىزىدىن تەركىب تاپقان. بۇ تونىلدا 1994 - يىلى پويىز قاتنىغان.

ئامېرىكا گولدىن كۆۋرۈكى ئامېرىكىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى ئالتۇنتاغ قولتۇقى بىلەن تىنچ ئوكياننىڭ قاتناش گىرەلەشكەن جايىدىكى گولدىن بوغۇزى ئۈستىگە جايلاشقان پولات قۇرۇلمىلىق ئاسما كۆۋرۈك بولۇپ، 1937 - يىلى قۇرۇلغان. گولدىن كۆۋرۈكىنىڭ پەلەمپەي شەكىللىك ئىككى مۇنارنىڭ ئېگىزلىكى 340 مېتىر، سۇ ئۈستىدىكى قىسمىنىڭ ئېگىزلىكى 227 مېتىر بولۇپ، دۇنيا بويىچە ئەڭ ئېگىز كۆۋرۈك مۇنارى ھېسابلىنىدۇ.

كانادا دۆلەت مۇنارى كانادادىكى تورونتوغا جايلاشقان. مۇنارنىڭ ئېگىزلىكى 553 مېتىر بولۇپ، بوشلۇقتىكى تۈرۈپا ئىچىگە 1000 توننا كابېل ئورۇنلاشتۇرۇلغان. كابېلنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 136 مېتىر. ئۇ لىفىتنى كۆتۈرۈش - چۈشۈرۈشتە ئىشلىتىلىدۇ. بۇ مۇنارنىڭ قۇرۇلۇشى شامال ئۆتۈشۈپ تۇرىدىغان تونىل شەكلىدە لايىھىلەنگەن بولۇپ، سائىتىگە 450 كىلومېتىرلىق سۈرئەتتىكى شامالغا بەرداشلىق بېرەلەيدۇ.

ت. مۇھەممەت تەرجىمىسى

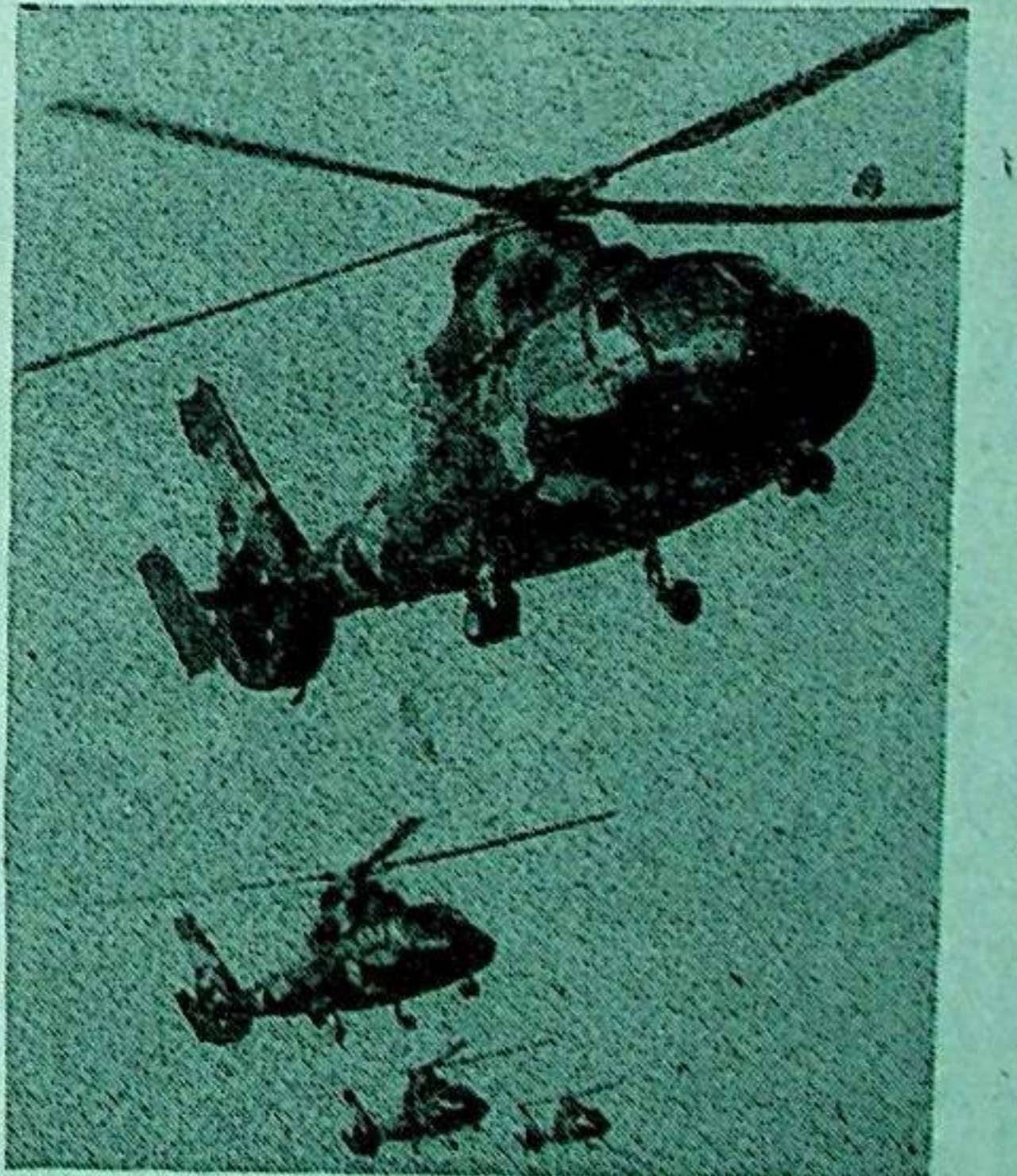
جەمئىيەت، ئىقتىساد ۋە پەن - تېخنىكىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشى ھەم ئىنسانلارغا زور مىقداردا بايلىق يارىتىپ بېرىدۇ، ھەم مۇھىتى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغايىدۇ، ئېكولوگىيەسىمۇ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتىدۇ. مۇشۇ ئەسىرنىڭ 50 -، 60 - يىللىرىدا غەربتىكى سانائىتى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ مۇھىتى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغىنىپ، ئېكولوگىيەسى ئېغىر دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. بۇ ھال خەلقنىڭ قاتتىق نارازىلىقىنى قوزغاپلا قالماي، جەمئىيەت ۋە ئىقتىسادنىڭ يەنىمۇ تەرەققىي قىلىشىنى چەكلەپ قويدى. بولۇپمۇ بۈگۈنكى دۇنيادىكى «سەككىز چەك

قىلىۋېلىنغان. 1945 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ياپونىيە پادىشاھى شەرتسىز تەسلىم بولغانلىقىنى جاكارلىغان، ياپون ئارمىيىسى پادىشاھنىڭ پەرمانىغا ئاساسەن شۇ جايدىكى ئىتتىپاقداش قوشۇن قارمىقىدىكى ئۇرۇش رايونىنىڭ قوماندانىغا تەسلىم بولماقچى بولغان. جياڭ جېشى ئەينى ۋاقىتتا جۇڭگو ئۇرۇش رايونىدىكى ئىتتىپاقداش قوشۇننىڭ ئالىي قوماندانى ئىدى، شۇڭا ئۇ شياڭگاڭغا قوشۇن ئەۋەتىپ ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ تەسلىمىنى قوبۇل قىلىپ، شياڭگاڭنى قايتۇرۇۋالسا تامامەن بولاتتى.

ئەينى ۋاقىتتا گومىنداڭ ھۆكۈمىتىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى سۇڭ زېۋېننى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئالىي دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرى شياڭگاڭنى قايتۇرۇۋېلىشتا چىڭ تۇرغان، لېكىن جياڭ جېشى ئۇرۇشتىن كېيىن كومپارتىيىنى قانداق قىلىپ يوقىتىش مەسلىسىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇۋېلىپ، شياڭگاڭغا قارىتا ئىگىلىك ھوقۇقى يۈرگۈزۈش مەسلىسىگە سەل قارىغان.

ياپونىيە ئارمىيىسى تەسلىم بولغانلىقىنى جاكارلىغاندىن كېيىن، جياڭ جېشى ئالدىراپ تېنەپ نەنجىڭ، شاڭخەي قاتارلىق چوڭ شەھەرلەرگە قوشۇن ئەۋەتىپ، تەسلىمىنى قوبۇل قىلىپ ئىچكى ئۇرۇش قىلىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش تەييارلىقى بىلەن بولغان. ئۇ 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگە كەلگەندىلا ئاندىن

سۈرەتتە: خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ شياڭگاڭدا تۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈۋاتقان ھاۋا ئارمىيە قىسىمىنىڭ ئۇچۇچىلار تۈەنى ئۇچۇش مەشىقى ئېلىپ بارماقتا. سىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئەپسۇس، ئۇ بۇيرۇق بېرىشتىن بىر كۈن ئىلگىرى ئەنگلىيە تىنچ ئوكيان جەنۇبىنىڭ قوماندانى ئاللىقاچان قوشۇن باشلاپ شياڭگاڭدا قۇرۇقلۇققا چىقىپ بولغان.

ئەنگلىيە قوشۇنلىرى شياڭگاڭغا يېتىپ كېلىشتىن ئىلگىرى گۇاڭجۇدا تۇرۇشلۇق ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ قوماندانى تىيەنجۇڭ جۇيۇغا ئۇقتۇرۇش قىلمىغانلىقتىن، ئەنگلىيىنىڭ بايراقچى پاراخوتى ئىككى مىنا تازىلىغۇچى پاراخوتنىڭ يول ئېچىشى بىلەن شياڭگاڭ پورتىغا كىرگەندە، پرىستاندا تۇرۇشلۇق ياپونىيە ئارمىيىسى شۇ ھامان بايراقچى پاراخوتقا ئوق چىقىشقا يول قويىغان. ئەنگلىيە قوشۇنىنىڭ قوماندانى سىمسىز تېلېگراف بىلەن شياڭگاڭدىكى ياپونىيە ئارمىيىسى گارنىزون قىسىمىنىڭ قوماندانى گاڭئىيەن مېيجى بىلەن ئالاقىلەشكەن. گاڭئىيەن مېيجى تىيەنجۇڭ جۇيۇدىن يوليورۇق سورىغان. تىيەنجۇڭ جۇيۇ گۇاڭجۇدا جۇڭگو تەرەپنىڭ تەسلىمىنى قوبۇل قىلىدىغانلىقى توغرىسىدىكى يوليورۇقنى ئىزچىل تاپشۇرۇپ ئالالمىغان. ئەنگلىيە ئارمىيىسى ئىتتىپاقداش قوشۇننىڭ بۇيرۇقىغا ئاساسەن تەسلىمىنى قوبۇل قىلىشقا كەلگەنلىكىنى قايتا - قايتا دەپ تۇرۇۋالغانلىقتىن، تىيەنجۇڭ جۇيۇ گاڭئىيەن مېيجىغا ئەنگلىيە قوشۇنلىرىغا تەسلىم بولۇش بۇيرۇقى چۈشۈرگەن. ئەنگلىيە قوشۇنلىرى شياڭگاڭغا كېلىپ بولۇپ نەچچە كۈندىن كېيىن، گومىنداڭ ھەربىي ۋەكىللەر ئۆمىكى شياڭگاڭغا كەلگەن بولسىمۇ كېچىكپ قالغان.

جياڭ جېشى بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، دەرھال ئەنگلىيە ھۆكۈمىتىگە جۇڭگو ئۇرۇش رايونىدىكى ئىتتىپاقداش قوشۇننىڭ ئالىي قوماندانى بولۇش سۈپىتى بىلەن تەسلىمىنى قوبۇل قىلىدىغانلىقىنى ئوتتۇرىغا قويغان، ئەمما رەت قىلىنغان.

1945 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئەنگلىيە تىنچ ئوكيان جەنۇبىنىڭ قوماندانى شياڭگاڭنىڭ ۋالىيلىق سالاھىيىتى بىلەن شياڭگاڭ ۋالىي مەھكىمىسىدە ياپونىيە ئارمىيىسىنىڭ تەسلىمىنى رەسمىي قوبۇل قىلغان. مۇرتىزا ۋايسى تەرجىمىسى

دۇنيادىكى مىللەتلەر

ئىسرائىلىيىنىڭ ئاھالىسى تەخمىنەن 5 مىليون، بۇنىڭ ئىچىدە يەھۇدىيلار 4 مىليون ئەتراپىدا يەھۇدىيلاردىن باشقا 850 مىڭ ئەرەب بولۇپ، ئىسرائىلىيە ئومۇمىي ئاھالىسىنىڭ 8.3 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئۇلار ئومۇملاشتۇرۇلۇپ «ئىسرائىلىيە ئەرەبلىرى» دېيىلىدۇ. ئۇلارنىڭ مۇتلەق كۆپ ساندىكىلىرى ئەرەب تىلىدا سۆزلىشىدۇ. ئۇلارنىڭ تولىسى قۇددۇس (ئېرۇسالىم)، نېگېۋ، نازارىت، گالىلى، ھادېرا ۋە پىتخ تىكۋا شەھەرلىرىگە جايلاشقان، ئاز ساندىكىلىرىلا ھايف، ئاڭكۇ، لود، راماللا ۋە ياققا قاتارلىق شەھەرلەردە ئولتۇراقلاشقان.

مۇسۇلمان ئەرەبلەر: كۆپىنچىسى سۈننى مەزھىبى مۇرىتلىرى بولۇپ، يەھۇدىيلاردىن باشقا ئاھالىنىڭ 78 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. بۇ بىر قىسىم ئەرەبلەر مىلادى 7 - ئەسىردە ئەرەب ئىمپېرىيىسى بۇ رايوننى ئىستېلا قىلغاندىن تارتىپ شۇ يەردە ئولتۇراقلىشىپ كەلگەن. بىر قانچە قېتىملىق ئوتتۇرا شەرق ئۇرۇشى ئۇلارنىڭ دۆلەت تەۋەلىكىنى ئۆزگەرتىپ، ئۇلارنى ئىسرائىلىيە گرازدانى قىلىپ قويغان بولسىمۇ، ئۇلار تۇرمۇش ئادىتى، مەدەنىيەت، ئەنئەنە قاتارلىقلاردا ئەرەبلەرنىڭ ئالاھىدىلىكىنى يەنىلا تولۇق ساقلاپ كەلگەن، ئۇلار ئەرەب تىلىدا سۆزلىشىدۇ، ناماز ئوقۇيدۇ، كۆپچىلىكى يىزا، كەنتلەردە ۋە ئوتتۇرا، كىچىك شەھەر، بازارلاردا توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان، ئۇلارنىڭ تەڭدىن تولىسى گالىلى رايونىغا مەركەزلەشكەن.

بەدۇئىلەر: ئىسرائىلىيىدىكى مۇسۇلمان ئەرەب ئاھالىسىنىڭ ئون پىرسەنت ئەتراپىدىكىسىنى تەشكىل قىلىدۇ، ئۇلار جەنۇبىي ۋە شىمالىي بەدۇئىلەر دەپ ئايرىلىدۇ، جەنۇبىي قىسىمدا 40 پىرسەنتى، شىمالىي قىسىمدا 85 پىرسەنتى تەشكىل قىلىدۇ، 30 قەبىلىگە بۆلۈنىدۇ. بەدۇئىلەر ئەسلىدە كۆچمەن چارۋىچى مىللەت بولۇپ، ھازىر ئەنئەنىۋى قەبىلە جەمئىيىتىدىن ئولتۇراقلاشقان جەمئىيەتكە ئۆتۈش جەريانىنى باشتىن كۆچۈرمەكتە، بۇ تۇرالغۇ ئۆي، ئىشقا ئورۇنلىشىش، سەھىيە، مائارىپ، كىيىم - كېچەك، ئاياللارنىڭ ئورنى قاتارلىق جەھەتلەردە ئىپادىلىنىدۇ. سېلىشتۇرۇپ ئېيتقاندا، ئىسرائىلىيە ئەرەبلىرى ئارىسىدا بەدۇئىلەر نىسپىي ئالاھىدە بولغان تەبىئەتتىن بەھرىمەن بولىدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى شەھەر مەمۇرىيىتىنىڭ ئۆلچەملىك مۇلازىملىق مۇناسىۋىتى بولغان مۇقىم تۇرالغۇ جايلىرىدا ياشايدۇ، ئۇلار پەيدىنپەي ئىسرائىلىيىنىڭ ئەمگەك مۇلازىملىق قوشۇنىغا قوشۇلماقتا، 50 - يىللاردىكى چارۋىچىلار بىلەن

بىناكارلىق، ساياھەتچىلىك، مائارىپ، سەھىيە قاتارلىق كەسىپلەردە ئىشلىمەكتە.

چېركاسلار: ئاھالىسى ئىنتايىن ئاز، گالىيىدىكى ئىككى كەنتتە توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان. ئۇلار يا ئەرەب مەنەسكە، يا ئىسلام مەدەنىيىتى ئارقا كۆرۈنۈشىگە ئىگە ئەمەس، بىراق ئۇلار سۈننى مەزھىبىدىكى مۇسۇلمانلار بولۇپ، ئەرەب تىلىدا سۆزلەيدۇ، كۆپ يىللاردىن بۇيان ئۆز مىللىتىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئىزچىل ساقلاپ كەلگەن، كۆپ ساننى تەشكىل قىلىدىغان يەھۇدىي دىنىي مەزھەبلىرى ۋە ئىزچىللىقنى تەشكىل قىلىدىغان مۇسۇلمانلار بىلەن ئاسسىمىلياتسىيە بولۇپ كەتمىگەن. لېكىن ياشلار ئەرەب تىلىنى ئىشلىتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، تەدرىجىي ئىبراي تىلىنى ئىشلىتىشكە ئۆتمەكتە.

درۇزلار: ئاھالىسى تەخمىنەن 75 مىڭ، ئىسرائىلىيىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى 20 نەچچە كەنتتە توپلىشىپ ياشايدۇ، مەدەنىيەت، ئىجتىمائىي ۋە دىنىي جەھەتلەردە ئاپتونومىيە ھوقۇقىغا ئىگە، ئۇلار ھۆكۈمەتكە سادىق بولغانلىقى ئۈچۈن ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە تەمىناتىغا ئېرىشكەن. مەسىلەن، ھۆكۈمەت ھەربىي خىزمەت ئۆتەش جەھەتتە يەھۇدىي بولمىغان گرازدانلارنىڭ ئائىلە، دىن ۋە مەدەنىيەت جەھەتتە ئىسرائىلىيىنىڭ ئەتراپىدىكى ئەرەب دۆلەتلىرى بىلەن قېرىنداشلىق مۇناسىۋىتى بارلىقىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۇلارنى دۆلەت مۇداپىئە ئارمىيىسىدە مەجبۇرىي ھەربىي خىزمەت ئۆتەشتىن خالاس قىلغان. ئىسرائىلىيىدىكى درۇزلار لىۋان ۋە سۈرىيىدىكى درۇزلار بىلەن ئورتاق ئىرق ۋە دىنىي مەنبەگە ئىگە.

خرىستىئانلار: ئىسرائىلىيىدىكى 2 - چوڭ ئاز سانلىق مىللەت بولۇپ، ئاھالىسى تەخمىنەن 100 مىڭ، %90 تىن ئارتۇقى ئەرەبلەر. ئىسرائىلىيىدىكى خرىستىئانلار ئارىسىدا مەزھەپ كۆپ، كۆپ قىسمى (تەخمىنەن 42 پىرسەنتى) گېرېتسىيە كاتولىك دىنىي جەمئىيەتلىرىگە، (32 پىرسەنتى) گېرېتسىيە پراۋۇسلاۋىيە دىنىي جەمئىيىتىگە، (16 پىرسەنتى) رىم كاتولىك دىنىي جەمئىيىتىگە قارايدۇ. كۆپلىگەن خرىستىئانلار شەھەردە ياشايدۇ، ھايفادىكى ئەرەب ئاھالىلىرىنىڭ 60 پىرسەنتى خرىستىئان دىنىدىكىلەر (خرىستىئانلار)، نازارىت ئاھالىسىنىڭ يېرىمى خرىستىئان.

يەھۇدىيلار بىلەن ئەرەبلەرنىڭ مۇناسىۋىتى ئىسرائىلىيىدىكى ئەرەب يۇقۇرلار مۇرەككەپ ۋەزىيەت ئىچىدىن ئۆز ئورنىنى تېپىشقا ئىنتىلىدۇ. ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن زېمىنى ئىشغال قىلىۋېلىنىپ، باشقىلارغا تايىنىپ كۈن كۆچۈرۈشكە مەجبۇر بولغان ئەرەبلەر ئۆزلىرىنى ئىسرائىلىيە يۇقۇراسى، ئەرەب مىللىتىنىڭ بىر قىسمى دەپ

يەھۇدىيلار بىلەن ئەرەبلەر ئىقتىسادىي، شەھەر مەمۇرىيىتى ۋە سىياسىي جەھەتتە ئالاقە قىلىشىمۇ، ئىجتىمائىي جەھەتتە ئالاقە قىلىشمايدۇ. ھەتتا قۇرامغا يەتكەن يەھۇدىيلارمۇ بىۋاسىتە ئالاقە قىلىشمايدۇ. بۇنىڭدىكى سەۋەب ئىككى تەرەپنىڭ قىممەت قارىشى، تىل، دىن، ئەنئەنە، تۇرمۇش ئۇسۇلى ۋە ئالاھىدىلىكى جەھەتتىكى پەرقنىڭ زور بولغانلىقىدا. بۇنىڭدىن باشقا، ئەرەبلەر بىلەن ئىسرائىلىيە ئوتتۇرىسىدىكى ئۇزاق مۇددەتلىك توقۇنۇش پەيدا قىلغان جىددىي مۇناسىۋەتمۇ ئۇلارنى كۆڭلىدە ئۆزئارا غۇم ساقلايدىغان قىلىپ قويغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ ئىككى مىللەتنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئايرىش خاھىشى ئۆتكىلى بولمايدىغان ھاڭ پەيدا قىلغان. ئىشغال قىلىۋېلىنغان زېمىن مەسىلەن، گازا رايونى ۋە ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدا ئەرەبلەرنىڭ ئىسرائىلىيە ئارمىيىسى ۋە يەھۇدىي ئاھالىلىرى بىلەن پات - پات توقۇنۇشۇپ قېلىشى، زوراۋانلىق ۋە قەلەرنىڭ بولۇپ تۇرۇشى ئىككى مىللەت ئوتتۇرىسىدىكى ئۆچمەنلىك ۋە نىزىنى ئەكس ئوتتۇرىدۇ.

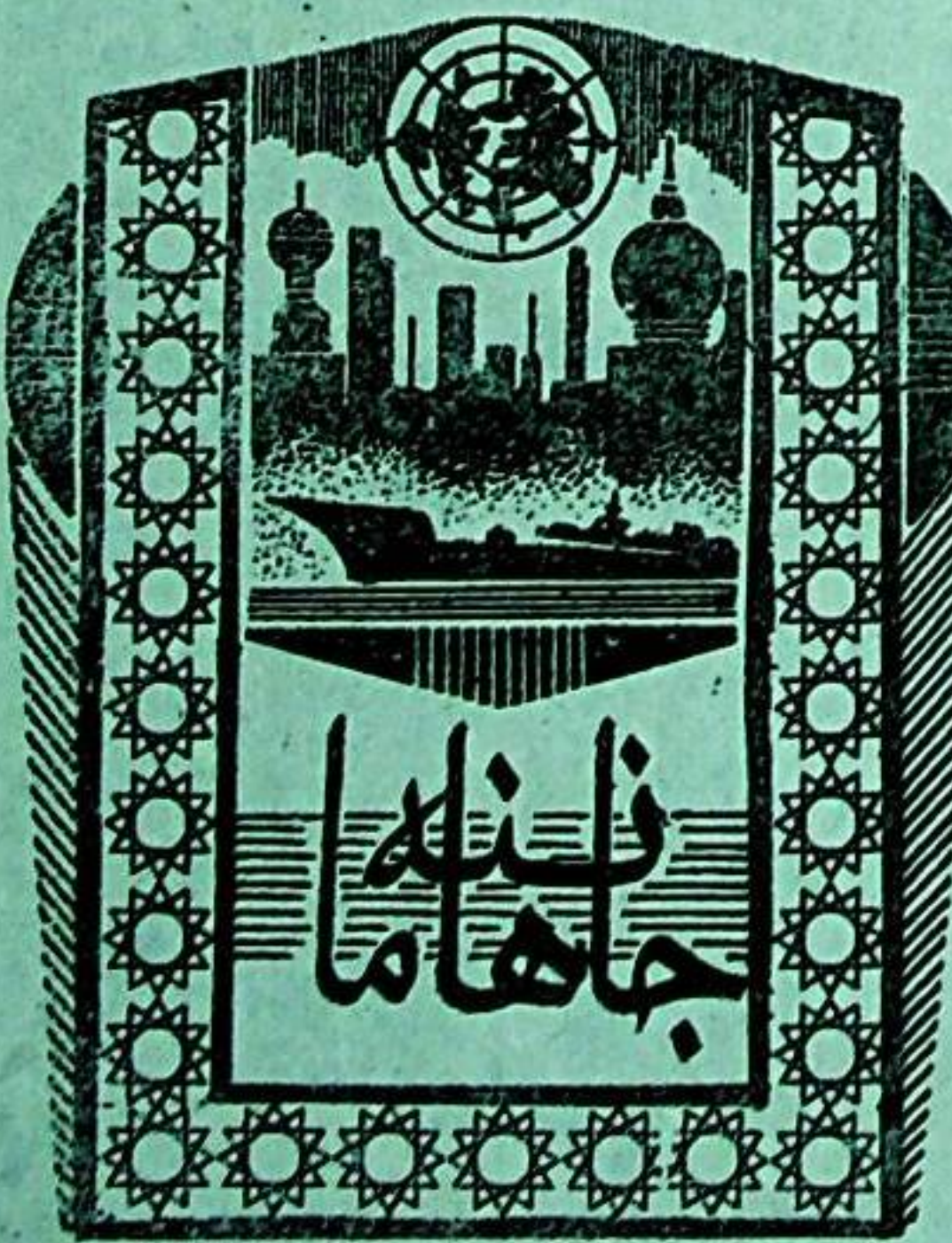
لېكىن ھايف، ئاڭكۇ ۋە راماللا قاتارلىق جايلاردا يەھۇدىيلار بىلەن ئەرەبلەر ئىناق ئۆتدۇ، ئىككى مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنى تەڭ قوبۇل قىلىدىغان بالىلار باغچىسى ۋە مەكتەپلەر بار. بۇ مەكتەپلەرنىڭ مەۋجۇت بولۇشى شۇ جاينىڭ شارائىتىنىڭ شۇنداق بولغانلىقىدىن ياكى ئىجتىمائىي ساھەدىكى زاتلارنىڭ ئېھتىياتچانلىق تەدبىرى قوللانغانلىقىدىن بولسا كېرەك.

ئىسرائىلىيىنىڭ ھۆكۈمەت تىلى ئىبراي تىلى بىلەن ئەرەب تىلى بولۇپ، يەھۇدىيلار مەكتەپلىرىدە ئەرەب تىلى ئۆتۈلگەن، يەنە كېلىپ ئۇ ئوقۇشقا تېگىشلىك دەرس قىلىپ بەلگىلەنگەن بولسىمۇ، ياشلار ئىچىدە ئەرەب تىلىنى تولۇق ئىگىلىگەنلەر ئانچە كۆپ ئەمەس، ئەمما ئەرەبلەر ئىچىدە ئىبراي تىلىنى ئىگىلىۋالغانلار بىر قەدەر كۆپ. گەرچە ئۇلار ئۆزئارا قارشى تەرەپنىڭ تىلىنى ئۆگىنىۋالغان بولسىمۇ، كۈندىلىك ئالاقە ئىشلىرىدا بولۇپمۇ ئۆز مىللىتىدىن بولغانلار ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىدە ھامان ئۆز تىللىرىنى ئىشلىتىدۇ. ئىسرائىلىيىنىڭ رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرى پۈتۈن يۈرۈش پروگراممىلارنى ئەرەب تىلىدا بېرىدۇ، ئەرەب يېزىقىدا چىقىدىغان گېزىت - ژۇرناللار ۋە تۈرلۈك كىتابلارمۇ تولۇق. ئەرەبلەر ئەرەب تىلىنى ئۇچۇرغا ئېرىشىش، بىلىم ئۆگىنىش ۋاسىتىسى قىلىشقا رازى بولۇپ، ئىبراي تىلىنى ئازراق ئىشلىتىدۇ.

توختى باقى تەرجىمىسى

زىيانداش مۇھىت بۇلغىنىش مەسلىسىنىڭ ئېغىرلىقى ۋە خەۋپىنى مەركەزلىك چۈشەندۈردى. مۇشۇنداق تارىخىي ئارقا كۆرۈنۈش ئاستىدا 1972 - يىلى 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە ب د ت شۋېتسىيىنىڭ ستوكھولم شەھىرىدە ئىنسانلارنىڭ تۇنجى قېتىملىق مۇھىت يىغىنىنى ئاچتى شۇنداقلا نامايەندە سۈپىتىدىكى «ئىنسانلارنىڭ مۇھىت خىتابنامىسى» نى ئېلان قىلىپ، ھەرقايسى دۆلەتلەر ھۆكۈمىتى ۋە خەلقگە ئىنسانلار مۇھىتىنى قوغداش ۋە ياخشىلاش، خەلققە ۋە كېيىنكى ئەۋلادلارغا بەخت يارىتىش يولىدا ئورتاق تىرىشىش مۇراجىشىنى چىقاردى. شۇ يىلى 10 - ئايدىكى ب د ت نىڭ 27 - قېتىملىق يىغىنى ئىنسانلار مۇھىت يىغىنى ئېچىلغان كۈنى - 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنىنى «دۇنيا مۇھىتى خاتىرە كۈنى» قىلىشنى، شۇنىڭدىن كېيىن ھەر يىلى شۇ كۈندە دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەر ۋە رايونلارنىڭ ھۆكۈمەتلىرى ئاكتىپ پائالىيەت ئېلىپ بېرىپ، مۇھىتنى ئاسراش ۋە ياخشىلاشنىڭ مۇھىملىقىنى تەشۋىق قىلىشنى، مۇھىت مەسلىسىنى مەركەزلىك مۇھاكىمە قىلىپ ھەل قىلىشنى بەلگىلىدى. دۆلىتىمىزمۇ دۇنيادىكى باشقا دۆلەتلەرگە ئوخشاش كۆپ خىل پائالىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىپ، خەلققە بۇ دەۋر بۆلگۈچ كۈنىنى مەڭگۈ خاتىرلاپ تىدۇ.

سۇلايمان داۋۇت تەرجىمىسى

جۇڭگو بىلەن چاۋشيەن ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق، ئۆزئارا ياردەم بېرىش شەرتنامىسى ئىمزالانغانلىقىنىڭ 35 يىللىقىنى تەبرىكلەيدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12-ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو خەلق تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى بىلەن جۇڭگو، چاۋشيەن دوستلۇق جەمئىيىتى مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى كەچتە «خەلق» سارىيىدا كاتتا كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، چاۋشيەن، جۇڭگو دوستلۇق ھەمكارلىق، ئۆزئارا ياردەم بېرىش شەرتنامىسى ئىمزالانغانلىقىنىڭ 35 يىللىقىنى قىزغىن تەبرىكلەيدى. كۈتۈۋېلىش يىغىنىغا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېييۈەنجاڭى ۋاڭ خەننىڭ، مەملىكەتلىك

مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى 1996-يىللىق خەلقئارا تىببىي داۋالاش ئەسۋابلىرى - كۈتۈش ئۈسكۈنىلىرى كۆرگەزمىسى ياپونىيىنىڭ دۇنچىڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. ياپونىيە، ئامېرىكا، گېرمانىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن كەلگەن 168 سودىگەر كۆرگەزمىگە قاتناشتى، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ياسالغان 10 مىڭدىن ئارتۇق داۋالاش-كۈتۈش ئەسۋابلىرى كۆرگەزمە قىلىندى. سۈرەتتە: گېرمانىيىدىكى بىر شىركەت كۆرگەزمە قىلغان پەلەمپەيدىن چىقىپ چۈشەلەيدىغان ئاپتوماتىك چاقلىق ئورۇندۇق. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

جۇڭگونىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق مۇۋەققەت ۋەكىلى خەلقئارا ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، سىجىل تەرەققىياتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 11-ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگونىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق مۇۋەققەت ۋەكىلى ۋاڭ شۆشيەن مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي مۇدىرىيىتى سىجىل تەرەققىيات كومىتېتىنىڭ 4-سانلىق يىغىنىدا يەر شارنىڭ سىجىل تەرەققىياتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشى، بولۇپمۇ تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ ب د ت نىڭ مۇھىت ۋە تەرەققىيات يىغىنىدا بەرگەن سىياسىي ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىشىنى مۇراجىئەت قىلدى.

ۋاڭ شۆشيەن مۇنداق دېدى: تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان تىرىشش ئارقىلىق، ھەر خىل قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئۆزلىرىنىڭ دۆلەت ئەھۋالىغا ۋە ئۈستىگە ئالغان خەلقئارا مەجبۇرىيىتىگە ئاساسەن ئىقتىساد، مۇھىت ۋە جەمئىيەتنى ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش جەھەتتە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى.

ئۇ شۇنىڭ بىلەن بىللە مۇنداق كۆرسەتتى: مۇھىت ۋە تەرەققىيات يىغىنى تۈزۈپ چىققان «21-ئەسىر كۈنتەرتىپى» ئىجراسى يەنىلا ناھايىتى تەكشى

ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ سىجىل تەرەققىيات مەسىلىسى بويىچە مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى ئېچىلدى جۇڭگو ۋەكىلى ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ مۇھىت ۋە تەرەققىيات ساھەسىدىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشىنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، مانىلا، 11-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى سىجىل تەرەققىيات مەسىلىسى بويىچە مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن بۇ يەردە ئېچىلدى. ئىككى كۈن داۋام قىلغان يىغىندا ۋەكىللەر ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى مۇھىت ئاسراش بىلەن ئورگانىك بىرلەشتۈرۈشنى نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلدۇ، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتا مۇھىت بۇلغىنىشىدىن ساقلىنالايدىغان يېڭى تېخنىكىنى قوللىنىشىغا ئىلھام بېرىشكە دائىر تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلدۇ، شەھەرلەرنىڭ سىجىل تەرەققىياتى ھەم رايونلار ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىش يوللىرى ئۈستىدە ئىزدىنىدۇ.

يىغىنغا ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا 18 دۆلەتنىڭ ۋەكىللىرى قاتناشتى. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، مانىلا، 11-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ سىجىل تەرەققىيات مەسىلىسى بويىچە مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنىغا قاتناشقان جۇڭگو ۋەكىللىرى ئۆمىكىنىڭ

مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى ئەنگلىيەنىڭ باش ۋەزىرى ماجور لوندوندا بۇ يەرگە زىيارەتكە كەلگەن جەنۇبىي ئافرىقا زۇڭتۇڭى ماندىلا بىلەن ئۇچراشقاندىن كېيىن

مېكسىكا، كانادا «خېلمىس - بېرتون قانۇنى» نى رەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، مېكسىكا شەھىرى، 11-ئىيۇل تېلېگراممىسى. مېكسىكا دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى مېكسىكا ھۆكۈمىتىنىڭ ئامېرىكىنىڭ كۇبانى جازالىشىنى كۈچەيتىش ۋە خەلقئارالاشتۇرۇشنى مەقسەت قىلغان «خېلمىس - بېرتون قانۇنى» نى يەنە بىر قېتىم رەت قىلدى.

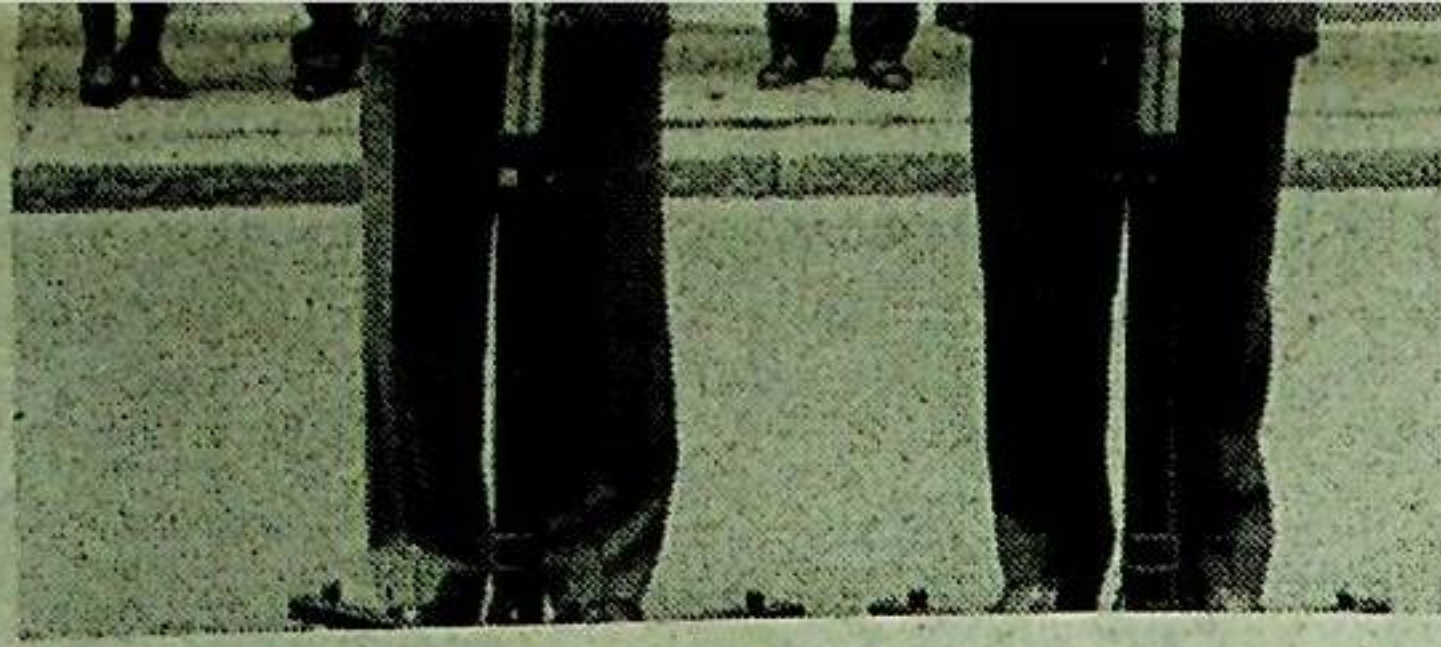

مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى ئەنگلىيەنىڭ باش ۋەزىرى ماجور لوندوندا بۇ يەرگە زىيارەتكە كەلگەن جەنۇبىي ئافرىقا زۇڭتۇڭى ماندىلا بىلەن ئۇچراشقاندىن كېيىن

جۇشيا دېڭ ياپونىيە، جۇڭگونىڭ ئەۋلادمۇئەۋلاد دوستانە ئۆتۈشى تۈپ فاڭچىن، دېدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، زامبۇڭ (ياپونىيە) يېنىڭ گۇڭجېڭ ناھىيىسى، 12-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ياپونىيىنىڭ سابىق باش ۋەزىرى جۇشيا دېڭ بۈگۈن بۇ يەردە ئاگېنتلىقىمىز مۇخبىرىغا دېدى: ئۇ مۇنداق دېدى: كېلەر يىلى ياپونىيە بىلەن جۇڭگونىڭ دىپلوماتىك مۇناسىۋىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرگەنلىكىنىڭ 25 يىللىقىنى كۈتۈۋالىمىز.

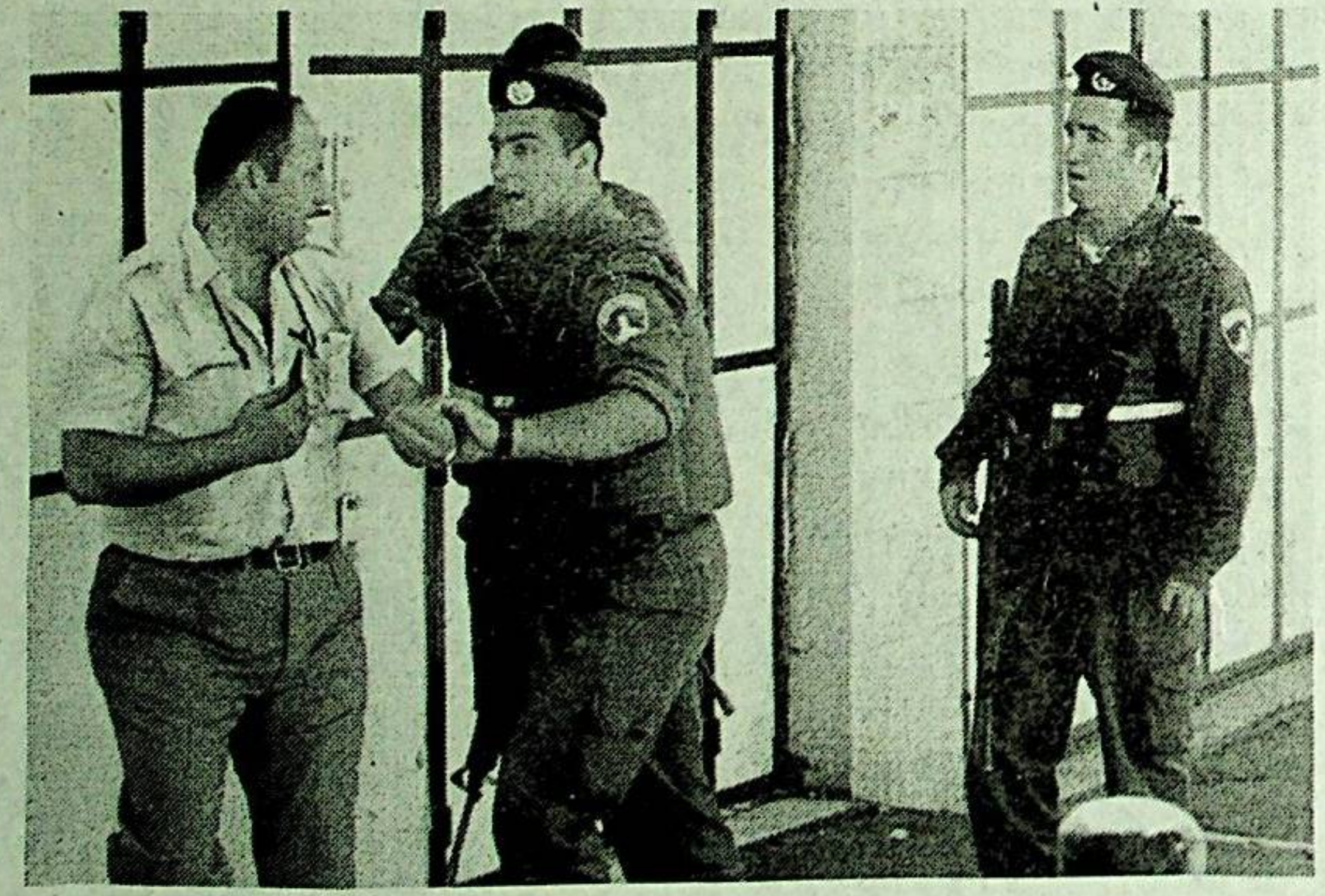

ئۇچراشقاندىن كېيىن بىرلىكتە مۇخ بىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

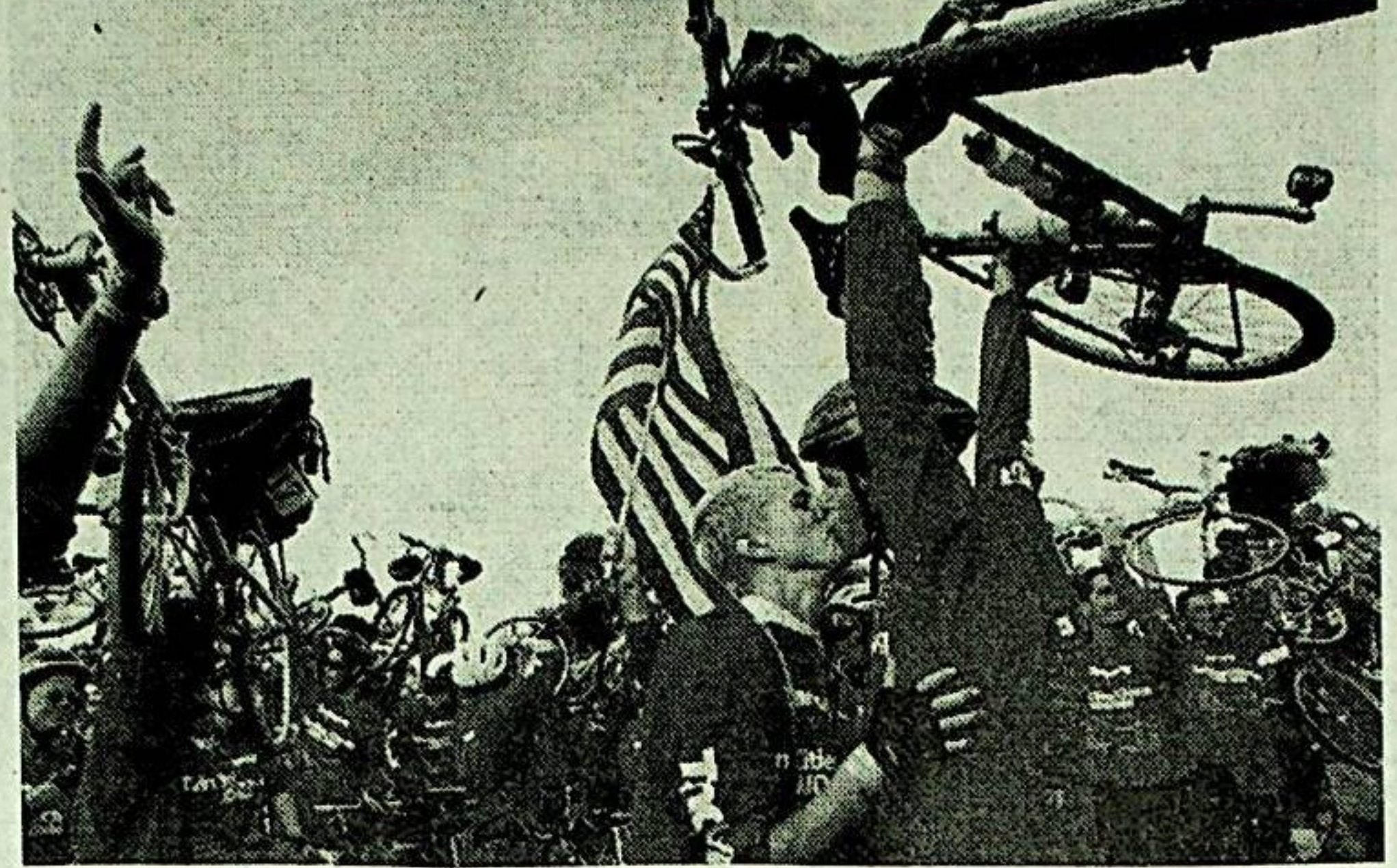
كۇبا دىپلوماتىيە مىنىستىرى سۆھبەت بايان قىلىپ ئامېرىكىنىڭ ئايروپىلان بۇلغۇچىنى قايتۇرۇپ بېرىشكە قويغان ھەرقانداق شەرتنى قوبۇل قىلمايدىغانلىقىنى بىلدۈردى

ئامېرىكىنىڭ بازىسىدا قانۇنسىز تۇرۇپ قالغاندىن باشقا، باشقا يولۇچىلار شۇ كۈنى ئەسلى جايغا قايتىپ كەتكەن.
روۋائىنا مۇنداق دېدى: كۇبا ئامېرىكىنىڭ كۇبا، ئامېرىكا كۆچمەنلەر كېلىشىمىنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، گۇئانتا نومۇ بازىسىدا قانۇنسىز تۇرۇۋاتقان ئايروپىلان بۇلغۇچىنى كۇبا تەرەپكە شەرتسىز قايتۇرۇپ بېرىشىنى ئۈمىد قىلدۇ.
ئۇ مۇنداق كۆرسەتتى: ئامېرىكىنىڭ ئايروپىلان بۇلغۇچىنى سوتلاش ھوقۇقى يوق، كۇبالا ئۆز دۆلىتىنىڭ قانۇنى بويىچە ئايروپىلان بۇلغۇچىنى سوتلاشقا ھوقۇقلۇق.

مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى ئىسرائىلىيە قوشۇنلىرى ھېبروندىكى بىر تەكشۈرۈش پونكىتىدا كاپىلىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغاندىن كېيىن، ئىسرائىلىيە ساقچىلىرى ھېبرون شەھىرىنىڭ مەركىزىدىكى بازار رايونىنى تاقىۋەتتى.
سۈرەتتە: ئىسرائىلىيە ئەسكەرلىرى پەلەستىنلىك بىر دۇكاندارنى دۇكاندىن ئايرىلىشقا مەجبۇرلىماقتا.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شۇكا مېدىسىدا ھۆكۈمىتى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ بۇ قانۇننى يولغا قويۇشى دەھشەتلىك توختىتىشى يەنە قاتتىق تەلەپ قىلدۇ.
ئوتتۇرا خەۋىرى: كانادا شىرىد خەلقئارا شىركىتى مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى ئامېرىكىنىڭ جازالىشى تۈپەيلىدىن كۇبادىن چىقىپ كەتمەيدىغانلىقىنى، بۇ شىركەتنىڭ بۇ جايدىكى كەسپىنى داۋاملاشتۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.
خەلقئارا ئاشۇرۇشنى مەقسەت قىلغان «خېلمىس بېرتون قانۇنى» نى يەنە بىر قېتىم رەت قىلىدىغانلىقى توغرىسىدا ئامېرىكىغا نوتا تاپشۇرغانلىقىنى جاكارلىدى.
مېكسىكا ھۆكۈمىتىنىڭ نوتىسىدا مۇنداق كۆرسىتىلدى: «خېلمىس-بېرتون قانۇنى» خەلقئارا ئەركىن سودا مىزانىغا ۋە شىمالىي ئامېرىكىنىڭ ئەركىن سودا كېلىشىمىدىكى

تەخمىنەن 1425 ئامېرىكىلىق 7-ئاينىڭ 8-كۈنى ۋېلىسپىت بىلەن مىنىئاپولستىن چېكاگوغا كەلگەندىن كېيىن، ۋېلىسپىتلىرىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ غەلىبىنى تەبرىكلىدى. ئۇلار بۇ مۇساپىنى ئالتە كۈندە تۈگىتىپ، مىنىئاپولس ۋە چېكاگودىكى ئەيدىز كېسىلىنى داۋالاش ئورۇنلىرى ئۈچۈن 4 مىليون دوللاردىن كۆپرەك ئىئانە توپلاپ بەردى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادى ھەمكارلىق تەشكىلاتى سىجىل تەرەققىيات مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى ھەرىكەت پىلانى ماقۇللاپ، ئەزالار ئارا مۇھىت ئاسراش ئۈچۈرى ۋە تېخنىكا ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كارخانىلارنىڭ «ساپ تېخنىكا» قوللىنىشىغا ۋە «ساپ ئىشلەپچىقىرىش» نى يولغا قويۇشىغا ئىلھام بېرىپ، ئەمەلىي ھەرىكەت قوللىنىپ دېڭىز-ئوكيان مۇھىت ئاسراش تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى قارار قىلدى.
ب د ت مۇساپىرلار مەھكىمىسىنىڭ بايئالوكادىكى ئىش بېجىرىش باشقارمىسىنىڭ باياناتچىسى نايوگ مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى بايئالوكادا مۇنۇلارنى جاكارلىدى: بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا مۇساپىرلىرى بىلەن ئارقىلىق كەتكەن خادىملارنى قايتۇرۇش خىزمىتى مەغلۇپ بولدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ يىلنىڭ بېشىدا دېتوئ كېلىشىمى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان تەخمىنەن 100 مىڭ كىشى يۇرتىغا قايتتى، بىراق تەخمىنەن 90 مىڭ كىشى يەنە يۇرتلىرىدىن قېچىپ كەتتى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

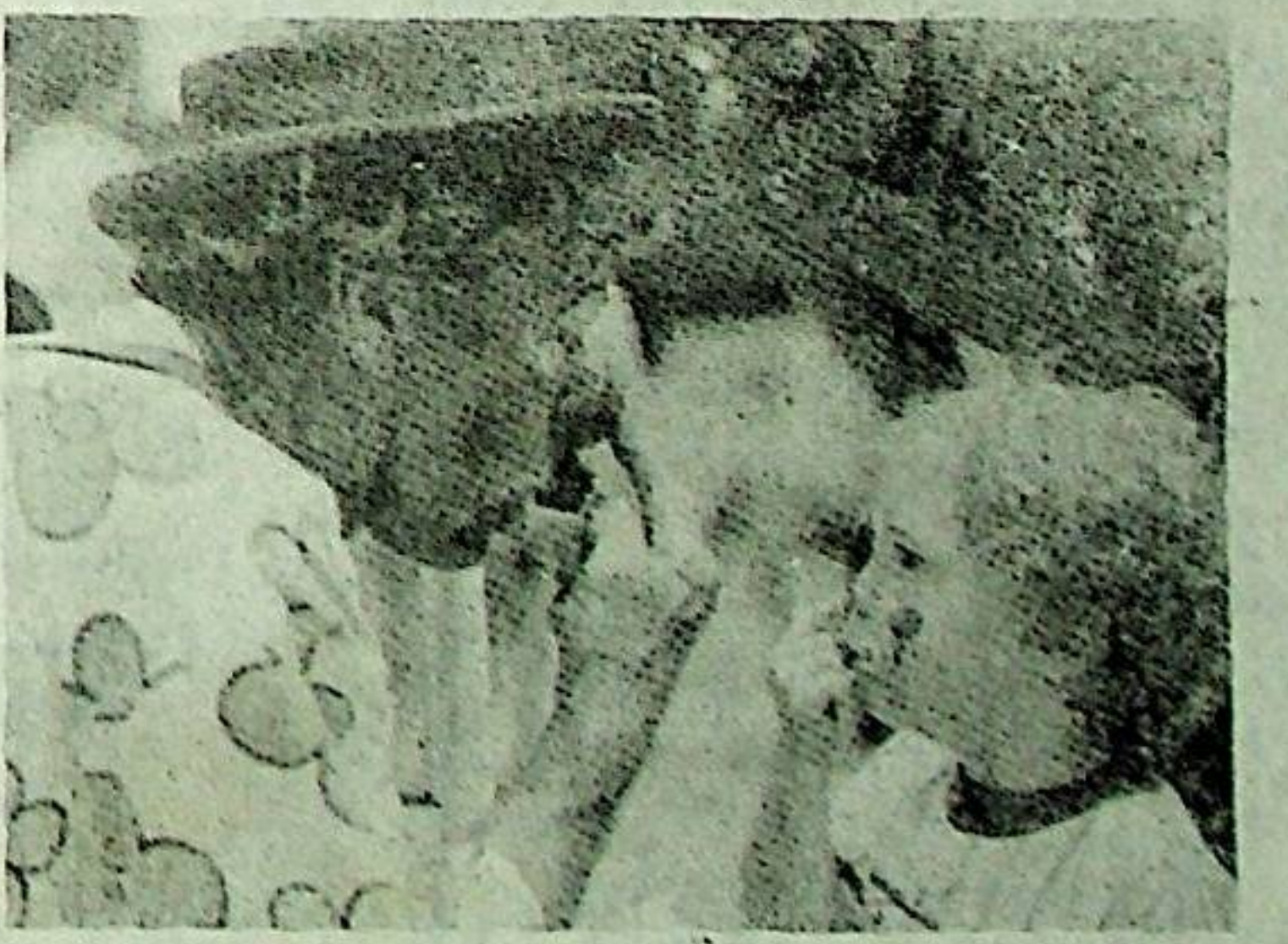
مېلىگىراممىسى. ياپونىيىنىڭ سابىق باش ۋەزىرى جۇشىدايېڭ بۈگۈن بۇ يەردە ئاگېنتلىقىمىز مۇخبىرىغا ياپونىيە، جۇڭگو خەلقلىرىنىڭ ئەۋلاد ئەۋلاد دوست ئۆتۈشىنى سەمىي ئۈمىد قىلدى. ئۇ بۇنىڭ «ئۆپ فاڭجېنىم» دېدى.
جۇشىدايېڭ ياپونىيە خەلقئارا مۇھاكىمە ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتى ئۆتكۈزگەن 10-قېتىملىق زاڭۋاڭ خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ يېقىلىش مۇراسىمىدا بۇ سۆزنى

ئامېرىكا سانفېل زۇڭتۇڭىنىڭ ئامېرىكىغا كىرىش ۋەزىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، سانتا-فى بوگوتا، 11-ئىيۇل تېلېگىراممىسى. كولۇمبىيە ھۆكۈمىتى بۈگۈن بايانات ئېلان قىلىپ، ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ سانفېل زۇڭتۇڭىنىڭ ئامېرىكا چېگرىسىدىن كىرىش ۋەزىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرغانلىقى، كولۇمبىيىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا قوپاللىق بىلەن ئارىلاشقانلىقىدىن ئىنتايىن غەزەپلەندى.
ئامېرىكا گوۋۇيۈەنى بۈگۈن چۈشتە مۇنۇلارنى جاكارلىدى: «سانفېل زۇڭتۇڭىنىڭ كولۇمبىيىدىكى زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ساتقۇچى گۇرۇھقا قارشى كۈرەشتە ئامېرىكا بىلەن ھەمكارلاشماقلىق پوزىتسىيىسىنى قوللانغانلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ»، ئامېرىكا ھۆكۈمىتى ئۇنىڭ ئامېرىكىغا كىرىش ۋەزىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشى، ئۇنىڭ بۇنىڭدىن كېيىن ھەرقانداق سالاھىيەت بىلەن ئامېرىكا تەۋەسىگە قەدەم بېسىشىنى مەنئى قىلىشى شۇنداقلا ئۇنىڭ ب د ت يىغىنىغا قاتنىشىشىغا يول قويماسلىقىنى قارار قىلدى.

كولۇمبىيە زۇڭتۇڭى مەھكىمىسى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن بايانات ئېلان قىلىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كولۇمبىيە ھۆكۈمىتى ۋە خەلقى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ كولۇمبىيىنىڭ ئاساسىي قانۇنىغا ۋە كولۇمبىيە خەلقىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى سېتىش گۇرۇھىغا قارشى كۈرەشنى كۈچەيتىشكە پايدىسىز. باياناتتا مۇنۇلار تەكىتلەندى: زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ساتقۇچى گۇرۇھقا قارشى كۈرەش مەسلىسىدە ئۆز ئالدىغا ھەرىكەت قوللىنىشقا بولمايدۇ، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ بىردەك ماسلىشىشى زۆرۈر.
باياناتتا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېيىلدى: ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ بۇ قارارى دۇنيا ئەللىرىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ساتقان جىنايى گۇرۇھلارغا قارشى كۈرەشنى كۈچەيتىشكە پايدىسىز. باياناتتا مۇنۇلار تەكىتلەندى: زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ساتقۇچى گۇرۇھقا قارشى كۈرەش مەسلىسىدە ئۆز ئالدىغا ھەرىكەت قوللىنىشقا بولمايدۇ، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ بىردەك ماسلىشىشى زۆرۈر.

6-ئاينىڭ 17-كۈنى ئامېرىكا پادىشاھلىق سېرك ئۆمىكى مىسۇرى شتاتىنىڭ سەندىريا شەھىرىدە ئويۇن قويۇشتىن ئىلگىرى قىزىقچى رولغا چىققان ئۈچ ياشلىق روجى دايۋىنى قىزىقچى قىياپىتىدە كىيىندۈرۈپ ئۇنىڭ بىلەن ئويناشتى. ئەتراپتىكىلەر بۇ ھالنى كۆرۈپ، كۈلۈپ تىلىقىپ قېلىشتى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر نۇتاش

نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1 - 57)

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى (چارشەنبە) (بۇ سان ئالتە بەت)

بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى بەش ئايىدا ئاپتونوم رايونىمىزدا ھۆكۈم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ زور دەرىجىدە ئاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەتئىمىن ئوبۇل غەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز مۇقىم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ قۇرۇلمىسىنى يەنىمۇ تەڭشەپ، يېزا ئىگىلىكى، سۇچىلىق، ئېنېرگىيە، خام ئەشيا، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى ۋە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە سېلىنغان مەبلەغنى زور دەرىجىدە ئاشۇردى. بۇ يىل 1-ئايدىن 5-ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا مۇقىم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليارد 643 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن %15.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ %4.4، ئۆي-زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 1.6 ھەسسە ئاشتى. بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىز 30 قۇرۇلۇش تۈرىنى ئورۇنلاشتۇرغانىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى نېفىت-خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 2-خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى، خۇگېنچى ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 4-قارارلىق قۇرۇلۇشى قاتارلىق ئالتە قۇرۇلۇش بۇ

يىل پۈتتۈرۈلۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ھازىر ئېرىتىش دەرياسىنىڭ سۈيىنى قاراماينا باشلاش قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق خىزمىتى، پاختا بازىسى قۇرۇلۇشى، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلاردا قىسمەن ياكى ئومۇميۈزلۈك ئىش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشلار ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ زاپاس كۈچىنى ئاشۇرۇشتا مۇھىم رول ئوينايدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇش - چىقىمنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش تېلېفون يىغىنىدا سۆزلەنگەن سۆز

ئابلەت ئابدۇرېشىم

(1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنى)

تارتق ۋەزىيەت، بۇ مەسىلىدە قىلچە بوشاقلق ۋە بېيەرۋالىق قىلىشقا بولمايدۇ. بولۇپمۇ قىيىنچىلىقى بار ناھىيە (شەھەر) لەر خادىملارنىڭ ئىش ھەققىگە ۋە ئەڭ ئاساسلىق ھۆكۈمەت خىراجىتى مەبلەغى بىلەن تەمىنلىنىشىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. جايلار مەبلەغ ئەھۋالىغا قاراپ تۈرلۈك كەسىپى راسخوتلار ۋە زۆرۈر ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش مەبلەغىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇنىڭ نورمال ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈر مەبلەغىنىڭ جايىغا ئەمەلىيلىشىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش، بولۇپمۇ شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدىغان تۈرلەرنىڭ مەبلەغىنى چوقۇم بىر ئامال قىلىپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئۇنى تېز پۈتتۈرۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈپ، ئۈنۈمنى جارى قىلدۇرۇش كېرەك. يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش مەبلەغىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلاش، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، يۇقىرى ھوسۇللۇق، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىش كېرەك. سانائەتتە زىياننى پايدىغا ئايلاندۇرۇش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىقلارغا نۇقتىلىق يار-يۆلەك بولۇپ، كارخانىنىڭ تەرەققىياتى زاپاس كۈچىنى ئاشۇرۇش كېرەك. ئاپتونوم رايونىنىڭ مالىيىسىدە مالىيە كۈچىنى تەقسىم قىلىشتا ئاساسىي قاتلاملار ئۈچۈن خىزمەت قىلىش ئىدىيىسىنى گەۋدىلەندۈرۈش لازىم، يۇچۇقلار ئاپتونوم رايونىدا قالسا قالسۇنكى، ئاساسىي قاتلاملارغا ئاجرىتىلدىغان ئىش ھەققى، ئاساسلىق ھۆكۈمەت راسخوتلىرىنى تولۇقلاپ تارقىتىشنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش كېرەك. قىسقىسى، چەكلىك مەبلەغنىڭ تېخىمۇ زور ئۈنۈمنى جارى قىلدۇرۇش كېرەك.

تارقىتىلماسلىق، كېچىكىپ تارقىتىش ئەھۋاللىرى كۆرۈلدى، نۇرغۇن ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ھۆكۈمەت پۇلغا داۋالاش راسخوتى، سۇ، توك پۇلى، ئىسسىنىش پۇلى، كاماندېرېكا پۇلى قاتارلىق چىقىملىرىنى مالىيىدىن ئورۇنلاشتۇرۇشقا قۇدرىتى يەتسەنلىكتىن، قەرزگە بوغۇلۇپ قېلىش ئەھۋالى كۆرۈلدى، نۇرغۇن چىقىملارنى شەخسلەر تۈلگەنلىكتىن، مالىيىنىڭ يۈكى بارغانسېرى ئېغىرلىشىپ كەتتى. بىر نەچچە يىللىق مالىيە قىزىل رەقىمى نۇرغۇن ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش مەبلەغىنى ئىگىلىۋېلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي ۋە تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا ئېغىر دەرىجىدە تەسىر يەتكۈزدى.

مالىيە مەسلىسى ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدىكى تۈگۈن ۋە قىيىن نۇقتىلىق مەسىلە بولۇپ قالدى. ئەگەر ھەققىي ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، كۈندىن-كۈنگە ئېغىرلىشىپ كېتىۋاتقان مالىيە قىيىنچىلىقىنى ياخشىلايدىغان بولساق، جەزمەن ئاپتونوم رايونىمىز مالىيىسىنىڭ مۇقىملىقىغا ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا ئېغىر تەسىر يەتكۈزۈىدۇ. شۇڭا ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ھازىرقى ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئىنتىزامنى چىڭىتىپ، خىزمەتنىڭ سالىقىنى ئاشۇرۇپ، كىرىمنى ئاشۇرۇش - چىقىمنى تېجەشنى چىڭ تۇتۇپ، يۇقىرى تۆۋەن بىر نىيەتتە بولۇپ، مالىيە قىيىن ئۆتكۈزۈلۈش تەڭ ئۆتۈشمىز كېرەك.

بىز ھازىردىن باشلاپ ئورتاق تىرىشىپ، تۆۋەندىكى بىر نەچچە خىزمەتنى ياخشى تۇتۇشمىز كېرەك:

1. مۇھىم نۇقتىغا كاپالەتلىك قىلىش پىرىنسىپى بويىچە مالىيە كۈچىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشمىز
2. مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ھەققىي ياخشى ئىشلەپ، يىللىق كىرىمىنى ئاشۇرۇش ۋەزىيىتىنى تىرىشىپ

ئەھۋالدىمۇ يۇقىرىدىكىدەك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشى مالىيە، باج سىستېمىسىدىكى كادىرلار، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، ئاكتىپلىق بىلەن ئىشلىگەنلىكىدىن ئايرىلمايدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى قاتمۇقات قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، مالىيە مەنبەسىنى تىرىشىپ يېتىلدۈرۈپ، باج ئېلىش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كىرىم قىلىشنى پائال ئۇيۇشتۇردى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە-ئىقتىسادىدا ناھايىتى زور تەرەققىيات بولۇپ، خادىملارنىڭ ئىش ھەققىنى تارقىتىشقا ئاساسىي جەھەتتىن كاپالەتلىك قىلىندى، مەمۇرىي، كەسىپى ئورۇنلارنىڭ نورمال ئىشلىشىگە كاپالەتلىك قىلىنىپ، تۈرلۈك ئىشلەپچىقىرىش ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا مەدەت بېرىلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، ئىجتىمائىي مۇقىملىقى، خەلق تۇرمۇشىنىڭ ياخشىلىنىشىغا مۇھىم تۆھپە قوشۇلدى. بۇ يەردە مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە كالىتەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە، باج تارماقلىرىدا ئىشلەۋاتقان كادىرلار ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە چىن قەلبىدىن رەھمەت ئېيتىمەن ۋە ئۇلاردىن سەمىمىي ھال سورايمەن!

بىز نەتىجىلەرنى كۆرۈش بىلەن بىللە ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە ۋەزىيىتىنىڭ ھېلىمۇ ئىنتايىن جىددىي ئىكەنلىكىنىمۇ تولۇق تونۇشمىز كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، كىرىم تۈپ سانى ئاز، مالىيىدە ئۆزىنى ئۆزى قامداش نىسبىتى تۆۋەن بولغانلىقتىن، مەركەز «باجنى ئايرىش تۈزۈمى» نى يولغا قويغاندىن كېيىنمۇ ئاپتونوم رايونىمىزغا ئەسلىدىكى چارە بويىچە نورمىلىق قوشۇمچە ياردەم پۇلى بېرىپ كەلدى، ئەمما ئىش ھەققى ۋە تۈرلۈك راسخوت چىقىملىرى يىل بىلەن زور ھەجىمدە ئېشىپ، مالىيە يۈكى ئېغىرلىشىپ كەتتى، مالىيىدە كىرىم-چىقىمىنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش بارغانسېرى

بۈگۈن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇش-چىقىمنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش بويىچە سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئاچتى، بۇنىڭدىن مەقسەت ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھازىرقى مالىيە، ئىقتىساد ۋەزىيىتىنى ئەستايىدىل تەھلىل - تەتقىق قىلىپ، مالىيە خىزمىتى دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى تولۇق تونۇش، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، مالىيە ئەھۋالىنى تىرىشىپ ياخشىلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا كاپالەتلىك قىلىشتىن ئىبارەت. ۋاڭ لېچۈەن شۇجىمۇ مۇھىم سۆز قىلىدۇ، ھازىر مەن ھازىرقى مالىيە خىزمىتى توغرىسىدا بىر نەچچە نۇقتىدا سۆزلىمەكچىمەن.

بۇ يىل 9-بەش يىللىق پىلاننىڭ تۇنجى يىلى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت، ھەرقايسى تارماقلارنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىسىدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى ئومۇمەن ئېيتقاندا ياخشى بولماقتا، خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىدە يېڭى ئىلگىرىلەش قولغا كەلتۈرۈلدى، مالىيە خىزمىتىدەمۇ خېلى ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، مالىيە خام چوتىنىڭ ئىجراىسى ياخشى بولدى، مالىيە كىرىمىدە خېلى زور ھەجىمدە ئېشىش داۋاملىق ساقلاپ قېلىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىساد ۋە ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پۈتۈن سىستېمىنىڭ مالىيە كىرىمى 3 مىليارد 670 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، 1995-يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %25.26 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك مالىيە كىرىمى 2 مىليارد 120 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، پۈتۈن يىللىق خام چوتىنىڭ %50.5 بىلەن تەڭلىشىپ، 1995-يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %24.05 ئاشتى؛ يۇقىرىدا مەركەزگە تاشپۇرۇلدىغان «ئىككى خىل

2005 24.05 % ئاشتى؛ يۇقىرىدا مەركەزگە تاشپۇرۇلدىغان «ئىككى خىل باج» 1 مىليارد 550 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، پىلاننىڭ 43.71 % پىرسەنتىگە تەڭلىشىپ، 1995-يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 26.95 % ئاشتى. مالىيە مۇۋاپىق قىشش سىياسىتى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىنىپ، تۈرلۈك مالىيە چىقىملىرى قاتتىق تىزگىنلەنگەنلىكتىن، ئۇنىڭ ئۈستىگە مەخسۇس تۈردىكى مەبلەغ خام چوتنىڭ تۆۋەنگە چۈشۈرۈلۈشى بىر قەدەر كېيىن بولغانلىقتىن، ئالدىنقى يېرىم يىللىق مالىيە چىقىمىنىڭ ئېشىش ھەجىمى كىرىمنىڭ ئېشىش ھەجىمىدىن تۆۋەن بولدى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيە چىقىمى 3 مىليارد 820 مىليون يۈەن بولۇپ، خام چوتنىڭ 44.16 % پىرسەنتىگە تەڭلىشىپ، 1995-يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 5.88 % ئاشتى. بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە خىزمىتىدە ھەر جەھەتتىكى شەرت-شارائىتلار ئىنتايىن قىيىن

كەتتى، مالىيە كىرىم-چىقىمى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش بارغانسېرى قىيىنلىشىپ، مەبلەغ يۆتكەش ئىنتايىن جىددىيلىشىپ كەتتى، مالىيە قىزىل رەقىمى خېلى چوڭىيىپ كەتتى. 1991-يىلى قىزىل رەقىم كۆرۈلگەندىن تارتىپ 1995-يىلىغا كەلگەچە مالىيە قىزىل رەقىمى جەمئىي 1 مىليارد 597 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن % 62.54 ئېشىپ باردى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 86 ناھىيە (شەھەر) دىن 70 تىن كۆپرەكىنىڭ مالىيىسىدە قىزىل رەقىم كۆرۈلدى، ئۇلارنىڭ مالىيىدە كىرىم قىلىشىمۇ، چىقىم قىلىشىمۇ قىيىنلىشىپ كەتتى، خادىملارنىڭ خىراجىتىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، نۇرغۇن ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ رەھبەرلىرى، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ رەھبەرلىرى بۇ ئىشتا نۇرغۇن زېھنى كۈچىنى سەرپ قىلدى. بولۇپمۇ چەت-يىراق نامرات رايونلاردا، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردا ئىش ھەققىنى

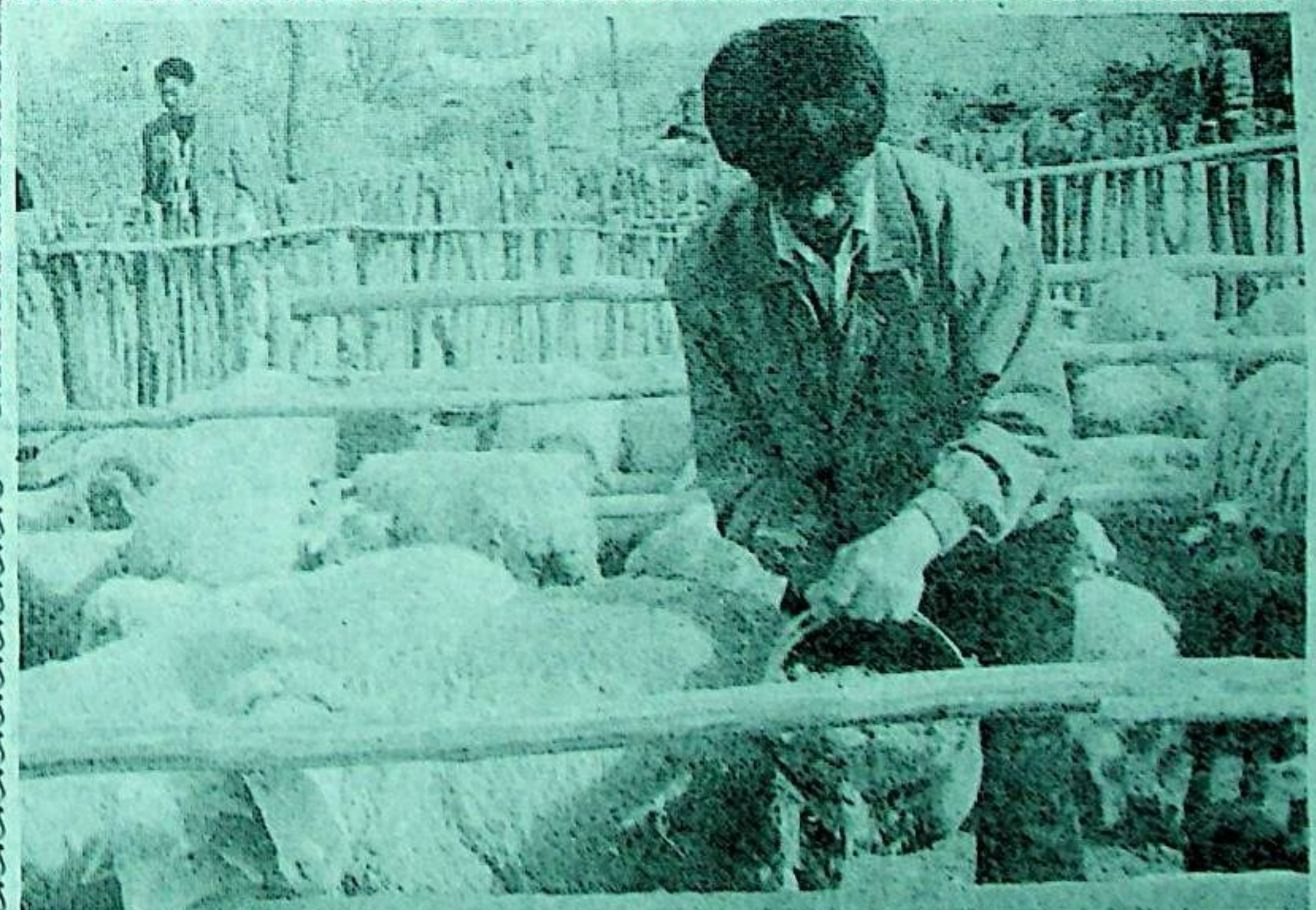
مالىيە خىزمىتى ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ مۇھىم ھالقىسى بولۇپلا قالماستىن، ئىجتىمائىي مۇقىملىق ۋە تەرەققىياتتىن ئىبارەت ئومۇمىيلىققا مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش، ئىنتايىن مۇھىم سىياسىي ۋەزىپە. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتلەر ۋە مالىيە تارماقلىرى مالىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىنى ئومۇمىيلىق يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇشى كېرەك. مالىيە كۈچىنى ئورۇنلاشتۇرۇش جەھەتتە بىر تۇتاش پىلانلاش، تەڭ ئېتىبار بېرىش، كاپالەتمۇ بولۇش، قىسشمۇ بولۇشتەك مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش كېرەك. ھەممىدىن ئاۋۋال ئىش ھەققىنى نورمال تارقىتىشقا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. بۇ ئىجتىمائىي مۇقىملىققا مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش، شۇنداقلا مالىيە خىزمىتىدىكى

2. مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇش خىزمىتىنى ھەققىي ياخشى ئىشلەپ، يىللىق كىرىمىنى ئاشۇرۇش ۋەزىپىسىنى تىرىشىپ ئورۇنداش كېرەك. ئومۇمەن ئېيتقاندا، بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە كىرىم-چىقىم پىلاننىڭ ئىجرائىسى ياخشى بولدى. مالىيە، باج باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، لېكىن ئاپتونوم رايوننىڭ مالىيە كۈچىدە يوقۇق يەنىلا ناھايىتى چوڭ، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ چىقىم پۇلىنى كۆپەيتىپ بېرىش تەلىپى ناھايىتى كۈچلۈك، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇنداق بېسىم بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان بارغانسېرى كۈچەيدى. بۇ بىزدىن كىرىمنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرىنى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئەڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ پايدىلىنىشقا بولىدىغان مالىيە كۈچىنى ئاشۇرۇشنى تەلەپ قىلدۇ. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئابلەت ئابدۇرېشىت تۈركىيە تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز جېن جىيەن خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت 7-ئاينىڭ 15-كۈنى چۈشتىن كېيىن ئىشخانىسىدا تۈركىيە دۆلەت تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى. تۈركىيە دۆلەت تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ زىيارەت قىلىش گۇرۇپپىسى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، مەخسۇس فىلىم ئىشلەش ئۈچۈن ئېلىمىزگە كەلگەن. ئۇلار ئاپتونوم رايونىمىزدا زىيارەتتە بولغان مەزگىلدە پارتىيىنىڭ مىللەتلەر سىياسىتىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيانقى نەتىجىلىرىنى نۇقتىلىق ئىكلەيدۇ. تۈركىيە دۆلەت تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى تۇنجى قېتىم سۈرەتكە ئالدىغان، جۇڭگو تونۇشتۇرۇلدىغان بۇ مەخسۇس فىلىم جۇڭگو بىلەن تۈركىيە دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقانلىقىنىڭ 25 يىللىقى ھارپىسىدا قوبۇلدۇ. ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇخبىرلارنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، مىللىي

تېررىتورىيەلىك ئاپتونومىيە سىياسىتىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى، دۆلەتنىڭ ستراتېگىيىسىنى غەربكە يۆتكەش سىياسىتىنىڭ شىنجاڭغا پۇرسەت يارىتىپ بەرگەنلىكى، ئىقتىساد- سودا، مەدەنىيەتنى راۋاجلاندۇرۇش، پىلانلىق تۇغۇت سىيىلى سىتىنىڭ ئىجرا قىلىنىشى ئەھۋالى قاتارلىقلارنى تەپسىلىي تونۇشتۇردى. رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت يەنە ئازاد بولغان 40 نەچچە يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدا يۈز بەرگەن ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىشلەرنى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئۆسكەنلىكىنى، ئىقتىسادنىڭ راۋاجلىنىپ، جەمئىيەتنىڭ مۇقىم بولغانلىقىنى ھەم شىنجاڭنىڭ 9- بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010- يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى پىلاننى تونۇشتۇردى.

188- تۈەن - مەيدان ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى تۈزۈپ، ئومۇمىي خەلق، كوللېكتىپ، شەخسلەر بىرلىكتە چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنى يولغا قويدى. 6-ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر بۇ تۈەن- مەيداندىكى چارۋىلارنىڭ قوتاندىكى سانى 25 مىڭ تۇياقتا يەتتى. سۈرەتتە: باقمىچى جاڭ ۋېنجۇڭ قويلارغا يەم - خەشەك بەرمەكتە. شۈي جىخەي فوتوسى

ھارۇنخان ھاجى داموللىنىڭ سۈيىقەستىگە ئۇچرىغانلىقى دېلوسىنىڭ پاش قىلىنغانلىقى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، خەلق مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشنىڭ قۇدرەتلىك ئارقا تىرىكى

ئۆز مۇخبىرىمىز خەن ئەيمىن خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، قەشقەر ھېيتگاھ-جامەسىنىڭ ئىمامى ھارۇنخان ھاجى داموللا ۋە ئۇنىڭ ئوغلىنىڭ 5-ئاينىڭ 12-كۈنى سۈيىقەستكە ئۇچرىغانلىقى دېلوسىنى پاش قىلىشقا مەسئۇل بولغان ج خ نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى ليۇياۋخۇا 7-ئاينىڭ 15-كۈنى مۇخبىرنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: بۇ دېلونىڭ ۋاقتىدا پاش قىلىنغانلىقى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشنىڭ كۈچلۈك ئارقا تىرىكى ئىكەنلىكىنى يەنە بىر قېتىم ئىسپاتلاپ بەردى.

كۆرىشىگە ئاتلاندى. دېلودىكى جىنايەتچىلەر خۇددى يادىدىن ئۆتكۈزۈلگەن قۇشتەك ساراسمىگە چۈشۈپ كېچە- كۈندۈز قېچىپ يۈردى، 5-ئاينىڭ 27-كۈنى چۈشتە ئۇدا ئون نەچچە كۈن قېچىپ يۈرگەن جىنايەتچىلەر قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ ئارال يېزىسى 8-كەنت 4-مەھەللىسىگە كەلدى، ھېرىپ - ئېچىپ، قاتتىق ئۇسساپ كەتكەن جىنايەتچى نۇرمەھمەت بىلەن سەيبۇللا بىر دېھقاننىڭ ئۆيىگە كىرىپ نان ۋە سۇ تەلەپ قىلدى، بۇ دېھقان بۇ ئىككى ئادەمنىڭ ھەرىكىتىنىڭ گۇمانلىق ئىكەنلىكىنى بايقاپ، دەرھال كەنت كادىرلىرىغا مەلۇم قىلدى. كەنت كادىرلىرى جىنايەتچىلەرنى زېرەكلىك بىلەن گەپكە تۈتۈپ، ئۇلارنى كەنت ئاھالىلەر كومىتېتىنىڭ ئىشخانىسىغا باشلاپ كىرىپ بىر تەرەپتىن، جىنايەتچىلەرنىڭ سالاھىيىتىنى ئېنىقلىسا، يەنە بىر تەرەپتىن، يېزا پەيچۈسوسىغا مەلۇم قىلىشقا ئادەم ئەۋەتتى. نۆۋەتچىلىك قىلىۋاتقان پەيچۈسو باشلىقى ئۆمەر مەمتىلى ۋە مۇئاۋىن باشلىقى ئابلىمىت ئىبراھىم بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ دەرھال نەق مەيدانغا يېتىپ كەلدى. ئۇلار بۇ ئىككى ئادەمنىڭ تۇتۇش بۇيرۇقى چۈشۈرۈلگەن نۇرمەھمەت ۋە سەيبۇللا ئىكەنلىكىنى ئېنىق تونۇپ، ئۇلارنى تۇتاقچى بولغاندا، جىنايەتچىلەر ئاتقان ئوق ئابلىمىت ئىبراھىمغا تېگىپ، نەق مەيداندا قەھرىمانلارچە قۇربان بولدى. شۇ يەردىكى ئامما بۇ ئىككى جىنايەتچىنىڭ قاتللىق قىلىپ ئادەم ئۆلتۈرگەنلىكىنى كۆرۈپ قاتتىق غەزەپلەندى ھەم ئېتىزىدىكى ئىشلىرىنى تاشلاپ قويۇپ، جىنايەتچىلەرنى تۇتۇشقا بانۇرلۇق بىلەن

شىنجاڭ ئوپىرا ئۆمىكى مەھلىكەت بويىچە خارىبىدا ئۆتكۈزۈلدىغان ئوپىرا كۆرىكىگە قاتنىشىش ئۈچۈن يۈرۈپ كەتتى. ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇرازاق قادىر خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ ئوپىرا ئۆمىكى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ بېكىتىشى بىلەن يېقىندا خارىبىدا ئۆتكۈزۈلدىغان ئوپىرا كۆرىكىگە قاتناشتۇرۇش يۈزىسىدىن تەييارلانغان تارىخىي ئوپىرا «مۇقام ئەجدادلىرى» نى 7-ئاينىڭ 7-كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ كۆزدىن كۆچۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈلگەندىن كېيىن بىر نەچچە كۈن جىددىي تەييارلىق قىلىپ، 7-ئاينىڭ 13-كۈنى خارىبىغا يۈرۈپ كەتتى. بۇ ئۆمەكنى ئاپتونوم رايون ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇللىرى، مەدەنىيەت-سەنئەت تارماقلىرىنىڭ خادىملىرى ئۇزىتىپ قويدى.

بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقان ئاختۇرۇپ تۇتۇش قوشۇنى ئەتراپتىكى ناھىيىلەردىن قورشاپ كېلىپ ھۇجۇمغا ئاتلاندى. قورشاۋ ئىچىدە قالغان جىنايەتچىلەر جاھىللىق بىلەن قارشىلىق كۆرسەتتى ھەم ج خ، قوراللىق ساقچى جەڭچىلىرىگە ئارقا-ئارقىدىن ئوق چىقاردى. بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ قوغلاپ كەلگەن دېھقانلارمۇ كەتمەنلىرىنى كۆتۈرۈشۈپ «بۇ ئەبلەخلەرنى چانئۆتىمىز» دەپ توۋلىدى. ج خ ۋە قوراللىق ساقچى جەڭچىلىرى ئوق چىقىرىپ قايتۇرما زەربە بېرىپ، نۇرمەھمەتنى نەق مەيداندا ئېتىپ ئۆلتۈردى، يارىلانغان سەيبۇللا تۇتۇۋالدى. ج خ نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى ليۇياۋخۇا ھاياجانلانغان ھالدا مۇنداق دېدى: «بۇ قېتىمقى قورشاپ تۇتۇش جىڭى شۇنى ئىسپاتلاپ بەردىكى، ج خ خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشتە بىز جەزمەن كەسپىي خىزمەت بىلەن ئاممىۋى لۇشىيەننى بىرلەشتۈرۈش فاكتورىنى قەتئىي، تەۋرەنمەي، ئىزچىل ئىجرا قىلىشىمىز، ئاممىغا تولۇق ئىشىنىشىمىز ۋە تايىنىشىمىز لازىم. شۇنداق قىلغاندىلا، ئىنتايىن ئاز ساندىكى مىللىي بۆلگۈنچىلەرنى ئەڭ زور دەرىجىدە يېتىم قالدۇرغىلى ۋە ئۇلارغا قاتتىق زەربە بەرگىلى بولىدۇ.»

ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك بۆلۈمى پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى

ئۆز مۇخبىرىمىز نېلۋېر قاسىم، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇشۈكۈر شېرىپ خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك بۆلۈمى قاندا - تۈزۈلمەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. بۇ بۆلۈمدىكى 11 نەپەر ئىشچى - خىزمەتچى

ئۆتكەن يىلى 1 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يەتتە رايون، بىر ناھىيىنىڭ كىرا ئاپتوموبىللىرى ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنى تىزىملاش - باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئۆتكۈزۈۋالغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ باشقۇرۇش دائىرىسى كېڭەيدى، خىزمىتى كۆپەيدى، مەسئۇلىيىتى ئېغىرلاشتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ بۆلۈمدىكىلەرنىڭ يېرىمى بۇ كەسىپكە خامراق ئىدى. بۇ ئەھۋاللارغا قارىتا مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى ياشار ھاجىياقۇپ خىزمەت فورمىسى كېسىپ ۋە كىنىشكا ئېسىپ خىزمەت قىلىشنى تۈزۈملەشتۈرۈپ، مۇكاپات بىلەن جازانى ئەمەلدە كۆرسەتتى. ئايدا تۆت قېتىم تەكشۈرۈپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىغا بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتتى. مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى مەسئۇللۇقىدىكى تۆت كىشىلىك

سېتىلىپ كەتكەن سۈپەتسىز سۇلياۋ يوپۇقنىڭ پۇلى دېھقانلارغا قايتۇرۇپ بېرىلدى

ئۆززاۋۇتىدا ئىشلەپ چىقىرىلغان سۇلياۋ يوپۇقلارنىڭ سۈپىتىگە بولغان پىكىر - تەلەپلىرىنى قوبۇل قىلىپ مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆزلۈكسىز ياخشىلاپ كارخانىنىڭ ئىناۋىتىنى يۇقىرى ئۆززاۋۇتىدا ئىشلەپ چىقىرىلغان سۇلياۋ يوپۇقلارنىڭ سۈپىتىگە بولغان پىكىر - تەلەپلىرىنى قوبۇل قىلىپ مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆزلۈكسىز ياخشىلاپ كارخانىنىڭ ئىناۋىتىنى يۇقىرى

چايلاردا سۇ باشقۇرۇش خىزمىتى ياخشى ئىشلەنمەكتە

خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، يېزا مەسئۇلىدىن بىرنى سۇ باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇل قىلدى. يېزىلىق سۇ باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەرتىپكە سېلىپ، مەسئۇلىيەتچانلىقى كۈچلۈك كادىرلارنى سۇ باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ مەسئۇللۇقىغا تەيىنلىدى. نورما بېكىتىپ، بىر مو بۇغداينى 1 - 2 - سۈيىدە 40 كۇب مېتىردىن 45 كۇب مېتىرغىچە سۇ بىلەن، 3 - 4 - سۈيىدە 50 كۇب مېتىردىن 55 كۇب مېتىرغىچە سۇ بىلەن، ئاق يەرنى 70 كۇب مېتىر سۇ بىلەن سۇغىرىش، سۇ ئىقتىساد قىلسا مۇكاپاتلاش، ئىسراپ

بەرسە قوبۇل قىلىدىغان، ئىش بېجىرىش ئۈچۈن تۆۋەنگە بارغاندا شۇ ئورۇننىڭ نامىنى يەيدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلۈپ تۇراتتى، ئۆتكەن يىلىدىن باشلاپ بۇنداق ئەھۋاللار تۈگىتىلدى. باشقۇرۇش بۆلۈمىنىڭ ئېقىپ كېتىشىنى توسۇش ئۈچۈن يىللىق كىنىشكا تەكشۈرۈش ئىشلىرىغا بۆلۈم باشلىقلىرى ئىمزا قويدىغان بولدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە يەنە كىنىشكا بېجىرگۈچى ئۆزى كەلمەس قەتئىي بېجىرىپ بەرمەسلىك تۈزۈمىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن خادىملارنىڭ مەسئۇلىيەتچانلىق، كەسىپچانلىق تۇيغۇسى تېخىمۇ ئېشىپ ئۆتكەن بىر يىلدا 2 مىليون 100 مىڭ يۈەن باشقۇرۇش ھەققى يىغىۋالغان بولسا، بۇ يىلى 1 - يەسىلدا 2 مىليون 40 مىڭ يۈەن باشقۇرۇش ھەققى يىغىۋالدى ھەمدە بۇ يىلى كىرگەندىن بۇيان، ئۇدا ئىككى يىل تەكشۈرۈشكە قاتناشمىغان 115 شىركەتنى ئەمەلدىن قالدۇردى. شۇنداق قىلىپ بۇ بۆلۈم يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، ئورگان بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشىپ نەقىدلىرىنى ئالدى.

يەكەن ناھىيىسىنىڭ مىشا يېزىسى كېۋەز پىتى ئاپتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، كېۋەز مايسىلىرىغا ئومۇميۈزلۈك دېھقانچىلىق دورىسى چېچىپ، غوزا تۇتۇش مەزگىلىدىكى پەرۋىشنى ياخشى ئىشلىمەكتە. سۈرەتتە: يېزا رەھبەرلىرى كېۋەز مايسىلىرىنى تەكشۈرمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز ئۆركەش جاپپار فوتوسى

مو كېۋەزنىڭ پەرۋىشنى نۇقتىلىق كۈچەيتتى. بولۇپمۇ 6 - ئاي كىرگەندىن بۇيان، كېۋەزنىڭ ئۆسۈش، شاخلاش پەيتىدە پەرۋىشنى تېخنىكا تەلەپ بويىچە ئالاھىدە كۈچەيتتى. 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگە قەدەر ناھىيە بويىچە كېۋەز ئومۇميۈزلۈك ئۈچ قېتىمدىن تۆت قېتىمغىچە كولتۇراتسىيە قىلىنىپ، 296 مىڭ موسغا بىر قېتىم، 157 مىڭ موسغا ئىككى قېتىم يوپۇرماق گۆھىرى، 270 مىڭ موسغا بوي تارتىپ كېتىشنى تىزگىنلەش دورىسى چېچىلدى، 310 مىڭ موسغا سۇيۇقلاشتۇرۇلغان ئوغۇت بېرىلدى، 167 مىڭ 200 مو يەردىكى كېۋەزنىڭ ھارام شاخلىرى پۇتالدى، 97 مىڭ مو كېۋەزنىڭ 1 - سۈيى بېرىلدى.

كۈچا ناھىيىسىدە كېۋەز پەرۋىشنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇلماقتا

ئورۇندىدى. دېھقانچىلىق سېلىنىشىنى كۆپەيتىپ، ھەر مو كېۋەزگە ئوتتۇراھېساب بىلەن 50.6 كىلوگرامدىن خىمىيە ئوغۇت، 40 - 50 كىلوگرامغىچە كۈنجۈرە، بەش - يەتتە كۇب مېتىرغىچە مەھەللىۋى ئوغۇت بەردى. 370 مىڭ مو كېۋەزنىڭ 195 مىڭ 600 موسنى ماشىنا ئارقىلىق كەڭ ئەنلىك سۇلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىپ، پىلاننى % 23.3 ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. كېۋەزنى كۆلەملەشتۈرۈپ تېرىش، تېخنىكا تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئارقىلىق ئۈنۈش نىسبىتىنى % 85.5 كە يەتكۈزۈپ، تۈپەيلىدىن زىيانغا ئۇچرىغان 120 مىڭ

بۇ شىركەت يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن ئاكتىپ مۇلازىمەتلىق قىلماقتا

يېزا ئىگىلىكىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىدى. 1995 - يىلى بۇ شىركەت 16 مىليون 390 مىڭ يۈەنلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى كىرگۈزۈپ، يىللىق

قاغلىق ناھىيىسىنىڭ بارىن يېزىسى ئۆز جايىنىڭ بازارغا يېقىن بولۇشتەك ئەۋزەل شارائىتىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ دېھقانلارنى كۆكتات - قوشۇمچە يېمەكلىكلەر بىلەن شۇغۇللىنىشقا يېتەكلەپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. ھازىر كۆكتاتچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئائىلە 71 گە يېتىپ، ئۇلارنىڭ يىل بېشىدىن 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە قىلغان كىرىمى 13 مىڭ يۈەندىن ئاشتى.

سۈرەتتە: دېھقانلار بازاردا كۆكتات ساتماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز جۇرئەت نىزامىدىن، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇللا قۇربان فوتوسى

3000 مۇتاشلىنىپ قالغان يەرھوسۇلۇق يەرگە ئايلاندى. سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بارغانلىقىنىڭ ئۈنۈمى توغرىسىدا دېھقانلار بىزگە مۇنداق سانلىق پاكىتلارنى سۆزلەپ بەردى:

سۇ مەسىلىسى ھەل بولغاچقا، باغ بىنا قىلىشقا مەبلەغ سېلىشتىن ئەنسىرىمەيدىغان بولدۇق. شۇڭا، 1994 - يىلىدىن 1996 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىغىچە يېزىدىكى باغۋەنچىلىك مەيدانىنىڭ كۆلىمى 1993 - يىلىدىكى 7991 مودىن كۆپىيىپ 14 مىڭ موغا يەتتى، پەقەت چىلانزارلىق كۆلىمىلا 2055 مودىن كېڭىيىپ 6000 موغا يېتىپ، كىشى بېشىغا بىر مودىن باغ توغرا كەلتۈرۈش نىشانى تېز ئورۇندالدى. ھازىر ھەممەيلەننىڭ بېغى بار. مۇھەممەت نىيازنىڭ يېتەكلىشى بىلەن بورداقچىلىق كەسىپمۇ يولغا قويۇلغانىدى، ھازىر مېۋىلىك بېغى 15 مودىن، چارۋا مېلى 600 دىن ئاشقان ھاللىق ئائىلىلەرنىمۇ بار بولدى.

يېزىلىق سۇ، توك پونكىتىنىڭ باشلىقى ئابلىز غوجامنىياز بىزگە تەسىرلىك قىلىپ مۇنداق دېدى:

مەن ئوقۇمىغان ئادەم، ئەمما، ياخشى - يامان ئادەمنى پەرقلەندۈرگەن چىلىكىم بار، مۇھەممەت نىيازنىڭ چىقىشقاقلىقى، ئەلگە كۆيۈمچانلىقى توغرىسىدىكى تەسىراتىمنى سۆزلىسەم گەپ تولا. قىسقىسى، بۇ يىگىت بۇ يېزىدىن كەتسە بولاتتى، ئاڭلىساق، ئۇنى باشقا جايغا يۆتكىگەندەك... ئۇ نېمىگىدۇر كۆزى قىمبايۋاتقانداك غەمكىن بولۇپ قالدى.

بويىچە ئەمگەك دولقۇنى قوزغاپ، ئۆزى قول سېلىپ ئىشلىدى، 1995 - يىلى 7 - ئايدا قارادۆۋە خەلقى كۆپ يىللاردىن بۇيان ئارزۇ قىلىپ كېلىۋاتقان، 300 مىڭ كۇب مېتىر سۇ سېغىدىغان سۇ سىگمەس ئامبار قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. مۇھەممەت تىياز يوتقان - كۆرپىسىنى ئېلىپ قۇرۇلۇش ئورنىغا كېلىپ، بۇ يەردىن كېچە - كۈندۈز ئايرىلمىدى. ئۇ دېھقانلارنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن تارانچى كان رەھبەرلىرىنىڭ ياردىمىنى قولغا كەلتۈردى. ئۇلاردىن توپا قېزىش ماشىنىسى، تۆت توپا ئىستىرىش ماشىنىسى ئارىيەت ئالدى، ئامبار

ئاڭلىساق، ئۇ يۆتكەلگەندەك!

قۇرۇلۇشى جىددىي باسقۇچقا كىرگەن بىر ئاي ئىچىدە ئۇ ئۆيىگىمۇ بارمىدى. بىر نەچچە ئاي جاپالىق ئەجر قىلىش نەتىجىسىدە 32 كىلومېتىر سۇ سىگمەس ئۆستەك رېمونت قىلىندى، 80 كىلومېتىر سۇ سىگمەس ئېرىق ياسالدى، ئالتە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى تۆۋەن بېسىملىق سۇ تۇرۇبا يولى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. كونا سۇ ئامبىرىدىكى 20 مىڭ كۇب مېتىر لاي - لاتقا تازىلاندى، پۈتۈن يېزىدىكى سۇ سىگمەس ئېرىقنىڭ ئۇزۇنلۇقى 200 كىلومېتىردىن ئېشىپ، سۇ سىگمەس ئېرىقلارنىڭ 60 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. سۇ تەڭشەش ئامبىرى پۈتۈپ، قىش كۈنىدىكى ئېشىندى سۇلارنى يىغىپ ساقلاشقا ئىمكانىيەت يارىتىلدى. 7000 مو يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلىنىپ،

ئۇ دېھقانلار بىلەن سىردىشىپ يېزىنىڭ يەر، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىپ، سۇ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش، قۇمۇل ئۈزۈمى، چىلىنىنى كۆپلەپ ئۆستۈرۈپ، بۇنى ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشتىكى كوزىر مەھسۇلات قىلىش ستراتېگىيىلىك پىلانىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يېزىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ياسىنجان بىز بىلەن بىللە يۈرۈپ بەزى ئىشلارنى سۆزلەپ بەردى:

1994 - يىلى 4 - ئايدا مۇھەممەت نىيازنىڭ تەشەببۇسى بىلەن يېزىدا سۇچىلىق نەق مەيدان يىغىنى ئاچتۇق،

ئاڭلىساق، ئۇ يۆتكەلگەندەك!

بارلىق كادىرلار يېزىنىڭ سۇ ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى كۆزىتىش، چۈشىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى، سۇ قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى شۇ يىغىندىلا قۇرۇلۇپ، مەھەممەت نىياز گۇرۇپپا مەسئۇللىقىنى ئۈستىگە ئالدى. ئۇ ئالدى بىلەن بار سۇ مەنبەلىرىنى ياخشى باشقۇرۇش، سۇنى نورمىلىق ئىشلىتىش چارىلىرىنى تۈزۈپ يولغا قويدى، ئۇ مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارغا دوكلات سۇنۇپ، 731 مىڭ يۈەن مەبلەغ ھەل قىلغاندىن كېيىن، دېھقانلارنى سەپەرۋەر قىلىپ، 575 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى، قايرەدە سۇ مەنبەسى، ئېرىق - ئۆستەك بار بولسا، شۇ يەرنى راۋانلاشتۇرۇش، رېمونت قىلىش، ئاسراش

قۇمۇل شەھىرىدىن 75 كىلومېتىر يىراقلىققا جايلاشقان قارادۆۋە يېزىسى چىلان ماكانى ئىدى. بۇ يەردە يېتىشتۈرۈلگەن چىلان دانىسىنىڭ چوڭلۇقى، گۆشلۈكلۈكى، قەنت تەركىبىنىڭ يۇقىرلىقى بىلەن مەملىكەت ئىچى - سىرتىغا داڭق چىقارغان، 1995 - يىلى 9 - ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 2 - قېتىملىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەندى. لېكىن سۇ قىسلىقى تۈپەيلىدىن 16 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر تاشلىنىپ قالغان بۇ يېزىدا 100 مىڭ مو چىلان بازىسى قۇرۇش پىلانلاندى. بۇنچىۋالا زور چىلانزارلىققا سۇ يېتىشەرمۇ؟

33 ياشلىق مۇھەممەت نىياز بۇ يېزىغا باشلىق بولۇپ كەلگەندە ئەھۋال ھەقىقەتەن ئېغىر ئىدى. 60 - يىللاردىكى 30 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر 14 مىڭ موغا ئازلاپ كەتكەن، ئەكسىچە، نوپۇس 1.2 ھەسسە كۆپەيگەن، سۇمۇ ئىلگىرىكىدىن %60 ئازىيىپ كەتكەندى. يەلكىسىگە ئېغىر يۈك چۈشكەنلىكىنى بايقىغان مۇھەممەت نىياز يېزىنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈشتە ئالدى بىلەن سۇ تېپىش كېرەكلىكىنى جەزملەشتۈردى،

ئىككىنچى ئۈچۈن ئاخشۇب سۇغىرىش، سۇ ئىقتىساد قىلىسا مۇكاپاتلاش، ئىسراپ قىلىسا جازالاش چارىسىنى يولغا قويدى. ھەربىر كەنت ۋە مەھەللىلەردىن بىردىن كادىرنى سۇغا مەسئۇل قىلىپ، سۇنى ئېچىق بېشىدا ئۆلچەپ بېرىش، بەلگىلىك كۆلەمنى نورمىلىق سۇ بىلەن سۇغىرىشنى ھۆددىگە بېرىش، ئېتىزلار بويىچە سۇغىرىشنى چىڭ تۇتتى. ھەر قېتىملىق سۇغىرىش ئاخىرلاشقاندا، سېلىشتۇرۇپ باھالاپ مۇكاپات - جازانى نەقلەشتۈردى. نەتىجىدە، 4 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە يېزا بويىچە 24 مىڭ 500 مو كۈزگى بۇغداينىڭ 1 - سۈيى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 43 كۇب مېتىر سۇ بىلەن، 2 - سۈيى 45 كۇب مېتىر سۇ بىلەن سۇغىرىلىپ، 3000 مو ئاق يەرنىڭ ھەر موسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 70 كۇب مېتىر سۇ بىلەن ئوساقلىنىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن بۇغداينىڭ 1 -، 2 - سۈيى ئۈچ كۈن بۇرۇن بېرىلىپ بولدى، 768 مىڭ كۇب مېتىر سۇ تېجەپ قېلىندى.

قۇمۇل شەھىرىدىن 75 كىلومېتىر يىراقلىققا جايلاشقان قارادۆۋە يېزىسى چىلان ماكانى ئىدى. بۇ يەردە يېتىشتۈرۈلگەن چىلان دانىسىنىڭ چوڭلۇقى، گۆشلۈكلۈكى، قەنت تەركىبىنىڭ يۇقىرلىقى بىلەن مەملىكەت ئىچى - سىرتىغا داڭق چىقارغان، 1995 - يىلى 9 - ئايدا بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 2 - قېتىملىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسىدە ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكەندى. لېكىن سۇ قىسلىقى تۈپەيلىدىن 16 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر تاشلىنىپ قالغان بۇ يېزىدا 100 مىڭ مو چىلان بازىسى قۇرۇش پىلانلاندى. بۇنچىۋالا زور چىلانزارلىققا سۇ يېتىشەرمۇ؟

روزتوخى داۋۇت

ئۈرۈمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسىگە قاراشلىق ليۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈر يۈيۈش - سېتىش زاۋۇتى بۇ يىل 1 - ئايدىن 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 410 مىڭ 988 توننا كۆمۈر سېتىپ ۋەزىپىنى 28 مىڭ 662 توننا ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

سۈرەتتە: پويىزغا كۆمۈر قاچىلاش ئورنىدىن كۆرۈنۈش.

ئابدۇرېھىم توختى، تۇرغۇن ھېزىم فوتوسى

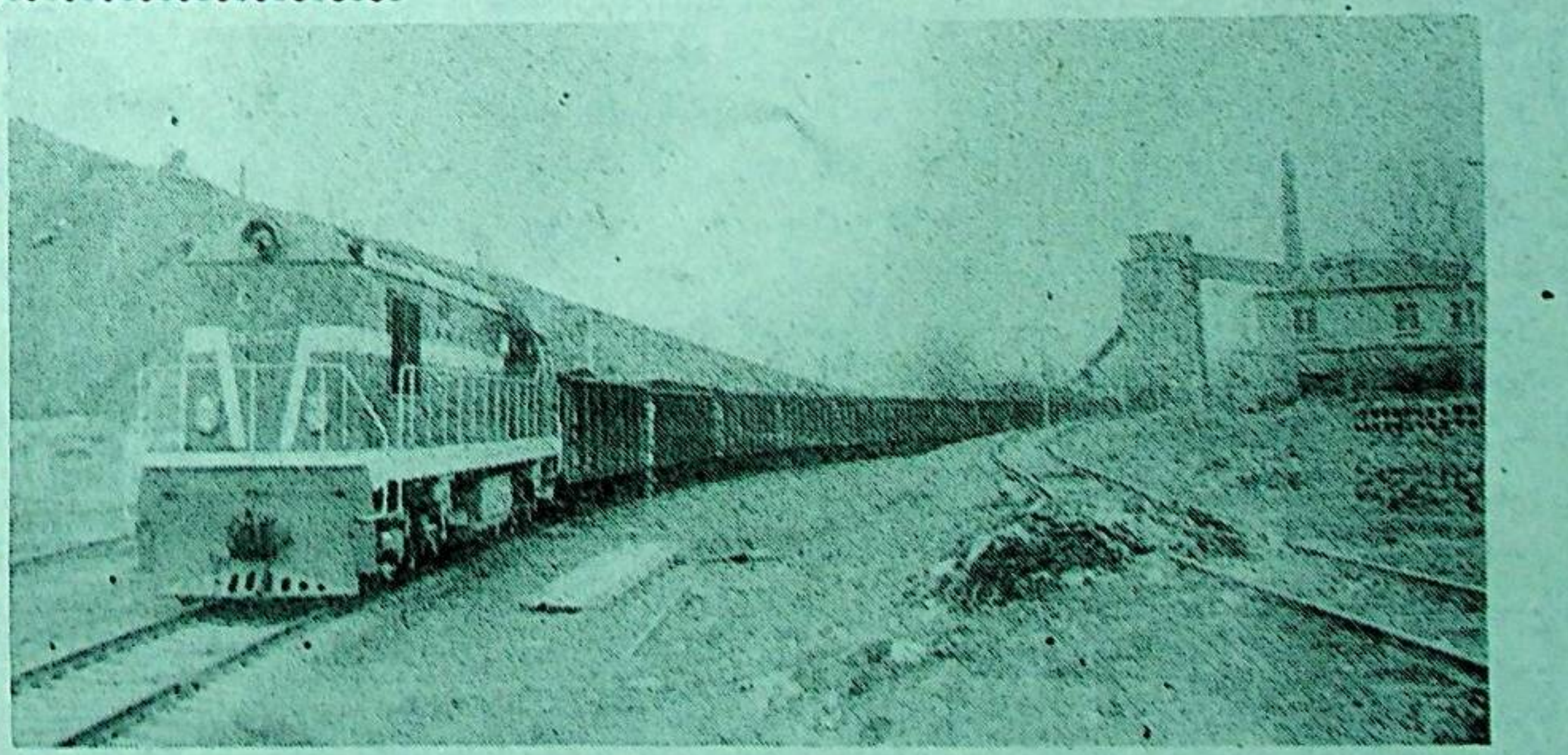
ئىشلىتىلىدىغان سۇغا قارىتا سۇ سانئىتى ئورنىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، قۇدۇق سۈيىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈردى. بۇنىڭ بىلەن پىلانلىق سۇ ئىشلىتىش نىسبىتى %80.6 كە يەتتى. شەھەر بويىچە سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۇدىن تەكرار پايدىلىنىش تەدبىرى يولغا قويۇلۇپ، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۇدىن تەكرار پايدىلىنىش نىسبىتى %72 كە يەتتى.

ئەبەيدۇللا مۇھەممەت نىياز

نۇر باغ يېزىسىدا: شايار ناھىيىسىنىڭ نۇر باغ يېزىسى 33 كىشىدىن تەركىب تاپقان سۇ باشقۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، يېزىنىڭ بىر مۇئاۋىن باشلىقىنى سۇ خىزمىتىگە مەسئۇل قىلدى. بىر يۈرۈش ئۈنۈملۈك چارە - تەدبىرلەرنى تۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، سۇ تېجەش بويىچە يولغا قويۇلغان مۇكاپاتلاش - جازالاش تۈزۈمىنى ئەمەلدە كۆرسەتتى. يېزا رەھبەرلىرى ۋە سۇ پونكىتىدىكى تېخنىكلار نەق مەيدانغا بېرىپ سۇغىرىش ئىشلىرىغا يېتەكچىلىك قىلدى. يىل بېشىدىن ھازىرغىچە «سۇ قانۇنى» نى 15 قېتىم تەشۋىق قىلىپ، دېھقانلارنىڭ سۇ تېجەش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى. نەتىجىدە 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە يېزا بويىچە 600 مىڭ كۇب مېتىر سۇ تېجەپ قېلىندى.

پەرھات مەجىت

دامىكۇ يېزىسىدا: چىرا ناھىيەسىنىڭ دامىكۇ يېزىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، سۇ باشقۇرۇش

قۇمۇل ۋىلايىتى يېزا - قىشلاقلاردىكى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى پۇختا ئىشلىمەكتە

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **يۇنۇس سادىق** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل ۋىلايىتى بۆلگۈنچى ۋە بۇ يىل ئەتىياز يېزا - قىشلاقلاردىكى پارتىيە ياجىيىكىلىرىنى يادرو قىلغان ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، خۇشاللىقنىڭ نەتىجىسىگە ئېرىشتى. بۇ ۋىلايەت ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى تەرتىپكە سېلىشتا تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىدى.

بىرىنچى، ۋىلايەت، ناھىيە (شەھەر)، يېزىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك پارتكوملار ئادەم كۈچى تەشكىللەپ ئاجىز، تارقاق كەنتلەرنى نۇقتا قىلىپ بەنزىلەرنى تەرتىپكە سېلىشنى، ياخشى ياجىيىكا شۇجىسى تاللاشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، بۆلگۈنچى بۇ يىل ئەتىيازغىچە جەمئىي 20 پارتىيە ياجىيىكىسىنىڭ شۇجىسىنى، 25 ئاھالىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرىنى قايتىدىن تەكشۈپ، يېڭىلىق يارىتىش روھىغا ئىگە ياشلارنى رەھبەرلىك بەنزىلىرىگە قويدى.

ئىككىنچى، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تەرتىپكە سېلىشتا ئۈچىنچى، يېزا - قىشلاقلاردا ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى يوللىرى ئۈستىدە ئىزدىنىپ، 9 - بەش يىللىق

پىلانى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ كۈرەش نىشانىنى بېكىتىپ چىقتى. كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ھەممىسىدە ئۆز ئالدىغا پىلان بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇردى.

تۆتىنچى، ۋىلايەت بويىچە كەنتلەرنىڭ ھەممىسىدە تۈزۈم قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، مۇكەممەللەشكەن بىر يۈرۈش قائىدە - تۈزۈملەر تۈرۈلۈدى. پارتكوم ۋە پارتىيە ياجىيىكىلىرىنىڭ يەتتە تۈرلۈك مەسئۇلىيەتنامە، مەشغۇلات تۈزۈمى، تەشكىلىي ئاپپاراتلار قۇرۇلۇشى، تەرەققىيات پىلانى خەرىتىسى تۈزۈلدى ھەمدە ياشلار، ئاياللار، خەلق ئەسكەرلىرى تەشكىلاتلىرى جانلىنىپ، ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشى قېلىپلىشىش ئىزغا چۈشتى.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرسۇن ئىمىن**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **غەيرەت ئابدۇكېرىم** خەۋەر قىلىدۇ: ئارىشاڭ ناھىيىسىنىڭ زالىمىتى يېزىسى سېلىنىشى كۈچەيتىپ، پەن - تېخنىكا تايانچلىرىنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان بۇ يېزا «پەن - تېخنىكا - بىرىنچى ئىشلەپچىقىرىش كۈچى» دېگەن كۆزقاراشتا چىڭ تۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن - تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت

ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى چىرىكلىككە قارشى تۇرۇپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، پارتىيە ئىنتىزامى ۋە قانۇن بىلىملىرىنى كەڭ تۈردە تەشۋىق قىلىپ، ھەر مىللەت پارتىيە ئەزالىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى.

سۈرەتتە: پارخورلۇق، خىيانەتچىلىككە قارشى تەشۋىقات پائالىيىتىدىن كۆرۈنۈش.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

پىلانلىق تۇغۇتتا «ئۈچىنچى بىرلەشتۈرۈش» دېھقان، چارۋىچىلارنى

نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ ئۈنۈملۈك يولى

چىرا ناھىيىسىدىكى چىرا يېزا ئاكاكۆل كەنتىنىڭ پىلانلىق تۇغۇتتا

«ئۈچىنچى بىرلەشتۈرۈش»نى يولغا قويۇش خىزمىتىنى تونۇشتۇرۇش

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان

زالىمىتى يېزىسى پەن - تېخنىكا تايانچلىرىنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى

بەردى. ئالدى بىلەن ناھىيىدىن ئون تېخنىكا خادىم تەكلىپ قىلىپ، يېزىغا قاراشلىق ھەر قايسى كەنتلەرنىڭ پەن - تېخنىكا تەشۋىقاتى ۋە پەن - تېخنىكا مەشغۇلاتىغا يېتەكچىلىك قىلىشقا مەسئۇل قىلدى. ئىلگىرىكى كەنتلەرنى بىرلىك قىلغان پەن - تېخنىكا كۇرسى ئېچىشنى ئەترەتلەر بويىچە كۇرس ئېچىپ تەربىيەلەشكە ئۆزگەرتىپ، تۈزۈملەش تۈردى. يېزا مالىيىسىدە قىيىنچىلىق بولۇۋاتقان ئەھۋالدا 6000 يۈەن ئاجرىتىپ، 28 قارار تۈرلۈك مەزمۇندىكى پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 1029 دېھقان، چارۋىچىنى تەربىيەلدى. توققۇز مەيدان پەن - تېخنىكا ئائىت سىناخۇ لېنتىسى قويدى، پەن - تېخنىكا ماتېرىياللىرىدىن 650 نوسخا تارقاتتى. 36 قېتىم قارا دوسكا چىقاردى. يېزا چۆنەك ئېچىپ تېرىپ سۇلياۋ يوپۇق يېپىش ماشىنىسىدىن توققۇزىنى، كۆپ خىل ئىقتىدارلىق سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسىدىن تۆتتى كىرگۈزدى ھەمدە سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىش ماشىنىسى سېتىۋالغان تۆت دېھقاننىڭ ھەربىرىگە

1000 يۈەندىن رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتى بەردى. ئەتىيازلىق تېرىلغۇ مەزگىلىدە يەنە چۆنەك ئېچىپ قوناق تېرىپ سۇلياۋ يوپۇق يېپىش تېخنىكىسى بويىچە نەق مەيدان يىغىنى ئېچىپ، بۇ خىل تېخنىكىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتتى. ھەر قايسى كەنت كادىرلىرى، پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش ئائىلىلىرىنى تەشكىللەپ، باشقا يېزا، بازار (مەيدان)لارغا ئاپىرىپ، ئىلغار تەجرىبىلەرنى ئۆگىنىپ، ئۇلارغا ئۆز ئورنىدا كېڭەيتىش پۇرسىتى يارىتىپ بەردى. بۇ ئارقىلىق پەن - تېخنىكا تايانچلىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش قۇرۇلۇشى قەدىمى تېزلىتىلدى، ھازىر بۇ يېزىدا 18 دېھقان تېخنىكا، 167 پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى، ئىككى پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش كەنتى، ئالتە پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش ماشىنىلەر ئىشلەپچىقىرىش ئەترىتى بارلىققا كەلدى. ئۇلار پۈتۈن يېزىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى پەن - تېخنىكىغا يۈزلەندۈرۈپ، پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشتە تايانچ رول ئوينىماقتا.

يېتىم بالىلارنىڭ شەپقەتچىسى

ئوبۇلقاسىم ھەتتىياز

يېقىندىن بۇيان لوپ ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى غەيرەت ئىمىننىڭ بۇ ناھىيىدىكى بىر قىسىم يېتىم بالىلارغا غەمخورلۇق قىلىپ، ئۇلارغا پارتىيىنىڭ مېھرى - شەپقىتىنى يەتكۈزگەنلىكى توغرىسىدىكى خەۋەر ئېغىزدىن ئېغىزغا كۆچۈپ، تەرىپلىنىپ كەلمەكتە.

غەيرەت ئىمىن 1994 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىدىن خىزمەت ئېھتىياجى بىلەن لوپ ناھىيىلىك پارتكومغا مۇئاۋىن شۇجى بولۇپ كەلگەندىن بۇيان، ناھىيىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كۆپرەك تۆھپە قوشۇش يولىدا

ئىككى تېلېۋىزور سېتىۋېلىپ، ئۇنى بۇ بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىگە تەقدىم قىلدى ۋە ئون قۇر كىيىم - كېچەك، 18 كىشىلىك قىشلىق ئاياغ ئېلىپ يېتىم بالىلارغا كىيگۈزۈپ قويدى.

ئۇ ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق بۇ ناھىيىدىكى ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىسىنى يېتىم بالىلارغا مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈشكە سەپەرۋەر قىلغاچقا، ناھىيىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئىدارە - جەمئىيەتلەر بىلەن بىرگە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلدى، ناھىيىلىك يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىنىڭ

خوتەننىڭ تەدبىرىي ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرغانىدى. بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان بۇ خىزمەتنى يەنىمۇ كادىرلارنى تەربىيەگە ئىگە قىلدى.

تۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

تۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئۆمەر جان قۇرسۇن خەۋەر قىلدى: تۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ج خ شۆبە ئىدارىسى «100 كۈنلۈك قاتتىق زەربە بېرىش» كۈرىشىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، كادىر، ساقيچىلارنى تولۇق سەپەرۋەرلىككە كەلتۈرۈپ، ئۆزۈلدۈرمەي جەك قىلىش ئارقىلىق كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى.

5- ئاينىڭ 18- كۈنى بۇ زاۋۇتنىڭ ج خ شۆبە ئىدارىسىگە قاراشلىق مەركىزىي پەيچۇسوسى جىداۋان پەيچۇسوسىنىڭ ماسلىشىشى بىلەن زاۋۇتنىڭ ئاھالىلەر رايونىدا ۋېلىسپىت ئوغرىلىغان مۇ XX قاتارلىق ئۈچ جىنايەتچى ۋە ئۇلارنىڭ شېرىكلىرىنى قولغا چۈشۈردى.

5- ئاينىڭ 20- كۈنى بۇ پەيچۇسوسو يەنە مېچۈن ناھىيە بازارلىق پەيچۇسوسىنىڭ ماسلىشىشى بىلەن 4- ئاينىڭ 27- كۈنى نېفىت - خىمىيە تۈرلۈك ماللار سودا سارىيىدىن 70 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى مالىنى ئوغرىلىغان ئىككى جىنايەتچىنى تۇتۇپ، تەكرار سوراق قىلىش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ يەنە ۋا XX قاتارلىق ئالتە شېرىكىنىمۇ قانۇن بويىچە قولغا ئېلىپ، ئۇلار يوشۇرۇپ قويغان 30 مىڭ يۈەنلىك زاڭ مالىنى قايتۇرۇۋالدى. 5- ئاينىڭ 22- كۈنى زاۋۇت شۆبە ج خ ئىدارىسى جىنايى ئىشلار نەتىجىسى بىلەن مەركىزىي پەيچۇسوسو بىرلىشىپ ئىچكى

تۈلكىدە كۆپ قېتىم ئەنزە سادىر قىلغان قاچقۇن جىنايەتچى ياڭ XX نى تۇتۇش بۇيرۇقىنى تاپشۇرۇپ ئالغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئايالىنىڭ نېفىت - خىمىيە زاۋۇتى رايونىدا تىجارەت قىلىۋاتقانلىق يېپ ئۇچىنى ئىگىلەپ، ئىچكىرىلەپ رازۇبتىكا قىلىش ئارقىلىق بۇ جىنايەتچىنى قولغا چۈشۈرۈپ، ئىچكى تۈلكىدىكى ج خ ئورگىنىغا مەلۇم قىلدى. قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشى جەريانىدا بۇ زاۋۇتنىڭ ج خ شۆبە ئىدارىسى يەنە زەھەرلىك چىكىملىكلەرنى سېتىش، چېكىش جىنايى قىلىشىلىرىغا قارشى بىر مەيدان «خەلق ئۇرۇشى» ئېلىپ بېرىپ، 15 كۈن ئەتراپلىق تەكشۈرۈش ئارقىلىق 40 قايىق زەھەرلىك چىكىملىك نەتىجىسىنى قولغا ئالدى.

5- ئاينىڭ 6- كۈنى ج خ شۆبە ئىدارىسىگە قاراشلىق 13- رايون پەيچۇسوسو ئۆز تەۋەلىكىدىن ئىككى سېرىق مەزمۇندىكى سىن ئالغۇ قويۇش ئورنىنى ئېنىقلاپ چىقىپ، بۇ ئورۇننى پېچەتلىدى ھەمدە بۇ ئىككى ئورۇننىڭ خوجايىنلىرىغا ئايرىم-ئايرىم 3000 يۈەن ۋە 2500 يۈەن جەرىمانە قويدى. شۇنداقلا ئۇلارنىڭ بارلىق سىن ئالغۇ لېنتىلىرىنى مۇسادىرە قىلدى.

تۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى «قاتتىق زەربە بېرىش» كۈرىشىگە پائال ماسلىشىپ، ئۆز رايونى تەۋەسىدىكى شەھەرلىك 3- ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە 5- ئوتتۇرا مەكتىپتىكى 2300 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچىغا «ئۆسۈر جىنايەتچىلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى ۋە قانۇنىي جازا» دېگەن تېمىدا لېكسىيە سۆزلەپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ قانۇنىي ئېغىنى ئۆستۈردى.

سۈرەتتە: سوت خادىمى ئوقۇغۇچىلارنىڭ سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب بەرمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋىرى، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مامۇت بارات فوتوسى

«ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» نى يولغا قويۇش نەتىجىسىنى تونۇشتۇرۇش تۈز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم نۇرسۇن

تۇغۇتى يولغا قويغان نامرات ئائىلىلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، بالدۇرراق نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن يېتەرلىك مەبلەغ سېلىپ، گىلەم كارخانىسى، سەي-كۆكتات بازىسى، باغۋەنچىلىك، باقمىچىلىق قاتارلىق كىرىمى ياخشى كەسپلەرنى يولغا قويۇپ، نامرات ئائىلىلەردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى ھەمدە نامرات ئائىلىلەرگە ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇپ مەجبۇرىيەت ئەمگەك ۋەزىپىسىنى كەچۈرۈم قىلىش، پەرزەنتلىرىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتە ئوقۇش خىراجىتىنى كەنت كولىكتىپى ئۈستىگە ئېلىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى يولغا قويدى.

– نۇقتا ئارقىلىق ئومۇمىي دائىرىنى يېتەكلەش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئاز تۇغۇپ تېز بېيىغانلار بىلەن كۆپ تۇغۇپ نامراتلىقتىن قۇتۇلالمىغان ئائىلىلەرنى تەسىرات سۆزلەشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئاممىنى جانلىق تەربىيەگە ئىگە قىلدى. بۇ كەنتتىكى ھەمراخاننىڭ 1993- يىلىغىچە سەككىز بالا تۇغۇپ ئائىلە ئىقتىسادىنى يۈكسەلدۈرۈلەيىپ ۋاھقانلىقىنى، 29 ياشلىق باھارگۈلنىڭ پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتى بويىچە ئاز پەرزەنتلىك بولۇپ، تۇغۇتتىن توختىغان تۆت يىلدا تىرىشىپ ئىشلەپ ئائىلىسىنىڭ يىللىق كىرىمىنى 8000 يۈەنگە، مۇقىم مۈلكىنى 30 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزۈپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىغانلىقىنى ئامما ئارىسىدا تەشۋىق قىلدى. كەنت پارتىيە ياجىپكىسى يەنە كەنت ئاھالىلىرى ئىچىدە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى كولىكتىپى سۆيۈش تەربىيىسى، مەدەنىيەتلىك ئائىلە، بەشتە ياخشى ئائىلە قۇرۇش مۇسابىقە پائالىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى، ھازىرغا قەدەر كەنت بويىچە 75 «مەدەنىيەتلىك ئائىلە»، 100 «بەشتە ياخشى ئائىلە» مەيدانغا كەلدى. بۇلتۇر بۇ كەنتنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 811 يۈەنگە يەتتى. كەنت پارتىيە ياجىپكىسى ناھىيە، ۋىلايەت، ئاپتونوم رايون بويىچە «ئاشلىق، پاختا ھوسۇلىنى ئاشۇرۇشتىكى ئىلغار كولىكتىپ» بولۇپ باھالىنىپ نەقىدلىرىدى.

خوتەن مەمۇرىي مەھكىمە يېقىندا بۇ كەنتتە ۋىلايەت بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئېچىپ، بۇ كەنتنىڭ پىلانلىق تۇغۇتتا «ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» تەجرىبىسىنى ۋىلايەت بويىچە كېڭەيتىشنى ئوتتۇرىغا قويدى.

تەكشۈرۈش دۈكلىنى

چىرا ناھىيىسىنىڭ چىرا يېزا ئاڭكۈل كەنتى پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈش، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە ياردەم بېرىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش، مەدەنىيەتلىك، بەختلىك ئائىلە بەرپا قىلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈشتىن ئىبارەت «ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» تەدبىرىنى يولغا قويۇپ كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. بۇلتۇر كەنت بويىچە بوۋاقلارنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.3، پىلانلىق تۇغۇت نىسبىتى %100 كە يېتىپ، كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى. پىلانلىق تۇغۇت ئاساسىي بىلىملىرى بىلەن تەربىيەلەش، ئومۇملاشتۇرۇش نىسبىتى %100 كە يېتىپ، ناھىيىلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى تەرىپىدىن لايىھەلىك كەنت ئۆلچىمىگە يەتتى. بۇ كەنت پىلانلىق تۇغۇتتا «ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» خىزمىتىدە تۆۋەندىكى ئىشلارنى چىڭ تۇتتى:

– كەنت پارتىيە ياجىپكا شۇجىسى ۋە كەنت باشلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 11 كىشىدىن تەركىب تاپقان پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، ئىلگىرىكى پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى بىر نەچچە كادىر تۇتۇشتىن ھەممە كادىر تۇتۇشقا، ھەممە كىشى مەسئۇل بولۇشقا يۈزلەندۈردى. پىلانلىق تۇغۇتنى ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشى بىلەن، مەدەنىيەتلىك، بەختلىك ئائىلە قۇرۇش بىلەن بىرلەشتۈردى. پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىملىق خىزمىتىنى ئەتراپلىق قانات يايدۇردى. ياشلار ئارىسىدا كېچىكىپ توي قىلىپ، كېچىكىپ پەرزەنت كۆرۈش، ئاز تۇغۇپ سۈيەتلىك تەربىيەلەش تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇپ، ھەممە كىشىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى.

– كەنت پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، پىلانلىق تۇغۇتتا «ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» نىڭ مەقسىتى، ئەھمىيىتى، تەلپىنى كەڭ تۈردە تەشۋىق قىلىپ، ئاممىنىڭ بۇنىڭغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى. نامرات ئائىلىلەرنىڭ پىلانلىق تۇغۇتقا رىئايە قىلىش تەربىيىسىنى كۈچەيتتى. بۇ ئارقىلىق كەنتتىكى 17 نامرات ئائىلىنىڭ ھەممىسى پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويدى. كەنت پىلانلىق

بۇيان، ناھىيىنىڭ تەرقىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كۆپرەك تۆھپە قوشۇش يولىدا ئىزدەندى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىش جەھەتتىكى روھىغا كۈچلۈك مەدەت ۋە ئىلھام بەردى. بۇ ناھىيىدە ناھىيە دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار بىردىن ئائىلىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنى ھۆددىگە ئالغانىدى، غەيرەت ئىمىن ناھىيىلىك يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىدىكى 89 يېتىم بالغا مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت ساۋاۋىلىق، خاسىيەتلىك ئىشنى ئۈستىگە ئالدى، ئۇنىڭ بۇ روھى ھەممەيلەننى تەسىرلەندۈردى. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن غەيرەت ئىمىن ناھىيىلىك يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىدىكى يېتىم بالىلارغا چوڭقۇر مۇھەببەت باغلاپ، ئۇلارنى ئۆزىنىڭ پەرزەنتىدەك كۆردى، ئۇ، ناھىيە مەركىزىدە بولسلا، كۈنىگە بىر قېتىم بۇ يەرگە كېلىپ تەربىيىچىلەر ھەم يېتىم بالىلار بىلەن كۆرۈشۈپ، سىردىشىپ، ئەھۋال ئىگىلىدى، قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىپ بەردى. ئۇ يەنە تاجىنىسا ۋە ئىمىنجان ئىسىملىك ئىككى يېتىم بالىنى رەسمىي بالىچىلاپ بېقىۋېلىپ، ئۇلارنىڭ بارلىق چىقىملىرىنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى.

غەيرەت ئىمىن پاراۋانلىق مەركىزىدىكى بالىلارنىڭ تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاش، ئۇلارنىڭ مەنەۋى تۇرمۇشىنى جانلاندۇرۇش ئۈچۈن ئۆز يېنىدىن 1340 يۈەن چىقىرىپ بەستى - بەستە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلدى، ناھىيىلىك يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىنىڭ ئۆي - ئىمارەت، بىنا قۇرۇلۇشىنى قايتىدىن يېڭىلاپ سالماقچى بولغاندا، ناھىيىلىك پاختا زاۋۇتى سېمونت زاۋۇتى، نېفىت شىركىتى، سۇ ئېلىپكىتىر ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار قىزغىنلىق بىلەن 11 توننا سېمونت ئىشانە قىلدى، يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىگە ئىشانە قىلىنغان تۈرلۈك ماددىي بۇيۇملارنىڭ قىممىتى 140 مىڭ يۈەندىن ئاشتى، غەيرەت ئىمىن ئىشانە قىلغان پۇل 3500 يۈەنگە يەتتى. ئۇنىڭ قىزى قەلبىنۇر مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا ۋاقىتلىق ئىشلىگەن مەركىزىدە بۇ مۇكاپات پۇلىنىڭ ھەممىسىنى دادىسى ئارقىلىق لوپ ناھىيىلىك يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىگە ئىشانە قىلدى.

غەيرەت ئىمىن ئۈرۈمچى ۋە ئىقتىساد تەرەققىي تاپقان بىر قىسىم ئۆلكە، شەھەرلەرگە بارغاندا بۇ ناھىيىدىكى يېتىم بالىلارنىڭ ئەھۋالىنى سۆزلەپ جەمئىيەتتىكى بىر قىسىم ئالىيچاناب كىشىلەرنىڭ قوللىشىنى قولغا كەلتۈردى. بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا «شىياڭگاڭ چاڭيۇن گۇرۇھى شىركىتى» بۇ ناھىيىدىكى يېتىم بالىلار پاراۋانلىق مەركىزىگە 85 مىڭ 600 يۈەن، ئۈرۈمچى داشىزى سودا سارىيى، ئۈرۈمچى لى جەننىڭ كىيىم لايىھىلەش، تىكش مەكتىپى 1376 يۈەن نەق پۇل ۋە 128 قۇر كىيىم - كېچەك ئىشانە قىلدى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك 26- باشلانغۇچ مەكتەپ يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا چەت - ياقا، نامرات رايونلاردىكى ئوقۇغۇچىلارغا ئىللىقلىق يەتكۈزۈش، كىتاب تەقدىم قىلىش پائالىيىتىنى تەشكىللەپ، قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ تىرىشىپ ئۆگىنىش قىزغىنلىقىغا ئىلھام بەردى.

سۈرەتتە: ئوقۇغۇچىلار كىتاب تەقدىم قىلىماقتا.

مامۇت بارات فوتوسى

مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى پارتىيە سىرتىدىكى مۇتەخەسسسلەر نەزەرىيە تەتقىقات كۇرسى ئاچتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ۋە قۇرۇلۇش ئاكادېمىيىسىنىڭ 20 دىن ئارتۇق ئاكادېمىكى 7-ئاينىڭ 9-كۈنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئاچقان تۇنجى قارارلىق پارتىيە سىرتىدىكى مۇتەخەسسسلەر نەزەرىيە تەتقىقات كۇرسىنىڭ كۇرساتى بولۇپ قالدى.

كۇرس ئېچىش پائالىيىتىگە مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېييۈەنجاڭلىرىدىن لېي جىيېچۇڭ، ۋۇجىيېڭ، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋەن گوچۇەن، تەييۈەن دېموكراتىك ئاپتونومىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى چازېمىن قاتناشتى.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن باشلىقى جېڭ بېيجىيەن تەتقىقات كۇرسىنىڭ كۇرساتلىرىغا «تارىخىي چوڭ بۇرۇلۇش ۋە نەزەرىيە بىلەن قوراللىنىش» دېگەن تېمىدا كونسۇلتاتسىيە دوكلاتى بەردى.

جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى ئاتلانتاغا يۈرۈپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 15-ئىيۇل تېلېگراممىسى. دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى ۋۇشاۋزۇ بۈكۈن بۇ يەردە مۇنداق دېدى: «جۇڭگو تەنتەربىيە ئەزىمەتلىرى ئەلا نەتىجىلەر بىلەن ۋەتەن، خەلقنىڭ ئۈمىدىگە جاۋاب قايتۇرۇش ئۈچۈن، 26-نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدە كۆنۈرەڭگۈ روھ بىلەن جان تىكىپ ئېلىشقا بەل باغلىدى».

ۋۇشاۋزۇ بۈكۈن چۈشتىن بۇرۇن جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنى باشلاپ پۈتۈن دۇنيا كۆز تىكىۋاتقان 26-نۆۋەتلىك يازلىق ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش ئۈچۈن بېيجىڭدىن ئاتلانتاغا يۈرۈپ كەتتى. ۋەكىللەر ئۆمىكى تەركىبىدە ئۆمەك خادىملىرى ۋە قارىغا ئېتىش، ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى، تىنكەك توپ، ئايال ماھىرلار، رۇداۋچە چېلىش قاتارلىق 14 تۈردىكى ۋەكىللەر كوماندىسىدىن 249 كىشى بار.

← سۈرەتتە: تىنكەك توپ تەنھەرىكەتچىسى چىياۋخۇڭ ئۇزىنىشقا كەلگەن رۇڭ كاۋناڭ بىلەن خوشلاشماقتا.

→ سۈرەتتە: گىمناستىكا كوماندىسىنىڭ ئەزالىرى ئايروپىلانغا چىقماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

(بېشى 1 - بەتتە)

1. باج ئېلىش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش، باج ئېلىش ۋە باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتۇش لازىم. باج يىغىش ۋەزىپىسىدە مەمۇرىي باشلىقلار ۋە باج ئىدارىسىنىڭ باشلىقى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويۇش، «قانۇن بويىچە باج يىغىش، ئېلىشقا تېگىشلىك باجنى تولۇق ئېلىش، يوشۇرما سىلىق، ئارتۇق باج ئېغىمىسىلىق» پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك، ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ باج كېمەيتىشكە، قالايمىقان كەچۈرۈم قىلىۋېتىشكە ۋە باجنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش جەھەتتە قالايمىقان يۇچۇق ئېچىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ. باج ئېلىش، باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى پائال، پۇختا ئېلىپ بېرىش، دۆلەتنىڭ باج ئېلىش دائىرىسىنى تەڭشەش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلىرىنى قەتئىي ئىجرا قىلىپ، باج ئېلىش، باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. كارخانا تاپاۋەت بېجى، شەخس تاپاۋەت بېجى، تىجارەت بېجى، مەبلەغ سېلىش يۆنىلىشىنى تەڭشەش بېجى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بېجى ئېلىش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك مالىيە، باج تارماقلىرى قەتئىي نىيەتكە كېلىپ، يەرلىك مالىيە كىرىمىنى ئۆتكەن يىلنىڭ بېشىدىكى خام چۈشۈمىدىن 400 مىليون يۈەن ئاشۇرۇپ كىرىم قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيىسى قىيىن بولۇشتەك ھالەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

ئۈچۈن ئاساس سېلىش كېرەك. بۇ قېتىمقى ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش خىزمىتى ئاياغلاشقاندىن كېيىن، جايلار، تارماقلار ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەلپى بويىچە خام چۈشۈم سىرتىدىكى بىر قىسىم مەبلەغنى خام چۈشۈم كىرىمىگە كىرگۈزۈپ، خام چۈشۈمگە يېتىش كېرەك. 3. كارخانىلارنىڭ زىيانى پايىدا ئايلاندۇرۇشنى، مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى يەنىلا باج مەنبەسىنى يېتىلدۈرۈشتە، شۇنىڭ ئۈچۈن، مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشى مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى ئىنتايىن مۇھىم ئۇل خاراكتېرلىك خىزمەت، ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كارخانىلارنىڭ پايىدى ئازلاپ، زىيان تارتىش دائىرىسى كېڭىيىپ، زىيان سوممىسى كۆپىيىپ كەتتى، كارخانىلارنىڭ يۈكى ئېغىر، باج سېلىقى بېسىمى ناھايىتى زور. شۇنىڭ ئۈچۈن، كارخانىلارنىڭ زىيانى پايىدا ئايلاندۇرۇش خىزمىتىنى تازا كۈچەپ ياخشى تۇتۇش كېرەك. جايلار «ئوزۇقلۇق ئاشلىق»، «قوشۇمچە يېمەكلىك قۇرۇلۇشى»نى تۇتقانغا ئوخشاش زىيانى پايىدا ئايلاندۇرۇش مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي زىممىسىگە ئېلىشى كېرەك. شۇ جاينىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈپ، ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ، ئۈنۈمى ياخشى، بازىرى بار، قىسقا ۋاقىت ئىچىدە

يۈەن بولۇش ئۆلچىمى ئىجرا قىلىندۇ. يىغىن راسخوتى يىلنىڭ بېشىدا نورمىلىق ھۆددە قىلىندۇ، ئېشىپ كەتكەن قىسمىنى تولۇقلاپ بەرمەسلىك، ئېشىنغان قىسمىنى ئۆزى باشقۇرۇش چارىسى يولغا قويۇلدى. 3. ھۆكۈمەت تېلېفونلىرىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، ئۆيلەردىكى ھۆكۈمەت پۇلغا ئورنىتىلغان تېلېفونلارغىمۇ قاتتىق تەكشۈرۈپ تەستىقلاش تۈزۈمى ئورنىتىلدى ۋە راسخوتى قاتتىق تىزگىنلىندى. ج خ، خەۋىپسىزلىك، ئوت ئۆچۈرۈش قاتارلىق تارماقلارغا خىزمەتنىڭ ئالاھىدە ئېھتىياجى نەزەردە ئېلىنىپ، قاتتىق تەستىقلاپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاز ساندا كۆچمە تېلېفون سەپلەپ بەرگەندىن سىرت، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە مالىيىدىن راسخوت بېرىلدىغان كەسپىي ئورۇنلارغا كۆچمە تېلېفون سەپلەپ بېرىشكە بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. 4. ھەر خىل شەكىلدىكى چەت ئەلگە چىقىش پائالىيەتلىرىنى قاتتىق تىزگىنلەش، ئەمەلىي ئەھمىيىتى بولمىغان باشقا جايلارغا ئېكسكۇرسىيىگە، تەكشۈرۈشكە، ئۆگىنىشكە بېرىشنى ياكى ئۆز سىستېمىسىدىكى ئورۇنلار ئارا ماسلاشتۇرۇش پائالىيەتلىرىنى قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇش، كاماندېروپكا خىراجىتىنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك. پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى مۇئاۋىن باشقارما دەرىجىلىكتىن تۆۋەن كادىرلار كاماندېروپكىغا چىققاندا

كەسپىي راسخوتنىڭ يېتىشمەسلىك ئەھۋالىنى ھەل قىلىشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەش جەھەتتە كونكرېت خىزمەت ۋەزىپىسىنى بىۋاسىتە ئۈستىگە ئېلىشى، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشى، ئەنئەنىسىنى باشلامچىلىق بىلەن جارى قىلدۇرۇپ، مالىيە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشى ۋە ئىچكى قىسىمدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مالىيە خىزمىتىنى ئىجادىي قانات يايدۇرۇپ، مەردانلىك بىلەن پۇل جۇغلىشى، مالىيە ئىشلىرىنى باشقۇرۇشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار، تارماقلار مالىيە تارماقلىرىنىڭ خىزمىتىگە پائال مەدەت بېرىشى، ئۇنىڭغا ماسلىشىشى كېرەك. ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش، ئىقتىسادىي تەپتىش، ئەدلىيە تارماقلىرى مالىيە تارماقلىرىغا زىچ ماسلىشىپ، قانۇننى ئىجرا قىلىش سالىمىنى ئاشۇرۇشى، تەتۈرلۈك قىلىپ ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان، ئىسراپچىلىق قىلغان، بۇزغان - چاچقان ئورۇنلار ۋە شەخسلەرنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى، بەتخەجلىك قىلىشتەك ناچار ئىستىل ۋە قىلمىشلارنى قەتئىي توسۇپ، مالىيە ئىنتىزامىنى قوغدىشى كېرەك؛ مالىيە ئىنتىزامىنى ئەمۈنلىك ئىجرا قىلغان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى تەقدىرلەش، ئاز پۇل خەجلىپ كۆپ ئىش، ياخشى ئىش قىلىشتەك ئىجادىي خىزمەت ئىشلەش روھىنى تەشەببۇس قىلىش، تەغرا كەسپاتى جانلاندىرۇش كېرەك، بەلۋاغ

ئۆزگەرتىش ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

2. خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ خام چوت ئىچى-سىرتىدىكى مەبلەغدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش لازىم. ھازىر بىر جەھەتتىن، مالىيە مەبلەغىنى تەكشۈش ئىنتايىن جىددىي بولۇۋاتىدۇ، جايلار، تارماقلارنىڭ نورمال چىقىمغا كاپالەتلىك قىلىشىمۇ تەس بولۇۋاتىدۇ، يەنە بىر جەھەتتىن، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ ئۈزلۈكسىز كۆپىيىپ كېتىۋاتىدۇ، بۇلۇر ئاپتونوم رايوننىڭ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغى 3 مىليارد 200 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. شۇنى كۆرۈش كېرەككى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ خام چوت مەبلەغىنىڭ كەم قىسمىنى تولۇقلاش، تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئىجابىي رول ئوينايدۇ. لېكىن شۇنىڭغا سەل قاراشقا بولمايدۇكى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇش جەھەتتىكى قائىدە-ئۆزۈملەرنى ئورنىتىش تولۇمۇ يېتەرسىز، بەزى جايلار ۋە ئورۇنلار خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى قاراپ تۇرۇپ ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىپ، مالىيە نازارەتچىلىكىدىن چەتتەپ كەتتى، ئىسراپچىلىق، بەتخەجلىك قايتا-قايتا چەكلەنگەن بولسىمۇ يەنە بېسىقلىقىدى. بۇ نورمال مالىيە تەرتىپىگە ئېغىر دەرىجىدە توسقۇنلۇق قىلىپ، خەلق ئاممىسىنىڭ كۈچلۈك نازارەتلىكىنى قوزغىدى. ھازىر مەملىكەت بويىچە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى ئېنىقلاش-تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇۋاتىدۇ، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى ئېنىقلاش، تەكشۈرۈشنى بۇ يىللىق چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدا خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى ئېنىقلاش-تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ھازىرقى تەرەققىياتى خېلى ئوڭۇشلۇق بولۇۋاتىدۇ، لېكىن نۇرغۇن جايلار، ئورۇنلارنىڭ بۇ خىزمەتكە بولغان تونۇشى مۇجەل، ئىجرا قىلىشى كۈچلۈك بولمايۋاتىدۇ. شۇنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش كېرەككى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ - مالىيە خاراكتېرلىك مەبلەغ، ھەر قايسى ئورۇنلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ سىياسەت، بەلگىلىمىلىرىنى كەم - كۈتسىز قەتئىي ئىجرا قىلىشى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ كىرىم مەنبەسىنىڭ نورمال بولغان - بولمىغانلىقىنى، ئىشلىتىشنىڭ بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولغان - بولمىغانلىقىنى ۋە بۇنىڭدىن كېيىن باشقۇرۇشنى قانداق كۈچەيتىش لازىملىقىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئۆزى تەكشۈرۈپ، ئۆزى تۈزىتىشى، نۇقتىلىق تەكشۈرۈلگەن قانۇن-ئىنتىزامغا خىلاپ مەسلىلەرنى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە قاتتىق بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك. ھازىر مالىيىنى مەخسۇس تۈرلەر بويىچە باشقۇرۇشنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغقە دائىر قائىدە-ئىزام، تۈزۈم تۈزەش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەق ئېلىش تۈرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئۆتكىلىنى ۋە ۋېكسىل باشقۇرۇش مەنبەسىنى قاتتىق ئىگىلەپ، ھەق ئېلىش ۋە فوندى باشقۇرۇش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، كېيىنكى قەدەمدە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى قەيلىلاشتۇرۇش

قىلىپ، ئۈنۈمى ياخشى، بازىرى بار، سىققا ۋاقىت تېجىدە ئەسقاتىدىغان مالىيە مەنبە قۇرۇلۇشى تۈرلىرىنى تاللاپ، پەيدىنپەي يولغا قويۇپ، مالىيە قىيىنچىلىقىنى پەسەيتىپ، مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك مالىيە باج تارماقلىرى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا، باج مەنبەلىرىنى يېتىلدۈرۈشكە پائال تەشەببۇسكارلىق بىلەن كۆڭۈل بۆلۈشى، مەدەت بېرىشى كېرەك. ئالاقىدار تارماقلار ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتىدىكى بىر قىسىم مەبلەغ مەسلىلىرىنى ماسلاشتۇرۇپ ھەل قىلىشقا پائال ياردەم بېرىشى، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەبلەغى ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش مەبلەغىنى تىرىشىپ توپلاپ، كارخانىلارنىڭ تەرەققىيات زاپاس كۈچى ۋە پايدا-باج يارىتىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشى كېرەك.

3. غورىگىل كۈن ئۆتكۈزۈش ئىدىيىسىنى مەھكەم تۇرغۇزۇپ، تۈرلۈك مالىيە چىقىملىرىنى قاتتىق تىزگىنلەش لازىم

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى قايتا-قايتا مۇزاكىرە قىلىپ، بىر قاتار كۈچلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، مالىيە چىقىمىنى تىزگىنلەش سالىقىنى ئاشۇرۇشنى قارار قىلدى. 1. ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچىنى تىزگىنلەش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، پىكاپ سېتىۋېلىشنى نۇقتىلىق تىزگىنلەش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ھازىردىن باشلاپ كەسپىي ئورۇنلارنىڭ زۆرۈر پىكاپلارنى يېڭىلاش، سېتىۋېلىش ئىشىنى تەكشۈرۈپ، تەستىقلاشنى چىڭىتىشى كېرەك، پىكاپ سەپلىگەندە ئۆلچەمنى «سانتانا» دىن ئاشۇرۇۋېتىشكە رۇخسەت قىلىنمايدۇ. ئىش ھەققىنى تارقىتىشقا كاپالەتلىك قىلالمايۋاتقان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەر شۇنىڭدەك زىيان تارتىۋاتقان كارخانىلارنىڭ بۇ يىل ۋە كېلەر يىلى يېڭىدىن پىكاپ سېتىۋېلىشىغا بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ھازىرقى بار پىكاپلىرىنى ئەستايىدىل ئېنىقلاش كېرەك، ئومۇمەن ئۆلچەمدىن ۋە شتاتتىن ئېشىپ كەتكەن قاتناش ۋاسىتىلىرىنى بىردەك ئىشلىتىشكە بولمايدۇ، ئۇنى بەلگىلىمە بويىچە بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. ھۆكۈمەت پىكاپلىرىغا شەخسلەرنىڭ پىكاپلىرىنىڭ نومۇرىنى ئېسىپ ئىشلىتىشكە ئىنتىزامغا خىلاپ قىلمىشلارنى قەتئىي چەكلەش كېرەك. 2. يىغىن چىقىمىنى زور كۈچ بىلەن قىسىش، ھەر خىل يىغىنلارنى ئېچىشنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك. بۇنىڭدىن كېيىن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئورۇنلار ئادەتتىكى ئەھۋالدا ھەر يىلى بىر قېتىملا خىزمەت يىغىنى ئاچسا بولىدۇ، جايلار، تارماقلار ھەر خىل يىغىنلارنى ئاچماقچى بولسا، ئورۇننى، مېھمانخانىنى بەلگىلەش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يىغىنلاردا ھەر كىشىنىڭ كۈنلۈك ياتاق راسخوتى 60 يۈەن، تاماق راسخوتى 40 يۈەن بولىدۇ، ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك يىغىنلاردا ھەر كىشىنىڭ كۈنلۈك ياتاق راسخوتى 50 يۈەن، تاماق راسخوتى 30

دەرىجىلىكىنى تۆۋەن كادىرلار كاماندېرروپكىغا چىققاندا ئالاھىدە ئەھۋال بولمىسا، ئايروپىلانغا ئولتۇرۇشقا بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. مۇئاۋىن باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلارنىڭمۇ ئايروپىلانغا ئولتۇرۇشنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك. 5. پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى، كەسپىي ئورۇنلار ۋاقىتلىق ئىشچى ئىشلىتىش ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارنى تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىشنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك. 6. ھۆكۈمەت يۇلغا داۋالانىش ئىسلاھاتىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ھۆكۈمەت يۇلغا داۋالانىش خىراجىتىنى تىزگىنلەش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۆز ئالدىغا توپلىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلەغىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئۆز ئالدىغا توپلىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلەغى مەبلەغ مەنبەسى ۋە ئاساسىي قۇرۇلۇش كۆلىمى جەھەتتىن تىزگىنلەش، دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ئۇيغۇن بولمىغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى قەتئىي توختىتىش كېرەك، كادىرلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىدا ئۆلچەمنى قاتتىق ئىگىلەش كېرەك، ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ قۇرۇلۇش قىلىشقا ۋە زىننەتلەشكە بولمايدۇ. يېقىندا ئاپتونوم رايون جايلارنىڭ مالىيە كۈچى تەكشى بولماسلىق ئەھۋالىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ يۇقىرى ھەل قىلىدىغان ۋە نورمىلىق بېرىدىغان ياردەم پۇلىنى تەكشۈشنى قارار قىلدى. جايلارنىڭ ئومۇمىيلىقىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئومۇمىيلىق قارىشىنى كۈچەيتىپ، ئۇنى قەتئىي ئىزچىلاشتۇرۇشى ۋە ئىجرا قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

4. رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەش تەدبىرلىرىنىڭ جايى-جايىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم

جايلار، تارماقلار، ئورۇنلار ئاپتونوم رايوننىڭ مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمىنى ئاشۇرۇش - چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش تەدبىرلىرىنى سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇشى، ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كېرەك. رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش كېرەك، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى چوقۇم ھازىرقى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ 1-قول رەھبەرلىرى ئۆزى تۇتۇشى، مەسئۇل رەھبەرلەر كونكرېت تۇتۇشى، نىشاننى بېكىتىپ، تەلەپ قويۇپ، سۈرئەتنى تەكشۈرۈپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تۇتۇشى كېرەك. ئاپتونوم رايون بويىچە قىيىنچىلىقى بار 69 ناھىيە (شەھەر) ئاپتونوم رايون ئوبلاست، ۋىلايەتلەرنىڭ نورمىلىق قوشۇپ بېرىدىغان پۇلىنى يېڭىباشتىن تەكشۈرۈپ بېكىتكەن ئەھۋال ئاستىدا، ھاكىم (شەھەر باشلىقى) خادىملارنىڭ ئىش ھەققىگە، ئەڭ تۆۋەن ھۆكۈمەت راسخوتىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشى، كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى پائال ئۇيۇشتۇرۇپ، قۇرۇلۇش ۋە

قىلىش، توغرا كەيپىياتنى جانلاندىرۇش كېرەك، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىسىنى باشلامچىلىق بىلەن ئىزچىلاشتۇرۇپ، ئىجرا قىلىپ، بارلىق كادىرلار ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە شەخسىي تەمىناتقا ۋە ماددىي مەنپەئەتكە چىتىلىدىغان چىقىمىنى تېجەشكە دائىر تەدبىرلەرگە توغرا مۇئامىلە قىلىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىپ ۋە ئۇلارنى يېتەكلەپ، كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەشكە تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشى كېرەك. جايلار، تارماقلار، بارلىق كادىرلار، ئىشچى-خىزمەتچىلەر شۇنى تونۇشى كېرەككى، بىزنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا قوللانغان بىر قاتار تەدبىرلىرىمىز ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىشنى مەقسەت قىلىدۇ. چىقىم تەلپى قاندىرۇلمىغانلىقىنى باھانە قىلىپ، قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلارنى قىلماي نورمال خىزمەتنى ئاقىستىپ قويۇشقا بولمايدۇ. جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، قانچىكى قىيىن بولسا، شۇنچە ئەمەلىي ئىشلەش، قانچىكى جاپالىق بولسا، شۇنچە جاسارەت بىلەن كۈرەش قىلىش كېرەك، تۈرلۈك راسخوتلار جىددىي بولغاندا سىناققا بەرداشلىق بېرىش، ئاپتونوم رايوننىڭ دەرىجىدە دەرىمان بولۇپ، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك يارىتىشتىن ئىبارەت تارىخىي مەسئۇلىيەتنى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىش كېرەك.

ئاخىرىدا، جايلار، تارماقلارنىڭ بۇ قېتىمقى تېلېفون يىغىنىدىن كېيىن، يىغىن روھىنى دەرھال قاتلاممۇ قاتلام يەتكۈزۈپ، ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئەستايىدىل ئورۇنلاشتۇرۇپ، مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمىنى ئاشۇرۇش-چىقىمىنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش تەدبىرلىرىنى ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، تىرىشىپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مالىيە خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشنى ئۈمىد قىلىمەن.

*****

ئېلانلار

ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئىمتىھان ئېلىشقا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىدىن بېرىلگەن 1301867-نومۇرلۇق خېلىل ئىبراھىم نامىدىكى ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

*****

قاغىلىق ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسىدىن بېرىلگەن ئابلا ئۇلا نامىدىكى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى بىلەن مېيىپىلىك كىنىشكىسى ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

*****

ئاقسۇ كۈنئەھەر تۆمۈرئىشك - رام زاۋۇتىنىڭ دۆلەت باج ئىدارىسىدىن بېرىلگەن بىر توپ (0214900-0214851) نومۇرلۇققىچە بولغان (40 نەچچە بېتى تولدۇرۇلغان، قالغىنى تولدۇرۇلمىغان) تالوننى يوقاتتىم. ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇشتا پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك

نۇرمان ئابدۇكېرىم

پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش

چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇشتا، ئالدى بىلەن پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. بۇ، نۆۋەتتىكى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىشنىڭ ئېھتىياجى.

باش شۇجى جياڭ زېمىن مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 5-ئومۇمىي يىغىنىدا قىلغان سۆزىدە، پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى-سىياسىي قۇرۇلۇشىغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىملىقىنى، رەھبىرىي كادىرلار ۋە پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ ئىدىيىۋى-سىياسىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتە، ئەڭ ئاساسلىقى، دۇنيا قاراش ۋە كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى مەسىلىسىنى ياخشى ھەل قىلىش كېرەكلىكىنى، رەھبىرىي كادىرلار ئۆزى ئۈلگە بولۇپ ھەم پاك-ئىنتىزامچان بولۇشى، ھەم پارتىيە ئىنتىزامى، دۆلەت قانۇنىنىڭ ئىناۋىتىنى قوغدىشى زۆرۈرلۈكىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئەمەلىيەت داۋامىدا، پارتىيە ئەزالىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلار ئىگىلىكىنى جانلاندىرۇش، ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت تارىخىي ۋەزىپىنى زىمىنىگە ئېلىپ، جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، تىرىشچان - ئىقتىسادچىل بولۇش ئىستىلىنى تۇرغۇزدى، جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىنى تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇپ، پارتىيە، خەلق بەرگەن ھوقۇقىنى

بولماقتا. بۇ خىل خاھىش ۋە قىلمىشلارنىڭ تەسىرى ئىنتايىن يامان بولۇپ، ئۇنىڭ ئالدى ئېلىنمىسا، پارتىيىنىڭ ئامما ئىچىدىكى ئىناۋىتى تۈگۈلدۈ.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش يولىدىكى ئۇلۇغ ئىشقا رەھبەرلىك قىلىدىغان ۋە ئۇلارنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ دىغان ئۇلۇغ كۈچ. ئۇلۇغ تارىخىي ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان مۇشۇنداق ئۇلۇغ پارتىيە ئىدىيىۋى قۇرۇلۇش جەھەتتە ساقلانغان ئىللەتلەرنى، پارتىيە ئەزالىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلار ئارىسىدىكى چىرىكلىشىشنى

دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىنىڭ تەشكىلى تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزۈشكە ئوبدان ئويۇشتۇرۇش كېرەك

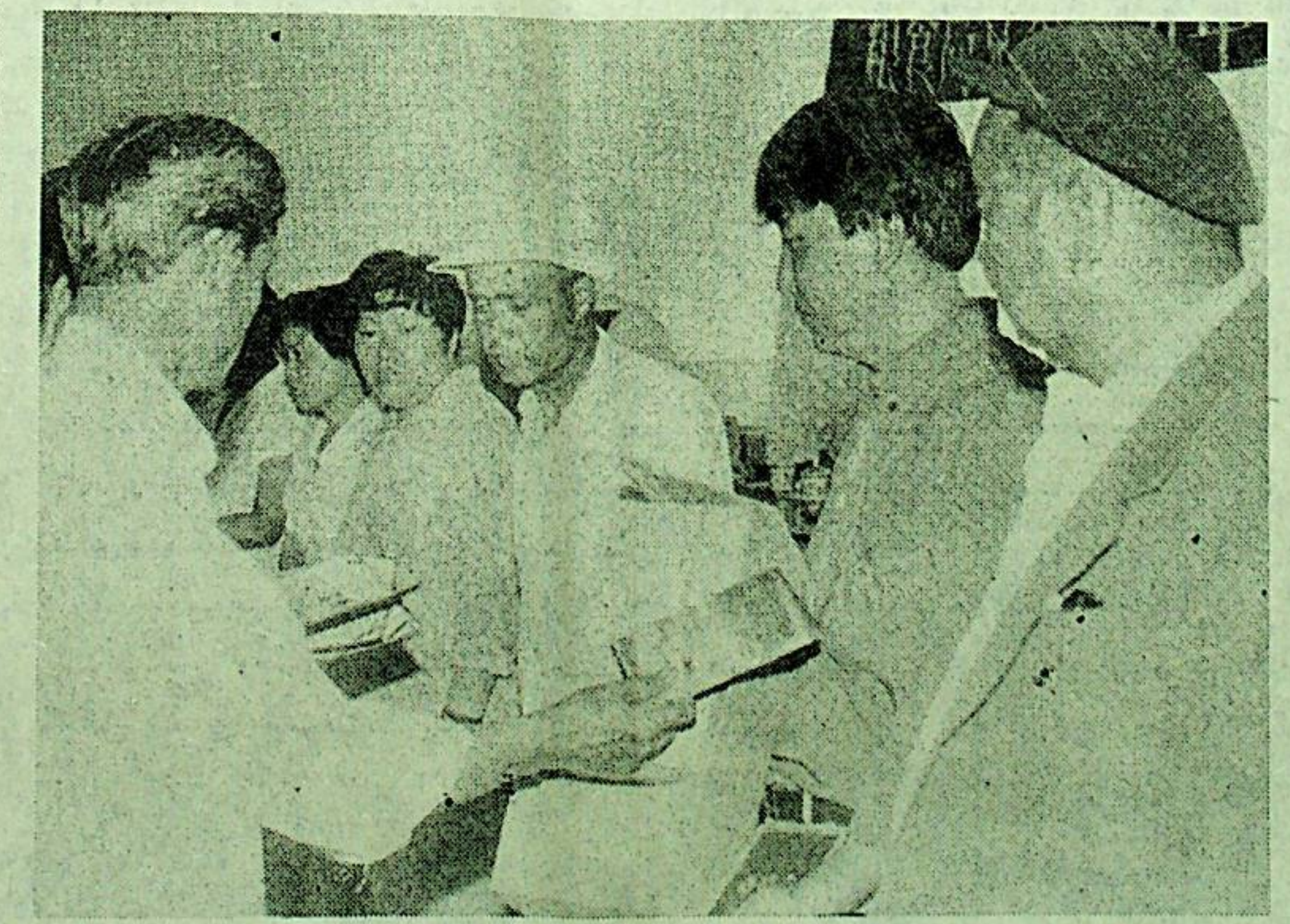
ناھار ئابدۇللا

دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ۋە خىزمەتتىن ھۆججەتلەرنى ۋاقتىدا كۆرۈش ياكى ئاڭلاش

كەلپىن ناھىيىسى پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى تۇتۇش داۋامىدا پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا تۆت جەھەتتە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلدى.

بىرىنچى، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا ئورگانلاردىنلا ئەزا قوبۇل قىلىش خاھىشىغا خاتىمە بېرىلىپ، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1-سېپىدىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىلدى. ئىلگىرى بەزى پارتىيە تەشكىلاتلىرى پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا ئورگانلاردىنلا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1-سېپىدىن كەينىدەك ئېتىبار بەرمەگەندى. ناھىيىلىك پارتكوم ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئۆلچىمىدە چىڭ تۇرۇش ئاساسىدا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ، بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1-سېپىدىن پارتىيىگە كۆپرەك ئەزا قوبۇل قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتىكى ياشلاپچىلىق، نەمۇنەلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. 1995-يىلىدىن

تۈگەتمەيدىكەن، ئۆز قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ بارالمايدۇ؛ پارتىيىنىڭ ھۆججەتلىرى بولغان پارتىيە ئەزالىرى ئىدىيىۋى-سىياسىي قۇرۇلۇشقا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرمەيدىكەن، پاك-دىيانەتلىك بولۇشتىن سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ. شۇڭا، پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى-سىياسىي قۇرۇلۇشىغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا ئىدىيىۋى-سىياسىي تەربىيىنى كۈچەيتىشكە، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ. پاك-دىيانەتلىك بولۇپ، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىشتا پارتىيىنىڭ ئىدىيىۋى-سىياسىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش تولىمۇ زۆرۈر. ئىدىيىۋى-سىياسىي قۇرۇلۇشقا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرگەندىلا، كادىرلار ۋە پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرگىلى، پارتىيىمىزنىڭ ئاساسىي لۇشىنى ۋە فاڭجىن-سىياسەتلىرىنى ئىزچىل ئىجرا قىلغىلى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ ئالدىنقى سېپىدە مېڭىپ، يول ئېچىشقا جۈرئەت قىلىپ، دادىل يېڭىلىق يارىتىپ، پارتىيە تاپشۇرغان ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداش يولىدا تىرىشىپ كۈرەش قىلغىلى بولىدۇ.

غۇلجا شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسى پارتكومى پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدا «خالىس تۆھپە قوشۇش، ئۈنۈم يارىتىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، بۇ پائالىيەتتە بارلىققا

كەلپىن ناھىيىسى پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا تۆت جەھەتتە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلدى

بۇيان بۇ ناھىيىدە پارتىيىگە يېڭىدىن 107 ئەزا قوبۇل قىلىندى. بۇ، 1994-يىلىدىن كىدىن % 33.8 كۆپ. ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1-سېپىدىن قوبۇل قىلىنغانلار 68 كىشى بولۇپ، يېڭىدىن پارتىيىگە قوبۇل قىلىنغانلار ئومۇمىي سانىنىڭ 63.6 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. يېزا ئىگىلىكىنىڭ 1-سېپىدىن قوبۇل قىلىنغانلار 42.2 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ. 35 ياشتىن تۆۋەنلەر 83 بولۇپ، 77.6 پىرسەنتىنى تەشكىل قىلىدۇ.

ئىككىنچى، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا كۈتۈپ تۇرۇش ھالىتى پائال تەربىيىلەپ قوبۇل قىلىشقا ئۆزگەرتىلدى. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا كىشىلەرنىڭ قىممەت قارىشىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، قىسمەن ياشلارنىڭ سىياسىي كۆز قارىشى سۈسلىشىپ كەتتى، ھەتتا قىسمەن پارتىيە تەشكىلاتلىرى ياشلارنىڭ پىشىپ يېتىلىشىنى كۈتۈپ تۇردى. نەتىجىدە، ياش، قابىلىيەتلىك ياشلار پارتىيە ئىشىكىنىڭ سىرتىدا ئۇزاققىچە قالدۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن، ياشلار پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ يېتەكلىشى ۋە تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشىگە ئىگە بولالماي، پارتىيە تەشكىلاتلىرى بىلەن يېقىنلاشالمايدى.

ئىدارىلەردە، بولۇپمۇ ئاساسىي قاتلاملاردا ھېلىمۇ ياش پارتىيە ئەزالىرى ئاز. بۇ ئەھۋاللارغا قارىتا، كەلپىن ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىدە ياشلارنى يېتەكلەش ۋە تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ياشلارنىڭ سىياسىي جەھەتتىن ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشى ۋە تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن ياخشى شارائىت يارىتىپ بەردى. 1995-يىلىدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس يازغانلار 369 كىشى بولۇپ، يېزا-قىشلاقلاردىكى 30 ياشتىن تۆۋەن ياشلار 50.1 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. يېقىنقى ئىككى يىلدا پارتىيىگە كىرگەن 301 كىشى

قاراش خاھىشى ئەر-ئاياللارغا تەڭ ئېتىبار بېرىشكە ئۆزگەرتىلدى. ئايال پارتىيە ئەزالىرىنىڭ رولىغا سەل قاراش ۋە ئايال پارتىيە ئەزالىرى ئاز بولۇش ئەھۋالى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىدا مەلۇم دەرىجىدە ساقلىنىپ كېلىۋاتقان مەسىلە. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كەلپىن ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش خىزمىتىدە ئۆلچەمدە چىڭ تۇرۇپ، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا ئاياللاردىن پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىش ۋە ئايال پارتىيە ئەزالىرىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىدا ئايال پارتىيە ئەزالىرى ئاز بولۇش ئەھۋالىنى تىرىشىپ ئۆزگەرتىپ، «ئۈچتە باراۋەر بولۇش، ئۈچتە ئالدىن ئېتىبار بېرىش» پرىنسىپىنى ئىزچىللاشتۇردى. 1995-يىلىدىن بۇيان، ناھىيە بويىچە پارتىيىگە كىرىشنى ئىلتىماس قىلغان ئاياللار 123 كە يېتىپ، 1994-يىلىدىكىدىن % 48.7 كۆپ بولدى.

تۆتىنچى، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا، كۆرسەتكۈچ بېكىتىپ، نىسبەت بويىچە قوبۇل قىلىش ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ شەرت ھازىرلىغانلارنى قوبۇل قىلىشقا ئۆزگەرتىلدى. بەزى پارتىيە تەشكىلاتلىرى پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا، يېتەكچى خاراكتېرلىك پىلان - كۆرسەتكۈچنى تەشكىلات تارماقلىرى چۈشۈرۈپ بەرگەن «سان» دەپ قاراپ، شەرت ھازىرلىغانلارنىڭ قانچە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر بەلگىلىك سان چۈشۈرۈپ بەرگەن. بۇنىڭ بىلەن، بىر قىسىم ئاكتىپ ياشلار پارتىيىگە كىرىش شەرتلىرىنى ھازىرلىغان بولسىمۇ، سان چەكلىمىسى تۈپەيلىدىن ئۇزاققىچە پارتىيىگە كىرەلمىگەن. يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان بۇ ناھىيىدىكى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى يۇقىرىقىدەك تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا، پارتىيە نىزامنامىسىدىكى پرىنسىپ-بەلگىلىمىلەر بويىچە بىرسىنىڭ شەرتى پىشىپ يېتىلىش، بىرىنى قوبۇل قىلىشتا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، تەربىيىلەنگەن ۋاقىتنىڭ ئۇزۇن-قىسقىلىقىغا قاراپ تۇرماي، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشقا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، تەربىيىلەنگەن

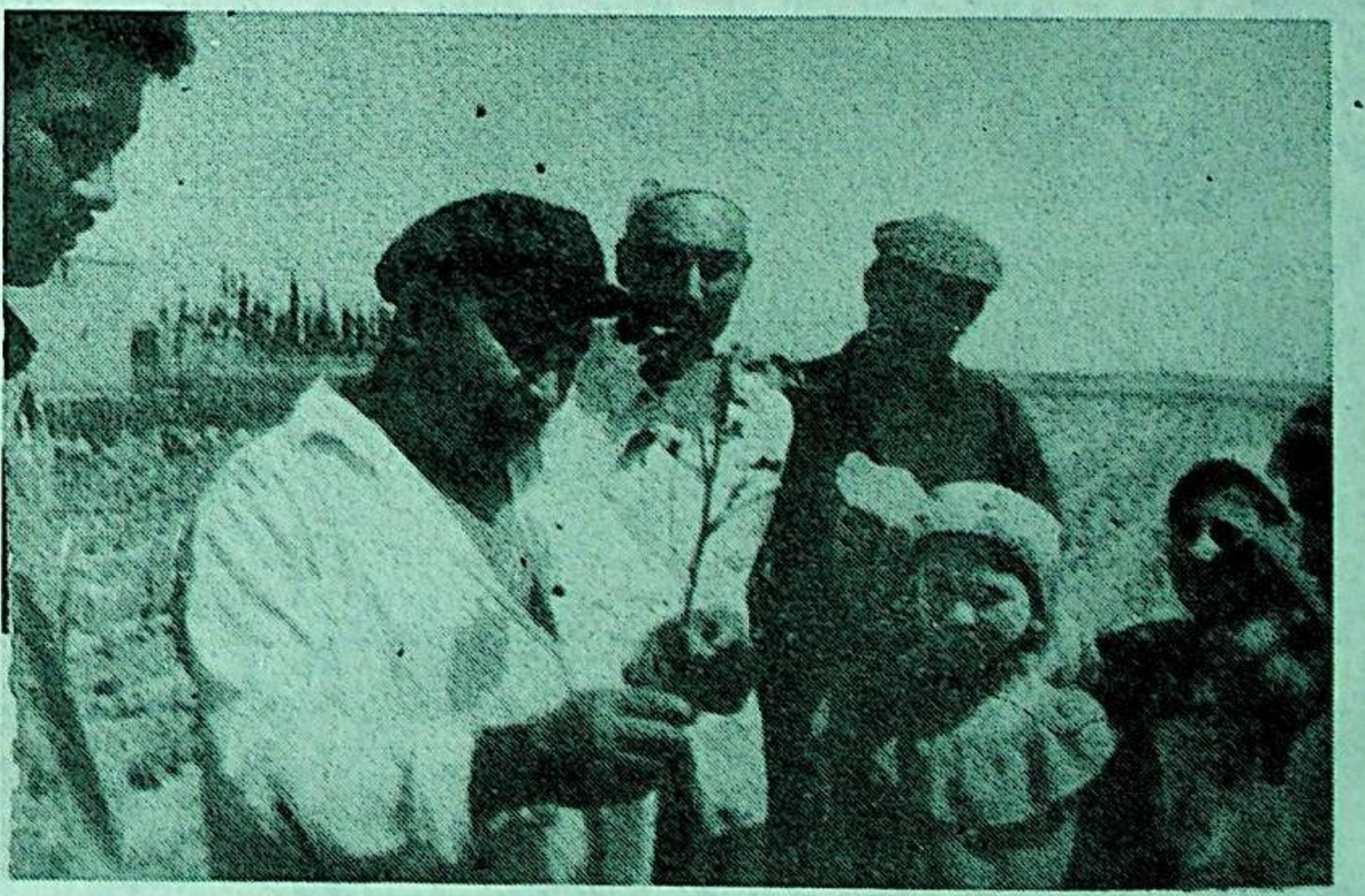
دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ۋە خىزمەتتىن چېكىنگەن پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىنىڭ تەشكىلى تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزۈشكە ئۇيۇشتۇرۇش ئۇلارنى خىزمەت ئورنىدىن ئايرىلغاندىن كېيىنمۇ باشلامچىلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى شۇ ئورۇندىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىنىڭ تەشكىلى تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزۈشكە قاتناشتۇرۇشى لازىم. شەرت-شارائىتى يار بەرگەن ئورۇنلاردا كونكرېت ئەھۋالغا قاراپ پارتىيە گۇرۇپپىسى ياكى پارتىيە ياچېيكىسى قۇرۇپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىنىڭ تەشكىلى تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزۈشكە تەشكىللەش بولىدۇ؛ ئىلگىرى كەنت پارتىيە ياچېيكا-گۇرۇپپىلىرىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پارتىيىلىك كادىرلار يەنىلا كەنتلەردىكى پارتىيە ياچېيكا-گۇرۇپپىلىرىدا پارتىيىنىڭ تەشكىلى تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزۈش بولىدۇ.

دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پارتىيە ئەزالىرى كۆپرەك جاي ۋە ئورۇنلاردا ئۇلارنى

ھۆججەتلەرنى ۋاقتىدا كۆرۈش ياكى ئاڭلاش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى كونكرېت ئەھۋالغا قاراپ بىر قىسىم ھۆججەتلەرنى ئۇلارغا مۇۋاپىق تۈردە كۆپەيتىپ قالدۇرۇشى، ئۇنى مەخسۇس ئادەم ساقلىشى لازىم.

ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ۋە خىزمەتتىن چېكىنگەن پارتىيە ئەزالىرىنى تەشكىلى تۇرمۇش ۋە ئىجتىمائىي پائالىيەتلەرگە ئۇيۇشتۇرغاندا ئۇلارنىڭ سالامەتلىك ئەھۋالىنى كۆزدە تۇتۇشى، پائالىيەتلەرنى مۇۋاپىق ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ جىسمانىي ۋە زېھنىي يۈكىنى ئېغىرلاشتۇرۇۋەتمەسلىكى لازىم؛ ئۇلارغا ھەرىيلى پارتىيە قۇرۇلغان خاتىرە كۈنلىرىنىڭ ئالدىدا پارتىيىنىڭ مېھىر-شەپقىتىنى يەتكۈزۈشى، ئۇلاردىن ھال-ئەھۋال سوراپ تۇرۇشى ۋە پارتىيە ئەزاسلىق سالاھىيىتىنى ئەسلىتىپ تۇرۇشى لازىم. شۇنداق قىلغاندىلا، ھەم دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنىڭ خىزمەتتىن ئايرىلغاندىن كېيىنكى ھاياتىنى مەنلىك ئۆتكۈزۈشكە، ھەم پارتىيە ئەزاسلىق رولىنى جارى قىلدۇرۇشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەرگىلى بولىدۇ.

يېزا ئىگىلىك 3-شى 51-تۈەن 20 - لىيەن پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بارات ھېيت پارتىيە ئەزالىرى ۋە لىيەن ئىشچى-خىزمەتچىلىرىنى كېۋەز تېرىشقا رىغبەتلەندۈرۈپ، ئۇدا زىيان تارتىپ كەلگەن لىيەننى پايدا ئېلىشقا ئۆزگەرتىپ، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمىنى 2000 يۈەندىن ئاشۇرۇپ، لىيەننى تۈەن بويىچە ئالدىن بېيىغان لىيەنگە ئايلاندۇردى. بۇ لىيەن تۈەن بويىچە «ئىلغار ئورۇن»، بارات ھېيت «مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى» بولدى.

سۈرەتتە: بارات ھېيت (سولدا) كېۋەزلىكتە.

لى شاھجۇن فوتوسى

تۆھپە قوشۇش، ئۈنۈم يارىتىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، بۇ پائالىيەتتە بارلىققا كەلگەن ئىككى ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى، 12 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسىنى تەقدىرلىدى.

سۈرەتتە: مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزالىرى تەقدىرلەنمەكتە.

كامال جامال فوتوسى

كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا ئۆزىنىڭ يادرو رولىنى جارى قىلدۇرۇشى لازىم

مەنقاسىم نۇرسۇن

كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى - پارتىيىنىڭ يېزا ئاساسىي قاتلاملاردىكى ئەڭ ئاساسلىق تەشكىلى ئاپپاراتى، پارتىيىنىڭ خەلق ئاممىسى بىلەن ئالاقە قىلىشىدىكى كۆۋرۈك. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كەنتلەرنىڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدىكى رەھبەرلىك يادروسى بولۇپلا قالماستىن، كەنتنىڭ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتىمۇ ئاساسلىق يېتەكچى. كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىي قىلىش-قىلالىسىلىقى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تېز سۈرئەتتە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش-يېتەلمەسلىكى، كەنتلەرنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ماس قەدەمدە ئىلگىرى سۈرۈلۈش-سۈرۈلۈپسىلىكى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ كۈچلۈك ياكى ئاجىز بولۇشىغا بىۋاسىتە مۇناسىۋەتلىك. كەنتلەرنىڭ ھازىرقى ھالىتىدىن قارىغاندا، خېلى كۆپ ساندىكى كەنتلەر جاپالىق ئىزدىنىپ، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى خېلى تەرەققىي قىلدۇرغان بولسىمۇ، بىر قىسىم كەنتلەرنىڭ كوللېكتىپ ئىقتىسادى كۈچى يەنىلا ئاجىز. ئۇلارنىڭ كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا ئۆز ئەۋزەللىكلىرى ۋە ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇشى يېتەرسىز بولماقتا. بەزى كەنتلەردە ئىسراپچىلىق، بۇزۇپ-چىچىش ئەھۋاللىرى ئېغىر بولۇپ، خەلقنىڭ قان-تەرى بەدىلىگە كەلگەن جۇغلانمىنى تۈزۈتۈۋېتىش مەسىلىلىرى مەۋجۇت. شۇنىڭ ئۈچۈن، كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش، باشقۇرۇش جەھەتتە ئۆزىنىڭ يادرو رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى لازىم. 1. كەنتلەر ئۆزىنىڭ ئەۋزەل شارائىتى ھەم بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشى لازىم. كەنتلەرنىڭ مۇتلەق كۆپى خېلى مول يەر بايلىقى، ئورمان بايلىقى، خام ئەشيا بايلىقى ئەۋزەللىكىگە ئىگە بولۇپ، ئۇلار تېرىشچانلار، ئىزدىنىدىغانلار بولسا، ئەۋزەل شارائىت ھەم بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كەنت ئىقتىسادىنى تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلدۇرالايدۇ. بۇنىڭدىكى ئاچقۇچ كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى بەنزىلىرىنىڭ

تەدبىر بەلگىلەش ۋە ئۇنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە بولغان يېتەكچىلىكىنىڭ كۈچلۈك بولۇش-بولماسلىقىغا باغلىق. شۇنىڭ ئۈچۈن، كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى ئۆزلىرىنىڭ سىياسىي يادرو رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ياچېيكىدىكى بىر بەن ئادەمنىڭ ئەقىل-پاراسىتى ھەم ئىجادچانلىق روھىنى نۇرغۇنلۇق، ھەم جارى قىلدۇرۇپ، پايدىلىنىشقا بولىدىغان ئامىللاردىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئېچىشقا بولىدىغان يوشۇرۇن بايلىق مەنبەلىرىنى تولۇق ئېچىپ، كەنت ئىقتىسادىنى تېز سۈرئەتتە راۋاجلاندۇرۇشى لازىم. ئۇنىڭدىن باشقا، كەنتلەر يەنە چارۋا مال بېقىش، ئارتۇق يەرلەردىن پايدىلىنىش شارائىتىغا ئىگە. مۇشۇنداق قىلغاندىلا كەنت ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇپ، يوشۇرۇن بايلىقنى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تېزىدىن نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىدىكى مۇستەھكەم ئۇل تۈۋرۈككە ئايلاندۇرغىلى بولىدۇ. 2. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى باشقۇرۇشقا بولغان نازارەتچىلىك ھەم رەھبەرلىكنى كۈچەيتىشى لازىم. كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى توپلاش، ئىقتىسادىنى تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بىللە، چىقىمىنى تىزگىنلەپ، ئىقتىسادىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. جۇغلانمىنى توپلاش يوللىرى، تەدبىرلىرى كۈچلۈك بولۇپ، باشقۇرۇش، نازارەت قىلىش، كونترول قىلىش كۈچلۈك بولمىسا، ئىقتىسادى تەرەققىي قىلدۇرۇمىغان بىلەن باراۋەر. شۇنداق بولغانلىقى ئۈچۈن، كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى مەبلەغىنى جۇغلانمى بىلەن نامۇۋاپىق، قالايمىقان چىقىمىنى كونترول قىلىشى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈپ، مالىيە كىرىم چىقىمىنى باشقۇرغۇچى، تەستىقلىغۇچى خادىملارغا بولغان نازارەتچىلىك ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مالىيە چىقىمىنى

ئىككى يىلدا پارتىيىگە كىرگەن 301 كىشى ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار 34.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئۈچىنچى، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا ئەزلەرگىلا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاياللارغا سەل

ئىككى يىلدا پارتىيىگە كىرگەن 301 كىشى ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار 34.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئۈچىنچى، پارتىيىگە ئەزا قوبۇل قىلىشتا ئەزلەرگىلا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاياللارغا سەل

كونترول قىلىشتا كوللېكتىپ مۇزاكىرە قىلىپ، كوللېكتىپ قارار چىقىرىشى لازىم. بۇ كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى مۇقىم ئاشۇرۇشنىڭ ئۈنۈملۈك تەدبىرى. 3. ئىسراپچىلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، كەنتلەرنىڭ مۇقىم مۈلكىگە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. كوللېكتىپ مۈلكىنى باشقۇرۇش جەھەتتە، كىشىلەرنىڭ مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسى شەخسىي مۈلۈكلەرنى باشقۇرۇش، ئاسراشقا قارىغاندا ئاجىز ھەم يۈزەكى بولىدۇ. شۇڭا، كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا ئىسراپچىلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، مۇقىم مۈلۈككە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى، پارتىيە ئەزالىرى ۋە ئاممىنىڭ كوللېكتىپ مۇقىملىق قارشىنى كۈچەيتىپ، كوللېكتىپنى سۆيۈش، كوللېكتىپنىڭ مال-مۈلكىنى ئاسراشنى ئۇلارنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇشى لازىم. ئەگەر بۇ قۇرۇق شوتارغا ئايلىنىپ قالسا، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇش دېگەندىن سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ. 4. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا چىرىكلىك ھادىسىلىرى ۋە ئۆز نەپسىگە چوغ تارتىش ئىللەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىشى لازىم. چىرىكلىك ھادىسىلىرى خېلى كۆپ ساندىكى كەنتلەردە ھېلىمۇ ئازدۇر-كۆپتۇر ساقلىنىپ كەلمەكتە. كوللېكتىپ ھېسابغا مېھمان چاقىرىش،

سوغات تەقدىم قىلىش، تەقدىرلەش، خىزمەت خۇلاسسىسى چىقىرىش قاتارلىق تۈرلۈك شەكىللەر ئارقىلىق كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى خالىغانچە يەپ-ئىچىدىغان، بۇزۇپ-چاچىدىغان ئەھۋاللار ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە مەۋجۇت. شۇنىڭ ئۈچۈن، كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى ئۆز بەنزىسىنىڭ پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ھەققىي تۈردە كۈچەيتىشى، تۈرلۈك چىرىكلىشىش ھادىسىلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى ۋە ئۇنى قاتتىق چەكلىشى لازىم. بۇلارنىڭ ھەممىسى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. 5. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى كەنتلەردىكى مالىيە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، ئۇلارغا مالىيە باشقۇرۇش قائىدىسى، پارتىيە ئىنتىزامى تەربىيىسى، قانۇن - تۈزۈم تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ مالىيە باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشى لازىم. بۇ، كەنت كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشتا كەم بولسا بولمايدىغان مۇھىم تەدبىرلەرنىڭ بىرى. كەنت پارتىيە ياچېيكىلىرى چوقۇم مالىيە باشقۇرغۇچى خادىملارنى ياخشى تاللاش، تەربىيەلەشنى چىڭ تۇتۇپ، ئۇلارغا بولغان باشقۇرۇش ھەم نازارەتچىلىكىنى ھەققىي كۈچەيتىشى لازىم. ئۇلارنىڭ پارتىيە ئىنتىزامى ۋە مالىيە ئىنتىزامى ئېڭىنى ھەققىي ئۆستۈرگەندىلا، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ چىچىلىپ كېتىشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ.

تاشقىنى تۈردى قادىر نازىرى ئىشلىگەن

تاشقىنى تۈردى قادىر نازىرى ئىشلىگەن

لى پىڭ ب د ت نىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 15-ئىيۇل تېلېگراممىسى. كوۋۇيۇەن زۇڭلىسى لى پىڭ بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن جىڭشى مېھمانخانىسىدا ب د ت نىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، ب د ت مۇھىت-پىلانلاش مەھكىمىسىنىڭ ئىجرائىيە مۇدىرى ئېلزابىت دوۋدېسۋىل بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: ب د ت يەر شارنىڭ مۇھىت ئاسراش ئىشلىرىدا مۇھىم ماسلاشتۇرۇش ۋە يېتەكچىلىك قىلىش رولىنى ئوينىدى، جۇڭگو ھۆكۈمىتى مۇھىت مەھكىمىسىنى داۋاملىق كۈچلۈك قوللايدۇ.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلدى، كەلگۈسى 15 يىللىق مۇھىت ئاسراش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەم بۇ نىشاندىكى ۋەزىپىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ تەدبىر ۋە قەدەم-باسقۇچلىرىنى تۈزۈپ چىقتى، ئىزچىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئىلگىرى سۈردى.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن ب د ت مۇھىت مەھكىمىسى ئوتتۇرىسىدا ياخشى ۋە قويۇق ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى بار. جۇڭگو ھۆكۈمىتى مۇھىت مەھكىمىسىنىڭ يەر شارنىڭ مۇھىت ۋە تەرەققىيات ساھەسىدىكى سۆزلىشىش ۋە ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ مۇھىت ئەھۋالىنى ياخشىلىشىغا ياردەم بېرىش جەھەتتە كۆرسەتكەن ئىجابىي تىرىشچانلىقىنى مەدھىيەلەيدۇ.

دوۋدېسۋىل بۈگۈن بۇ يەردە ئېچىلغان جۇڭگونىڭ 4-قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنىغا قاتنىشىش ئۈچۈن ئالاھىدە بېيجىڭغا كەلگەندى.

دوۋدېسۋىل مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردى ھەم بۇ جەھەتتە نۇرغۇن تىرىشچانلىقلارنى كۆرسەتتى، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ئىجابىي باھاسىغا ئېرىشتى. ب د ت مۇھىت مەھكىمىسى جۇڭگو بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى داۋاملىق كۈچەيتىشنى تۈمىد قىلىدۇ.

ئەرەب دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ باش كاتىپى مەجد مۇنداق دېدى:

نېتانىاخۇ ئوت بىلەن ئوينىشىۋاتىدۇ، ئوت ئاخىرى ئۇنىڭ ئۆزىگە تۇتىشىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە خەۋىرى. ئەرەب دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ باش كاتىپى مەجد يېقىندا بۇ يەردە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئىسرائىلىيە ئۆزى ئىشغال قىلىۋالغان ئەرەب زېمىنلىرىدىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كەتسە، ئوتتۇرا شەرق تەننە ئادىل ۋە ئومۇميۈزلۈك تىنچلىقنى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

مەجد ئۆزى ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ئەرەب دۆلەتلىرى ئىسرائىلىيەدىن سۈرىيىنىڭ گولان ئېگىزلىكى، لىۋانىنىڭ جەنۇبىي قىسمى ۋە پەلەستىن زېمىنلىرىدىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشى تەلەپ قىلىشتا چىڭ تۇرۇشى كېرەك. ئەرەب زېمىنلىرىنى قاتتىق قىلىپ قىلىش كېرەك.

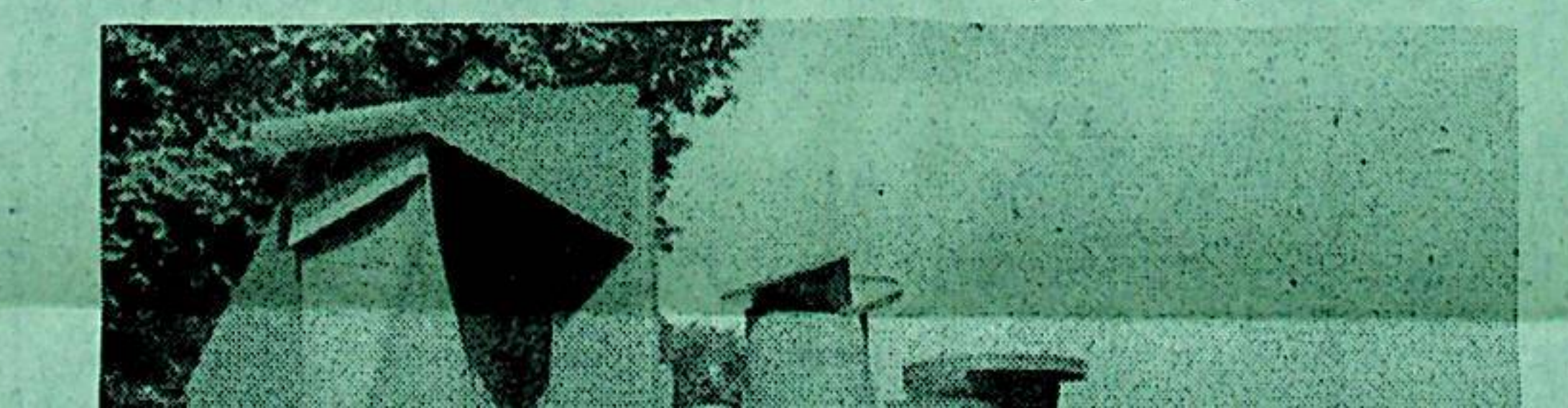
ئەراپات مۇبارەك بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئاپپاراتى (ئاپتونوم ھۆكۈمىتى) نىڭ رەئىسى ئەراپات بۈگۈن ئايروپىلان بىلەن گازادىن قاھىرەنىڭ شەرقىدىن 60 كىلومېتىر يىراقلىقتىكى مىسىر بېلىس ھاۋا ئارمىيە بازىسىغا بېرىپ، مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىاخۇنىڭ ئامېرىكىدا زىيارەتتە بولغان مەزگىلىدە قوللانغان قاتتىق مەيدانىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىگە كۆرسىتىدىغان تەسىرى ۋە نېتانىاخۇنىڭ پات ئارىدا مىسىردا زىيارەتتە بولىدىغانلىقىغا دائىر ئىشلار توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى. ئەراپات سۆھبەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن مۇخبىرلارغا سۆھبەت بايان قىلىپ، مەن مۇبارەك زۇڭتۇڭ بىلەن ئوتتۇرا شەرق

ئامېرىكا، فرانسىيە قاتارلىق بەش دۆلەت لىۋانىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدا ئۇرۇش توختىتىشقا نازارەتچىلىك قىلىش كومىتېتى قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيروت، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. لىۋان «ئەلچىلەر» گېزىتىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ئامېرىكا، فرانسىيە، سۈرىيە، لىۋان ۋە ئىسرائىلىيەدىن ئىبارەت بەش دۆلەت ۋەكىللىرى مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى ۋاشىنگتوندا لىۋانىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدا ئۇرۇش توختىتىشقا نازارەتچىلىك قىلىش كومىتېتىنى قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلغان.

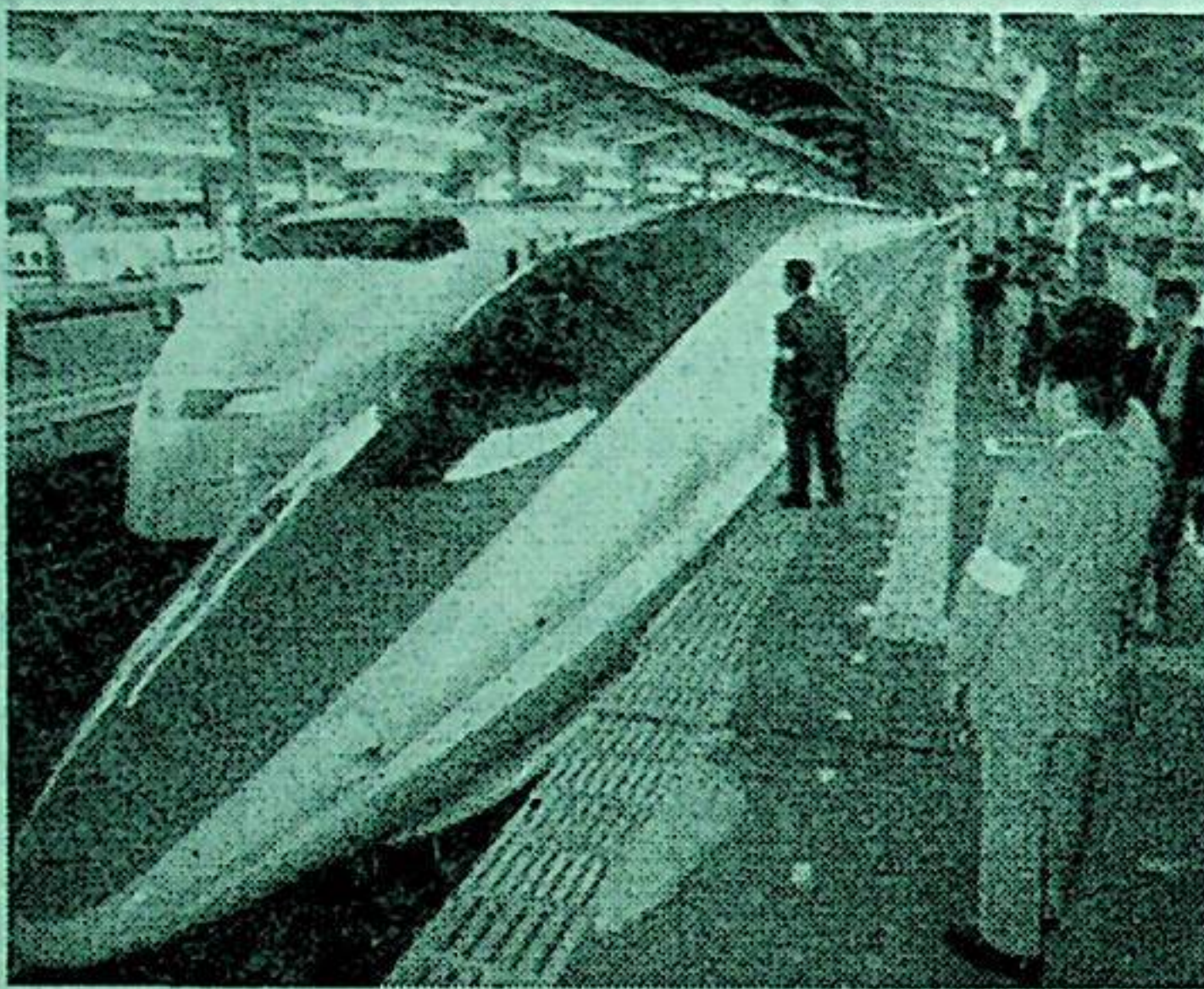
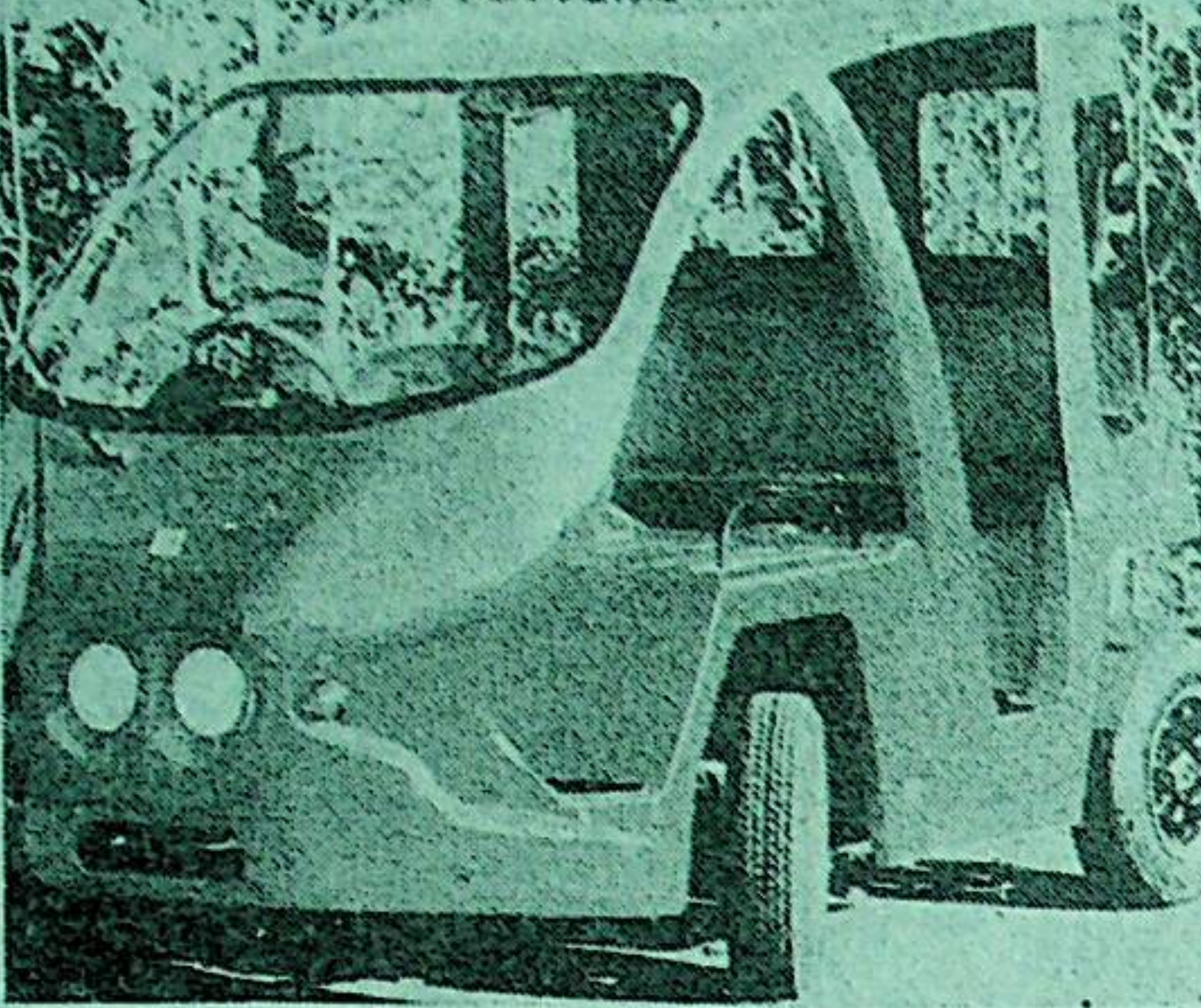
كېلىشىمنىڭ مەزمۇنى توققۇز نۇقتىغا بۆلۈندۈ. كېلىشىمدە مۇنداق دەپ كۆرسەتىلدى: كومىتېت قۇرۇشتا بۇ يىل 4-ئايدا لىۋان بىلەن ئىسرائىلىيە ھاسىل قىلغان لىۋاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدا ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى ئاساس قىلىندى. كومىتېت يۇقىرىدىكى بەش

دۇنيا يەن - تېخنىكا يېڭىلىقلىرى

● ئەنگىلىيە بىلەن ھىندىستان شېرىكچىلىكىدىكى كارخانا فېرىز-ناش پىرلىس ئاپتوموبىل شىركىتى يېقىندا ئائىلىدە ئىشلىتىلىدىغان تۆت ئورۇندۇقلۇق پىكاپ ئىشلەپ چىقاردى. بۇ ئاپتوموبىل بولغىنىش پەيدا قىلماسلىق، ئەپچىل، ئەرزان ۋە ئاۋازى تۆۋەن بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە.

● 6-ئاينىڭ 17-كۈنى ياپونىيەنىڭ غەرب تومۇر يول شىركىتى ئۆزلەشتۈرۈپ ئىشلىگەن يېڭى تىپتىكى يېڭى غول لىنىيىلىك، ئوق شەكىللىك پويىز سىناق قىلىنغاندىن كېيىن يېڭى داپەن ۋوگزالغا كىر-مەكتە (شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

«دەمەشق خىتابنامىسى» گە ئىمزا قويغان دۆلەتلەرنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى يىغىنى ئېچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قەبۇزە، 13-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ماسكات خەۋىرى: «دەمەشق خىتابنامىسى» گە ئىمزا قويغان سەككىز دۆلەتنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىر (ۋەزىر) لىرى مۇشۇ ئاينىڭ 13-كۈنى كەچتە ئوماننىڭ پايتەختى ماسكاتتا يىغىن ئېچىپ، ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق مۇساپىسى ھەم پارس قولتۇقى رايونىنىڭ بىخەتەرلىكى ۋە مۇقىملىقىنى قوغداش قاتارلىق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلدى.

ئومان دىپلوماتىيە ۋەزىرى ئاراۋې شىنخۇا ئاگېنتلىقى بىلەن مۇزاكىرە قىلدى.

خولان بېرىلىشى، ئىراننىڭ جەنۇبىي قىسمى ۋە پەلەستىن زېمىنلىرىدىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشى تەلەپ قىلىشتا چىڭ تۇرىدۇ. ئۇ مۇنداق دەيدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ ئىسرائىلىيە قىسمەن ئەرەب زېمىنىنى ئىشغال قىلىپ تۇرغان ئەھۋالدىمۇ ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىنى داۋاملاشتۇرغىلى بولىدۇ، دەپ قارىسا، خاتالىق ئۆتكۈزگەن بولىدۇ».

نېتانىياخۇ: ئىسرائىلىيە گولان ۋە پەلەستىن زېمىنلىرىدىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشى تەلەپ قىلىشتا چىڭ تۇرىدۇ. ئۇ مۇنداق دەيدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ ئىسرائىلىيە قىسمەن ئەرەب زېمىنىنى ئىشغال قىلىپ تۇرغان ئەھۋالدىمۇ ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىنى داۋاملاشتۇرغىلى بولىدۇ، دەپ قارىسا، خاتالىق ئۆتكۈزگەن بولىدۇ».

پەلەستىن كومىتېتى بايانات ئېلان قىلىپ، نېتانىياخۇنىڭ قاتتىق مەيداننى تەنقىد قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم خەۋىرى. پەلەستىن كومىتېتىنىڭ رەئىسى ئەبۇ ئاللا يېقىندا شەرقىي يېرۇسالېمدا بايانات ئېلان قىلىپ، ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇنىڭ پەلەستىن - ئىسرائىلىيە مۇناسىۋىتىگە كەسكىن مەيدان تۇتقانلىقىنى تەنقىد قىلدى.

ئەبۇ ئاللا مۇنداق دەيدى: نېتانىياخۇنىڭ ئامېرىكىدا زىيارەتتە بولغان مەزگىلدە قىلغان سۆزى كىشىنى ئۈمىدسىزلەندۈرىدۇ. نېتانىياخۇ مۇشۇ ئاينىڭ 9-كۈنى ۋاشىنگتوندا ئىسرائىلىيە يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى داۋاملىق قۇرىدۇ ھەم ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئىسرائىلىيەدىن ئىشغال قىلىۋالغان ئەرەب زېمىنىدىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىنى قوبۇل قىلىشى رەت قىلىدۇ، دەپ ئېنىق ئىپادە بىلدۈرگەندى.

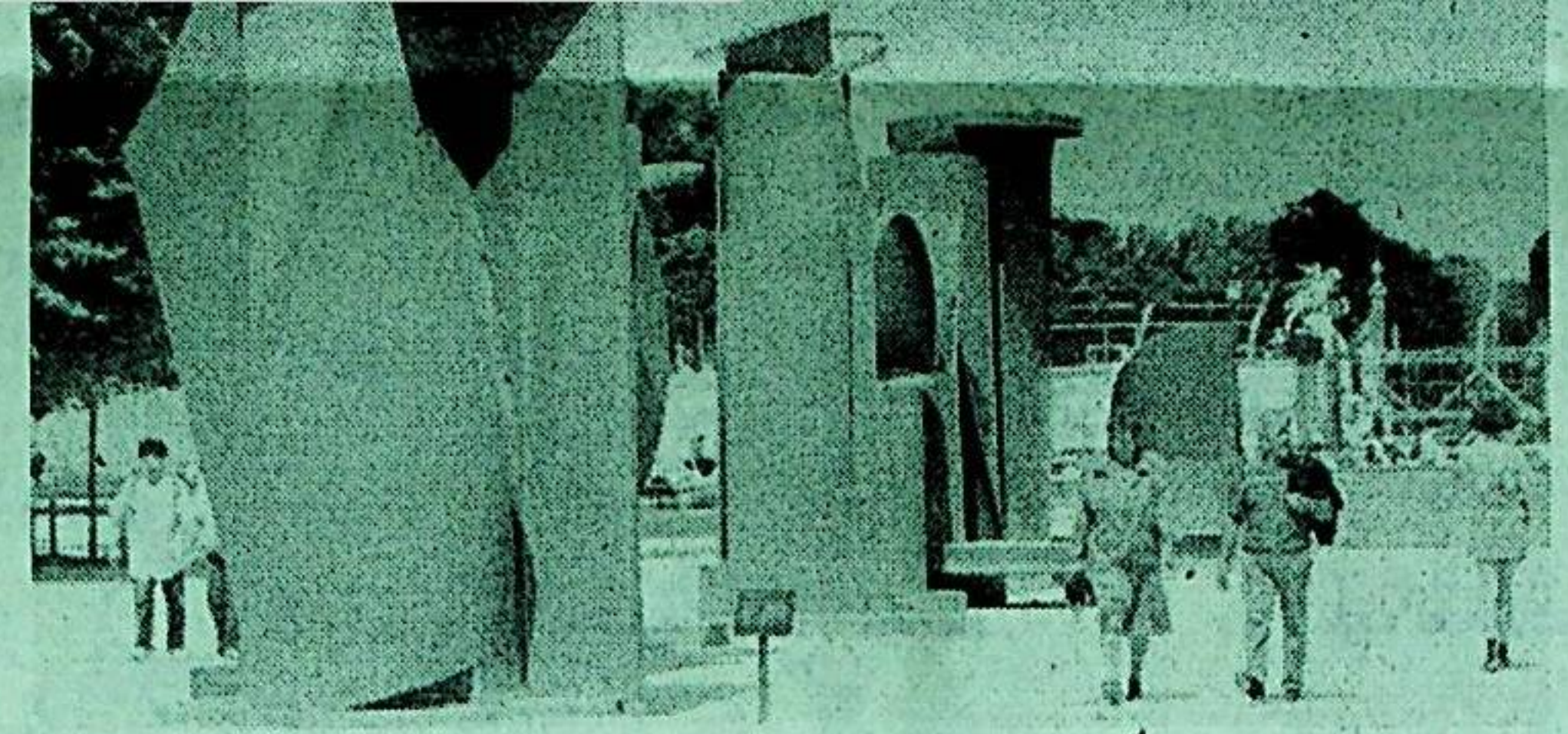
ئەبۇ ئاللا مۇنداق دەيدى: نېتانىياخۇنىڭ مەيدانى «خەتەرلىك»، ئۇ يېڭى تىنچلىق ئۇقۇمى - «خەۋپسىزلىك ئاساسىدا تىنچلىققا ئىگە بولۇش»نى ئوتتۇرىغا قويغان بولسىمۇ، لېكىن ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىگە ئالاقىدار ھەر قايسى تەرەپ «زېمىن بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش» پىرىنسىپىغا رىئايە قىلىشى كېرەك.

ئىسرائىلىيە زۇڭتۇڭى سۈرىيە بىلەن سۆزلىشىشى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە زۇڭتۇڭى ۋېتسىمان بۇگۈن سۈرىيە زۇڭتۇڭى ئاسادنىڭ تېخىمۇ زور جانلىقلىقىنى ئىپادىلەپ، ئىسرائىلىيە بىلەن سۆزلىشىشى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى.

ۋېتسىمان گولان-ئېگىزلىكىدىكى ئىسرائىلىيە قوشۇنلىرىنىڭ مۇداپىئە لىنىيىسىنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە سۈرىيە بىلەن تىنچلىقنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئىنتايىن مۇھىم، دەپ تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دەيدى: ئەرەب دۆلەتلىرى نېتانىياخۇنىڭ زۇڭلىلىققا سايلانغانلىقىغا «پاسسىپ» ئىنكاس بىلدۈردى، بۇ مېنى ئەندىشىگە سالدى.

ۋېتسىمان مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىسرائىلىيە بىلەن مىسىر ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ئىككى تەرەپنىڭ شەرتنامە تۈزۈشكەن چاغدىكى ئۈمىدى بىلەن ماس كەلمەيدۇ، شۇڭا بۇنى چوڭقۇر ئويلىنىشقا ئەرزىيدۇ.

ئەنگلىيەنىڭ بىر ئەسىرگە يېقىن ۋاقىتتىن بۇيانقى ھەيكەلنىڭ ئىجادىيىتى تەرەققىياتىنىڭ مۇساپىسىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان «ئەنگلىيەنىڭ 100 يىللىق ھەيكەلنىڭ كۆرگەزمىسى» يېقىندا پارىژدىكى تېلېل باغچىسىدا كۆرگەزمە قىلىندى. سۈرەتتە: ئانتونى كارو بۇ قېتىمقى كۆرگەزمە ئۈچۈن ئالاھىدە ئىجاد قىلغان بىر گۇرۇپپا داتلاشمايدىغان پولاتتىن ئىشلەنگەن رېئالزمىدىن ھالقىغان ھەيكەللەر.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

چىلى ۋە ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەسى دۆلەتلىرىنىڭ باشلىقلار يىغىنى ئاياغلاشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، سان-خوسې خەۋىرى. چىلى ۋە ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەسى دۆلەتلىرىنىڭ باشلىقلار يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى كەچتە كوستارىكانىڭ پايتەختى سان-خوسېدا ئاياغلاشتى. يىغىنغا قاتناشقان ھەر قايسى دۆلەت رەھبەرلىرى سودىنى كېڭەيتىش ۋە بىرلىشىپ زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەن سىجىلىككە زەربە بېرىش قاتارلىق مەسىلىلەردە بىردەك تونۇش ھاسىل قىلدى.

يىغىن ئاياغلاشقاندا ئېلان قىلىنغان قوشما باياناتتا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: بىر كۈنلۈك يىغىندا ھەر قايسى دۆلەت باشلىقلىرى ئىككى تەرەپلىك مۇناسىۋەتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ يېڭى ئۇسۇل ۋە يوللىرىنى مۇزاكىرە قىلدى ھەم ئىككى تەرەپنىڭ ئەركىن سودا كېلىشىمى ئىمزالاش مۇمكىنچىلىكىنى تەھلىل قىلدى.

زۇڭتۇڭلار سىياسىي جەھەتتىن سۆزلىشىش ۋە كېڭىشىش يولى بەرپا قىلىشقا بىردەك قوشۇلدى، شۇنداقلا ئىككى رايوننىڭ سودا بېرىش - كېلىشىدە يوشۇرۇن كۈچ ناھايىتى زور، دەپ كۆرسەتتى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: زۇڭتۇڭلار زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەن سىجىلىك خەلقئارالىق خاراكتېرگە ئىگە، ئۇ دېموكراتىك سىياسىي گەۋدىنى باشقۇرۇشقا ۋە مۇقىملاشتۇرۇشقا بىۋاسىتە ياكى ۋاسىتىلىك تەھدىت سالماقتا، دەپ قارىدى. شۇڭا ئۇلار خەلقئارالىق ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ،

ھەرقايسى ئەللەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى. «دەمەشق خىتابنامىسى» 1991-يىلى 3-ئايدا پارىس قولتۇقى ئۈرۈشى ئاياغلاشقاندىن كېيىن ئىمزالانغان، ئۇنىڭ مەقسىتى پارىس قولتۇقى رايونىنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغداش ۋە بۇ خىتابنامىگە ئىمزا قويغان دۆلەتلەرنىڭ ھەر قايسى ساھەدىكى ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشتىن ئىبارەت. خىتابنامىگە مىسىر، سۈرىيە، سەئۇدى ئەرەبىستانى، كۇۋەيت، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى، قاتار، ئومان ۋە بەھرىيەن ئىمزا قويغانىدى.

ئومان دىپلوماتىيە ۋەزىرى ئاراۋې يىغىننىڭ ئېچىلىشى مۇراسىمىدا مۇنداق دەيدى: ئالاقىدار ئەرەب دۆلەتلىرى ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارارلىرى ھەم «زېمىن بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش» پىرىنسىپى ئاساسىدا ئىسرائىلىيە بىلەن سۆھبەتلەشتى، ئەمەلىيەت شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ ئوتتۇرا شەرق رايونىدا ئادىل ۋە ئومۇميۈزلۈك تىنچلىقنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇش مەسىلىسىدىكى پوزىتسىيىسى ئەستايىدىل ۋە سەمىمىي بولدى.

ئۇ ئۆتكەن ئايدا سەئۇدى ئەرەبىستانىدا ئۆتۈم ئالدى.

روسىيە قوشۇنلىرى بىلەن چېچىنىيە ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلىرى توقۇنۇشۇپ قالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 9-ئىيۇل خەۋىرى. روسىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ چېچىنىيەدە تۇرۇشلۇق قوشۇنلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 9-كۈنى چېچىنىيە ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلىرى بىلەن كەسكىن توقۇنۇشۇپ قالدى.

روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى - تاسس نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، بۇ قېتىمقى جەڭ مۇشۇ ئاينىڭ 9-كۈنى سەھەردە ئۇلۇس - مالتان رايونىدىكى بىر كەنتتە باشلانغان، جەڭ ھازىر ئاياغلاشتى. جەڭدە روسىيەنىڭ ئۈچ ئەسكىرى ئۆلدى، چېچىنىيە ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلىرىنىڭ يارىلىنىشى، ئۆلۈش ئەھۋالى ئېنىق ئەمەس. ئۇقۇشمىزچە، بۇ قېتىمقى جەڭ بىر نەچچە روسىيە ئەسكىرىنىڭ جەستى تېپىلغانلىقىدىن پارىتىلغان. ئىككى تەرەپنىڭ كېلىشىمگە ئاساسەن، بۇ ئەسكىرلەر يېقىنقى مەزگىلدە روسىيە قوشۇنلىرىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلىشى كېرەك ئىدى.

روسىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ زۇڭتۇڭى يىلتىز شۇ كۈنى روسىيە زۇڭلىسى چېچىنىيە بىلەن چېچىنىيە رايونىنىڭ يېڭى ۋەزىيىتىنى مۇزاكىرە قىلدى. يىلتىز چېچىنىيە كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش پىلانىنى داۋاملىق ئىجرا قىلىشنى تەكىتلىدى.

4- نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك باسپىچىلىق ماددىي ئەشيالىرى يەرەنكىسى شىنجاڭدىكى نەشرىيات - باسپىچىلىق ساھەسىدىكى دوستلار بىلەن بىللە شەرەپ قۇچىدۇ

كوللېكتىپ باسپىچىلىق كەسىپىنىڭ زور ھەيۋىسى ماددىي ئەشيا تۈرلىرى بويىچە كاتتا مەرىكە

1996-يىلى 7-ئاينىڭ 24-كۈنىدىن 26-كۈنىگىچە شىنجاڭ نەشرىيات-باسپىچىلىق گۇرۇھى شىركىتى ئۆتكۈزگەن 4-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك باسپىچىلىق ماددىي ئەشيالىرى يەرەنكىسى ئۈرۈمچى شەھىرىدە داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يەرەنكىگە مەملىكىتىمىزدىكى 40 تىن ئارتۇق باسپىچىلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتىنىڭ ئەڭ يېڭى باسپىچىلىق ماشىنىلىرى، ئىش بېجىرىشى زامانىۋى ئەڭ يېڭى باسپىچىلىق ئۈسكۈنىلىرى قويۇلدى.

ھەر ساھەدىكى دوستلارنىڭ قەدەم تەشرىپ قىلىشىنى قارشى ئالىمىز.

يەرەنكىگە ئورنى: ئۈرۈمچى شەھىرى گۈيچۈ يولى 61-نومۇر (ئۈرۈمچى شەھىرى يەن-تېخنىكا كوچىسى)

ئالاقىلەشكۈچى: لى مىن، ئاشيەن

تېلېفون نومۇرى: 2810736، 2833931، 2810737، 2833182

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋەكالىت نومۇرى: 1 — 57)

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى (پەيشەنبە) (بۇ سان ئالتە بەت)

جۇڭگونىڭ نەشرىياتچىلىق مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسى بېيجىڭدا ئېچىلدى

باش شۇجى شىنجاڭ كۆرگەزمە بۆلۈمىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى

قىلىنغان ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە، شىبەچە يېزىقتىكى كىتابلارنى تونۇشتۇرغاندا، باش شۇجى جياڭ زېمىن ئىنتايىن خۇشال بولدى. ئۇ يەنە ئۇيغۇرچە «تۈركىي تىللار دىۋانى» ۋە شىبە يېزىقىدىكى «قىزىل راۋاقتىكى چۈش» نى تەپسىلىي كۆردى. شىنجاڭ كۆرگەزمە بۆلۈمىدىكى يولداشلار باش شۇجى جياڭ زېمىن قاتارلىق مەركەز رەھبەرلىرىگە شىنجاڭ ئۇن-سىن نەشرىياتى نەشر قىلغان «12 مۇقام» نىڭ قاپلىق ئۇنئالغۇ لېنتىسى، «يىپەك يولى ناخشىسى» ۋە «غەربىي دىيار مۇزىكىلىرى» نى ھەدىيە قىلدى.

7-ئاينىڭ 15-كۈنى كەچ سائەت سەككىزدە جياڭ زېمىن، ليۇخۇاچياڭ، زۇجياخۇا، لېي جىچىيۇڭ، تۆمۈر داۋامەت قاتارلىق رەھبەرلەر شىنجاڭ كۆرگەزمە بۆلۈمىگە كەلدى، باش شۇجى جياڭ زېمىن بىر قازاقچە رەسىملىك كىتابنى قىزىقىپ ۋاراقلاپ كۆرۈپ ئىتراپىدىكى يولداشلارغا مۇنداق دېدى: شىنجاڭدا «سۆيۈملۈك ئەتىزگۈل» دەيدىغان قازاقچە ناخشا بار، ئۇ ناھايىتى يېقىملىق، جاۋدەن قاتارلىق مۇنەۋۋەر سەنئەتكارلار شىنجاڭغا بېرىپ، شىنجاڭنىڭ مىللىي مەدەنىيىتىنى تۈگەنگەن. چۈشەندۈرگۈچى نۇرىيە باش شۇجى جياڭ زېمىنغا شىنجاڭدا نەشر

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ياك لياڭ خەۋەر قىلىدۇ: كۆلىمى زور بولغان جۇڭگونىڭ نەشرىياتچىلىق مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسى 7-ئاينىڭ 13-كۈنى بېيجىڭ كۆرگەزمىخانىسىدا ئېچىلدى. ئېكسكۇرسىيىچىلەر شىنجاڭ كۆرگەزمە بۆلۈمىنى قىزغىن ئېكسكۇرسىيە قىلدى. شىنجاڭنىڭ ئالتە خىل يېزىقتىكى كىتاب، قەرەللىك زۇرنال، مۇتلۇق ئېسىل مىللىي مۇزىكىلىرى، رەڭگارەڭ تەبىئەت مەنزىرىلىرى مۇجەسسەملەنگەن سىنئالغۇ لېنتىسى، مىللەتلەرنىڭ قويۇق مىللىي تۈسكە ئىگە ئۆرپ-ئادەتلىرى، چېگرا رايونىنىڭ قىزىقارلىق ئالاھىدىلىكى ئېكسكۇرسىيىچىلەرنى جەلپ قىلدى.

يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنى ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرەيلى

— خېنەندە يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى تەكشۈرگەندە سۆزلەنگەن سۆز (1996 - يىل 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى)

جياڭ زېمىن

ئۆستۈرۈپ ھاللىق سەۋىيىگە يەتكەن. «سانائەت بولمىسا، بېيىغىلى بولمايدۇ» دېگەن سۆز توغرا، لېكىن بۇ يېزا ئىگىلىكى بىلەن شۇغۇللانسا نامراتلىشىپ كېتىدۇ، دېگەنلىك ئەمەس. يېزا ئىگىلىك جەھەتتىكى ئۈستۈنلۈككە تايىنىپ، تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق ۋە يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى ياخشى تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىكىدە كەسىپلەشكەن ئىگىلىك باشقۇرۇش يولغا قويۇلسا، دېھقانلارنىڭ كىرىمى ئاشىدۇ، يېزا بازارلىرى ئېچىلىدۇ. باشقا كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىمكانىيەت يارىتىلىدۇ. بۇنداق دېيىشىم باشقا سانائەت تۈرلىرى بىلەن شۇغۇللانمىسىمۇ بولىدۇ، دېگەنلىك ئەمەس، مەن يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرىنىڭ ئۆز ئۈستۈنلۈكىنى ئەستايىدىل پەلەپ ۋە ياخشى جارى قىلدۇرۇپ، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئاشۇرۇشقا ئۈزلۈكسىز يېڭى تۆھپە قوشۇشىنى، ئىقتىسادنى تېز ئاشۇرۇش داۋامىدا يېزا ئىگىلىكىنىڭ مۇقىم تەرەققىياتىنى ساقلاپ قېلىشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك يوللىرى ئۈستىدە تىرىشىپ ئىزدىنىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

2. يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتىمۇ ئىككىنچى ئۆزگەرتىشكە تايىنىشى لازىم

پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 5-نومۇمى يىغىنىدا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: خەلق ئىگىلىكىنىڭ داۋاملىق، تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئاچقۇچى -

دېگەنلىكىم ھەرگىزمۇ دېڭىز بويىدىكى ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان رايونلار ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى بوشاشتۇرۇپ قويسىمۇ، ئاشلىقنىڭ مۇقىم ئېشىشىنى ساقلاپ قېلىش مەسئۇلىيىتىنى ئىچكىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرىگە ئىتتىرىپ قويسىمۇ بولىدۇ، دېگەنلىك ئەمەس. ئىقتىساد يۈكسەلگىنى بىلەن ئاشلىق كېمىيىپ كەتسە، بۇنى ھەرگىز جۇڭگو ماڭدىغان تەرەققىيات يولى دېگىلى بولمايدۇ. لېكىن ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان بەزى رايونلاردا بۇنداق ئەھۋال ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە كۆرۈلدى. شۇڭا مەركەز ئوزۇقلۇق ئاشلىققا ئۆلكە باشلىقى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى قاراتمىلىقى بولغان ھالدا ئوتتۇرىغا قويدى. دېڭىز بويىدىكى جايلار ياكى ئىچكىرىدىكى جايلار بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ھەممىسى يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىپ، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى كۈچەيتىشى لازىم. يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرى ئاشلىقنىڭ تاۋارلىشىش نىسبىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشى، دېڭىز بويىدىكى رايونلارمۇ ئاشلىق بىلەن ئۆزىنى ئۆزى تەمىنلەش نىسبىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشى لازىم. شۇنى كۆرۈش كېرەككى، مەملىكىتىمىزدە ئاشلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرۇشتا يەنە ناھايىتى زور يوشۇرۇن كۈچ بار. يېتەكچى ئىدىيە توغرا، تەدبىر جانلىق بولسا، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ئوزۇقلىنىش مەسلىسىنى ياخشى ھەل قىلىپ كېتەلەيمىز. يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرىنىڭ تېرىلغۇ يەر بايلىقى كۆپرەك، ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش يوشۇرۇن كۈچى چوڭراق، شۇڭا ئۇلار كۆپرەك تۆھپە قوشۇشى لازىم.

بۇ يەردە ئىدىيە ۋە ئەمەلىيەت جەھەتتىن تېخىمۇ ياخشى ھەل قىلىش يولىنى ئىزدەش لازىم.

ئىمپورت قىلىنغان، سانائەتنى دەسلەپكى قەدەمدە زامانىۋىلاشتۇرۇش ئەمەلگە ئاشۇرۇلغاندىن كېيىن ئاندىن يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىلگەن ۋە يېزا ئىگىلىكى كۈچەيتىلگەن؛ يەنە بىرى، سانائەتلەشتۈرۈش داۋامىدا يېزا ئىگىلىكىگە باشتىن ئاخىر ئەھمىيەت بېرىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ چېكىنىپ كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىنىپلا قالماستىن، بەلكى يېزا ئىگىلىكى خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتىنىڭ مۇھىم بىر تۈۋرۈكى قىلىنغان. دۆلىتىمىز - چوڭ دۆلەت، 1 مىليارد نەچچە 100 مىليون ئاھالىسى بار، دۆلەتنىڭ مۇشۇنداق ئاساسىي ئەھۋالى دۆلىتىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى، بولۇپمۇ ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ھەرقانداق باسقۇچىدا كۈچەيتىشكە بولىدىغانلىقىنى، مۇتلەق ئاجىزلاشتۇرۇشقا بولمايدىغانلىقىنى بەلگىلىگەن. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىش، ئاشلىق ھوسۇلىنىڭ مۇقىم ئېشىشىنى داۋاملىق ساقلاپ قېلىش لازىم. دۆلىتىمىزدىكى شۇنچە كۆپ ئاھالىنىڭ ئوزۇقلىنىش مەسلىسىنى ئۆزىمىزگىلا تايىنىپ ھەل قىلىمىز، بۇ مەسىلىدە ئەمەلىيەتكە سىغمايدىغان ھەرقانداق خام خيالدا بولۇشقا بولمايدۇ. دۆلىتىمىز ھازىر ئىقتىسادىي تۈزۈلمىنى ئۆزگەرتىش دەۋرىدە تۇرۇۋاتىدۇ. مەنپەئەت سېلىشتۇرۇش قاتارلىق ئامىللار بولغاچقا، يېزا ئىگىلىكىگە ئەھمىيەت بەرمەسەك ۋە ئۇنى قوغدىمىساق، بازار رىقابىتىدە يېزا ئىگىلىكى ئاسانلا پايدىسىز ئورۇنغا چۈشۈپ قالىدۇ. بۇ نوقتىنى سەگەكلىك بىلەن تونۇشىمىز لازىم.

يولداش دېڭىز شياۋپىڭ چوڭقۇر مەنلىك قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئىقتىسادىي خىزمەتلىك ئالدىغا قەدەم تاشلىشى قاتنا قاتنا تەكشۈرۈلۈپ كەلدى.

بۇ قېتىم خېنەنگە كېلىپ ئاساسەن يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۆزدىن كۆچۈردۈم. يول بويى خېنەن يېزىلىرىدا يۈز بەرگەن نۇرغۇن يېڭى ئۆزگىرىشلەرنى كۆردۈم، يازلىق ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش مەنزىرىسى مېنى تولمۇ خۇشال قىلدى. بۇ يىل دېھقانچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش - يېزا ئىگىلىك سېپىدىكىلەرنىڭ مەركىزىي ۋەزىپىسى. بۇلتۇر يېزا ئىگىلىكىدە ھوسۇل ئومۇميۈزلۈك ئاشتى، بۇ يىل يەنە ياخشى ھوسۇل ئېلىنسا، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلەش ۋە دېھقانلارنىڭ كىرىمى تېخىمۇ ئاشىدۇ، پۇل پاخاللىقىنى تىزگىنلەش نىشانىغا يېتىشكە تېخىمۇ پايدىلىق شارائىت يارىتىلىدۇ. ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشى ئومۇميۈزلۈك مۇناسىۋەتلىك ئىش، يولداشلار بۇنىڭغا چوقۇم باشتىن ئاخىر يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم. ھازىر يازلىق يېغىم خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەپ، ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئالىدىغان مەزگىل، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئېڭىز تېرىلغۇسىنى چىڭ تۇتۇپ، كۈزلۈك ئاشلىق تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە كۆپەيتىپ، كۈزلۈك زىرائەتلەرنىڭ پەرۋىشىنى ياخشى تۇتۇپ، دېھقانچىلىقتىن يىللىق ھوسۇلنى تېخىمۇ كۆپ ئېلىش لازىم. تۆۋەندە مەن يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا ئازراق سۆزلەيمەن.

1. يېزا ئىگىلىكىنى، بولۇپمۇ ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى باشتىن ئاخىر ناھايىتى چىڭ تۇتۇش لازىم

مەركەز يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان يېزا ئىگىلىكىنى پۈتكۈل ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ ئالدىغا قەدەم تاشلىشى قاتنا قاتنا تەكشۈرۈلۈپ كەلدى.

مەزكۇر يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان يېزا ئىگىلىكىنى پۈتكۈل ئىقتىسادىي خىزمەتنىڭ ئالدىغا قويۇشنى قايتا-قايتا تەكىتلەپ كەلدى. مەنمۇ بۇ بىر نەچچە يىلدا بۇ مەسىلىنى قايتا - قايتا تەكىتلىدىم. مەركەزنىڭ يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئالاھىدە مۇھىملىقىنى تەكىتلەشتە، ئېلىمىزدە نوپۇس كۆپ، يەر ئاز بولۇشتەك دۆلەت ئەھۋالى، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي مۇقىملىقى، تەرەققىياتىنى ساقلاپ قېلىشتەك ئومۇمىيلىق تەلپى ئاساس قىلىنغان، شۇنداقلا ئېلىمىزنىڭ خەلقئارا رىقابەت داۋامىدا مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئورنىنى ساقلاپ قېلىش ۋە ئۇنى كۈچەيتىشتەك ستراتېگىيىلىك تەلەپ نەزەردە تۇتىلغان.

دۆلىتىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىيات سۈرئىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان داۋاملىق تېز بولدى، غەيرىي يېزا ئىگىلىك كەسىپلىرىنىڭ سالماقى تېز ئۆستى. ئېلىمىز ھازىر سانائەتلىشىش ۋە تېز راۋاجلىنىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ. چەت ئەللەرنىڭ ئەھۋالىدىن مەلۇمكى، بۇ باسقۇچتا يېزا ئىگىلىكىگە سەل قاراش ئەھۋالى ئاسان كۆرۈلىدۇ. تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر مۇشۇ تەرەققىيات باسقۇچىنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەندە، ئۇلاردا مۇنداق ئىككى ئەھۋال بولغان: بىرى، سانائەتلىشىش تېز بولغاندا، يېزا ئىگىلىكىدە چېكىنىش بولۇپ، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ئاساسەن

يولداش دېڭ شياۋپىڭ چوڭقۇر مەنىلىك قىلىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتكەنىدى: «ئەگەر 90-يىللاردا ئىقتىسادتىن مەسلىە چىقىدۇ دېيىلسە، يېزا ئىگىلىكىدىن چىقىشى ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن؛ يېزا ئىگىلىكىدىن مەسلىە چىقىپ قالسا، خېلى يىللارغىچە ھالسىراپ قالغىمىز، پۈتكۈل ئىقتىساد ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمىيلىقى ئېغىر تەسىرگە ئۇچرايدۇ.» قىسقىسى، پۈتكۈل زامانىۋىلاشتۇرۇش داۋامىدا يېزا ئىگىلىكىنى كۈچەيتىشىمىز، يېزا ئىگىلىكىنى قوغداش ۋە ئۇنىڭغا مەدەت بېرىشكە ئەھمىيەت بېرىشىمىز، يېزا ئىگىلىكىنىڭ پەيدىنپەي زامانىۋىلىشىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشىمىز لازىم. كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىدا بۇ ئاساسىي قائىدىنى دائىم سۆزلىشىمىز، قايتا-قايتا سۆزلىشىمىز لازىم.

بۇ يەردە بىر مەسىلىنى ئالاھىدە تەكىتلىمەكچىمەن: يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرى ئۈستۈنلۈكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئۆز ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش يولىدا مېڭىشى لازىم. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرىنىڭ قوشقان تۆھپىسى ناھايىتى زور بولدى. دۆلىتىمىزدە يېقىنقى يىللاردا ئاشلىقنىڭ ئېشىشىدا ئىچكىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ئۆلكىلىرى ئىلگىرىكىدىكى ئۆزۈڭلۈك رول ئوينىدى. مۇنداق

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1996-يىللىق ئۈرۈمچى يەر مەنكىسى توغرىسىدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى

ئۈرۈمچى يەر مەنكىسىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى ئوڭۇشلۇق ئىشلەندى

ئۆز مۇخبىرىمىز ياك پەن خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 7-ئاينىڭ 16-كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى 1996-يىللىق ئۈرۈمچى يەر مەنكىسى توغرىسىدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، تەييارلىق خىزمەتلىرىنىڭ پۇختا، ئوڭۇشلۇق ئىشلەنگەنلىكىنى مەلۇم قىلدى، ئۈرۈمچى يەر مەنكىسىنىڭ ئۆز قەرەلىدە ئۆتكۈزۈلدىغانلىقىنى جاكارلىدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي مۇنداق دېدى: بۇ نۆۋەتلىك ئۈرۈمچى يەر مەنكىسى 9-بەش يىللىق پىلان باشلانغان يىلغا توغرا كەلدى، بۇنىڭ ئەھمىيىتى ناھايىتى زور، بۇنى چوقۇم ياخشى ئۆتكۈزۈپ، قەدەمنى ياخشى ئېلىپ، ئالدىنقىسىغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىسىگە يول ئاچىدىغان يەر مەنكىسى قىلىپ ئۆتكۈزۈش كېرەك.

- 1996-يىللىق ئۈرۈمچى يەر مەنكىسىدە يەنىلا ئاساسلىق ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئۈيۈشتۈرۈش، تاشقى ئىقتىساد-سودا نازارىتى مەسئۇل بولۇپ ئۆتكۈزۈش ئۈسۈلى قوللىنىلىپ، «ئەمەلىيەتچىل بولۇش، يېڭىلىق يارىتىش، قېلىپلاشتۇرۇش، ئىقتىسادچىل بولۇش» پىرىنسىپى بويىچە يەر مەنكىسىنىڭ ئىجتىمائىي ئۈنۈمى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمى
1. 96-ئۈرۈمچى يەر مەنكىسىنىڭ غەلىبىلىك ئېچىلغانلىقى قىزغىن تەبرىكلەيمىز!
  2. ھەرقايسى ئەللەردىن كەلگەن مېھمانلارنى قىزغىن قارشى ئالىمىز!
  3. قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەردىن كەلگەن مېھمانلارنى قىزغىن قارشى ئالىمىز!
  4. دوستانە ھەمكارلىقنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئورتاق گۈللىنىشى ئىلگىرى سۈرەيلى!
  5. شىنجاڭنى دۇنياغا تونۇتايلى، شىنجاڭنى دۇنياغا يۈزلەندۈرەيلى!
  6. يەر مەنكىدە دوستلۇقنى كۈچەيتىدۇ، ھەمكارلىق گۈللىنىشى ئىلگىرى سۈرىدۇ!
  7. مىللەتلەر ئىستېپاقلىقىنى كۈچەيتەيلى، كەڭ دوست تۇتايلى!
  8. ئىستېپاقلىقنى، دوستلۇقنى، ھەمكارلىقنى، تەرەققىي قىلايلى!
  9. ئۈرۈمچى يەر مەنكىسىنى ياخشى ئۆتكۈزۈپ، ياخشى نەتىجە يارىتايلى!
  10. تارىخىي پۇرسەتنى غەنىيەت بىلىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرەيلى!
  11. ئىشكىنى سىرتقا يەنىمۇ كەڭ ئېچىۋېتەيلى!
  12. غەربىي قىسىم خەلقئارا چوڭ يول قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، غەربىي شىمالنىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشى ئىلگىرى سۈرەيلى!
  13. ئۆزگارا ھەنپەنئەت يەتكۈزۈپ، سودىنى راۋاجلاندۇرۇپ، دوستلۇقنى كۈچەيتەيلى!
  14. بىردەك ئىستېپاقلىشىپ، جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلەپ، غەربىي قىسىمنىڭ تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئىشقا ئاشۇرايلى!
  15. تولۇق غەيرەتكە كېلىپ، ھەقىقىي ئۆتۈپ كەتسەن، دەۋر ھاقتىدىغان ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلايلى!

بۇ يەردە ئىدىيە ۋە ئەمەلىيەت جەھەتتىن تېخىمۇ ياخشى ھەل قىلىشقا تېگىشلىك بىر مەسىلە، يەنى ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈشتە يېزا ئىگىلىكىگە تايانما دۇق - تايانما دۇق؟ يېزا ئىگىلىكى بىلەن شۇغۇللانغاندا چوقۇم زىيان تارتىش كېلىپ چىقامدۇ-چىقامدۇ؟ دېگەن مەسىلە بار. بۇ يەردە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۈنۈمىگە نىسبەتەن ئومۇمىيۈزلۈك تونۇش مەسىلىسىنى ياخشى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش لازىم. كىشىلەر دائىم دەپ يۈرگەن يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى بىر قەدەر تۆۋەن دېگەن سۆز نۇقۇل ھالدا تېرىقچىلىققا، بولۇپمۇ ئاشلىق، پاختا، ياغلىق دان تېرىقچىلىقىغا قارىتىلغان. ئىلگىرى تۈزۈلمە مۇۋاپىق بولمىغانلىقى ئۈچۈن، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى بىلەن يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش، ئوبوروت قىلىش ھالقىلىرى ئايرىۋېتىلگەن، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئاشقان قىممىتىنىڭ ئۈنۈمى يېزا ئىگىلىكىگە قايتۇرۇلمىغان. شۇڭا يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۈنۈمى تۆۋەنلەپ كەتكەن. ئەگەر يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى بىلەن يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش، يۆتكەپ سېتىش، ئۈنۈم-پىرسال پايدىلىنىش قاتارلىق ھالقىلار زىچ بىرلەشتۈرۈلسە، سودا، سانائەت، يېزا ئىگىلىكى بىر گەۋدىلەشتۈرۈلۈپ تىجارەت قىلىنسا، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۈنۈم-پىرسال پايدىسى ھەرگىز تۆۋەن بولمايدۇ. خېنەن ئۆلكىسى شىۋۇۋ ناھىيىسىنىڭ شياۋپىن كەنتى ناھايىتى قايىل قىلىش كۈچىگە ئىگە بىر تىپ. بۇ كەنت يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس قىلىشتا خېلى ئىشلارنى قىلغان، تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، پىششىقلاپ ئىشلەشنى يۈرۈشلەشتۈرۈپ، سودا، سانائەت، يېزا ئىگىلىكىنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈپ، كوللېكتىپ ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرغان، دېھقانلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى زور دەرىجىدە

ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئىلگىرى - ئومۇمىيلىق ئەھمىيىتىگە ئىگە ئىككى تۈپ ئۆزگەرتىشنى يولغا قويۇشتا. بىرى، ئىقتىسادىي تۈزۈلمىنى پىلانلىق ئىگىلىك تۈزۈلمىسىدىن سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىگە ئۆزگەرتىش؛ يەنە بىرى، ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش ئۈسۈلىنى يېرىك-قوپال تېپىش، تۈجۈپىلەش، تېپقا ئۆزگەرتىش، مانا بۇ پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن دۆلىتىمىزنىڭ ھازىرقى ئىقتىسادىي ئەھۋالى ۋە تەرەققىيات يۈزلىنىشىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەھلىل قىلغان ئاساستا ئوتتۇرىغا قويغان مۇھىم ھەل قىلغۇچ تەدبىر. يېزا ئىگىلىكىمۇ بۇنىڭدىن مۇستەسنا ئەمەس، يەنىلا بۇ ئىككى تۈپ ئۆزگەرتىشنى چىڭ تۇتۇش لازىم.

دۆلىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى يېزىلاردىن باشلانغان. يېزا ئىسلاھاتىدا غايەت زور نەتىجىلەر قولغا كەلدى. لېكىن بۇنىڭ بىلەن يېزا ئىسلاھاتىدا بەك چوڭ ئىش قىلىۋەتتۇق، دېيىشكە بولمايدۇ. يېزا ئىسلاھاتىنى سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش تەلپى بويىچە چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا يەنە جاپالىق، مۇرەككەپ ۋەزىپىلەر بار. ھازىر يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا دۇچ كەلگەن ھەر خىل زىددىيەتلەر ئىچىدە قايسىلىرىنىڭ تۈزۈلمىگە تەئەللۇق مەسىلە ئىكەنلىكىنى ياخشىراق تەتقىق قىلىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ. ئىسلاھاتنى يېزىلاردىكى ئىگىلىك تۈزۈلمىسى، بازار سىستېمىسى، دۆلەتنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى قوللاش ۋە قوغداش سىستېمىسىدىن ئىبارەت بىر نەچچە قاتلام بويىچە يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇشىمىزغا توغرا كېلىدۇ. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

قەشقەر كونسىتەھەر ناھىيىسىنىڭ مۇش يېزىسى ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز يۈسۈپجان تۇرسۇننىڭ فوتو تېلېگراف خەۋىرى: قەشقەر كونسىتەھەر ناھىيىسىنىڭ مۇش يېزىسى 7-ئاينىڭ 14-كۈنى تارىختا ئاز كۆرۈلدىغان ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى. دەسلەپكى تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، بۇ قېتىم تۆت كەنت، 23 مەھەللە، 330 ئائىلە ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغان، 2653 مو كېۋەز، سۈلباۋ يوپۇق يېيىپ تېرىلغان 954 مو ئېگىز قونقى ۋە باشقا زىرائەتلەر ئوخشىمىغان دەرىجىدە نابۇت بولغان، 106 خاماندىكى بۇغداي سۇ ئاستىدا قالغان. يېزا بويىچە 11 مىليون 19 مىڭ 160 يۈەنلىك بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولغان. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن، ناھىيىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت مەسئۇللىرى دەرھال ئاپەت يۈز بەرگەن نەق مەيدانغا بېرىپ، 500 كىشىلىك زەربىدار ئىتەرەت تەشكىللىپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جېڭىگە ئاتلاندى.

كورلا شە ھەرلىك ج خ ئىدارىسى نىڭ قاتناش ساقچىلىرى دادۇبىي شەھەر رايونىدىكى ۋەزىپە ئۆتەش بوتكىلىرى ئالدىدا ساق چى - خەلق ئالاقە ئورنى قۇرۇپ، ئاممىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىپ، ئاممىغا قولايلىق يارىتىپ بەردى.

سۈرەتتە: قاتناش ساقچىلىرى ئاممىغا مۇلازىملىق قىلماقتا. لى لى فوتوسى

ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىمىزنى جارى قىلدۇرۇپ، دۆلەتكە كۆپلەپ ئاشلىق سېتىپ بېرىلى

ئالاقاغا، بوزاق يېزىسىدىكى دېھقانلار دۆلەتكە بەس - بەستە يازلىق ئاشلىق سېتىپ بەرمەكتە

ئالاقاغا يېزىسىدا: كۇچا ناھىيىسىنىڭ ئالاقاغا يېزىسىدىكى دېھقانلار بۇ يىل 42 مىڭ 500 مو يەرگە بۇغداي تېرىغانىدى. ئۇلار ھەر مو يەرگە يىتەرلىك مەھەللىۋى ئوغۇت تۆكۈپ ۋە 50 - 60 كىلوگرام خىمىيە ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاپ ۋە مەھسۇلات ئاشۇرۇش گۆھىرى، ئوت - چۆپ يوقىتىش دورىسى چېچىش قاتارلىق تېخنىكا تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ ياخشى پەرىز قىلغانلىقتىن، بۇغدايلار

ئومۇميۈزلۈك ئوخشىدى. يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى مول ھوسۇلنى مول پىتى يىغىۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، دېھقانلارنى ئۈدۈللۈك بىشقان بۇغدايلارنى ئۈدۈللۈك ئورۇپ، خامانى ۋاقتىدا ئېلىشقا يېتەكلىدى. ئاشلىق پونكىتىدىكى خادىملار ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىپ بېرىش توختامى تۈزگەندە، 4500 دىن ئارتۇق دېھقان ئائىلىسىنىڭ ئاشلىقىنى ۋاقتىدا سېتىۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، تەييارلىق خىزمەتلىرىنى پۇختا ئىشلىدى. چايخانا، ناۋايخانا، دەم ئېلىش ئۆيى، ھارۋا توختىتىش ئورنى ھازىرلاپ، دېھقانلار ئۈچۈن قولايلىق يارىتىپ بەردى. ئاشلىق سېتىۋالغۇچى خادىملار ئىش ۋاقتىنى ئۇزارتىپ، دېھقانلار قايسى ۋاقتتا كەلسە، ئۇلارنىڭ ئاشلىقىنى

يېڭىسار ناھىيىسىدە «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» ياخشى داۋام قىلماقتا

يېڭىسار ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك كادىرلار، دەپ خەۋەر قىلىدۇ ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ۋاھاپ ناسىر - «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» نىڭ ياخشى قىلىنىشىغا ئەمەلىي يېتەكچىلىك قىلماقتا. بۇ ناھىيىدە بۇ يىل 130 مىڭ مو بۇغداي ئومۇميۈزلۈك ئوخشاپ، ھەممە يەرنى مول ھوسۇل خۇشاللىقى قاپلىدى. بۇنداق ياخشى ۋەزىيەتتە ناھىيىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار 1 - سەپكە بېرىپ، ھەممە ئىشتا ئامما بىلەن بىللە بولدى. بۇنىڭ بىلەن «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» نىڭ سۈرئىتى تېز، سۈپىتى ياخشى بولدى. 6 - ئاينىڭ 13 - كۈنى، ئالاقاغا يېزىسىدىكى دېھقانلار

ۋاقتىدا سېتىۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلدى. نەتىجىدە، بۇ يېزىدىكى دېھقانلار 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە دۆلەتكە 792 مىڭ 744 كىلوگرام ئاشلىق سېتىپ بېرىپ، ئاشلىق سېتىپ بېرىش ۋەزىپىسىنىڭ 50 پىرسەنتىنى ئورۇنداپ بولدى. **ئەبەيدۇللا مەخمۇت بوزاق يېزىسىدا:** خوتەن ناھىيىسى بوزاق يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېزىنىڭ بۇ يىل 760 توننا يازلىق ئاشلىق سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى تولۇق ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، بالدۇر ھەرىكەتكە كېلىپ، ۋەزىپىنى ھەر بىر ئائىلىگىچە ئەمەلىيلەشتۈردى ھەمدە تەشۋىقاتنى ياخشى قىلىپ، دېھقانلارنىڭ بۇ جەھەتتىكى تونۇشىنى ئايدىڭلاشتۇردى. يېزىلىق ئاشلىق پونكىتىدىكى خادىملار ئامبارلارنى تازىلاپ ۋە دېزىنېفېكسىيە قىلغاندىن باشقا، تۈرلۈك تەييارلىق خىزمەتلىرىنى پۇختا ئىشلەپ، دېھقانلارغا قولايلىق يارىتىپ بەردى. ئاشلىقنىڭ يېڭى باھاسىنى ئاممىغا تەشۋىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. بۇنىڭ بىلەن، دېھقانلار 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنىگە قەدەر دۆلەتكە 546 توننا يازلىق ئاشلىق سېتىپ بېرىپ، ئۆزلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى ئىپادىلىدى. **سىدىقۇللا ئەخمەت**

قاغىلىق ناھىيىسىدىكى دېھقانلار دۆلەتكە 1 مىليون 500 مىڭ كىلوگرامدىن ئارتۇق يازلىق ئاشلىق سېتىپ بەردى

قاغىلىق ناھىيىسىدە بۇ يىل تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان بوران، يامغۇر، كەلكۈن ئاپىتى يۈز بېرىپ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا تەسىر يەتكەندى. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانلارنى زىرائەتلەرنىڭ پەرىزىنى كۈچەيتىپ، ئاپەت ئۈستىدىن غەلبە قىلىشقا يېتەكلىدى. دېھقانلار يېتىنى چىڭ تۇتۇپ ئوتاش، سۇغرىش، ئوغۇتلاشنى ئىلمىي ئۇسۇلدا ئېلىپ بارغانلىقتىن، بۇ يىل بۇغداي ياخشى ئوخشىدى. ناھىيىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاشلىق خىزمىتى توغرىسىدىكى يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، دۆلەتنىڭ ئاشلىق سېتىۋېلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلىرىنى تەشۋىق قىلىش بىلەن بىللە، 140 خادىمنى ئاشلىقنى كۆۋرۈۋېۋەننىڭ بۇ يىلى ئاشلىق سېتىۋېلىش ئۆلچىمى بويىچە سېتىۋېلىشنى نازارەت قىلىشقا 16 ئاشلىق سېتىۋېلىش نۇقتىسىغا ئەۋەتتى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلارنىڭ دۆلەتكە ئاشلىق سېتىپ بېرىش قىزغىنلىقى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە دۆلەتكە 1 مىليون 500 مىڭ كىلوگرامدىن كۆپرەك ئاشلىق سېتىپ بەردى. بۇ ناھىيىدە ئاشلىق سېتىپ بېرىش جىددىي داۋام قىلماقتا.

ئاپتونوم رايوندىن خوتەن ناھىيىسىگە سىستېمىلار بويىچە يار - يۆلەك بولدىغان ئۈچ ئورۇننىڭ مەسئۇللىرى بۇ يىللىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى بېكىتىپ، خوتەن ناھىيىسىگە ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايوننىڭ خوتەن ۋىلايىتىگە سىستېمىلار بويىچە يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى يىغىنى ئاياغلىشىشى بىلەنلا خوتەن ناھىيىسىگە سىستېمىلار بويىچە يار - يۆلەك بولدىغان ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى، سەھىيە نازارىتى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قاتارلىق ئۈچ ئورۇننىڭ مەسئۇللىرى 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىدا خوتەن ناھىيىسىگە كېلىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، سىستېمىلار بويىچە نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تۈرلىرىنى بېكىتىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بېيىتىشنىڭ تەدبىرلىرى ئۈستىدە ئورتاق كېڭەشتى. خوتەن ناھىيىسىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئون چوڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش تەرەققىيات

«نېفىت گۈلى» سودا سارىيى «ئەلا مۇلازىملىق ئېيى پائالىيىتى» نى قانات يايدۇرۇپ ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئېلى ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ نېفىت سېپىگىر ئىقتىسادىي تەرەققىيات شىركىتىنىڭ «نېفىت گۈلى» سودا سارىيى «ئەلا مۇلازىملىق ئېيى پائالىيىتى» نى قانات يايدۇرۇپ ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. «نېفىت گۈلى» سودا سارىيى بۇلتۇز 12 - ئايدىن باشلاپ ئىسىم كارتوچكىسى ئېسىپ مۇلازىملىق قىلىش تۈزۈمىنى يولغا قويغانىدى. بۇ سودا سارىيى شۇنىڭدىن باشلاپ مۇلازىملىق پوزىتسىيىسىنى ياخشىلاش مەزمۇن قىلىنغان ماھارەت يېتىلدۈرۈش ۋە ئەلا مۇلازىملىق قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، سودا ساراى خادىملىرىنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. ئۇلار يەنە مەدەنىيەتلىك تىجارەت قىلىش،

ئەمەلىيلەشتۈردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ ساراينىڭ مۇلازىملىق سۈپىتى، بولۇش، يەرمەنكە تاۋارلار ئەۋرىش كىلىرى تولۇق بولۇش مەزمۇن قىلىنغان مۇلازىملىق ئەھدىنامىسىنى تۈزۈپ، بۇنى ھەر بىر مۇلازىمىچە ئاشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان كۆمۈر ئومۇمىي زاپىسى 1 تىرىليون 600 مىليارد توننا بولۇپ، مەملىكىتىمىز كۆمۈر زاپىسىنىڭ 30 پىرسەنتىنى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كۆمۈر كانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى، ئىشچىلارنىڭ ساپاسى، بېخەتەر مەشغۇلات قىلىش سەۋىيىسى ئۆستى،

ئىشچىلارنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. ئۇلار يەنە مەدەنىيەتلىك تىجارەت قىلىش،

تېز، سۈپىتى ياخشى بولدى. 6 -
ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن 130 مىڭ
مو يەردىكى بۇغداي ئورۇلۇپ،
ئەنجىسى خامانغا ۋاقتىدا
توشۇۋېلىنغاندىن باشقا، 50 مىڭ
مودىن ئارتۇق بۇغداينىڭ ئارىسىغا
كىرىشتۈرۈپ تېرىغان قوناقنىڭ
ھەر موسغا 15 كىلوگرامدىن

130 مىڭ مو كېۋەزنىڭ تۈۋىگە
ئومۇميۈزلۈك قوشۇمچە ئوغۇت
بېرىلدى، 100 مىڭ مو كېۋەز
سۇغرىلدى، 93 مىڭ 600 مو
كېۋەزگە بوغۇم قىسقارتىش دورىسى
چىچىلدى، 92 مىڭ 500 مو
كېۋەزگە يوپۇرماق گۆھىرى
چىچىلدى.

سۈرەتتە: قاغىلىق ناھىيە غوجىئېرىق يېزىسىدىكى دېھقانلار دۆلەتكە ئاشلىق سېتىپ بەرمەكتە.
ئۆز مۇخبىرىمىز جۇرئەت نىزامىدىن فوتوسى، خەۋىرى

سامپۇل يېزىسىدا 3264 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچى ئېغىل - قوتانلىرىنى ئۆزگەرتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز
ئوبۇلھەسەن ئەيسا خەۋەر قىلىدۇ: لوپ
ناھىيىسىنىڭ سامپۇل يېزىسى يېقىنقى
يىللاردىن بۇيان، دېھقانچىلىق ئارقىلىق
چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش،
چارۋىچىلىق ئارقىلىق دېھقانچىلىقنى
ئىلگىرى سۈرۈش يۆنىلىشىدە چىڭ
تۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارنى ئېغىل -
قوتانلىرىنى ياخشىلاپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا
چارۋا مال بېقىشقا يېتەكلىگەنلىكتىن،
3264 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچىنىڭ
ئېغىل - قوتانلىرى ئۆزگەرتىلدى. بۇ،
يېزا بويىچە ئومۇمىي ئېغىل - قوتاننىڭ
80 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

پىلان - كۆرسەتكۈچلەرنى چۈشۈردى
ھەمدە 30 تۇياقتىن ئارتۇق چارۋا مېلى
بار ئائىلىلەرنىڭ ئېغىل - قوتانلىرىنى
ئۆزگەرتىشنى نۇقتىلىق ھالدا چىڭ تۇتتى.
نەتىجىدە، بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان،
ئۆلچەملىك قىلىپ ئۆزگەرتىلگەن ئېغىل -
قوتان 864 كە يېتىپ، چارۋا ماللارنى
ئىلمىي ئۇسۇلدا بېقىش كاپالەتكە ئىگە
قىلىندى.

ساۋخۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى ئۆچكىدىن زور ئىقتىسادىي قىممەت ياراتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **زىياپ**
زەيدىن خەۋەر قىلىدۇ: كۇچا
ناھىيىسىنىڭ ساۋخۇ چارۋىچىلىق
فېرمىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاق
تۈتلىق ئۆچكە يېتىشتۈرۈش، ئۆچكە
نەسلىنى ياخشىلاشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت
بېرىپ، سىرتتىن 200 تۇياقتىن ئارتۇق
ئەلا سۈپەتلىك تېكە يۆتكەپ كېلىپ،
ئۆچكە نەسلىنى ئۆزگەرتتى. ھازىر بۇ
فېرمىدا بېقىلىۋاتقان ئۆچكە 15 مىڭ
تۇياقتىن كۆپرەككە يېتىپ، ئومۇمىي
چارۋا مالنىڭ 44 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.
ئۆچكىلەرنىڭ 95 پىرسەنتى ئاق رەڭلىك
ئۆچكىگە ئۆزگەرتىلىپ بولدى. ئۆچكە
نەسلىنىڭ ياخشىلىنىشىغا ئەگىشىپ،
تۈت مىقدارى ۋە سۈپىتى كۆرۈنەرلىك
ئۆستى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا
بۇ فېرما 10 مىڭ تۇياق ئۆچكىدىن
1800 كىلوگرام سۈپەتلىك تۈت تۈت
تارۋالدى. تارۋېلىنغان تۈتتىن 95
پىرسەنتى 1 - ۋە 2 - دەرىجىلىك
ئۆلچەمگە يەتتى. ھەر بىر ئۆچكىدىن
ئېلىنغان تۈتتۈرۈمچە تۈت 173 گرامغا
يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 23 گرام

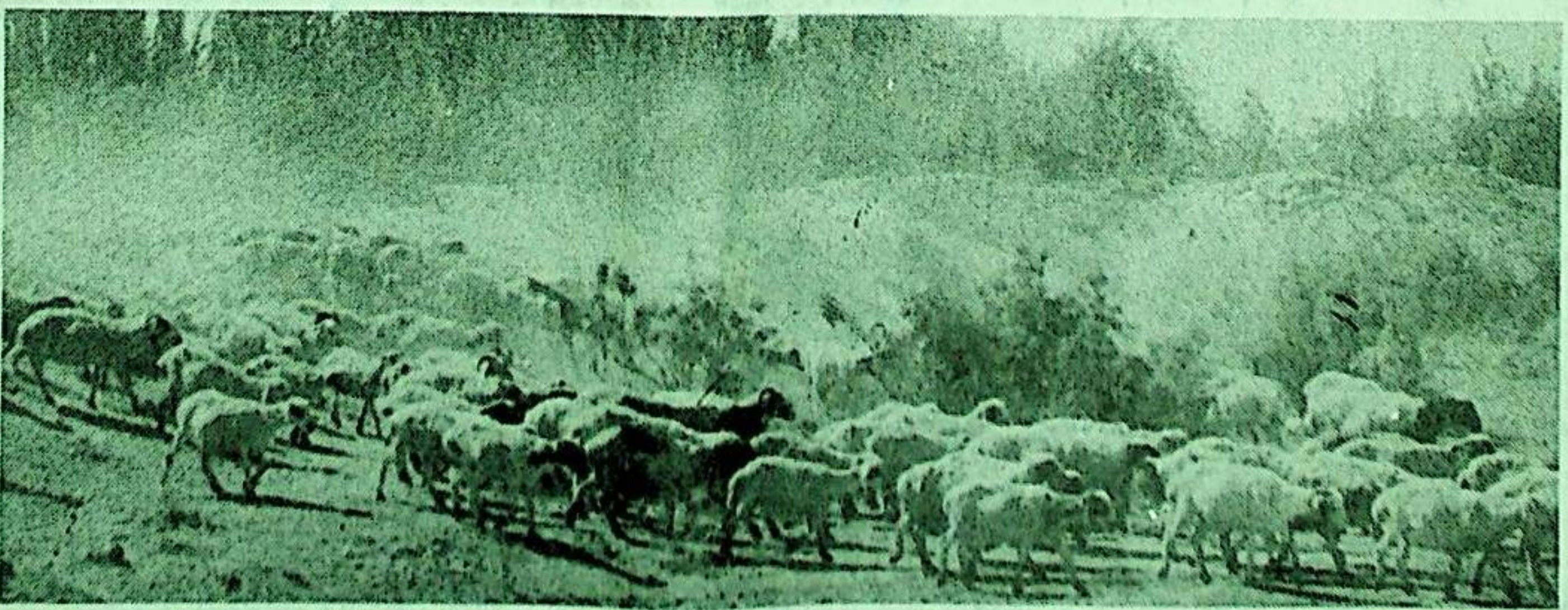
پەيزاۋات ناھىيىسىدە تۆللەرنىڭ %90 تىن كۆپرەكى قاتارغا قوشۇلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز
راخمانجان رۇسۇل خەۋەر قىلىدۇ:
پەيزاۋات ناھىيىسى ئوتلاقلىرىنى
قانۇن بويىچە باشقۇرۇپ،
ئوتلاقتىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى
ئۆستۈرگەنلىكتىن، بۇ ناھىيىنىڭ
چارۋىچىلىقى تېز يۈكسەلدى. بۇ
يىل ئېلىنغان تۆلنىڭ %90 تىن
كۆپرەكى قاتارغا قوشۇلدى.
بۇ ناھىيە ئالدى بىلەن

ئاشتى. يېقىندا، بۇ فېرما تۈت باھاسى
ئۆتكەن يىلدىكىدىن %50 تىن كۆپرەك
چۈشۈپ كەتكەن ئەھۋال ئاستىدىمۇ
ئۆچكە تۈتى ۋە چۈپۈرىدىنلا 344
مىڭ 800 يۈەن كىرىم قىلدى. بۇ،
ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچىگە 363
يۈەندىن كۆپرەكتىن توغرا كەلدى.

يەنە مەدەنىيەتلىك تىجارەت قىلىش،
خېرىدارلارنى ئەدەب بىلەن كۈتۈۋې-
لىش، تەشەببۇسكار بولۇش، تاۋارنىڭ
ئالاھىدىلىكىنى خېرىدارلارغا ئەينەن
چۈشەندۈرۈش، سودىدا ئادىل بولۇش،
خېرىدار نېمىنى سورىسا ئېرىنمەي
جاۋاب بېرىش، مال سېتىشتا ئۆلچەمگە
ئۇيغۇن بولۇش، مال خېرىدارغا

باشقۇرۇش، ۋاقتىدا سۇغىرىش،
ئوتلاقلىرنىڭ بىر قىسمىنى
كوللېكتىپقا، شەخسكە ھۆددىگە
بېرىش، جامائەت گۇۋاھلىقىدىن
ئۆتكۈزۈش قاتارلىق ئۇسۇللارنى
قوللاندى. 1990 - يىلىدىن
ھازىرغىچە 117 مىڭ 550 يۈەن
مەبلەغ سېلىنىپ يېڭىدىن 614 مىڭ
مودىن كۆپرەك ئوتلاق سېتىلدى.
ئۆتكەن يىلىدىن بۇ يىل 5 - ئايغىچە
تەبىئىي ئوتلاققا بۇزغۇنچىلىق
قىلغان ئۈچ ئورۇندىن 2900 يۈەن
جەرىمانە، 9112 يۈەن ئوت - چۆپ
يېپىنچىسىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش
ھەققى ئالدى. بۇزغۇنچىلىققا
ئۇچرىغان 312 مويەرنىڭ يېپىنچىسى
ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. ئوتلاقتىن
پايدىلىنىش ئۈنۈمى ئۆسكەنلىكتىن،
بۇ يىل 169 مىڭ 312 تۇياق تۆل
ئېلىنىپ، قاتارغا قوشۇلۇش نىسبىتى
كۆرۈنەرلىك ئاشتى.

چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ ئوتام يېزا تۇرپان مەھەللىسى ئۆز جايىنىڭ ئوت - چۆپ مول بولۇشتەك ئەۋزەل شارائىتىدىن پايدىلىنىپ، دېھقانلارنى چارۋىچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشقا يېتەكلەپ، ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. ھازىر بۇ مەھەللىدە چارۋىچىلىق بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللانغان ئائىلە 34 كە يېتىپ، مۇشۇ تۈردىلا قىلغان كىشى بېشى كىرىمى 500 يۈەندىن ئاشتى. سۈرەتتە: كەنت ئەتراپىدا بېقىلىۋاتقان قويلار.

زور دەرىجىدە ياخشىلاندى، ئىشچىلارنىڭ ساپاسى، بېخەتەر مەشغۇلات قىلىش سەۋىيىسى ئۆستى،
ئىقتىسادىي ئۈنۈمۈ مۇناسىپ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ئەمما، شۇنىمۇ كۆرۈشىمىز كېرەككى، بۇ
ئۈسكۈنە، تېخنىكا جەھەتلەردە بىز ئىچكى ئۆلكىلەردىن كۆپ ئارقىدا قالدۇق. شۇڭا، كانلارنىڭ
تەرەققىيات قەدىمى ئاستا بولماقتا، بولۇپمۇ بەزى ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدىكى يوشۇرۇن ئاپەتلەر،
خەتەرلىك ئامىللار خۇددى ئەزرائىلدەك ئىشچىلارنىڭ ھاياتىغا تەھدىت سالماقتا، دۆلەت مۈلكىگە
خەۋپ يەتكۈزۈمەكتە.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆمۈر كانلار قانداق قىلغاندا كۆمۈر زاپىسىنىڭ موللۇقى قاتارلىق
ئەۋزەللىكلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا كارخانىلارنى ھاياتىي كۈچكە
ئىگە قىلالايدۇ؟

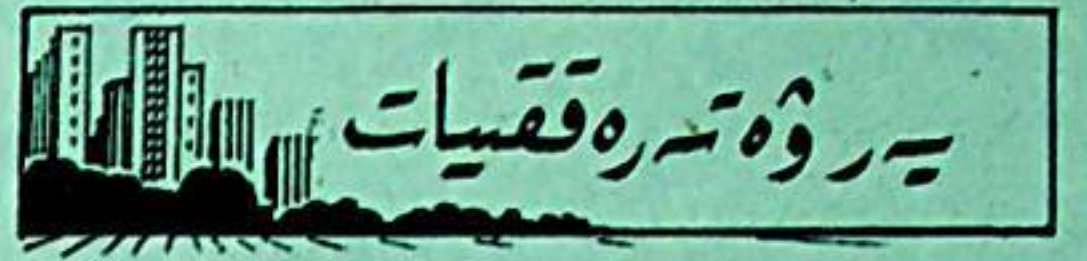
1. «بىخەتەرلىك بىرىنچى، ئالدىنى ئېلىش ئاساس» پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، قاندىكى خىلاپ مەشغۇلات قىلىش، قاندىكى خىلاپ قوماندانلىق قىلىش، ئەمگەك ئىنتىزامىغا خىلاپلىق قىلىشنى قاتتىق توسۇپ، «بىرىنچى شاماللىنىپ، ئۈچىڭ ئالدىنى ئېلىش» (كان قۇدۇقلىرىنى شاماللىتىش، گازنىڭ ئالدىنى ئېلىش، كۆمۈر تۈزىنىش، ئوتنىڭ ئالدىنى ئېلىش) تا چىڭ تۇرۇپ بىخەتەرلىك ئىشلەپچىقىرىشنى تۈزۈملەشتۈرۈش، ئامبۇلاشتۇرۇش، دائىملاشتۇرۇش لازىم. «بىخەتەر بولسا ئىشنى توختىتىش، بىخەتەر بولغاندىلا ئاندىن ئىشلەش» تەلىپىنى ئورۇنداپ، ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدا بىخەتەر مۇھىت يارىتىش لازىم.
2. تېخنىكىلىق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، بىخەتەرلىك ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلاش لازىم. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاز بىر قىسىم كۆمۈر كانلىرىنىڭ زامانىۋىلىشىش قەدىمى تېز بولسىمۇ، خېلى كۆپ كانلاردا كونا، ئىتىدائىي قېزىش ئۇسۇلى قوللىنىلماقتا. بۇ ئەھۋال بىخەتەرلىك خىزمىتى ئۈچۈن توسالغۇ بولۇپلا قالماي، كاننىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىگىمۇ بىۋاسىتە تەسىر يەتكۈزۈمەكتە. ئەگەر يەنە داۋاملىق مەبلەغ سېلىپ، ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلىساق، بىخەتەرلىكنىمۇ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمدىنمۇ سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ. شۇڭا، كانلاردا ئومۇمىي جەھەتتىن قېلىپلاشقان، ئۆلچەملىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش، تېخنىكىلىق باشقۇرۇشنى بىخەتەرلىك خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى سۈپىتىدە تۇتۇش لازىم.
3. بۇنىڭ ئۈچۈن مەبلەغ ئاجرىتىپ، تېخنىكا تايانچلىرىنى كۆپلەپ تەربىيەلەش ۋە مەشغۇلات ئۈسكۈنە - ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش لازىم. بۇنىڭدا يەنىلا مۇھىمى، خادىملارنى بىخەتەرلىك بىلىملىرى بويىچە ئومۇميۈزلۈك تەربىيەلەش، نىشانلىق تەربىيەلەش، ئىشتىن توختىتىپ تەربىيەلەش قاتارلىق بىر قانچە تۈرلەردىن پايدىلىنىش. پەقەت بىخەتەرلىك بويىچە نەزەرىيە، ئەمەلىي بىلىمگە ئىگە بولغاندىلا، ئاندىن يوشۇرۇن ئاپەتلەرنى بايقىيالايدىغان، بىر تەرەپ قىلالايدىغان سەۋىيىگە يەتكىلى بولىدۇ.
4. سۈپەتتى ئۆلچەملىك تۇتۇش بىلەن بىخەتەرلىكنى ئايرىۋەتمەسلىك لازىم. كانلاردا سۈپەت ئۆتكىلى مۇھىم ھالقا سۈپىتىدە تۇتۇلۇدۇ، مۇكاپات - جازا ناھايىتى ئېنىق ئايرىلىدۇ. مېنىڭچە، بىخەتەرلىكتىمۇ مۇكاپات - جازا بەلگىلىمىسى قەتئىي ئىجرا قىلىنىشى لازىم. 1996 - يىل 2 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئۈرۈمچى ۋېيخۇيلىك كۆمۈر كېنىدا تاسمىلىق تارتىش ماشىنىسىنىڭ تاسمىسى ئۈزۈلۈپ كېتىش ئېھتىمالى بارلىقىنى بايقىغان ئىشچى دەرىھال دوكلات قىلغان. شۇنىڭ بىلەن خەتەرنىڭ ئالدى ئېلىنىپ، كان 5 مىليون يۈەن زىياندىن ساقلىنىپ قالغان. كان رەھبەرلىكى ۋەقەدىن كېيىن شۇ ئىشچىنى 500 يۈەن بىلەن مۇكاپاتلىغان. مانا مۇشۇنداق چارىنى ھەممە كانلار قوللانسا بولىدۇ.
5. ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە مۇددەت بويىچە «كونىنى ئەسلىپ، يېڭى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش» تەربىيىسى بېرىش لازىم. باشقا ئۆلكىلەردىكى كانلار ئۇش ئورنى مەشغۇلات قاندىكىسىگە خىلاپلىق قىلغان، بىخەتەرلىككە سەل قارىغان، قاندىكى خىلاپ يېتەكچىلىك قىلغانلىق سەۋەبىدىن كېلىپ چىققان ئېغىر ئاقىۋەتلەرنى ئەسلىش مەقسەت قىلىنغان نۇتۇق سۆزلەش يىغىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، كان خادىملىرىغا ساۋاق قوبۇل قىلىش پۇرسىتى يارىتىپ بەرگەن. نۆۋەتتە، ئاپتونوم رايونىمىزدا بۇ خىزمەت ئىشلەنمىدى. شۇڭا، بىخوتلىشىشتىن كېلىپ چىققان قانلىق ۋەقەلەر ئىشچىلارنىڭ ئېسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كېتىپ، بەزى كانلاردا ئاشۇنداق ۋەقەلەر قايتىلاتتى، بىخەتەرلىككە كاپالەتلىك قىلىشتا تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەش، كىچىك دائىرىدە ئۆتكەن ئىشلارنى ئەسلىش، چوڭ دائىرىدە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش زۆرۈر.

ئوردى ھاشىم فوتوسى

قاغىلىق ناھىيىسىدە يەرلەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، پۇقرالارنىڭ يەرگە بولغان ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى قوغدىلىدى

چىقالمىغان خادىملارنى ئالماشتۇردى. يېزىلاردا 105 قېتىم تەشۋىقات ئېلىپ بېرىپ، 250 مىڭ ئادەم (قېتىم)نى «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»دىن خەۋەردار قىلدى. بۇ ناھىيىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار يەنە 50 قېتىم كۆرسىتىپ، يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنى تەربىيەلىدى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيە بويىچە بىر قەدەر مۇكەممەل بولغان ئۈچ دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تەشكىلى ئاپپاراتلىرى تۇرغۇزۇلۇپ، يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش، ئارخىپلاش تۇرۇش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى. پۇقرالارنىڭ يەرگە بولغان ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى ھەققىي

ئۆز مۇخبىرىمىز جۇرئەت نىزامىدىن، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇللا قۇربان خەۋەر قىلىدۇ: قاغىلىق ناھىيىسى بۇ يىلنىڭ بېشىدىن باشلاپ «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»نى يەنىمۇ ئىزچىللاشتۇرۇش ئۈچۈن، تەشكىلى ئاپپاراتلارنى ئومۇميۈز-لۈك تەرتىپكە سېلىپ، يەرلەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى.

ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى يەر باشقۇرۇش تەشكىلى ئاپپاراتلىرىنى تەرتىپكە سېلىپ، يېزىلاردىكى يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنى 54 كە كۆپەيتتى. 305 كەنتتە يەر باشقۇرۇش تەشۋىقات نۇقتىسى قۇرۇپ، خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن

بورتالا بازار تەرتىپى ياخشىلىنىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇقى - مەنپەئىتى قوغدىلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇخېلىل مۇھەممەت خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ۋە ئىستېمالچىلار جەمئىيەتلىرى بازارغا بولغان نازارەتچىلىك، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، يالغان، ساختا تاۋارلارنى ياساش، سېتىش قىلمىشلىرىغا قاتتىق زەربە بېرىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇقى - مەنپەئىتىنى قوغدىدى.

بۇ يىل 1 - ئايدىن 5 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر بۇ ئوبلاستتىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورۇنلىرى ۋە ئىستېمالچىلار جەمئىيەتلىرى «ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇقى - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇنلارنى تەشۋىق قىلىش پائالىيىتىنى قانات

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز يىقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ياش كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

تۈردە قوغدىلدى. چىقىم قىلىش پىلانى ئىچىدىكى يەردىن 135 مو يەر تېجەپ قېلىندى، ئىسراپ قىلىۋېتىلگەن، بۇزۇلغان 27 مىڭ مو يەر ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى ۋە ئارخىپلاشتۇرۇلدى. قانۇنسىز ئىگىلىۋېلىنغان 310 مو يەر قايتۇرۇۋېلىندى.

ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ياش كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

قۇمۇل ۋىلايەتلىك تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپلىرى قاتارىغا كىردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز يۈسۈپ ئىسمائىل خەۋەر قىلىدۇ: يېقىندا قۇمۇل ۋىلايەتلىك تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى دەۋازىسىغا «دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى» دېگەن ۋىسكا ئېسىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ مەكتەپ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت دەرىجىلىك ئالتە نۇقتىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.

بۇ مەكتەپ بىر نەچچە يىلدىن بۇيان ئوقۇتۇشنى مەركەز قىلىپ، جەمئىيەتنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن ئوقۇغۇچى تەربىيەلەشكە ئەھمىيەت بەردى. كارخانىلارغا يۈزلىنىپ، كارخانىلار نېمىگە ئېھتىياجلىق بولسا، شۇ تۈر بويىچە تېخنىك خادىملارنى تەربىيەلىدى. بۇنىڭ

بىلەن ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 30 دىن ئارتۇق كەسىپ بويىچە 6500 دىن ئارتۇق تېخنىك خادىم تەربىيەلەپ چىقىلدى. مەكتەپ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش فاڭجىنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئۆز - ئۆزىنى راۋاجلاندۇردى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. ھازىر مەكتەپنىڭ كىرىم يوللىرى كۆپىيىپ، ئوقۇتۇش ئىشلىرىغا كاپالەتلىك قىلىشقا پۇختا ئاساس سېلىندى.

يۇقىرىقىدەك نەتىجىلەر بىلەن بۇ مەكتەپ بۇ يىل دۆلەت ئەمگەك مىنىستىرلىكىنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى ئۆلچىمىگە يەتتى.

ئۈرۈمچى شەھىرىلىك پوچتا ئىدارىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شەھەر يولى مەمۇرىي قۇرۇلۇشى، كۆچمە تىكپ ئورمان بىنا قىلىش ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق پائالىيىتىگە تاشلىنىپ،

ئۈرۈمچى شەھىرىدە مۇنەۋۋەر ياش كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىلدى

ئۈستۈرۈش خىزمىتىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن بەلكىلىك مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگە، قابىلىيەتلىك، مۇنەۋۋەر ياش كادىرلارنى بايقاشقا ئەھمىيەت بەردى. يېقىنقى ئۈچ يىلدىن بۇيان بۇ شەھەر ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقان 242 مۇنەۋۋەر ياش كادىرنى شەھەرگە قاراشلىق ھەرقايسى يېزا - بازار، مەھەللە ئىش بېجىرىش باشقارمىسى ۋە بىر قىسىم كارخانىلارغا چىقىشقا، 55 نەپەر ياش كادىرنى ئىچكى ئۆلكىلەرگە ئۆتكۈزۈش ۋە چىقىشقا ئەۋەتتى ھەمدە شۇلارنىڭ

ئىچىدىن ئەڭ مۇنەۋۋەرلىرىنى تاللاپ، ناھىيە دەرىجىلىك رەھبەرلىك ئورۇنلىرىغا تولۇقلىدى. ھازىر ئۈرۈمچى شەھىرىگە قاراشلىق يەتتە رايون، بىر ناھىيىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزىسىدىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 42.5 ياش بولۇپ، ئالدىنقى يىللاردىكىگە قارىغاندا بىر نەچچە ياش كىچىكلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە 40 ياشتىن تۆۋەن رەھبىرىي كادىرلار % 32 نى، 35 ياشتىن تۆۋەنلىرى % 10.3 نى ئىگىلىدى.

كۇچا ناھىيىسىدە يېزا - بازارلىق شىپاخانىلارنىڭ داۋالاش شارائىتى ياخشىلاندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مۇختار ئابدۇقادىر خەۋەر قىلىدۇ: كۇچا ناھىيىسى تۆت يىلدىن بۇيان، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆز جايىدا داۋالاشنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، داۋالاش خادىملىرىنىڭ كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ۋە شىپاخانا قۇرۇلۇشلىرىنى يېڭىلاشقا ئەھمىيەت بېرىپ، يېزا - بازارلىق شىپاخانىلارنىڭ داۋالاش شارائىتىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى.

ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە تەنتەربىيە مۇخبىرلىرىنىڭ دومىلاتما توپ مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

پراكتىكىلەر مۇخبىر رىزۋانگۈل قادىر خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق تەنتەربىيە مۇخبىرلىرى جەمئىيىتى ۋە «جۇڭگو شەھىرى» دومىلاتما توپ مەركىزىنىڭ تۈيۈشتۈرۈشى

ئۇسۇلنى قوللىنىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېزا - بازار شىپاخانىلىرىنىڭ خەتەرلىك ئۆيلەرنى يېڭىلاش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. ئۇلار ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەتنىڭ مەبلەغ جەھەتتىن ياردەم بېرىشىنى قولغا كەلتۈرۈپ، ناھىيە، يېزا - بازار ۋە شىپاخانىلاردىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپ مەبلەغ چىقىرىش ئارقىلىق 1 مىليون 618 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ ناھىيە بويىچە 11 يېزا - بازاردىكى شىپاخانىلارنىڭ خەتەرلىك ئۆيلەرنى يېڭىلىدى. ھەرقايسى يېزا - بازارلىق شىپاخانىلار 178 مىڭ يۈەن قىممىتىدە داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى سېتىۋالدى. بۇلتۇردىن بۇيان ئوچا، ئىشخالا قاتارلىق ئالتە يېزىدىكى شىپاخانىلارنىڭ ئامبۇلاتورىيە بىناسى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. چىمەن، دۆڭقوتان، ئۇزۇن قاتارلىق ئۈچ يېزىدا كېسەلخانا بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، بازارلىق شىپاخانىنىڭ يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بىناسى كېڭەيتىلدى.

مۇسابىقىگە ئۈرۈمچىدىكى ھەرقايسى ئاخبارات ئورۇنلىرىدىن كەلگەن 40 تىن ئارتۇق تەنتەربىيە مۇخبىرى قاتناشتى. ئادەتتە تەنتەربىيە تەشۋىقاتى بىلەن

تەشۋىق قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تۈرلۈك تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 27 مىڭ پارچە تارقاتتى. 5000 ئادەم (قېتىم)گە مەسلىھەت بەردى. بۇ ئارقىلىق قانۇنىي ئىگىلەر، تىجارەتچىلەر،

ئىستېمالچىلارنىڭ نەرز - شىكايىتىدىن 211 نى قانۇن بويىچە ھەل قىلىپ، ھەر مىللەت ئىستېمالچىلىرىنى 110 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى.

كۆچمە تىكىپ ئورمان بىنا قىلىش ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق پائالىيىتىگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، شەھەر مۇھىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى. بۇ ئىدارە ئۇدا ئۈچ يىل ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە، ئۇدا ئىككى يىل ئاپتونوم رايون بويىچە «مەدەنىيەتلىك ئىلغار ئورۇن» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: پوچتا خادىملىرى يول ياسىماقتا. زىبىيۇلا ئابلىز فوتوسى.

دومىلانما توپ مەركىزىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن، يېقىندا ھەرقايسى ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ ئەنئەنىۋىي خەۋەرلىرىگە مەسئۇل مۇخبىرلىرىنىڭ دومىلانما توپ مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

ئادەتتە ئەنئەنىۋىي تەشۋىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان مۇخبىرلار بۇ قېتىم ئۆزلىرى بىۋاسىتە مۇسابىقىگە قاتنىشىپ، ئومۇمىي خەلق ساغلاملىق پائالىيىتىگە ئاكتىپ ماسلاشتى.

بۇ كىچىككىنە ناھىيىنىڭ تارقاق جايلاشقان يېزا- بازار، مەيدانلىرىدا بەزى ھاللاردا كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئاجايىپ ۋەقەلەر يۈز بېرىپ تۇرىدۇ. ۋەقە سادىر قىلغۇچىلار ھەر خىل جىنايى مەقسەتتىكى كىشىلەر بولغاچقا، ئۇلارنىڭ قولىدىن تۈرلۈك رەزىللىك - ئەسكىلىكلەر كېلىدۇ. ئەنە شۇنداق كىشىلەرگە تاقابىل تۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ تىنچلىقى ۋە خەلقنىڭ خاتىرجەملىكىنى جان تىكىپ قوغداۋاتقان قەيسەر، پىداكار خەلق ساغلاملىقىنىڭ ئىچىدە ماھىر رازۋېتچىك جەڭسىنى ئالاھىدە تىلغا ئېلىپ ئۆتۈشكە ئەرزىيدۇ.

قىيىن ئەنزىگە دۇچ كېلىشى تۇنجى قېتىملىق ئىش ئىدى. ئۆلگۈچىنىڭ يېنىدا بىر دانە كۆك رەڭلىك كەپكە شەپكىدىن باشقا ھېچقانداق يىپ ئۇچى يوق ئىدى. جەڭسى قىلچە تېڭىرقاپ قالدى. ئۇ ئەنزە ئۈستىدە مۇلاھىزە يۈرگۈزۈپ، ئەنزە يۈز بەرگەن ۋاقىتنى قىياس قىلدى. ئەھۋالدىن قارىغاندا قاتىل كېچىسى ئەنزە سادىر قىلغاندەك قىلاتتى. بۇ ئەنزىنى قانداق ئېنىقلاش كېرەك؟ ئۇ مۇنۇلارنى ئويلىدى: «بەش قوي ئۈچۈن بىر ئادەمنىڭ جېنىغا زامىن بولغان بۇ قارا نىيەت قولغا چۈشۈرۈلمىسە، بۇنىڭدىن كېيىن ئۇ يەنە نېمە ئىشلارنى قىلمايدۇ؟» ئويلىغانسىمۇ بۇنىڭ جىنايەتچىگە بولغان غەزەپ- نەپرەتى كۈچىيىپ قاتلىنى چوقۇم تېپىش قارارىغا كەلدى. «كۆچكۈن ۋاقىتدا بۇ يەردىن يالغۇز مۇشۇ بىرلا چارۋىچى مال ھەيدەپ ئۆتكەن ئەمەس» دېگەنلەرنى خىيالغا كەلتۈردى - دە، كۆز ئالدى «ۋال

قارارغا كېلىپ رازۋېتكا ئەترىتىدىكى بىر نەچچە خادىم بىلەن بىللە قاتلىنىڭ ئۆيىگە بۆسۈپ كىرگەندە، بازار ئۆيىدە خاتىرجەم ئۇخلاۋاتاتتى. ئۇ قاتلىنىڭ ياستۇقىنىڭ تېگىدىن بىردانە پىچاقنى تاپتى ۋە ئۇنى سوراق قىلدى. سوراق جەريانىدا بازار پولاتتەك پاكىتلار ئالدىدا جىنايىتىنى ئائىلاج ئىقرار قىلدى. 1992 - يىلى سېنتەبىر، بىر قىسىم قانۇنسىز ئۇنسۇرلار ئىلى رايونى تەۋەسىدىن ئارشاڭ ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي ۋە غەربىي شىمالىدىكى چىگرا بويىدىكى تاغلارغا كېلىپ، قىممەتلىك ياۋايى ھايۋانلارنى ئوۋلاشتەك جىنايى قىلمىشلارنى سادىر قىلدى. ئۇلار يەنە يايلاقلاردىكى ھەر مىللەت چارۋىچىلىرىنىڭ مال - چارۋىلىرىنى

قورغاس قاتارلىق جايلارغا بېرىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. قايتا- قايتا سۈرۈشتۈرۈش، ئېنىقلاش ئارقىلىق قىسقىغىنە يەتتە كۈن ئىچىدە بۇ ئەنزىنى پاش قىلدى. جىنايەت سادىر قىلغان 32 كىشىنىڭ ھەممىسىنى تۇتۇپ، ئوغرىلاپ كېتىپ بىر تەرەپ قىلىشقا ئۈلگۈرمىگەن 22 تۇياق ئات، كالا ۋە 400 كىلوگرام بۇغا مۇڭگۈزىنى قولغا چۈشۈردى. ئۇ بۇنىڭلىق بىلەنلا توختاپ قالماي، داۋاملىق تەكشۈرۈپ، رازۋېتكا قىلىپ بۇ جىنايەتچىلەرنىڭ 42 بۇغىنى ئېتىپ ئۆلتۈرگەنلىكىنى پاش قىلدى ۋە يېرىم ئاپتوماتىك مىلىتسىن بىرنى، ماناپولكىدىن بەشىنى قولغا چۈشۈرۈپ، يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ ماختىشى ۋە تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. جەڭسى خىزمەتكە قاتناشقان سەككىز يىلدىن بۇيان نۇرغۇن ئەنزىنى پاش

كۆچۈپ كەلمەكتە: 1995 - يىلى ئۆكتەبىر، جەڭسى دەم ئېلىش ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ توي قىلماقچى بولدى. ئۇ توي تەييارلىقى قىلىۋاتقان كۈنلەرنىڭ بىرىدە تۇيۇقسىز بىر مۇرەككەپ ئەنزە سادىر بولدى. بۇ ئەنزىنى پاش قىلىشقا قايىل رازۋېتچىكىنى قويۇشقا توغرا كېلەتتى. بۇ ئىشقا جەڭسى ئىقتىدارلىق بولسىمۇ، ئۇنىڭ دەم ئېلىش ۋاقتىغا توغرا كەلگەنلىكى، ئۇنىڭ ئۈستىگە تويغا قوپقانلىقى سەۋەبلىك رەھبەرلىكنىڭ بېشى قاتتى. بۇ ئەھۋالدىن خەۋەر تاپقان جەڭسى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئەنزىنى تاپشۇرۇۋالدى. ئۇ ئۆزىنىڭ توي قىلىدىغانلىقىنى ئۇنتۇغان ھالدا ئەنزە پاش قىلىشقا ئاتلاندى. ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇ بۇ ئەنزىنى پاش قىلدى. نەتىجىدە تويى بىر ئاي كېچىكتى. ئۇنىڭ بۇ خىل روھى ھەر مىللەت كادىر، ساغلاملىرىنى قاتتىق تەسىرلەندۈردى.

ئاممىسىنىڭ ھاياتى، مال - مۈلكىنى قوغداپ قالدى. بۇ يىلنىڭ 1 - پەسلىدە ئۇ يەنە 17 چوڭ، مۇھىم ئەنزىنى پاش قىلدى. جەڭسىنىڭ قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرى يالغۇز ئەنزە پاش قىلىش بىلەنلا چەكلىنىپ قالماستى. ئۇ ئىدارىدىكى ھەر مىللەت ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنى يېتەكلەپ لېي فېڭدىن ئۆگىنىپ يېڭى ئىستىل تىكلەش، ياش زەربىدارلاردىن بولۇپ خەلق ئۈچۈن خالىس تۆھپە قوشۇش- پائالىيەتلىرىگە ئاكتىپ قاتناشتى. 1992 - يىلى ناھىيە بازىرى كەلكۈن ئاپتىگە ئۇچرىغاندا ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارغا باشلامچىلىق قىلىپ ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ 1 - سېپىگە ئاتلىنىپ، خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتى ۋە مال- مۈلكىنى قۇتقۇزۇپ قىزغىن مەدەھىيەلەشكە ئېرىشتى. ئەترەتتىكى خىزمەتداشلىرىنى كەسپىي جەھەتتە يېتەكلەپ، ئۇلارنىڭ رازۋېتكا قىلىش ماھارىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن پائال ياردەم بەردى. شۇڭا ئىدارە ئىتتىپاق ياچېيكىسى ئوبلاستلىق ئىتتىپاق كومىتېتى تەرىپىدىن «لېي فېڭدىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار كىوللېكتىپ» بولۇپ باھالاندى. ئۇنىڭ ئۆزىمۇ ھەر يىلى ئىدارە تەرىپىدىن «ئىلغار خىزمەتچى»، 1993 - يىلى يەنە ناھىيە بويىچە بەش مۇنەۋۋەر ياشنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. شۇ يىلى يەنە ناھىيىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن «ئىلغار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەزاسى» بولۇپ باھالاندى ۋە ئوبلاستلىق 5 - نۆۋەتلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلتىيىغا قاتناشتى. ئىدارە تەرىپىدىن ئۈچ قېتىم ئالاھىدە تەقدىرلەشكە، ئىككى قېتىم ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۆتكەن يىلى شەرەپ بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولدى. بۇ يىل 1 - ئايدا يەنە ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېتكا ئەترىتىنىڭ باشلىقىغا قىلىپ دۆلەت مەنپەئىتى ۋە خەلق

چىگرا رايونىدىكى ماھىر رازۋېتچىك

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىر ئۇرسۇن ئىمىن، ئىختىيارىي مۇخبىر ئابدۇرېشىت ئابلىز

قازاق يېڭى جەڭسى 1988 - يىلى شىنجاڭ خەلق ساغلاملىقى مەكتىپىنى ئەلا نەتىجە بىلەن پۈتتۈرۈپ، ئانا يۇرتى - ئارشاڭ ناھىيىسىگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېتكا ئەترىتىگە تەقسىم قىلىندى. ئۇ شۇنىڭدىن تارتىپ بارلىقنى چىگرا رايونىنىڭ مۇقىملىقى ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تىنچ، خاتىرجەملىكى ئۈچۈن بېغىشلاپ، كىشىلەرنىڭ قەلبىدە چوڭقۇر ئورۇن ئالدى.

مۇشۇ بىرلا چارۋىچى مال ھەيدەپ ئۆتكەن ئەمەس» دېگەنلەرنى خىيالغا كەلتۈردى - دە، كۆز ئالدى «ۋال

ئۇغرىلاپ، پاراكەندىچىلىك سالىدى. بۇ ئەھۋالدىن خەۋەر تاپقان جەڭسى تەشەببۇسكارلىق بىلەن بۇ ئەنزىنى قوبۇل قىلدى. ئۇ رازۋېتكا ئەترىتىدىكى بىر نەچچە كادىر، ساغلام بىلەن بىللە ئېگىز - پەس، خەتەرلىك تاغ يوللىرىنى بېسىپ ئەنزە يۈز بەرگەن ئورۇنلارغا بېرىپ ئەنزە ئەھۋالىنى تەكشۈردى. دەسلەپكى قەدەمدە گۇمانلىق، دەپ جەزىمەلەشتۈرۈلگەن سايلان ئىسىملىك يوپۇن كىشىنى تۇتۇپ سوراق قىلدى. سوراق نەتىجىسىدە سايلاننىڭ ئەشۇ جىنايەتچىلەرنىڭ بىرى ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى ھەمدە سايلان پاش قىلغان ئەھۋاللارغا ئاساسەن تېز ھەرىكەتلىنىپ غۇلجا،

قىلىپ، جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە بەردى. ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئۇنىڭ خىزمەتتىكى ئالاھىدە نەتىجىسىگە ئاساسەن، ئۇنى 1992 - يىلى ئىدارە ئىتتىپاق ياچېيكىسىنىڭ شۇجىلىقىغا، 1994 - يىلى 10 - ئايدا جىنايى ئىشلار رازۋېتكا ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقىغا ئۆستۈردى. بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ زېمىنىدىكى يۈك يەنىمۇ ئېغىرلاشتى. جەڭسى مۇئاۋىن ئەترەت باشلىقى بولغاندىن كېيىن، ئۆزىنىڭ ۋەزىپىسىنىڭ مۇھىملىقىنى، خىزمەت سالىمىنىڭ ئېغىرلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ھېيت - بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىدىمۇ دەم ئېلىشنى ئۇنتۇدى. مۇنداق بىر ئىش كادىر، ساغلاملىقنىڭ ئېسىدىن چىقماي، ئېغىزىدا

خىل روھى ھەر مىللەت كادىر، ساغلاملىرىنى قاتتىق تەسىرلەندۈردى.

جەڭسىنىڭ كۆپ ۋاقتى ئاساسەن ئاساسىي قاتلاملاردا، چەت- ياقا جايلاردا ئەنزە پاش قىلىش بىلەن ئۆتەتتى. قەيەردە ئەنزە يۈز بەرسە، ئۇ شۇ يەردە ھازىر بولۇپ، خەلقنىڭ قەلبىدىكى «تىنچلىق ئەلچىسى» گە ئايلاندى. ئۆتكەن يىلى ئەتىياز پەسلىدە قانات يايدۇرۇلغان جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە ئۇ ئىلگىرى- ئاخىر ئارشاڭ ناھىيىسىگە قاراشلىق خاربۇخ. بازىرىدا يۈز بەرگەن قىممىتى 90 مىڭ يۈەنگە يېتىدىغان تۆت ئوغرىلاش ئەنزىسى، ئەنگىلىك يېزىسىدا يۈز بەرگەن زەھەرلەندۈرۈش ئەنزىسى، كۆكتوقاي چارۋىچىلىق فېرمىسىدا يۈز بەرگەن 14 تۇياق قوي ئوغرىلاش ئەنزىسى قاتارلىق 20 گە يېقىن چوڭ ئەنزىنى پاش قىلىپ دۆلەت مەنپەئىتى ۋە خەلق

يېتەكلەپ، ئۇلارنىڭ رازۋېتكا قىلىش ماھارىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن پائال ياردەم بەردى. شۇڭا ئىدارە ئىتتىپاق ياچېيكىسى ئوبلاستلىق ئىتتىپاق كومىتېتى تەرىپىدىن «لېي فېڭدىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار كىوللېكتىپ» بولۇپ باھالاندى. ئۇنىڭ ئۆزىمۇ ھەر يىلى ئىدارە تەرىپىدىن «ئىلغار خىزمەتچى»، 1993 - يىلى يەنە ناھىيە بويىچە بەش مۇنەۋۋەر ياشنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. شۇ يىلى يەنە ناھىيىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن «ئىلغار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەزاسى» بولۇپ باھالاندى ۋە ئوبلاستلىق 5 - نۆۋەتلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلتىيىغا قاتناشتى. ئىدارە تەرىپىدىن ئۈچ قېتىم ئالاھىدە تەقدىرلەشكە، ئىككى قېتىم ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۆتكەن يىلى شەرەپ بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولدى. بۇ يىل 1 - ئايدا يەنە ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېتكا ئەترىتىنىڭ باشلىقىغا قىلىپ دۆلەت مەنپەئىتى ۋە خەلق

يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسىنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنى ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرەيلى

(بېشى 1 - بەتە)

يېزىلارنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى توغرىسىدا، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىللەرگە ھۆددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ۋە بىر تۇتاش باشقۇرۇش، تارقاق باشقۇرۇش بولغان قوش قاتلاملىق ئىگىلىك باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇقىملاشتۇرۇش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش - پارتىيىنىڭ يېزىلارغا قاراتقان تۈپ سىياسىتى، ئۇنىڭدا ئۇزاققىچە چىڭ تۇرۇش لازىم. دېھقانلار ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇش بىلەن كوللېكتىپ بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، يېزىلارنىڭ ئەھۋالى ناھايىتى تەكشى ئەمەس. چۈنكى دۆلىتىمىز چوڭ، جايلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسى ئوخشاش ئەمەس. بەزى جايلاردا دېھقانلار ھۆددىگە ئېلىپ باسقۇرغاندىن كېيىن، كوللېكتىپنىڭ بىر تۇتاش باشقۇرۇش قاتلىمى ناھايىتى ئاجىزلىشىپ كەتتى. كوللېكتىپنىڭ يېرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا ئاساسىي جەھەتتىن ئىقتىسادىي كىرىمى قالمىدى؛ بەزى دېھقان ئائىلىلەرگە تايىنىپ قىلغىلى بولمايدىغان ھەم ياخشى قىلغىلى بولمايدىغان ئىشلارنى كوللېكتىپمۇ قىلىشقا ئامالسىز قالدى.

بۇنداق جايلاردا يۇقىرى دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەر شۇ جايدىكى كادىرلار ۋە ئاممىغا پائال يېتەكچىلىك قىلىپ ۋە ياردەم بېرىپ، شۇ جاينىڭ ئەھۋالىغا يارىشا ئىش كۆرۈش چارىسىنى قوللىنىپ، دېھقانلار ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇشنى مۇستەھكەملەش ئاساسىدا كوللېكتىپ بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان قاتلامنى پەيدىنپەي بارلىققا كەلتۈرۈپ، دېھقانلارنىڭ ھۆددىگە ئېلىپ باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن كۈچلۈك مۇلازىملىق قىلىشى ۋە ئۇلارنى قوللىشى لازىم. بۇ ھازىرقى يېزىلاردىكى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى، شارائىتى بار جايلاردا دېھقانلار ئۆزى خالسا، ئۇلارنى مۇۋاپىق كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا پائال يېتەكلەش لازىم. لېكىن چوقۇم شۇ جاينىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، دېھقانلارنىڭ ئارزۇسى ۋە ئىجادىي روھىغا ھۆرمەت قىلىش، خىلمۇ خىل شەكىللەرنى قوللىنىش لازىم. شامال چىقىرىشقا، بىردەك بولۇشقا مەجبۇرلاشقا ھەرگىز بولمايدۇ. قىسقىسى، يېزىلارنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىدە بىز يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ يېزىلاردا «ئىككى سەكرەش» ھاسىل قىلىش توغرىسىدىكى ئىدىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ، مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىللەرگە ھۆددىگە بېرىش ئاساس قىلىنغان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ۋە بىر تۇتاش باشقۇرۇش بولغان، تارقاق باشقۇرۇش بولغان قوش قاتلاملىق باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئۇزاققىچە مۇقىملاشتۇرۇشقا چىڭ تۇرۇشىمىز، ئۇنى ئەمەلىيەت داۋامىدا ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈشىمىز ۋە ئۆستۈرۈشىمىز لازىم.

يېزىلارنىڭ بازار سىستېمىسى قۇرۇلۇشى توغرىسىدا، ھازىر يېزىلارنىڭ بازار سىستېمىسى ئانچە مۇكەممەل ئەمەس، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ۋە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقە دېگەندەك راۋان ئەمەس، ئوبوروت ھالىتى كۆپ، ئارىلىقتا ئېقىپ كېتىدىغىنى كۆپ، ئىشلەپ چىقارغۇچىلار بىلەن ئىستېمالچىلارغا تېگىدىغان پايدا ئاز. بازارنىڭ تەڭشەش ئىقتىدارى ناچار، بەزى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بېسىلىپ قالىدىغان ۋە قىس بولىدىغان ئەھۋاللار دائىم كۆرۈلۈۋاتىدۇ. بەزى جايلار قىسمەن مەنپەئەتنى دەپ بازارنى خالىغانچە قامال قىلىپ، بەزى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش - سېتىش چېگىنى قوزغاپ، بازارنىڭ مۇقىملىقىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلار نېمە قىلارنى بىلەلمەي قالدى. بۇنداق مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشتا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ۋە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ ئوبوروت

تېخىمۇ زور. بىز مۇھىم سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى بەلگىلىدۇق، تېرىلغۇ يەرنى، سۈنى تېجەپ ئىشلىتىشنى بۇ ستراتېگىيىنى ئىزچىللاشتۇرۇش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇشىمىز لازىم. زاۋۇت قۇرغاندا، ئۆي سالغاندا يەرنى تېجەپ ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بېرىشىمىز لازىم. ئەۋلادلارنى ئوبلىشىمىز، ھەر بىر غېرىچ يەرنىمۇ قەدىرلىشىمىز كېرەك، «بىرەر غېرىچ يەرنىمۇ ئەۋلادلارنىڭ تېرىشىغا قالدۇرۇشىمىز لازىم»، يېزا - بازار كارخانىلىرىنى ھەرقانچە تەرەققىي قىلدۇرۇشقا توغرا كەلگەندىمۇ، تېرىلغۇ يەرنى ساقلاپ قېلىشىمىز، ئۇنى ياخشى تېرىشىمىز لازىم. سۇ مەنبەلىرىنىمۇ بىر تۇتاش پىلانلاپ، ئىلمىي باشقۇرۇپ، تېجەپ ئىشلىتىشىمىز لازىم.

ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا، ھازىر ئېلىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكى يەنىلا قوپال، يىرىك ئىگىلىك ھالىتىدە تۇرماقتا، بىر تەرەپتىن، كىشى پېشىغا توغرا كېلىدىغان بايلىق مەنبەسى ناھايىتى جىددىي بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن، بايلىق مەنبەلىرى ئىسراپچىلىقى يەنىلا ناھايىتى ئېغىر بولماقتا. ئالايلۇق، سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇ، خىمىيە ئوغۇت قاتارلىق جەھەتلەردە بۇ مەسىلە مەۋجۇت. سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش نىسبىتى % 40 كە يەتمەيدۇ، خىمىيە ئوغۇتتىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش نىسبىتى ئارانلا % 30، بۇ تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭكىدىن خېلىلا تۆۋەن، ئەگەر يۇقىرى سەرىيات، تۆۋەن ئۈنۈملۈك بۇنداق ئىشلەپچىقىرىش شەكلىنى ئۆزگەرتىسەك، بايلىق مەنبەلىرىنى ئېچىشقا ئاتلىنىش ئىشنى داۋاملاشتۇرالمىي قالمىز. بۇ مەسىلىدە بىز ستراتېگىيىلىك نەزەر ۋە تەخىرىزلىك تۇيغۇسىدا بولۇشىمىز كېرەك.

يېزا ئىگىلىكىنى يۈكسەلدۈرۈش شەكلىنى ئۆزگەرتىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى ئەڭ مۇھىم ھالقا - يېزا ئىگىلىكىنى پەن - مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش ۋە دېھقانلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئىزغا سېلىپ، پەن - تېخنىكىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى يۈكسەلدۈرۈشتىكى تۆھپە قوشۇش سالىقىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈش لازىم. بۇ ئىش ئالدى بىلەن پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى كېڭەيتىشنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. دۆلىتىمىز ھەر يىلى نۇرغۇن يېزا ئىگىلىك پەن تەتقىقاتى نەتىجىلىرىگە ئېرىشۋاتىدۇ. لېكىن بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشتا ھەقىقىي رول ئويناۋاتقنى ئانچە كۆپ ئەمەس، بۇ نەتىجىلەرنىڭ كۆپىنچىسى تەجرىبىخانا ياكى تەجرىبە ئېتىھابىدا قېيىلۋاتىدۇ. بۇنداق ئەھۋالنىڭ يۈز بېرىشىگە ئاساسەن تۆۋەندىكىدەك ئىككى مەسىلە سەۋەب بولغان: بىرى، يېزا ئىگىلىك تېخنىكىلىرىنى كېڭەيتىش سىستېمىسى مۇكەممەل ئەمەس؛ يەنە بىرى، دېھقانلارنىڭ پەن - مەدەنىيەت ساپاسى بىر قەدەر تۆۋەن. بۇ ئىككى مەسىلىنى ياخشى ھەل قىلىش ئۈچۈن، كۆپ خىل شەكىل قوللىنىپ، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى يېزىلارغا بېرىپ تېخنىكا تەتقىقاتى ۋە تېخنىكا كېڭەيتىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرۇش ۋە ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى قوللاش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىشنى يېزا مائارىپ قۇرۇلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش ۋە تەڭشەشنى باشلاپ، باشلانغۇچ، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپ - تېخنىكا مەكتەپلىرىنى كۆپرەك ئېچىپ، يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن جىددىي ئېھتىياجلىق تۆۋەن، ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە ئىگىلىك باشقۇرغۇچى ئىختىساس ئىگىلىرىنى كۆپلەپ يېتىشتۈرۈش، دېھقانلارغا قارىتىلغان ئەسقاتىدىغان تېخنىكا تەربىيىسىنى كۈچەيتىش كېرەك. يېزا ئىگىلىكىنى

دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار چوقۇم سەگەك بولۇشى، چوقۇم بايرىقى روشەن، ئىرادىسى مۇستەھكەم ھالدا دېھقانلارغا بولغان تەشۋىقىي تەربىيە خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ياخشى - يامانىنى، گۈزەللىك بىلەن رەزىللىكىنى، ئىلغارلىق بىلەن قالاقلقنى، مەدەنىيەت بىلەن نادانلىقنىڭ چەك - چېگرىسىنى ئېنىق ئايرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشكە ياردەم بېرىش، مەمۇرىي، قانۇن - تۈزۈم ۋاسىتىلىرىدىن پايدىلىنىپ، تۈرلۈك ناتوغرا كەيپىياتلارنى قەتئىي توسۇپ، يېزىلاردا مەدەنىيەتلىك، ساغلام، ئالغا بېسىشقا ئىنتىلىدىغان ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك.

2. ھازىر ئېلىپ بېرىلۋاتقان قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېزىلارنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى زور كۈچ بىلەن تەرتىپكە سېلىش ۋە تۈزەش كېرەك. قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇش - پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ زور ئورۇنلاشتۇرۇشى، ئاممىنىڭ كۈچلۈك ئارزۇسى، جەمئىيەت ئامانلىقىنى زور كۈچ بىلەن تەرتىپكە سالىماق ۋە تۈزۈمىگە، تۈرلۈك ئېغىر جىنايى ئىشلار جىنايەتچىلىرىگە قاتتىق زەربە بەرمەسەك، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ساقلاپ قالغىلى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ. خەلق ئاممىسى قاتتىق زەربە بېرىش ھەرىكىتىگە ئايرىن ئوقۇماقتا. بۇ كۈرەشنى چوقۇم ئاخىرغىچە داۋاملاشتۇرۇش كېرەك. يېزىلاردىكى لۈكچەكلەر، كەنتلەردىكى يول توسۇپ ئىسكىلىك قىلىدىغان باندىتلار، بۇلاڭچىلىق، ئوغرىلىق قىلىۋاتقان جىنايەتچىلەر گۇرۇھلىرىغا قاتتىق زەربە بېرىپ، يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي ۋەزىيىتىنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداپ، دېھقانلارنىڭ خاتىرجەم تىرىكچىلىك قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. شەھەرلەر بىلەن يېزىلاردىكى قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى بىرلەشتۈرۈش، يېزىلاردىكى كۈچە كۈچەيتىش باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، يېزىلاردا جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئۈنۈنلۈك تۈزەشنى كۈچەيتىش كېرەك. ج، خ، ئەدلىيە قوشۇنى قۇرۇلۇشى ھەم يېزا ئاساسىي قاتلام ئامانلىق ساقلاش تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، بۇ قوشۇننىڭ پاكلىقىنى ساقلاش، جەڭگىۋارلىقىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

3. دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ھەقىقىي يېنىكلىتىپ، ئۇلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. ھازىر بەزى رايونلاردا دېھقانلارنىڭ سېلىقى زىيادە ئېغىر بولۇپ كېتىش مەسىلىسى پارتىيىنىڭ دېھقانلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىگە تەسىر كۆرسىتىدىغان، يېزا ۋەزىيىتىنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان چوڭ مەسىلىگە ئايلاندى. دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى خالىغانچە ئېغىرلىتىۋېتىش مەركەز قايتا - قايتا تەكىتلىگەن دېھقانلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش، دېھقانلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاش روھىغا خىلاپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش ياكى ئېغىرلىتىۋېتىش ھەرگىز بۇلنى ئاز ئېلىش ياكى كۆپ ئېلىش مەسىلىسى ئەمەس، ئەكسىچە، دېھقانلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوغداش ياكى ئۇنىڭغا سوغۇق سۇ سېپىش مەسىلىسى، يېزا ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش ياكى ئۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىش مەسىلىسى، دېھقانلارنىڭ ئىشەنچىسى ۋە ھىمايىسىنى كۈچەيتىش ياكى يوقىتىش مەسىلىسى. دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش مەسىلىسى مانا مۇشۇنداق سىياسىي يۈكسەكلىكتە تۇرۇپ تونۇش، پارتىيىمىزنىڭ مۇددىئاسى ۋە يېزا ھاكىمىيىتىنىڭ مۇقىملىقى يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇش كېرەك. دېھقانلارنىڭ

تارماقلىرى تۆۋەنگە خالىغانچە ۋەزىيە چۈشۈرۈش، سېلىق چېچىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى تېخىمۇ ياخشى ھەل قىلىش كېرەك. ھەر خىل نامدىكى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش، دەرىجە ئۆزلىتىش ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، دېھقانلارنىڭ ئەمەلىي سېلىقىنى دۆلەت بەلگىلىگەن نورما ئىچىدە ھەقىقىي تىزگىنلەش كېرەك.

4. يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، كوللېكتىپنىڭ ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچىنى زورايتىش كېرەك. يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشى - پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە ھاكىمىيەت قۇرۇلۇشىدىكى زور ئۇل قۇرۇلۇشى. ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى ئاجىز، چېچىلاڭغۇ بولسا، ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش ئۇپاتقا تۇرسۇن، پارتىيىنىڭ دېھقانلار ئاممىسى ئارىسىدىكى ئۇلى ئاجىزلاپ ۋە تەۋرەپ، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ئومۇمىيلىقىغا تەسىر يېتىدۇ. يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى ۋە تەلىپى بويىچە ئومۇميۈزلۈك، ئۇزاققىچە چىڭ تۇتۇش كېرەك. مۇھىمى «بەشتە ياخشى» بولۇش تەلىپى بويىچە كەنت دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش كېرەك. جايلارنىڭ ئەمەلىيىتىدىن قارىغاندا، ئاچقۇچلۇقى مۇنداق ئىككى ئىشنى قىلىش: بىرى، «ئادەم ئىش بېجىرىش»، يەنە بىرى، «پۇلغا تايىنىپ ئىش بېجىرىش»، «ئادەم ئىش بېجىرىش» دېگىنىمىز، كەنت پارتىيە ياچېيكىسى بىلەن كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى بەنزە قۇرۇلۇشىنى ياخشى قىلىش، بولۇپمۇ كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسىنى ياخشى سەپلەش كېرەك، دېگەنلىك، سىياسىي جەھەتتە كۈچلۈك، پاك - دىيانەتلىك، ئادىل، قابىلىيەتلىك، پارتىيە ئەزالىرى ۋە ئامما ھەقىقىي ھىمايە قىلىدىغان ئادەمنى رەھبەرلىك بەنزىسىگە سايلاش كېرەك. يېزا، كەنتتىكى پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلارغا بولغان تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنى نەزەرىيە، ئۆگىنىش، پارتىيە نىزامنامىسىنى ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ ئىدىيە، سىياسىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. مۇنەۋۋەر ياش ئاكتىپلار ئارىسىدىن پارتىيە ئەزالىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. مانا بۇ، بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى يېزىلاردا داۋاملاشتۇرىدىغان ئادەم بولۇش - بولماسلىقىغا مۇناسىۋەتلىك زور مەسىلە. «پۇلغا تايىنىپ ئىش بېجىرىش» دېگىنىمىز، كەنت دەرىجىلىك كوللېكتىپ ئىقتىسادنىڭ مەلۇم ئەمەلىي كۈچى بولۇشى كېرەك، دېگەنلىك، كوللېكتىپ ئىقتىسادنىڭ كۈچى بولمىسا، كەنت دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتى ماددىي شەرت - شارائىت جەھەتتە ئاممىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشىغا مۇلازىملىق قىلالمايدۇ. ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۇيۇشۇشچانلىقى، چاقىرىق كۈچى ۋە جەڭگىۋارلىقىنى جارى قىلدۇرۇشۇ قىيىنغا چۈشۈدۇ. مېنىڭچە، بۇنىڭ چارىسى يېزا ئىگىلىكىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىللە يېزا - بازار كارخانىلىرىنى، بولۇپمۇ كوللېكتىپ كارخانىلارنى زور كۈچ بىلە راۋاجلاندۇرۇش كېرەك. يېزا - بازار كارخانىلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش - يېزا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئېتىقاندا، بىر ئىنقىلابىي ئىسلاھات، ئۇ چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە، يېزا - بازار كارخانىلىرىنى جانلاندۇرغاندىلا، يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچىنى ئورۇنلاشتۇرغىلى، دېھقانلارنى يېيىتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلغىلى بولىدۇ؛ سانائەت ئارقىلىق يېزا-ئىگىلىكىنى تولۇقلىغىلى، يېزا ئىگىلىكىگە

گوشىنى

قورقۇپ، تەنھا ئىش كۆرگەندە بىرەر ئىشنى
ۋۇجۇدقا چىقارغىلى بولمايدۇ، مەنئى
مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ
بارغىلىمۇ بولمايدۇ.

پۇل مۇئامىلە قانۇنلىرىنى ئۆگىنەيلى، تەشۋىق قىلايلى، ئىزچىللاشتۇرايلى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سودا بانكىسى قانۇنى»غا دائىر سوئال - جاۋابىلار

(4) دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە تۇرۇپ قالغان ھېسابات سوممىسىنى ئاجرىتىپ، تۇرۇپ قالغان ھېسابنى ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىدۇ.
23 - سوئال: سودا بانكىسىنىڭ بوغالتىرلىق يىلى قانداق بولىدۇ؟
جاۋاب: سودا بانكىسىنىڭ بوغالتىرلىق يىلى مىلادى 1- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن 12- ئاينىڭ 31- كۈنىگىچە بولىدۇ.
24 - سوئال: سودا بانكىسىنىڭ نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش تۈزۈمى قانداق؟

جاۋاب: (1) سودا بانكىسى جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن ئۆز بانكىسىنىڭ كەسىپ قانۇنىدىن تۈزۈپ چىقىدۇ، ئۆز بانكىسىنىڭ كەسىپ باشقۇرۇش، نەق پۇل باشقۇرۇش، بىخەتەرلىك ۋە ئالدىنى ئېلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىدۇ، مۇكەممەللەشتۈرىدۇ. (2) ئۆز بانكىسىنىڭ ئامانەت پۇل، قەرز پۇل، راسچوت، تۇرۇپ قالغان ھېساب قاتارلىق ئەھۋاللىرىنى تەپتىش قىلىش، تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىدۇ، مۇكەممەللەشتۈرىدۇ، ئۆزىنىڭ شۆبە، تارماق ئاپپاراتىنى دائىم تەپتىش قىلىدۇ، نازارەت قىلىدۇ. (3) ئاكتىپ - پاسسىپ جەۋدىلى، پايدا - زىيان جەۋدىلى، باشقا مالىيە بوغالتىرلىق جەۋدىلى ۋە ماتېرىياللارنى جۇڭگو خەلق بانكىسىغا قەرەللىك بولالايدۇ. (4) جۇڭگو خەلق بانكىسى بۇ قانۇننىڭ 3-، 4-، 5- بابلىرىدىكى بەلگىلىمىگە بىنائەن سودا بانكىسىنىڭ ئامانەت پۇل، قەرز پۇل، راسچوت ۋە تۇتۇپ قالغان ھېساب قاتارلىقلارنى ھەر ۋاقىت تەكشۈرۈپ تۇرىدۇ، نازارەت قىلىدۇ. سودا بانكىسى جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ تەلپى بويىچە مالىيە بوغالتىرلىق ماتېرىياللىرى، كەسىپى توختام ۋە تىجارەت باشقۇرۇشقا مۇناسىۋەتلىك باشقا ئۇچۇرلارنى يەتكۈزۈپ بېرىدۇ. (5) سودا بانكىسى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ تەپتىشلىكى ۋە نازارەتچىلىكىنى قانۇن بويىچە قوبۇل قىلىدۇ.

25 - سوئال: سودا بانكىسى قانداق ئەھۋالدا ئۆتكۈزۈۋېلىنىدۇ؟
جاۋاب: سودا بانكىسىدا كرىدىت كىرىزىسى كۆرۈلۈپ ياكى كۆرۈلۈش ئېھتىمالى بولۇپ، پۇل ئامانەت قويغۇچىلارنىڭ مەنپەئىتىگە ئېغىر تەسىر يەتكەندە، جۇڭگو خەلق بانكىسى شۇ سودا بانكىسىنى ئۆتكۈزۈۋالسا بولىدۇ.
26 - سوئال: جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ سودا بانكىسىنى ئۆتكۈزۈۋېلىش قارارىنىڭ مەزمۇنى قانداق؟
جاۋاب: سودا بانكىسىنى ئۆتكۈزۈۋېلىش قارارىغا تۆۋەندىكى مەزمۇنلار ئېنىق يېزىلىشى كېرەك: (1) ئۆتكۈزۈۋېلىنىدىغان سودا بانكىسىنىڭ نامى؛ (2) ئۆتكۈزۈۋېلىش سەۋەبى؛ (3) ئۆتكۈزۈۋالغۇچى تەشكىلات؛ (4) ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇددىتى. (داۋامى بار)

21 - سوئال: سودا بانكىسى خادىملىرىغا قايسى جەھەتلەردە چەك قويۇلىدۇ؟
جاۋاب: سودا بانكىسى خادىملىرى قانۇن، مەمۇرىي نىزام ۋە باشقا كەسىپ باشقۇرۇش بەلگىلىمىلىرىگە رىئايە قىلىشى، تۆۋەندىكى قىلمىشلارنى سادىر قىلماسلىقى لازىم:

- (1) خىزمەتتىكى قولايلىقتىن پايدىلىنىپ پارا تەلەپ قىلىش، ئېلىش ياكى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسىگە خىلاپلىق قىلىپ، ھەر خىل ناملار بىلەن شېرىنكەنە ۋە رەسمىيەت ھەققى ئېلىش؛
- (2) خىزمەتتىكى قولايلىقتىن پايدىلىنىپ، ئۆز بانكىسىنىڭ مۇئامىلىدارلىرىنىڭ مەبلەغىنى خىيانەت قىلىش، ئىشلىتىۋېلىش، ئىگىلىۋېلىش؛
- (3) بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ تۇغقانلىرى، دوستلىرىغا شەخسىي غەرز بىلەن قەرز پۇل بېرىش ياكى كېپىل بولۇش؛
- (4) باشقا ئىقتىسادىي تەشكىلاتلاردا قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەش؛
- (5) قانۇن، مەمۇرىي نىزام ۋە كەسىپ باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىگە خىلاپ باشقا قىلمىشلار؛
- (6) سودا بانكىسى خادىملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەۋاتقاندا ئۆزى بىلىدىغان دۆلەت مەخپىيىتىنى ۋە سودا مەخپىيىتىنى ئاشكارىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

22 - سوئال: سودا بانكىسى مالىيە بوغالتىرلىق تۈزۈمىنى قانداق يولغا قويىدۇ؟
جاۋاب: (1) سودا بانكىسى قانۇن ۋە دۆلەت تەرىپىدىن بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن بوغالتىرلىق تۈزۈمى، جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە ئۆز بانكىسىنىڭ مالىيە - بوغالتىرلىق تۈزۈمىنى ئورنىتىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرىدۇ.
(2) دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە ئۆزىنىڭ كەسىپى ھەرىكىتى، مالىيە ئەھۋالىنى ئەينەن خاتىرىلەيدۇ ۋە ئومۇميۈزلۈك ئەكىس ئەتتۈرىدۇ، يىللىق مالىيە دوكلاتىنى تۈزىدۇ، جۇڭگو خەلق بانكىسى ۋە مالىيە تارمىقىغا بوغالتىرلىق مەلۇمات جەدۋىلىنى ۋاقتىدا بولالايدۇ. سودا بانكىسىنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن بوغالتىرلىق ھېسابات دەپتىرىدىن باشقا ئايرىم ھېسابات دەپتىرى تۇرغۇزۇشىغا يول قويۇلمايدۇ.
(3) ھەر بىر بوغالتىرلىق يىلى ئاخىرلىشىپ ئۈچ ئاي ئىچىدە، جۇڭگو خەلق بانكىسىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئالدىنقى بىر يىللىق ھېسابات نەتىجىسى ۋە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك دوكلاتىنى ئېلان قىلىدۇ.

جۇڭگو خەلق بانكىسى ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى مەمكارلىشى

گەۋدىسى - خەلق ئاممىسى. مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسىمۇ خەلق ئاممىسى. بۇ ئەمەلىيەتتە ئىسپاتلانغان، شۇنداقلا داۋاملىق ئىسپاتلىنىۋاتقان مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبە. كىمكى بۇ تەجرىبىگە ئەھمىيەت بەرمەيدىكەن، ئۇ چوقۇم مەغلۇب بولىدۇ.
ئۈچىنچىدىن، ئۇنى سوتسىيالىستىك مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مەقسىتى ۋە ۋەزىپىسى بەلگىلىگەن. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېتەكچى قانۇنى توغرىسىدىكى قارارىدا: «سوتسىيالىستىك مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئېھتىياجىغا لايىقلىشىپ غايىلىك، ئەخلاىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان سوتسىيالىستىك پۇقرالارنى يېتىشتۈرۈپ، پۈتكۈل جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ ئىدىيىۋى ئەخلاىق ساپاسى ۋە ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت» دەپ كۆرسىتىلدى. بۇنىڭدا ئاز ساندىكى كىشىلەرنىڭ ئەمەس، «پۈتكۈل جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ ساپاسى» نى يۇقىرى كۆتۈرۈش كېرەكلىكى ناھايىتى ئېنىق ئېيتىلغان. بۇنىڭدا ئاز ساندىكى پۇقرالارلا ئەمەس، ئومۇمىي خەلق كۆزدە تۇتۇلغان؛ بۇ ھەر بىر پۇقرادىن، جۇڭخۇا مىللەتلەرنى چوڭ ئائىلىسىدىكى ھەر بىر ئەزادىن مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا ئاكتىپ تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئاڭلىق قاتنىشىشى تەلەپ قىلىدۇ. ئۇنداق قىلمىغاندا غايىلىك، ئەخلاىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان سوتسىيالىستىك پۇقرالارنى يېتىشتۈرۈش، پۈتكۈل جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش قۇرۇق گەپ بولۇپ قالىدۇ. شۇڭا مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش يالغۇز پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭلا ۋەزىپىسى ئەمەس، ئىدىيە، مەدەنىيەت، مائارىپ تارماقلىرىنىڭلا ئىشىمۇ ئەمەس، بەلكى ھەر قايسى سەپ ۋە بارلىق تارماقلارنىڭ، شۇنداقلا پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن ئارمىيە ۋە ھەر مىللەت ئىشچى، دېھقانلار، زىيالىيلار ۋە باشقا بارلىق ئەمگەكچىلەر، ۋەتەنپەرۋەر كىشىلەرنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك ئورتاق ۋەزىپىسى.
بىز ئاممىنى مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا جەلپ قىلىپ كەڭ دائىرىدە قاتناشتۇرۇشنىڭ قانۇنىي چۈشەنگەندىن كېيىن ئاممىنى قانداق قاتناشتۇرۇش مەسلىسىگە جاۋاب بېرەلەيمىز، بۇنىڭ ئۈچۈن:

مىركامىل ئابلىمىت (ت)

چيەن چىچىن جەنۇبىي تىنچ ئوكيان رايونىدىكى دۆلەتلەرگە زىيارەتكە كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 15- ئىيۇل تېلېگراممىسى. پاپۇئا يېڭى گۋىنېيىسى زۇڭتۇڭى جۇلىپس چىڭ، فىجى ھۆكۈمىتى، غەربىي ساموئا ھۆكۈمىتى ۋە شەرقىي- جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى، ھىندونېزىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى

ئاداسنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چىچىن بۇگۈن پاپۇئا يېڭى گۋىنېيىسى، فىجى ۋە غەربىي ساموئا رەسمىي زىيارەتتە بولۇش ھەمدە ھىندونېزىيىنىڭ جاكارتا شەھىرىدە

ئۆتكۈزۈلدىغان 3- نۆۋەتلىك شەرقىي- جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقى رايون مۇنبىرىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى يىغىنىغا ھەمدە ئۇنىڭ ئارقىسىدىنلا ئۆتكۈزۈلدىغان شەرقىي- جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقى بىلەن سۆزلەشكۈچى دۆلەتلەر يىغىنىغا قاتنىشىدۇ.

«دەمەشق خىتابنامىسى» گە ئىمزا قويغان دۆلەتلەر يەر بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەبۇ- زەبى، 14- ئىيۇل تېلېگراممىسى. ماسكات خەۋىرى: «دەمەشق خىتابنامىسى» گە ئىمزا قويغان دۆلەتلەرنىڭ 13- سانلىق دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى يىغىنى بۇگۈن ئوماننىڭ پايتەختى ماسكاتتا يىپىلدى. يىغىن ئاخىرىدا ئېلان قىلىنغان ئاخباراتتا مۇنۇلار تەكىتلەندى: ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 242، 338، 425- نومۇرلۇق قارارلىرى ۋە يەر بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش پىرىنسىپى ئاساسدا ئىسرائىلىيە بىلەن بولغان تىنچلىق سۆھبىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە، ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈشكە بولىدۇ.

بولغان مەزگىلدە بايان قىلغان سۆھبىتىدە ئەرەبلەرنىڭ زېمىنىنى ئىشغال قىلىۋېلىشتىن، يېرۇسالېمنى ئىسرائىلىيەنىڭ پايتەختى قىلىش مەيدانىدىن ۋاز كەچمەيدىغانلىقىنى بىلدۈرگەنلىكىدىن قاتتىق خاتىرجەمسىزلىنىدى. ئاخباراتتا مۇنداق دەپ قارالدى: ئىسرائىلىيەنىڭ بۇ مەسلىدىكى جاھلانە مەيدانى يەر بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش پىرىنسىپى بىلەن خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارارلىرىغا خىلاپ، بۇ تەرەققىي قىلىۋاتقان ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق جەريانىنى ۋەيران قىلىدۇ خالاس ھەم بۇ رايوننى يېڭىباشتىن ئۇزاق مۇددەتلىك مالىمانچىلىقتا قالدۇرىدۇ.

دۆلەتلىرى تىنچلىق جەريانىدا ئىسرائىلىيەگە قارىتا قوللىنىدىغان پوزىتسىيىنى يېڭىباشتىن ئويلىشىپ كۆرۈشكە مەجبۇر بولىدۇ، بۇنىڭدىن كېلىپ چىققان ئاقۇەتنى ئىسرائىلىيە ئۈستىگە ئالىدۇ. ئاخباراتتا يەنە مۇنۇلار مۇراجىئەت قىلىندى: پەلەستىن خەلقىنىڭ ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش ھوقۇقىنى ھەم ئۆز زېمىنىدا مۇستەقىل دۆلەت قۇرۇش ھوقۇقىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق قانۇنىي ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئىسرائىلىيە ئىشغال قىلىۋالغان پەلەستىن زېمىنىدا يېڭى يەھۇدىيلار مەھەللىسى قۇرۇشنى توختىتىشى ھەم گولان ئېگىزلىكى، لىۋانىنىڭ جەنۇبىي قىسمى ۋە يېرۇسالېمنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق پەلەستىن زېمىنىدىن قوشۇنلىرىنى پۈتۈنلەي شەرتسىز ئېلىپ كېتىشى كېرەك.

ئاخباراتتا مۇنداق دېيىلگەن: يىغىنغا قاتناشقان سەككىز دۆلەت دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياھۇنىڭ يېقىندا ئامېرىكىدا زىيارەتتە

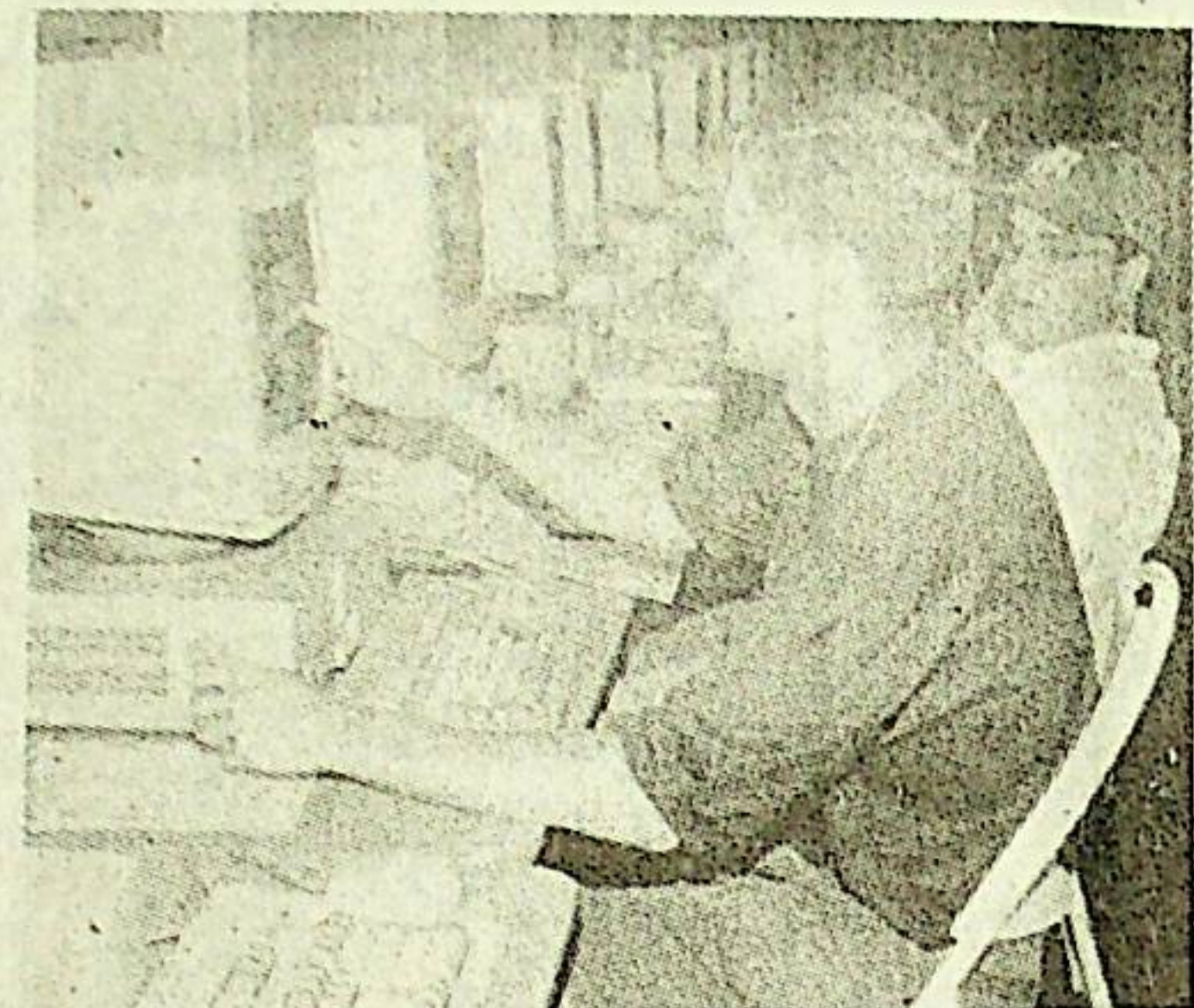
ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادى ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ مىنىستىر دەرىجىلىكلىرى يۇقۇلما ددە يىغىنى يېڭى زىيارەتتە ئىچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كرايستېچېرچ (يېڭى زېلاندىيە)، 15- ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىككى كۈن داۋام قىلغان ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادى ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ مىنىستىر دەرىجىلىكلىرى ئالاھىدە يىغىنى بۇگۈن چۈشتىن بۇرۇن يېڭى زېلاندىيەنىڭ جەنۇبىي ئارىلىدىكى ئەڭ چوڭ شەھەر كرايستېچېرچتا ئېچىلدى.

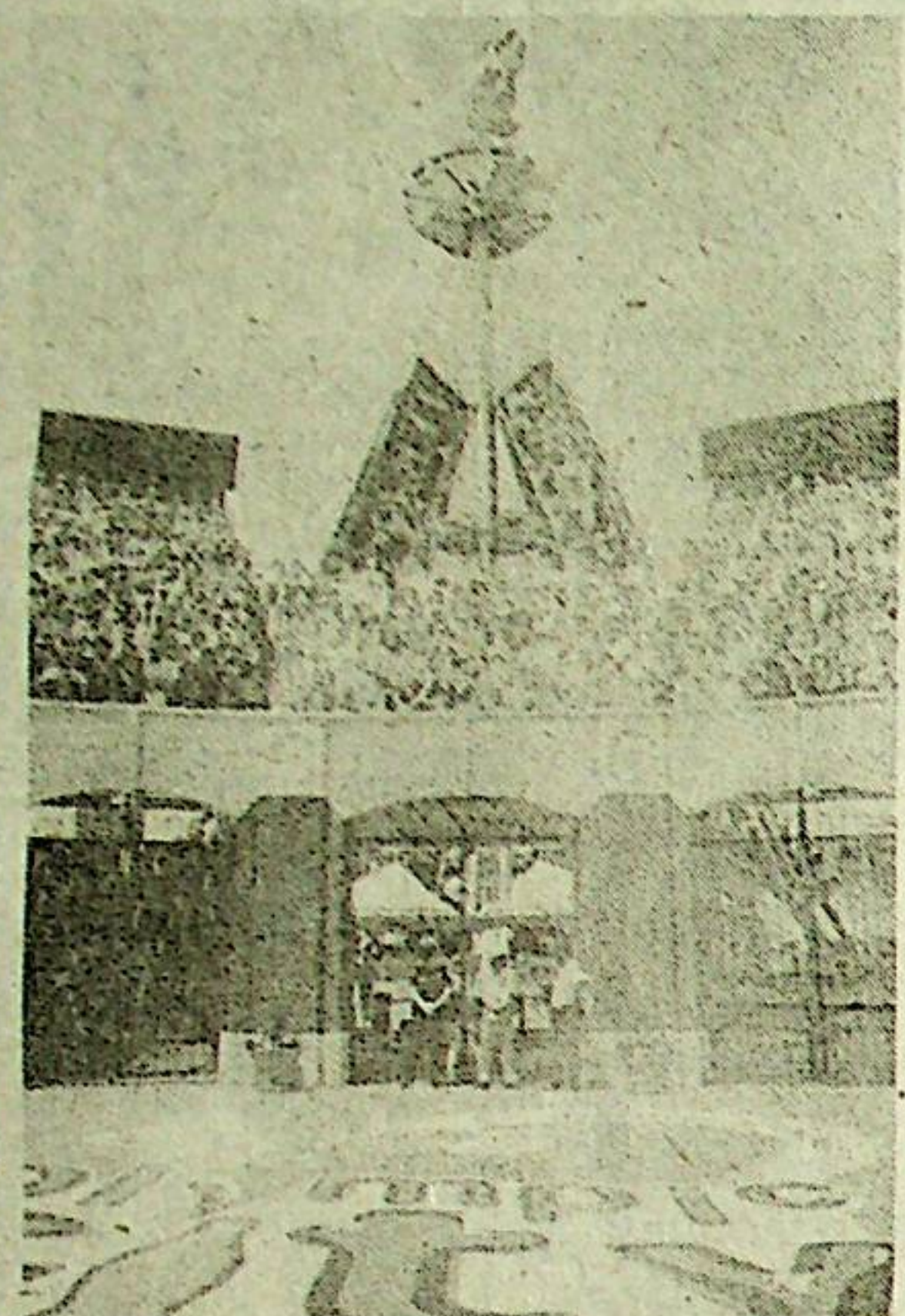
مەسئۇل يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدار ۋە ۋەكىل قاتناشتى. بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ ئاساسلىق كۈنتەرتىپى ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادى ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ بۇ يىل 12- ئايدا سىنگاپوردا ئۆتكۈزۈلدىغان دۇنيا سودا تەشكىلاتىنىڭ تۇنجى قېتىملىق مىنىستىر دەرىجىلىكلىرى يىغىنىدا قانداق مەيدان قوللىنىش لازىملىقىنى مۇھاكىمە قىلىش، ئۈرۈڭۋاي ئۇچرىشىشى كېلىشىم

ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ھارپىسىدا

1) ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە ياردەم بەرگەن ئورۇنلارنىڭ بىرى ئامېرىكا كوگا- كولو شىركىتى كوگا- كولو ئىچىملىكى دۇنياغا كەلگەن جاي شۇنداقلا 26- نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدىغان جاي - ئاتلانتا شەھىرىدە كۆلىمى 12 ئىنگلىز موسى كېلىدىغان، كۆڭۈل ئېچىش، تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزۈش ۋە سەنئەت ماھارىتى كۆرسىتىشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كوگا- كولو ئولىمپىك شەھىرى سالىدى.

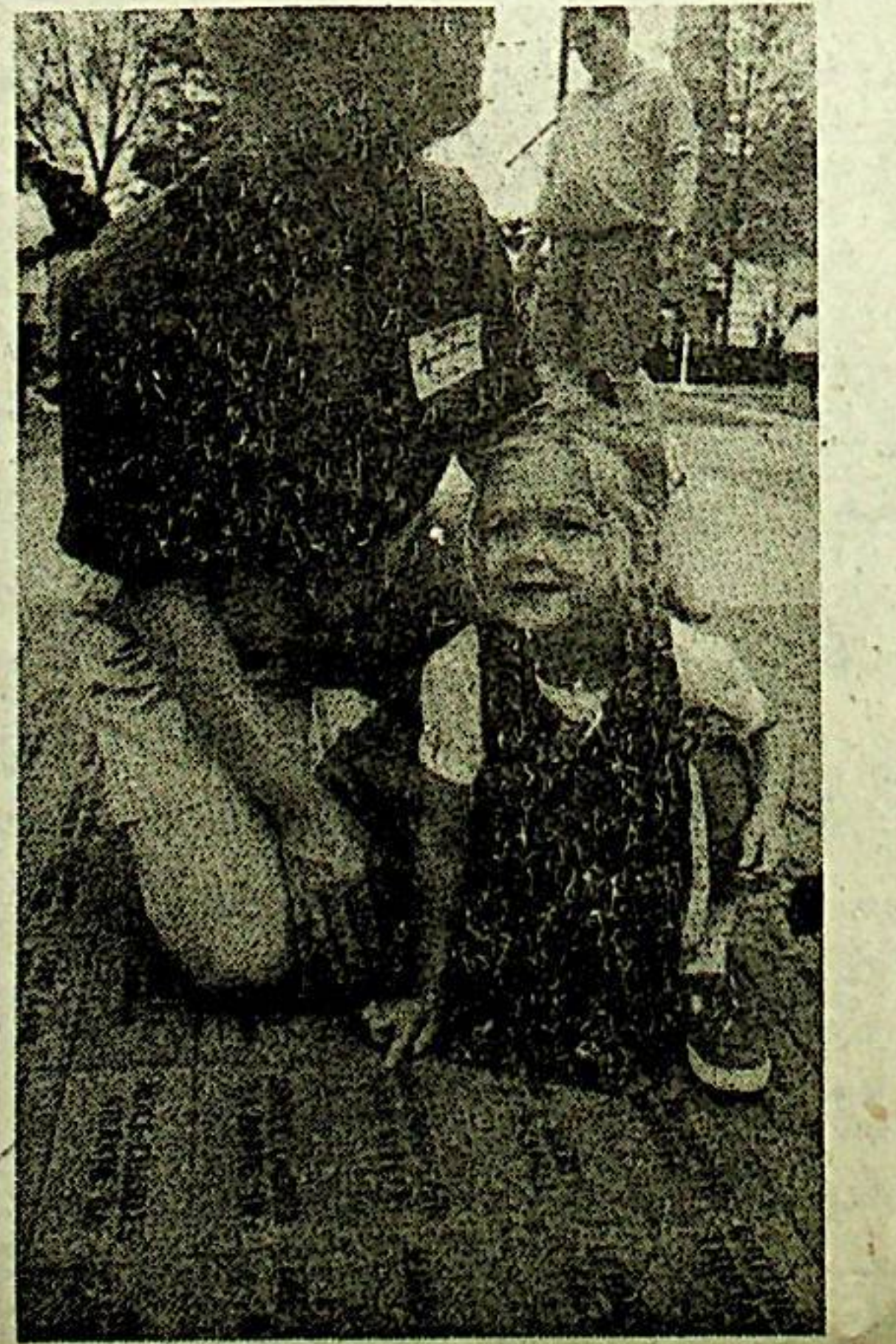

2) ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ يېقىنلىشىشىغا ئەگىشىپ، مۇخبىرلار ئاتلانتاغا كېلىشكە باشلىدى. سۈرەتتە: مۇخبىرلار ئاخبارات مەركىزىدە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە دائىر ماتېرىياللارنى كۆرمەكتە.

7- ئاينىڭ 13- كۈنى 26- نۆۋەتلىك ئولىمپىك مۇسابىقىسىگە ئاتاپ ياسالغان «ئولىمپىك ھەرىكىتىنىڭ 100 يىللىقى باغچىسى» ساياھەتچىلەرگە ئېچىۋېتىلدى.

سۈرەتتە: ئىككى ياشتىن ئاشقان بۇ كىچىك قىزچاق ئۆزىنىڭ ئىسمى ئۇيۇلغان خاتىرە خىشىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ «باغچىدا مېنىڭمۇ بىر پارچە خىشم بار» دېدى. شەھەر ئاھالىلىرى 35 دوللار چىقارسلا، ئۆزىنىڭ ئىسمى ئۇيۇلغان بىر پارچە خىشىنى باغچىغا ياتقۇزالايدۇ، ھازىرغىچە 325

مىڭ پارچە ئىسىم ئۇيۇلغان خىشى باغچىغا ياتقۇزۇلدى.

26- نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ يېتىپ كېلىشىگە ئەگىشىپ، ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ بەلگىسى چۈشۈرۈلگەن ماپ كىنار ئاتلانتا مودا بولۇپ قالدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

يىغىغا ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي مەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا 18 دۆلەتتىن كەلگەن 300 دىن ئارتۇق سودا ئىشلىرىغا قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

روسىيە بىلەن ئامېرىكىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە

مىنىستىرلىرى سۆھبەتلىشىشى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. روسىيەنىڭ مۇۋەققەت دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى كولېسېنكوۋ داچياڭ مۇشۇ ئاينىڭ 14-كۈنى ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى پېرې بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، ئىككى تەرەپنىڭ ھەربىي، سىياسىي ساھەدىكى ھەمكارلىقى، خەلقئارا بىخەتەرلىك، يادرو قوراللىرىنى كېڭەيتىۋەت مەسلىك ۋە بىر قىسىم رايون مەسلىسىنى مۇزاكىرە قىلدى.

خەلقئارا يېزىقلىق تېلېگراف ئاگېنتلىقىنىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، ئىككى تەرەپ روسىيە، ئامېرىكا ھەمكارلىقىنى «باراۋەرلىك ۋە مەنپەئەتتە تەڭ بولۇش» ئاساسىدا تۇرغۇزۇپ، ئۆزئارا يەتكۈزۈلدىغان مەنپەئەتنىڭ بىردەك بولۇشىنىلا كۆزدە تۇتماي، ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدىكى ئىختىلاپنىمۇ كۆزدە تۇتۇش كېرەك، بۇنداق

يېقىنقى كۈندىن بۇيان، 2-دۇنيا ئۇرۇشى مەزگىلىدە «ھال سو-رىغۇچى ئاياللار» بولغان بىر قىسىم ئاياللار دۇڭجىڭدىكى ياپونىيە دىپلوماتىيە تاشقى ئىشلار ۋازارتى ئالدىدا نامايىش قىلىپ، ياپونىيە ھۆكۈمىتىنىڭ خۇسۇسىيەتلىك فوندىدىن ئۆزلىرىگە تۆلەم بەرمەكچى بولغانلىقىغا نارازىلىق بىلدۈردى. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

تانزانىيە خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ رۋاندا ۋە بۇرۇندى

مۇساپىرلىرى مەسلىسىنى تېزىرەك ھەل قىلىشنى

مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، دارېسسالام، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. بۇ يەردىكى ئاخبارات ۋاسىتىلىرىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، تانزانىيە زۇڭلىسى سۇمايىر مۇشۇ ئاينىڭ 13-كۈنى خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ پائال تەدبىر قوللىنىپ، رۋاندا ۋە بۇرۇندى مۇسلىپىرلىرى مەسلىسىنى تېزىدىن ھەل قىلىشنىڭ ئۈنۈملۈك چارىسىنى تېپىشنى مۇراجىئەت قىلدى. سۇمايىر تانزانىيەنىڭ دودوما

ئامېرىكىنىڭ دۆلەت خەۋىپسىزلىكى بويىچە مەسلىھەتچىسى لېككېر ۋېيتنامدىكى زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇردى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، خېنېي، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكىنىڭ دۆلەت خەۋىپسىزلىكى بويىچە مەسلىھەتچىسى لېككېر بۈگۈن ۋېيتنامدىكى ئۈچ كۈنلۈك زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇردى. زىيارەت مەزگىلىدە ئۇ ۋېيتنام رەھبەرلىرى بىلەن ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتى ھەم ئىككى تەرەپ ئورتاق كۆڭۈل بولۇۋاتقان

ئىسرائىلىيە پەلەستىنلىك پائالىيەتچىلەردىن 50 ئادەمنى قولغا ئالدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 14-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە رادىئوسىنىڭ بۈگۈنكى ئاڭلىتىشىغا قارىغاندا، ئىسرائىلىيە خەۋىپسىزلىك تارماقلىرى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقى بىلەن گازا رايونىدا پەلەستىننى ئازاد قىلىش خەلق فرونتىنىڭ 50 ئەزاسىنى قولغا ئالغان. ئىسرائىلىيە خەۋىپسىزلىك تارماقلىرى بۇ تەشكىلاتنىڭ ئەزالىرىنى ئىسرائىلىيە يېنىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى ئىسرائىلىيە ئاھالىلىرىگە قارىتىلغان بىر قاتار ئوققا تۇتۇش ۋەقەسىگە قاتناشتى، دەپ گۇمان قىلدى. ئۆتكەن ئاينىڭ باشلىرىدا

چىلى ۋە ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەسى دۆلەتلىرى ئامېرىكىنىڭ

سانفېلىنىڭ ۋىزىسىنى بىكار قىلغانلىقىدىن خاتىرجەم سىزلەندى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، سان-خوسې، 13-ئىيۇل تېلېگراممىسى. چىلى ۋە ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەسى دۆلەتلىرى باشلىقلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، ئامېرىكىنىڭ كولۇمبىيە زۇڭتۇڭى ئېنىستو سانفېلىنىڭ ئامېرىكىغا كىرىش ۋىزىسىنى بىكار قىلغانلىقىدىن خاتىرجەم سىزلەنگەنلىكىنى بىلدۈردى. بۇ بايانات چىلى، كوستارىكا، سالۋادور، گۋاتېمالا ۋە ھوندۇراسنىڭ زۇڭتۇڭلىرى ھەم نىكاراگۇئا مۇئاۋىن زۇڭتۇڭى سان-خوسېدا ئۆتكۈزۈلگەن باشلىقلار يىغىنىدا ئېلان قىلىندى.

پراۋىشچ سېربلارنىڭ ئاخىرقى نىشانى ئۈستىدە توختالدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېلگراد، 13-ئىيۇل تېلېگراممىسى. بوسنىيە-گېرت سېگوۋىنا سېربلىرىنىڭ مۇۋەققەت زۇڭتۇڭى پراۋىشچ بۈگۈن يۈگوسلاۋىيە ئىتتىپاقىنىڭ نوۋى - ساد «كۈندىلىك خەۋەرلەر» گېزىتىگە سۆھبەت بايان قىلىپ مۇنداق دەيدى: 9-ئايدا ئۆتكۈزۈلدىغان بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا ئومۇمىي سايلىمى سېربلار دۆلىتىگە مۇئەييەن مۇستەقىللىك ئېلىپ

ئىسرائىلىيە پەلەستىنلىك بىر ئەر-خوتۇن ھېسروندىن 30 كىلوپېتر يىراقلىقتىكى بېدشېمىش يېنىدا ئاپتوموبىلدا ئېتىپ ئۆلتۈرۈلگەن. ساقچى تەرەپ نەق مەيداننى تەكشۈرگەندىن كېيىن بۇ ۋەقەنى پەلەستىننى ئازاد قىلىش خەلق فرونتىنىڭ بىر تېررورلۇق تەشكىلاتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك دېگەندى. خەۋەرگە قارىغاندا، بۇنىڭدىن ئىلگىرى ئىسرائىلىيە ساقچىلىرى بۇ فرونتىنىڭ باشقا 30 ئەزاسىنى، ئىسلام قارشىلىق كۆرسىتىش ھەرىكىتى (خاماس) نىڭ ۋە ئىسلام غازاتچىلىرى تەشكىلاتىنىڭ تەخمىنەن 300 ئەزاسىنى قولغا ئالغان.

ئالتە دۆلەتنىڭ باشلىقلىرى باياناتتا باشقا دۆلەتنىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلاشماستىن ۋە باشقا دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىش خەلقئارا قانۇنىنىڭ ئاساسىي پىرىنسىپى، دەپ تەكىتلىدى. ئۇلار ئامېرىكىدىن «كولۇمبىيەنىڭ دېموكراتىك ئاساسىي قانۇن تۈزۈلمىسىگە ھۆرمەت قىلىش» نى تەلەپ قىلدى. باياناتتا مۇنداق دەپ قازالدى: ئامېرىكىنىڭ ئۇسۇلى دۆلەتلەر ئارىسىدىكى ئۆز ئارا چۈشىنىشكە پايدىسىز، ئامېرىكا كولۇمبىيە بىلەن سۆزلىشىش ئارقىلىق ئىككى تەرەپنىڭ نۆۋەتتىكى ئىختىلاپىنى تۈگىتىشى كېرەك.

كېلىدۇ. ئەمما سېربلارنىڭ ئاخىرقى نىشانى بارلىق سېربىنى بىر دۆلەتتە ياشايدىغان قىلىشتىن ئىبارەت. پراۋىشچ مۇنداق دەيدى: دېتتون كېلىشىمنىڭ ئەڭ زور ئەھمىيىتى شۇكى، ئۇ بوسنىيە-گېرتسېگوۋىناغا تىنچلىق ئېلىپ كېلىپلا قالماي، سېربلار گەۋدسىنىڭ دۆلەت خاراكتېرىنى مۇئەييەنلەشتۈردى. ئۇ مۇنداق دەيدى: بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا خاندىكى مىللەتلەر تىنچلىققا موھتاج. دىپلوماتىيە ۋاسىتىسى ئارقىلىق ھەل قىلغىلى بولىدىغان ھېچقانداق مەسلىھەت يوق، بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا بۆلىنىپ كەتتى، بۇمۇ رېئاللىق. پراۋىشچ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا ئىتتىپاقى سېربلار ئەمەلىي گەۋدسىگە مۇئەييەن پايدا، ھەممىدىن ئاۋۋال ئىقتىسادىي پايدا ئېلىپ كېلىدۇ. ئەمما سېربلار ئۆزلىرىنى ئىززەت-ئىبگۈۈچ ئۈمىد قىلغان بىر مەنبەلەشكەن، پارچىلىنىۋېتىشكە بولمايدىغان بوسنىيە-گېرتسېگوۋىناغا سۆرەپ كىرىشكە يول قويمىدۇ. ئۇنداق بولمايدى كەن، سېربلار ناھايىتى تېزلا، 2-ئورۇندا تۇرىدىغان پۇقراغا ئايلىنىپ قالىدۇ، خورۋاتلارمۇ ئوخشاش تەقدىرگە دۇچار بولىدۇ. يەنە ئون نەچچە يىل ئۆتكەندىن كېيىن، بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنادا سېربلار مەۋجۇد بولمايدۇ.

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1 — 57)

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى (جۈمە) (بۇ سان ئالتە بەت)

83

ۋاڭ لېچۈەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ قانۇنچىلىق بويىچە لېكسىيە ئاڭلاش يىغىنىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

تۈرلۈك ئىشلارنى قانۇنچىلىق ئىزغا سېلىش لازىم

ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ بەزىلەرنىڭ رەھبەرلىرى لېكسىيە ئاڭلاشقا قاتناشتى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز نۇرىيە ئىماننىياز، مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن مۇشۇ ئاينىڭ 17-كۈنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ قانۇنچىلىق بويىچە لېكسىيە ئاڭلاش يىغىنىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: تۈرلۈك ئىشلارنى قانۇنچىلىق ئىزغا سېلىش كېرەك.

لېكسىيە ئاڭلاش يىغىنىنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغانىدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش، ئاپتونوم رايونلۇق ئىستىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ۋە بىخەۋەننىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت، ھامىدىن نىياز، جاڭ ۋېنيۇ، جۈشېڭتاۋ، ئەسقەت كەرىمباي، ۋاڭ چۈەنيۇ قاتارلىقلار قاتناشتى.

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قانۇنشۇناسلىق ئورنىنىڭ سابىق باشلىقى، تەتقىقاتچى ۋاڭ جىياڭ «دۆلەتتىكى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىپ، سوتسىيالىستىك قانۇن-تۈزۈم دۆلىتى قۇرۇپ چىقىشقا دائىر نەزەرىيە ۋە ئەمەلىي مەسىلىلەر» دېگەن تېمىدا لېكسىيە سۆزلىدى.

ۋاڭ لېچۈەن لېكسىيە ئاڭلاشقاندىن كېيىن مۇھىم سۆز قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: يولداش ۋاڭ جىياڭ بىزگە قانۇندىن ئىنتايىن ياخشى دەرس ئۆتۈپ بەردى. بۇ بىزنىڭ سوتسىيالىستىك قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان ئونۇشمىزنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، قانۇن ئېڭىمىز ۋە قانۇن-تۈزۈم كۆز قارىشىمىزنى ئۆستۈرۈشكە

ياردىملىق. ئۇ مۇنداق دېدى: پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3-نومۇمى يىغىنىدىن بۇيان، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، دۆلىتىمىزنىڭ قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىدا زور ئىلگىرىلەش بولدى. ئەمما بىز شۇنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشمىز كېرەككى، قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى سوتسىيالىستىك قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىنىڭ تەلپى ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تەلپى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، پەرق يەنىلا ئىنتايىن چوڭ. شۇڭا بىز قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، قانۇن-تۈزۈم قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىگە ماس كېلىدىغان قانۇن-تۈزۈم سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈشمىز ۋە قانۇن-تۈزۈمنى قەتئىي ئىجرا قىلىپ، ئۇنى جەمئىيەت ئامانلىقىنى قوغداشنىڭ كۈچلۈك قورالىغا ئايلاندۇرۇشمىز كېرەك.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يەرلىك قانۇن تۇرغۇزۇش خىزمىتى زور تەرەققىياتقا ئېرىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا مۇھىم رول ئوينىدى. بۇنىڭدىن كېيىن يەرلىك قانۇن تۇرغۇزۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، دۆلەت قانۇنىنىڭ تەسلىمىي پىرىنسىپلىرىنى تېخىمۇ ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇپ، دۆلەتنىڭ تۈرلۈك قانۇنلىرىنى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئومۇميۈزلۈك ئومۇملاشتۇرۇشنى كاپالەتكە ئىگە قىلىشمىز لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، مىللىي رايونلارنىڭ يەرلىك ئىقتىساد ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىنى چىقىش قىلغان ھالدا

ئىسلاھات، تەرەققىيات، مۇقىملىققا مۇناسىۋەتلىك، قاراتىملىقى بىر قەدەر كۈچلۈك بولغان يەرلىك قانۇن-نەزاملارنى تۈزۈشنى چىڭ تۇتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنى قانۇنچىلىق ئىزغا سېلىشمىز لازىم.

ۋاڭ لېچۈەن مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلغان ھالدا قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا بىرلەشتۈرۈپ، يېزىلار، كارخانىلار، ئورگانلار، مەكتەپلەر ۋە تارماق، كەسپلەر بويىچە قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش خىزمىتىنى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇشمىز كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم ئۆيىكى. قانۇن-تۈزۈم بويىچە ئىش كۆرۈشنى بىلىمىدىغان رەھبىرىي كادىرلارنى ياخشى رەھبىرىي كادىر دېيىشكە بولمايدۇ. ئۇلار ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنى يېتەكلىپ، زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالمايدۇ. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، بولۇپمۇ يۇقىرى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار باشلامچىلىق بىلەن قانۇننى ئۆگىنىپ، قانۇن ۋاسىتىسى ئارقىلىق ئىقتىساد، جەمئىيەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ماھارىتىنى ياخشى يېتىلدۈرۈشى كېرەك، جەمئىيەتتە قانۇن ئۆگىنىش، قانۇنغا رىئايە قىلىش، قانۇننى ئىشلىتىش، قانۇن بويىچە ئىش كۆرۈشتەك ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈشى كېرەك.

ئۇ ئاخىرىدا ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ۋە ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ رەھبەرلىكىدە ئەمەلىي ئىشلەپ، سوتسىيالىستىك قانۇن-تۈزۈم دۆلىتى قۇرۇش نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىشىنى ئۈمىد قىلدى.

ئابلەت ئابدۇرېشىت ياپونىيىگە ئويۇن قويۇشقا بارىدىغان جۇڭگو شىنجاڭ

ئۆسمۈرلەر دوستلۇق سەنئەت ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى

تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداپ كېلىشىنى ئۈمىد قىلدى ۋە ئۇلارغا ئاق يول تىلىدى. كۆرۈشۈش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت بۇ ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن خاتىرە سۈرەتكە چۈشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى نەزەرىيە

خىزمىتى يىغىنى ئۆتكۈزۈپ

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 23 نەپەر ئۆسمۈردىن تەشكىللەنگەن جۇڭگو شىنجاڭ ئۆسمۈرلەر دوستلۇق سەنئەت ئۆمىكى ياپونىيە «شەنچىزى» دراما ئۆمىكىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن ياپونىيىدە 40 كۈن ئويۇن قويۇش ۋە ياپونىيە ئۆسمۈرلىرى بىلەن بىرلىكتە يازلىق لاگېر پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىش ئۈچۈن مۇشۇ ئاينىڭ 23-كۈنى ياپونىيىگە يولغا چىقىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىز رەئىسى ئابلەت

ۋە ياپونىيە ئۆسمۈرلىرى بىلەن بىرلىكتە يازلىق لاگېر پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىش ئۈچۈن مۇشۇ ئاينىڭ 23-كۈنى ياپونىيىگە يولغا چىقىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىز رەئىسى ئابلەت

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي ۋەزىيىتىنى نەزەردە تۇتۇپ، تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى

ئىقتىسادىي ھەرىكەتتىكى گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى نۇقتىلىق ھەل قىلىش كېرەك

6 مىليارد 892 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىشتۇرما ئېشىش نىسبىتى %34.6، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 607 مىليون يۈەن (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى) بولۇپ، سېلىشتۇرما ئېشىش نىسبىتى %20.3 بولغان. ئەمەلىي تاپشۇرۇۋالغان باج 220 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىشتۇرما نىسبىتى %15.8 چۈشكەن، باجدىن كېيىنكى ساپ پايدىسى 408 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىشتۇرما نىسبىتى %23.4 ئاشقان. دېھقانلارنىڭ دەسمايىسى كۆرۈنەرلىك ئاشقان، ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقى ئۆسكەن. ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 1-ئايدىن 6-ئاينىچە دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خىراجىتىگە ئىشلەتكەن ئوتتۇرىچە پۇلى 510.03 يۈەن بولۇپ، ئالدىنقى يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %59.9 ئاشقان. دېھقان ئائىللىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك مۇقىم مۈلۈككە سالغان مەبلەغى 894 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1.15 ھەسسە ئاشقان.

سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ئاشقان. ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئورۇندالغان سانائەتتە ئاشقان قوشۇمچە قىممەت 11مىليارد 111 مىليون يۈەن بولۇپ، ئالدىنقى يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %2.2 ئاشقان. ئەمما مەملىكەتتىكىدىن 11 پونىت تۆۋەن بولغان. سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىدا ئېغىر سانائەتنىڭ ئېشىش (ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئۆز مۇخبىرىمىز جاۋيۇي خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ بايانىچىسى 7-ئاينىڭ 16-كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكىدە ئىقتىسادنىڭ مۇقىم ئېشىش ۋەزىيىتى ساقلاپ قېلىندى. لېكىن سانائەت، تاشقى سودا، مال باھاسى جەھەتتە بەزى گەۋدىلىك مەسىلىلەر ساقلاندى، كېيىنكى باسقۇچلۇق ماكرولۇق تەڭشەش-تىزگىنلەشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي ھەرىكەتتە ئوتتۇرىغا چىققان گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى تېز ھەل قىلىشقا قويۇشنى تەۋسىيە قىلىمىز.

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى ئۈستىدىكى تەھلىلدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي مۇقىم ئاشقان. ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 30 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن %6.6 ئەتراپىدا ئاشقان، ئېشىش ھەجىمى تۆت پونىت تۆۋەنلىگەن. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتى كىشىنى خۇشال قىلىدۇ. يازلىق ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش مۇقىملىشىپ قالغان، چارۋىچىلىقتا سىجىل ئېشىش بولغان، ئاساسلىق چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ھەممىسى ئاشقان. يېزا-بازار كارخانىلىرى مۇقىم راۋاجلانغان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا-بازار كارخانىلىرىنىڭ 1-ئايدىن 6-ئاينىچە بولغان تىجارەت كىرىمى

قەشقەر ۋىلايىتىدە «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» تېز ھەم سۈپەتلىك ئېلىپ بېرىلماقتا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز توختىھاجى نورسۇن، ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدا بەردى گابدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: رەھبەرلىك كۈچەيتىلىپ، ھەممە تەڭ سەپەرۋەر قوناق تېرىۋېلىندى، يەنە 500 مىڭ موغا يېقىن ئېڭىز ئورنىغا يەرلىك ئوغۇت چېچىلىپ، ئوسا قىلىنىپ، قوناق تېرىشقا تەلپ قويۇلدى؛ 2 مىليون 700 مىڭ مو چېچىلدى. بۇ يىل قەشقەر ۋىلايىتىدە تەبىئىي ئاپەت تۈپەيلىدىن يىغىم-تېرىم ئىشلىرى ئون كۈندىن 15 كۈنگە كېچىكتۈرۈلدى.

قۇربى تازا يەتمەيتتى، قانداق قىلىش كېرەك؟ دېھقانلار چارە ئالماي ئىزدەۋاتقان پەيتتە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ سابىق شۇجىسى ۋاڭ ئېنجاۋ مەكتەپ ناهىيىسىگە خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈشكە كەلدى ۋە ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويغاندا «بەشتە ياخشى يېزا قۇرۇلۇشى»نى بۇزماشلىق كېرەك، ئىككى ئاكتىپلىقنى ئىشقا سېلىش، يەنى شەخسلەرنىڭ ئاكتىپلىقى بىلەن كوللېكتىپنىڭ ئاكتىپلىقىنى تەڭ ئىشقا سېلىش كېرەك، دەپ كۆرسەتتى. بۇ چارە مەكتەپ ناهىيىسىنىڭ ئەينى ۋاقىتتىكى ئەمەلىي ئەمۇالغا تازا باپ كېلەتتى. 1982 - يىلىدىن باشلاپ مەكتەپ ناهىيىسىدە «بەشتە ياخشى يېزا قۇرۇلۇشى»غا بىرلەشتۈرۈپ، «بەشتى بىرلىككە كەلتۈرۈش» تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. بۇ تۈزۈمنى يولغا قويغاندا تارقاق ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، بىر ناهىيىدە بىر ياكى ئىككى كوزىر مەھسۇلات بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرغىلى، يېتەرلىك سېلىنىمغا كاپالەتلىك قىلغىلى، يېڭى تېخنىكا، يېڭى سورتلارنى پائال كېڭەيتىپ، ئىلمىي تېرىقچىلىق قىلىش نىشانغا يەتكىلى بولاتتى، ئەينى ۋاقىتتا يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىملىرى مەكتەپ ناهىيىسىدە كېۋەزنى ياخشى مەھسۇلات قىلىش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويغاندا، پاختىنىڭ باھاسى تۆۋەن بولغاچقا، كۆپ ساندىكى دېھقانلار بۇنىڭغا ئانچە قىزىقمىدى، ئۇلار: كېۋەزگە سۇ كېرەك، سۈيىمىز قىس تۇرۇقلۇق. بۇ قۇساقغۇ تۇپراققا كېۋەزدىن قانداق مول ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ، دېيىشتى. لېكىن بۇ مەسلىمۇ ھەل بولدى، ياپونلارنىڭ يەرگە سۇلياۋ يوپۇق يېيىپ تېرىقچىلىق قىلىش تەجرىبىسى 1982 - يىلى مەكتەپ ناهىيىسىگە يېتىپ كەلدى. پەن - تېخنىكا خادىملىرى بۇنى ناهىيىنىڭ ئەمەلىي ئەمۇالغا بىرلەشتۈرۈپ سىناق قىلىش، ئاندىن تەدرىجىي كېڭەيتىش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن، ئىككى مو يەردە سۇلياۋ يوپۇق يېيىپ كېۋەز تېرىدى. سىناق

مول ھوسۇل ئېلىشنىڭ كاپالىتى دەپ قارىدى، يانتاق يېزىسىنىڭ جەرىمەندۇڭ كەنتىدىكى جېلىل ئىسمائىلنىڭ سۆزى بويىچە ئېيتقاندا، «يەر ئوغۇنغا قانچە تۇيۇنغانسېرى قورسىقى توق ئادەم چۈشكۈن كۆرۈنگەندەك زىرائەتنى بولۇق ئاينىتىدۇ. يەرنى ئىشلىتىش بىلەن يەرنى بېقىش بىرلەشتۈرۈلگەندىلا كۆڭۈلدىكىدەك ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ. مەكتەپ ناهىيىسى ھازىر ھەر مو يەرگە 55 كىلوگرامدىن خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىدۇ. % 80 يەردىكى كېۋەزنىڭ شادىنى كۈزدە تراككور بىلەن يەرگە ئاغدۇرىدۇ، يېشىل ئوغۇتلۇق ئۆسۈملۈك، خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن مەھەللىۋى ئوغۇتنى بىرلەشتۈرۈپ

بىر قېتىم پاختىچىلىق پەن - تېخنىكىسى يەنى بېجىپ، كېۋەز تېرىقچىلىقىدىكى مۇھىم مەسلىھەتنى مۇھاكىمە قىلدى. يىلدا بىر قېتىم پەن - تېخنىكا ئىلمىي ماقالىلىرىنى باھالاشنى داۋاملاشتۇردى. ناهىيە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، 1992 - يىلىدىن باشلاپ كۆزگە كۆرۈنگەن 28 يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىمىغا ئالدا 30 يۈەندىن قوشۇمچە ياردەم پۇلى بېرىشى يولغا قويدى. پەن - تېخنىكا تورلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشتە «ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتا پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىگە ئايىنىش ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش» تىن ئىبارەت يېڭى ستراتېگىيە بويىچە

تەسۋور سارھىنى دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى پىششىقلاپ ئىشلىتىش دەپقانلارغا تېخنىكا ئۇنۋانى بېرىپ كۇۋاھنامە تارقىتىپ بەردى. ھازىرغىچە 60 دېھقان تېخنىكا ئۇنۋانىغا ئېرىشىپ، كۇۋاھنامە ئالدى. مەكتەپ ناهىيىسى كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشتا «پەن - تېخنىكا ئارقىلىق پاختىچىلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش» ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، پەن - تېخنىكاغا بولغان سېلىنىمىنى كۆپەيتتى، مۇلاپچەلەرگە قارىغاندا، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ناهىيە بويىچە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى ئاشۇرۇشتىكى ئۈنۈمى % 54.55 كە يەتكەن.

ئىندى، ناهىيىنىڭ مەھسۇلاتىنى باج خىزمىتىنى پىششىقلاپ ئىشلىتىش پائال ھەرىكەتلەندۈرۈپ، خىزمەت ۋە قاتناش شارائىتى ناچار ئەھۋالدىمۇ، ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئەھۋالىنى تولۇق ئىگىلەپ، بولتۇر كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 300 يۈەنگە يەتمىگەن 8046 نامرات ئائىلىنىڭ 588 مىڭ يۈەن دېھقانچىلىق بېجى، 146 مىڭ يۈەن ئورمانچىلىق ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى بېجى ۋە 108 مىڭ يۈەن چارۋىچىلىق بېجىنى تولۇق كەچۈرۈم قىلغاندىن باشقا، يەنە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 500 يۈەنگە

ۋەزىپىسىنىڭ 85 پىرسەنتىنى ئورۇنداپ بولدى. **سېدىق گەخمەتياز** **غۇلجا ناهىيە چۆلۈقاي يېزا چۆلۈقاي كەنتىنىڭ ھازىرقى ئومۇمىي چارۋا بىلى 5877 تۇياققا يېتىپ، ھەر بىر ئائىلىگە 27 تۇياقتىن توغرا كەلدى.** **ئەگرەم ئابدۇمىجىت** **تۇرغۇنجان ھامۇت** **قاراقاش ناهىيىسىنىڭ قوچى يېزىسى بۇ يىل 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگە قەدەر دۆلەتكە 45 توننا بىلە غوزىسى سېتىپ بېرىپ، ۋەزىپىنى % 65 ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.**

دامىڭكو يېزىسىدا دەل - دەرەخنى قالايمىقان كېسىش شامىلى توسۇۋېلىندى

رەخنى قالايمىقان كەسكەنلەردىن 4600 يۈەن جەرىمانە ئالدى. بۇنىڭ بىلەن دەل - دەرەخنى قالايمىقان كېسىش شامىلى ئۈنۈملۈك توسۇۋېلىندى. **مۇختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز تۇرغۇن ئابدۇللا، ئابدۇللا مەرتوزى خەۋەر قىلىدۇ:** چىرانناھىيىسىنىڭ دامىڭكو يېزىسىدا بۇلتۇردىن باشلاپ دەل - دەرەخنى قالايمىقان كېسىش شامىلى كۆتۈرۈلۈپ، يېزا بويىچە 431 تۈپ دەرەخ كېسىلگەندى. يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بۇ شامالنىڭ «ئورمان قانۇنى»غا خىلاپ ئىكەنلىكىنى ئاممىغا تەشۋىق قىلدى، ئورماننى ئاسراش بويىچە قاتلاممۇقاتلام مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالدى، دەل - دەم

شېھىندۆڭ يېزىسىدا بەش يىلدا 10 مىڭ مو جىغانزارلىق بىنا قىلىندى

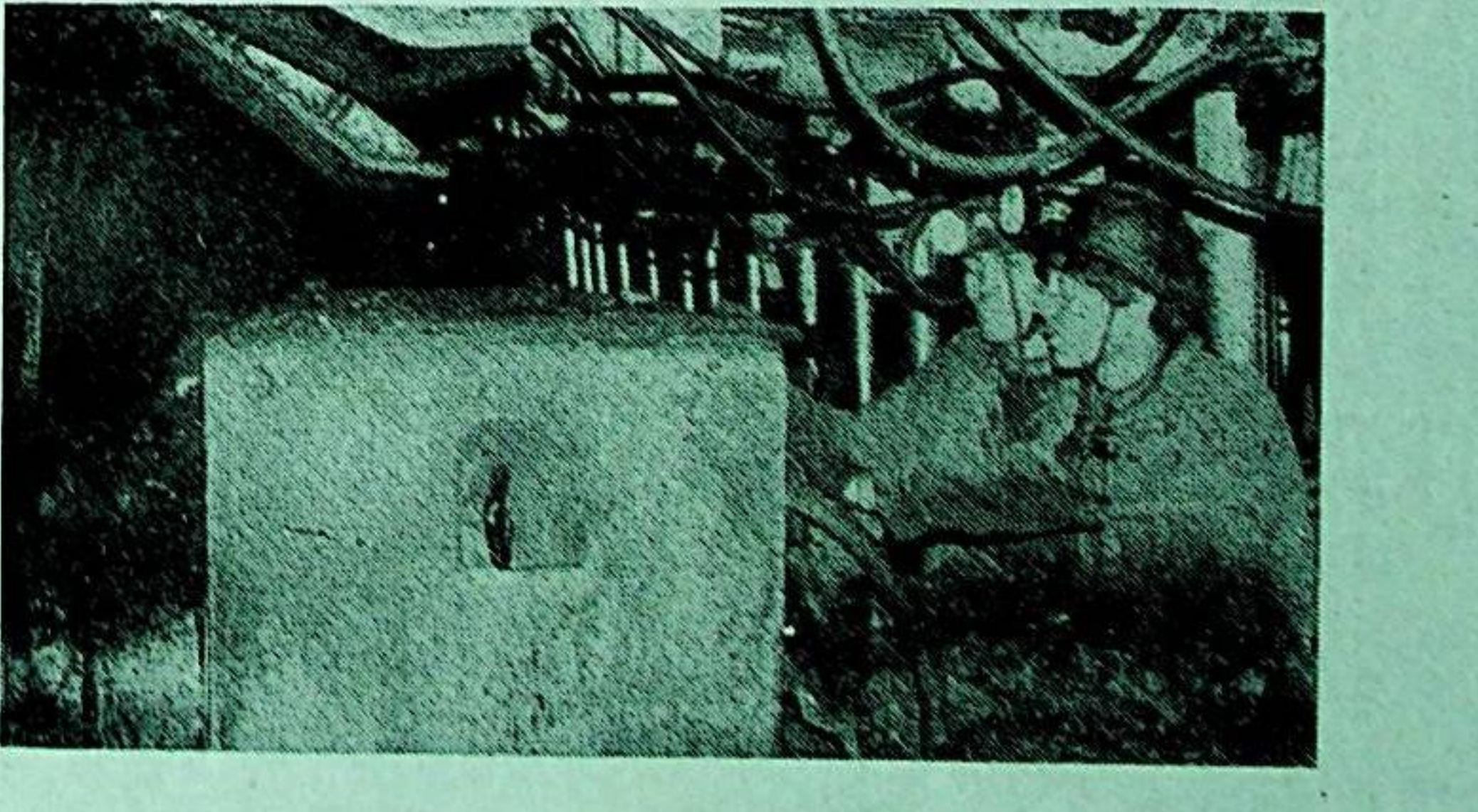
بۇ يېزىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى دەريا ساھىلىدا جەنۇبتىن شىمالغا سوزۇلغان، كەڭرى كەتكەن زەي، شورلۇق بار ئىدى. يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يەرلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش ئۈچۈن، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، بۇ تۈزلەڭلىكنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم تۈر قاتارىغا كىرگۈزۈپ، بۇ تۈزلەڭلىكتە ھەم ئىقتىسادىي قىممەتكە، ھەم ئىجتىمائىي قىممەتكە ئىگە جىغانزارلىق بىنا قىلىشنى پىلانلىغانىدى. بەش يىلدىن بۇيان، بۇ يېزا كەنت، مەھەللە، گۈرۈپپىلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنى، ئىدارە، جەمئىيەت، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئەتىياز، كۆز پەسلىدىكى كۆچەت تىكشۈش پەيتىنى چىڭ تۇتۇپ، يىلدا 2000 مو يەرگە

يېڭىئۆستەڭ يېزىسىدا تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 32 كە يەتتى

يەرلەرنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 32 كە يەتتى. **مۇختىيارىي مۇخبىرىمىز يۈسۈپ مەمتىلى خەۋەر قىلىدۇ:** مارالبېشى ناهىيىسىنىڭ يېڭىئۆستەڭ يېزىسى تۆز جايىنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتەكلەشكى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ چىڭ تۇتقانلىقتىن، بۇ يىل يېزا بويىچە ئومۇمىي ئورمان كۆلىمى 35 مىڭ 670 موغا، دەل - دەرەخ 5 مىليون 138 مىڭ 365 تۈپكە يېتىپ، تېرىلغۇ كۆچەت تىكشۈش پىلانىنى سان، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلغان ھالدا ئورۇندىدى، كۆچەت تىكشۈش تېخنىكا تەلپىگە قاتتىق رىئايە قىلىپ، ئالدى بىلەن ئورمان بەلبېغى ئېلىپ، ئۇزۇن رەت، توغرا رەتلەردىكى كۆچەتلەرنىڭ ئارىلىقىنى تېخنىكا تەلپى بويىچە بېكىتتى، پەرۋىش ياخشى ئىشلىگەنلىكتىن، 300 مىڭ تۈپ جىغان كۆچىتىنىڭ % 90 تىن كۆپرەكى تۈتتى. بۇ «يېشىل سېپىل» بۇ يېزىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، تېرىلغۇ يەرلەرنى قۇم - بوران ھۇجۇمىدىن ساقلاشتا «تەبىئىي توساق»لىق رولىنى ئويناپ، ياخشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلماقتا.

تۇرا نىيازخان مەھسۇر

باي ناهىيىلىك سۇغۇرتا شىركىتى بۇ ناهىيىنىڭ قىزىل يېزىسىدىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقانلارغا 10 مىڭ 135 يۈەن تۆلەم پۇلى بەردى. **ھەسەن ئابدۇۋەلى** **يېزا ئىگىلىك 3 - شىسىنىڭ 50 - تۇەنى چارۋىچىلىق ۋە باغۋەنچىلىكنى تېز تەرەققىي قىلدۇرۇپ، چارۋا مالىنى 80 مىڭ تۇياققا، باغنى 7000 موغا يەتكۈزدى، ھەر بىر نوپۇسقا چارۋا مال ئالتە تۇياقتىن، باغ بەش پۇڭدىن توغرا كەلدى.** **رەببىھانگۈل** **ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كۆكەرتىش خىزمىتىگە ئىزچىل تۈردە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، زاۋۇت مۇھىتى يىلدىن يىلغا ياخشىلىنىپ ئىلى ئوبلاستى بويىچە كۆكەرتىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇنلار قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.** **سۈرەتە: زاۋۇت رايونىدىن كۆرۈنۈش. تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى**

كۆرۈشۈشكە قاتناشتى.

بۈگۈن ئاياغلاشقان مەملىكەتلىك 9 - قېتىملىق مۇھاپىزەت خىزمىتى يىغىنىدا رېن جىيەنشىن سۆز قىلدى. ئۇ پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گۈۋۈۋىيەتكە ۋەكالىتەن، مۇھاپىزەت خىزمىتىنىڭ 1 - سېپىدە كۆرۈش قىلىۋاتقان خ خ خەلق ساقچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسىم ۋەزىپە ئىجرا قىلىش قىسىملىرى ۋە ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرىدىن سەمىيى ھال سورىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: مۇھاپىزەت خىزمىتىنىڭ ۋەزىپىسى مۇشەققەتلىك ھەم ئېغىر، ھەر دەرىجىلىك مۇھاپىزەت تارماقلىرى مۇھاپىزەت خىزمىتىنىڭ ئالاھىدە ۋەزىپىسىنى ئېنىق تونۇپ، قاتتىق تەلپ قويۇپ، قاتتىق باشقۇرۇپ، يارىتىپ، ۋەتەنگە، خەلققە سادىق مۇھاپىزەت قوشۇنى قۇرۇپ چىقىشى لازىم. مۇھاپىزەت خىزمىتىنى يەنىمۇ قاتتىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، بەختلىك تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ھەر قانداق سەۋەنلىكنىڭ يۈز بېرىشىگە يول قويماستىن، ھەر دەرىجىلىك

خۇ جىنتاۋ قاتار -
لىقلار 7 - ئاينىڭ
17 - كۈنى بېيجىڭ
«خەلق» سارىيىدا
9 - قېتىملىق
مەملىكەتلىك
مۇھاپىزەت خىزمىتى
يىغىنىغا قاتناشقان
ۋەكىللەر بىلەن
كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى ئاتلانتادا

قارشى ئېلىندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتادا، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغان جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۆمەك باشلىقى ۋۇ شاۋزۇنىڭ يېتەكچىلىكىدە بۈگۈن چۈش سائەت 11 دىن 35 مىنۇت (7- ئاينىڭ 15- كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى كەچ سائەت 23 تىن 35 مىنۇت) ئۆتكەندە مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن ئاتلانتادا باردى.

جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى ۋۇشاۋزۇ، مۇئاۋىن ئۆمەك باشلىقلىرىدىن يۈەن ۋېيمىن، شۇ يەنشىڭ، نى فۇرۇڭ قاتارلىقلار ئايرودرۇمىدىكى ئۈچ قەۋەت بىنانىڭ ئۆتۈشمە يولىغا يېتىپ كەلگەندە، بۈگۈن ئەتكەندە ئاتلانتادا بارغان جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدا تۇرۇشلۇق ئالاھىدە تولۇق ھوقۇقلۇق باش ئەلچىسى لى داۋيۇ ۋە ئۇنىڭ رەبىقىسى، جۇڭگونىڭ ھىيۇستولدا تۇرۇشلۇق باش كونسۇلى چىۋ شېڭيۈن، ئامېرىكىدىكى مەملىكەتلىك جۇڭگولۇقلار جەمئىيىتى ئاتلانتادا شۆبىسىنىڭ رەئىسى لى شىۋەن خانىم ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇلار بىلەن بىر - بىرلەپ قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى. جۇڭگونىڭ ھىيۇستولدىكى باش كونسۇلخانسىدىكى بىر جۈپ ئوغۇل - قىز ۋۇشاۋزۇ قاتارلىق كىشىلەرگە گۈل تۈتتى. لى شىۋەن: جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى بۇ قېتىم قانچە ئالتۇن مېدال ئالالايدۇ؟ دەپ

سورىدى. ۋۇ شاۋزۇ: جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى تىرىشىپ كۈرەش قىلىدۇ، نىشانى 2 - كۆرۈۋەتكەن ئالدىغا ئۆتۈش، دەپ جاۋاب بەردى.

ئامېرىكا «ئۈچ بۇرجەك» ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى ۋۇشاۋزۇغا بۇ شىركەت ئىشلىگەن بىر شىلەپە ۋە بىر ئايروپىلان مودېلىنى ھەدىيە قىلدى. ۋۇ شاۋزۇ خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلدى. بۈگۈن بۇ يەرگە جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ جەمئىي 249 ئەزاسى كەلدى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئۆمەك خادىملىرىدىن باشقا، ئوقىيائىتىش كوماندىسى، ئاياللار ۋاسكىتبول كوماندىسى، تىكتاك توپ كوماندىسى، يەي توپ كوماندىسى، ئاياللار قول توپ كوماندىسى، يېنىك ئاتلېتىكا كوماندىسى، رۇداۋچە چېلىش كوماندىسى قاتارلىق 14 كوماندىدىكى 108 تەنتەربىيە تەنجىمى بار، تەنتەربىيە تەنجىمى يەنە دېڭ يايىڭ، ۋاڭ تاۋ، كۇڭ لىڭخۇي، لىۋ گولىياڭ، خەيشيا، يې جىيەنپىڭ قاتارلىق داڭلىق ماھىرلارمۇ بار.

جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ كىناستىكا، سۇ ئۇزۇش، ئېغىرلىق كۆتۈرۈش، قارىغا ئېتىش، ئەرلەر ۋاسكىتبول، ئاياللار دۇمۇلاتما توپى، ئاياللار پۇتبول كوماندىسى قاتارلىق كوماندىلىرى مەشىق قىلىش ۋە مۇسابىقىگە قاتنىشىش ئۈچۈن مۇددەتتىن بۇرۇن ئامېرىكىغا بېرىپ بولغانىدى.

ئېلىمىزنىڭ تۇنجى قېتىم تەشكىللەنگەن ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە مەدەت بەرگۈچىلەر ئەترىتى يولغا چىقتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17 - ئىيۇل

تېلېگراممىسى. جۇڭگو تەنتەربىيە تارىخىدا تۇنجى قېتىم باشلامچى بولۇپ تەشكىللەنگەن ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە مەدەت بەرگۈچىلەر ئەترىتىدىكى 14 كىشى 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى

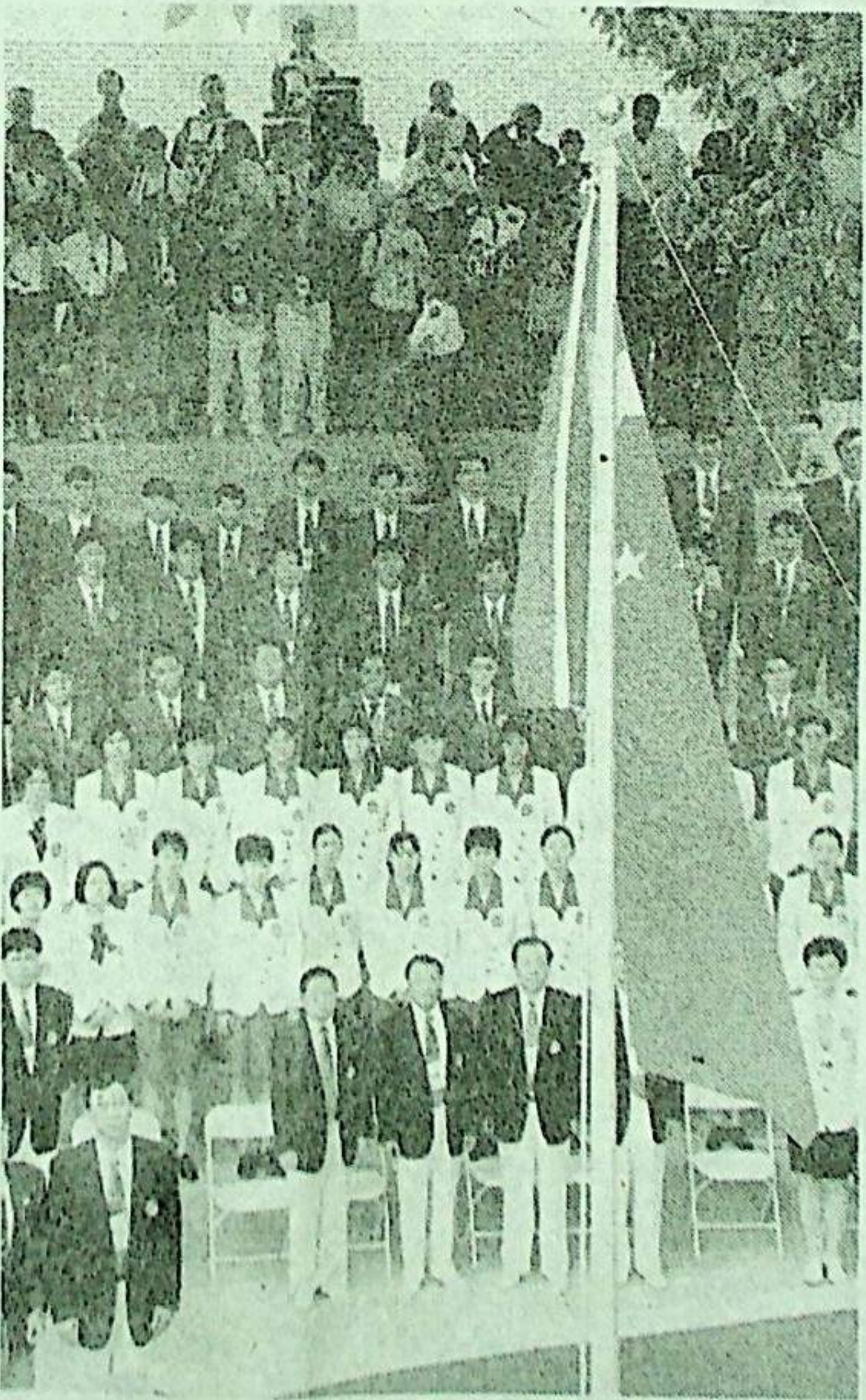
«جۇڭگو (ۋۇلياڭي) مەدەت بەرگۈچىلەر ئەترىتى» دەپ ئاتالغان بۇ ئەترەتنى سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ يىبىڭ ۋۇلياڭي ھاراق زاۋۇتىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرى تەشكىللەنگەن، زاۋۇت رەھبەرلىرىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشكەن.

ئۇقۇشمىزچە، بۇ ئەترەت بىر يىلدىن كۆپرەك پۇختا تەييارلىق قىلىپ، ئۆزلىرىنىڭ ئەترەت بايرىقى، ئەترەت بەلگىسى ۋە غەلىبىنى قۇتۇلۇقلاش بۇيۇملىرىنى ھازىرلىغان.

***

سۈرەتتە: 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغان جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر، 7-ئاينىڭ 16 - كۈنى ئولىمپىك كەنتىدە داغدۇغىلىق بايراق چىقىرىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئېشىشى بىر قەدەر تېز بولغان، باشقا ئىقتىساد تېپىدىكى كارخانىلار 2-ئورۇندا ماقانغان، كولىپكىتىپ كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى تۆۋەنلىگەن؛ ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنىڭ چېسىلىشى كۆڭۈلدىكىدەك بولمىغان. ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادى ھەرىكىتىدە ئوتتۇرىغا چىققان گەۋدىلىك مەسىلىلەر ئاساسەن مۇنۇلاردىن ئىبارەت: سانائەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى داۋاملىق تۆۋەنلەپ كەتتى، 1-ئايدىن 5-ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئۈنۈمۈرسال كۆرسەتكۈچى %52.8 بولۇپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 30 پونىت تۆۋەن بولدى، سانائەت تەنەرخ خىراجىتى زور ھەجىدە ئېشىپ كەتتى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ زىيان تارتىش دائىرىسى %53.4 كە يەتتى. كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتى ئارقىدا قېلىپ، تەرەققىيات زاپاس كۈچى ئاجىز بولۇپ قالدى. مال باھاسىنى تىزگىنلەشتە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىنغان بولسىمۇ، باھانىڭ يېنىشى ئاستا بولدى، يېمەكلىك باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجىمى بىر قەدەر زور بولدى، بولۇپمۇ كۆكتات باھاسى ئۆسۈۋەردى. مال باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجىمى ناھايىتى زور بولدى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ سېلىقى ئالدىنقى يىلدىكىدىن ئېغىر بولدى، دېھقانلارنىڭ سېلىقىدا تەكرارلىنىش كۆرۈلدى. تاشقى سودا ئېكسپورتى زور ھەجىمدە تۆۋەنلەپ كەتتى، ۋەزىيەت جىددىي، مالىيە كىرىمىنىڭ ئېشىشى چىقىمىنىڭ ئېشىش تەلپىنى قاندۇرالمىۋاتىدۇ، كىرىم بىلەن چىقىم پەرقى بىر قەدەر زور بولدى، ناھىيە دەرىجىلىك مالىيە قىيىنچىلىقى كۆپەيىپ كۆپەيدىكى ئازايىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي ھەرىكىتىدىكى ئەھۋاللارنى نەزەردە تۇتۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كېيىنكى باسقۇچلۇق ماكرولۇق تەكشۈش-تىزگىنلەشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى تۆۋەندىكى بىر نەچچە جەھەتكە قويۇش كېرەك، دەپ ھېسابلىدى: 1. زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى ئورنىتىشى يۆنىلىش قىلىپ، دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، قۇرۇلۇش تەكشۈش سالىقىنى زورايىتىپ، كارخانىلارنىڭ تۈزۈلۈشىنى ئىسلاھ قىلىشى، ئۆزگەرتىپ تەشكىللەشنى ۋە ياخشىلاشنى تېزلىتىش كېرەك. پاي تۈزۈمىدىكى كارخانىلار، ئۈچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرى قاتارلىق

ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ.

تېمپېراتۇرا C 20 — C 29 بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

كېرەك، مۈلكى قەرزىگە چىقىشمايدىغان، قۇتقۇزۇۋېلىشتىن ئۈمىد قىلغان كارخانىلارنى ۋەيران قىلىش، باھا تالاشتۇرۇپ سېتىش، قوشۇۋېتىش، ھاۋالە بويىچە باشقۇرۇش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، ئۇلارغا يول تېپىپ بېرىش كېرەك. تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ مۇقىم مۈلۈكتىكى سالىقىنى يىللىق ئاشۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ تەرەققىيات زاپاس كۈچىنى كۈچەيتىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، كارخانىلارنى ئىچكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق ئىچكى ماھارىتىنى يېتىلدۈرۈشكە يېتەكلەپ، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش كېرەك. 2. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى پەرۋىشىنى كۈچەيتىش، كېسەللىك، ھاشارات ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش، كېۋەزدە بولىدىغان ھەر خىل تەبىئىي ئاپەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى ھەقىقىي كۈچەيتىش، سۇ، ئوغۇتتىن پايدىلىنىشنى مەركەز قىلغان مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشىنى چىڭ تۇتۇش، ھوسۇلنى ئاشۇرۇشقا دائىر ھەر خىل تېخنىكىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىش، ئېگىز ئورۇنغا ئاشلىق تېرىش پىلانلىرىنى تىرىشىپ ئورۇنداپ، ئومۇمىي ھوسۇل پىلاننىڭ ئورۇندىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىشكە ئالاقىدار سىياسەت، بەلگىلىمىلىرىنى قەتئىي ئىزچىلاشتۇرۇپ، نامۇۋاپىق سېلىقلارنى قەتئىي تۈگىتىش كېرەك. 3. كۆكتات، قوشۇمچە يېمەكلىك قۇرۇلۇشىنى ياخشى تۇتۇپ، بازارنى ئۈنۈملۈك تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىش، باھا تەكشۈش سىياسىتىنى ئوتتۇرىغا چىقىرىش پەيتى ۋە سالىقىنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئىگىلەپ، باھانى ئەگەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈش ۋە ئۈستى-ئۈستىلەپ ئۆستۈرۈش ئەھۋالىنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئوبوروت ھالقىلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تاشقى سودا ۋە مالىيە خىزمىتىدىكى قىيىنچىلىقلارنى ئازايتىش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسى يەنە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت تىجارەت ھوقۇقىنى ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىشى، خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشىنى، تۈرلۈك خىراجەتلەرنى قاتتىق تىزگىنلىشىنى، تېجىشىنى ۋە كېمەيتىشىنى تەۋسىيە قىلدى.

ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ.

تېمپېراتۇرا C 20 — C 29 بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

ياشى ئاپتورلارغا قانداق كۆڭۈل بۆلۈشى توغرىسىدا تۇرپان ئاپتونوم رايونى

مۇھەممەتجان راشىدىن

يولداش ئۈمىدجان قاسىمنىڭ بۇلتۇر «شىنجاڭ گېزىتى» 12 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىكى «گۈلشەن» بېتىگە بېسىلغان «ئىختىساسلىق ياش ئەدىبلەرنى يېتىشتۈرۈشنىڭ زۆرۈرلۈكى توغرىسىدا» دېگەن ماقالىسى جىددىي بىر ئىجتىمائىي مەسىلىنى ئوتتۇرىغا قويغانلىقى، مەسىلىلەرنى ھەققانىي تۈردە ئىنكاس قىلغانلىقى بىلەن مېنى ئۆزىگە ئالاھىدە جەلپ قىلدى. ماقالىدە، ياش ئەدىبلەرنىڭ يېتىلىشىگە پاسسىپ تەسىر كۆرسىتىۋاتقان ئوبىيكتىپ ۋە سۈبىيكتىپ جەھەتتىكى قاتلاملىقلار ئورۇنلۇق تىلغا ئېلىنغان؛ ئېھتىمالى بولغان قەلەمكەشلەر ئۈزۈكچىلىكى توغرا مۆلچەز قىلىنغان؛ بىزنىڭ ئىزىمىزدا ناھايىتى قايىل، تەربىيە كۆرگەن بىر تۈركۈم ياش كۈچلەر ئۆسۈپ يېتىلمەي تۇرۇپ، ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ كېيىنكى كۈنلەردىكى كرىزىسىدىن خالى بولۇشنىڭ تەسلىكى تەكىتلەنگەن. بۇ ناھايىتى توغرا.

بىز ياش ئەدىبلەرنىڭ، ھەۋەسكارلارنىڭ زۆرۈرلۈكىنى تىلغا ئېلىپ قالماي، ئۇلارنى قانداق يېتىشتۈرۈش ئۇسۇلى ھەققىدىمۇ باش قاتۇرۇشىمىز كېرەك. ئۈمىدجان قاسىمى ماقالىسىدە بۇ جەھەتتە نەچچە ئون يىللاردىن بۇيان ئىشلەنگەن خىزمەتلەرنى ئورۇنلۇق ھالدا يىغىنچاقلىغان، مەن بۇلارنى تەكىتلىمەيمەن. مېنىڭچە، ياش ئەدىبلەرنى يېتىشتۈرۈشتە مۇنداق تۆت ھەمكارلىق بولۇشى كېرەك:

1. ھەر دەرىجىلىك ئەدەبىيات - سەنئەت تەشكىلاتلىرى ھەرقانداق پائالىيەتتە ياشلارنى دىققەت - نەزىرىدىن چەتتە قويمايلىقى كېرەك. ياش ھەۋەسكارلارنىڭ كۆڭۈل ئىستەكلىرىدىن ئېتىقاددا، ئۇلار ئۈچۈن بۇ تەشكىلاتلاردىنمۇ كۈچلۈكرەك جەلپكار سورۇن، ئۇلاردىنمۇ قەدىردان باشپاناھ يوق، بىزنىڭمۇ ياش ۋاقتىمىزدا ئەدەبىيات - سەنئەت بىرلەشمىلىرى، گېزىت - ژۇرنال تەھرىر بۆلۈملىرى ۋە ئۇ يەردە ئىشلەيدىغان مۇھەررىرلەر باشقىچە مۇقەددەس جاي، ئالامەت بىر ھۆرمەت ئىككىسى سۈپىتىدە كۆز ئالدىمىزدا نامايان بولاتتى. دەرۋەقە ھازىرمۇ شۇنداق، بۇنداق ئەھۋالدا تەلپۈنگەننى تەربىيىلىمىسەك، ئۇلارغا باشپاناھ بولمىساق، قانداقمۇ ئۇلارغا قۇچاق ئاچقان بولالايمىز؟ بىز 1982 - يىلىدىن تارتىپ ئىلى، خوتەن، قاراماي، ئۈرۈمچى، تۇرپان، كورلا قاتارلىق جايلاردا بىر نەچچە قېتىم ئەدەبىيات مۇھاكىمە يىغىنلىرى، ئالاقىدار كاتتا

ئاددىي ئىش ئەمەس، ياغاچچىلىق، تۆمۈرچىلىككە قىزىققانلىكى كىشىنىڭ ئۇنى قىسقىغىنە ۋاقىت ئىچىدە ئۈگىنىۋالغىلى مۇمكىن. ھالبۇكى، ئەدەبىي ئىجادىيەتتە قانچە قانچە كىشىلەر نەچچە يىللاپ قەلەم بىلەن ھەپىلىشىپ كىشىگە ياقىمىدەك بىرەر ئەسەر يازالماي قەلەمنى تاشلىۋەتكەن ئەھۋاللار ئاز ئەمەس، بۇ، ئەدەبىيات مەشغۇلاتىنىڭ ئالاھىدە ئالاھىتى ئالدىنقى شەرت قىلغانلىقىدا، بۇ ئالدىنقى پەقەت شۇ ھەۋەسكارنىڭ ئۆزىلا جارى قىلدۇرالايدۇ، شۇڭا، ئالدى بىلەن ياشلارنىڭ ئۆز - ئۆزىگە تايىنىشى، ئۆزى كۈچ چىقىرىشى تەكىتلىنىدۇ.

ياشلار ئۆزلىرىنىڭ يەتكىل ھەم نازۇك روھىي پىسخىكىسى تۈپەيلى بىرە قىزىپ، بىردە سوۋۇپ تۇرىدۇ، بىردە مىسكىنلەشسە، بىردە روھلىنىپ قالىدۇ. ئاسانلا دىلغۇللۇققا ئەسىر بولۇپ، بەل قويۇۋەتكۈسى كېلىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ ئىجادىيەتنىڭ مۈشكۈللۈكىگە، ئۇزاق مەزگىللىك مەشق - چىنىقىشىنى تەلپ قىلىدىغانلىقىغا نىسبەتەن چۈشەنچىسىنىڭ يۈزەلىكىدىن بولغان. شۇڭا ئۇلار ھارماي - تالماي ئۆگىنىشى، جاپالىق مەشق قىلىپ قەلىمىنى پىشۇرۇش ئىرادىسىنى يېتىلدۈرۈشى كېرەك.

بەزى ياشلارنىڭ ئىجادىيەت مۇددىئاسىغا بەزى چاكانا تەركىبلەرمۇ ئارىلىشىپ قالغان. ئوبدانلا شېئىر يازدىغان، ئەمما بىردىنلا يازمايدىغان بولۇپ قالغان بىر ھەۋەسكارنىڭ قايسى بىر سورۇندىكى بىر جۈملە سۆزىگە ھەيران قالدۇم، ئۇ: «بەرگەن قەلەم ھەققىگە بىر بوتۇلكا ھاراق كەلمەيدۇ، شېئىر يېزىپ نېمە قىلارمەن؟!» دېدى. قارىغاندا بۇمۇ بىر جانلىق ئىدىيە. ئىجادىيەت - نوقۇل تىجارەت ئەمەس، باھاسىغا قاراپ بازارغا سالدىغان مالىمۇ ئەمەس، ھېچقاچان ئەدەبىي ئەسەرنىڭ بازىرىنى كۆزىتىپ كۆرۈپ، ئاندىن قولغا قەلەم ئېلىش - ئالمايلىقى بەلگىلىگەن يازغۇچىمۇ بولمىغان. دەرۋەقە، بىز ھەرگىز قەلەم ھەققىنىڭ ھەققانىي ۋە زۆرۈرلۈكىنى چەتكە قاقمايمىز. بۇ جەھەتتە ئەدەبىي ئەسەرلەر تېخى ئۆزىنىڭ تولۇق قەدەر - قىممىتىنى تاپقىنى يوق. بەزى گېزىت - ژۇرناللار تۆۋەن ئۆلچەمدە تارقىتىۋاتىدۇ، بەزىلىرى تولۇق تارقىتىۋاتىدۇ. لېكىن، قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر بۇ نەرسە ھەۋەسكارلارنىڭ كاللىسىدا يېتەكچى ئورۇنغا ئۆتۈۋالمايلىقى كېرەك.

ئومۇمەن، ئىجادىيەت مۇساپىسىنىڭ مۈشكۈللۈكى ئۈچۈن پۈتكۈل بىر ئۆمۈرنى سېلىپ

رىدىن تېن جەن، جاڭ جۇمىڭ قاتارلىق داڭلىق شائىرلار شىنجاڭغا كېلىپ، چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىگە چىققاندا (مەن ئۇ چاغدا شۇ ناھىيىدە ئىدىم)، مەرھۇم شائىر ئابدۇكېرىم خوجا مېنى ئالاھىدە باشلاپ كىرىپ، ئۇلارغا «مانا بۇ بىزنىڭ ئۈمىدلىك شائىرلىرىمىزنىڭ بىرى» دەپ تونۇشتۇرغانىدى. شۇ چاغدا خۇشاللىقتىن بېشىم كۆككە، ئاغزىم قۇلقىغا يەتكەنىدى. بۇ، مەن ئۈچۈن سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بېرىش قىيىن بولغان رىغبەتلەندۈرۈش ئىدى. «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دىن كېيىن مېنىڭ تېزىرەك ئازاد قىلىنىشىم توغرىسىدا ئەڭ ئاۋۋال غېمىمنى يېگەن كىشى مەرھۇم شائىر تېيىپجان ئېلىيوي بولغانىدى. ياش قەلەمكەشلەرنىڭ يولغا چىراغ يېقىپ، ئۇلارنىڭ دىلىنى يورۇتقان، قىزغىنلىققا ئىلھام بېرىپ، رىغبەتلەندۈرگەن، يازغانلىرىنى كۆزدىن كۆچۈرۈپ، ئەمەلىي يېتەكچىلىك قىلغان باشقا يېشىلەر ھەققىدىكى مىساللارمۇ ئىنتايىن كۆپ، بۇ ئەزەلدىن ئۇلارنىڭ ئىجادىي ھاياتىنىڭ بىر قىسمىغا، ئېسىل پەزىلىتىگە، گۈزەل كەسپىي ئەخلاقىغا ئايلانغان. ئۇلار ئىجادىيەت نەتىجىلىرىدىن تاشقىرى ئاشۇ پەزىلەتلىرى بىلەنمۇ چەكسىز ھۆرمەت تاپقان. ياشلار قەلەمگە سەركەردە، ئىجادىيەت سەپىرىگە يېتەكچى بولۇش جەھەتتە بىزدە ھازىرمۇ ئۈلگىلىك مىساللار ناھايىتى كۆپ، بۇنى ياش ئاپتورلارنىڭ ئاغزىدىن دائىم ئاڭلاپ تۇرىمىز.

مېنىڭچە، ئىلتىجا قىلغانلىقى ھەۋەسكارلارنى قانات ئاستىغا ئېلىش، ئۇلارغا ھەقىقىي ئۇستاز بولۇش، ئۇلارنى ئىپتىدائىي مەشقنىڭ چاتقاللىقلىرىدىن ئىجادىيەتنىڭ داغدام يولغا چىقىرىش - ئىزىمىزدا زور بىر تۈركۈم قايىل قەلەمكەشلەرنىڭ ۋاقتىدا يېتىلىشىدە سەل قاراشقا بولمايدىغان مۇھىم ئىش. «بۇغداي نېنىڭ بولمىسا، بۇغداي سۆزۈڭ يوقىدى» دېگەندەك، ۋاقتىمىز يار بەرگەندە زېھنى ئەمگىكىمىز بىلەن، يار بەرمىگەندە ئەقىل كۆرسىتىش يولى بىلەن ئۇلارنىڭ ئۈسسىزلىقىنى قاندۇرۇپ تۇرۇشىمىز، يېقىندىكىلەر بىلەن سۆھبەتلىشىپ، پىراقتىكىلەر بىلەن خەت ئېلىشىپ تۇرۇشىمىز لازىم. بۇ

ياكى قايتىدىن يېزىپ چىقالايدۇ، ياش ھەۋەسكارلار ئۈچۈن مۇنداق ئۇستازلىقنىمۇ مۇھىمراق دەرسلىك بولمايدۇ. بىزنىڭ يېشىمىز ۋە ئوتتۇرا ياش ئەدىبلرىمىزنىڭ ياشلاردىن كۆپلەپ خەتلەرنى تاپشۇرۇۋېلىشى ياشلارنىڭ ئۇلارنى دائىم ئىزدەپ كېلىشى، ئۇلار بىلەن سۆھبەتتە بولۇشى ئارزۇ قىلىشى ھەرگىز ئاسادىيى ئەمەس. بىزنىڭ يېشىمىز ياش ھەۋەسكارلارغا ئەزەلدىن ئۆزلىرى تىككەن گۈللەردەك غەمخورلۇق قىلىپ كەلدى. ياش ۋاقتىدا ئۇلارنىڭ سەمىي غەمخورلۇقىدىن مەنمۇ بەھرىمەن بولغانىدىم. 1961 - يىلى ئىچكە

چۈنكى، پېشقەدەم ۋە ئوتتۇرا ياشلىق ئەدىبلەر يېزىقچىلىق بىلىملىرىگىلا ئەمەس، ئۇزاق مەزگىللىك بىۋاسىتە ئىجادىيەت تەجرىبىلىرىگىمۇ ئىگە، ئىجادىيەتنىڭ سىرى بار دېيىلسە، ئۇنى ئەنە شۇلار بىلىدۇ، ئېپى بار دېيىلسە، بۇنىمۇ شۇلار بىلىدۇ. ئۇلارنىڭ ئادەتتىكى تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتقۇچىلىرىدىن، تەھرىرلەردىن، ئوبزورچىلاردىن پەرق ئۈستۈنلۈكى ئەنە شۇ يەردە. دېمەك، ئۇلار بىرەر ئەسەرنىڭ ۋايىغا يەتمىگەنلىكىنى ھېس قىلىش بىلەنلا قالماي، ئۇنىڭدا قانداق خۇرۇچلارنىڭ كەملىكىنىمۇ ئېيتىپ بېرەلەيدۇ، ھەتتا ئۇنى تۈزىتەلەيدۇ،

بېرىشى كېرەك. گەرچە ئۇلارنىڭ ئەسەرلىرى تېخى يېتىلىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتسىمۇ، بۇنداق ئەسەرلەرنىڭ ياشلار ئارىسىدا يەنىلا بەلگىلىك بازىرى بار. يېقىندا شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى ئىلىدىكى ئاپتورلار بىلەن ئاچقان سۆھبەت يىغىنىدا بەزى ياشلارنىڭ، نەشرىيات ياش ئاپتورلار ئەسەرلىرىنى نەشر قىلىپ بەرسە، تارقىتىشنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىشقا ئىشەنچلىك كاپالەت بەرگەنلىكى بۇنىڭ دەلىلى.

2. ئوبزورچىلىرىمىز ياش ئاپتورلارغىمۇ ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك. بەزى ياشلار تەجرىبىسىزلىكى ۋە قىزىققانلىقى تۈپەيلى تېزلا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشقا ئالدىرايدۇ، ئاسانلا ئۆز - ئۆزىدىن قانائەتلىنىپ ئۆز نۇقتىلىرىنى ئاسانلىقچە ئېتىراپ قىلغۇسى كەلمەيدىغان بولۇپ قالىدۇ. ئۆزىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشمۇ بەزىدە چەكتىن ئېشىپ كېتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۆز ئەسەرلىرىنىڭ ئېلان قىلىنىشىغا ئىنتايىن تەھرىرلەردىن كۆرىدۇ، باشقىلارنىڭ ئەتەي نەزەرگە ئالمايۋاتقانلىقى دەپ قارايدۇ ۋە ئۇلاردا قېيىداش، ئۈمىدسىزلىنىش ۋە بىر ئىزدىدا توختاپ قېلىش كەيپىياتلىرى تۇغۇلىدۇ. بۇ ئىجادىيەتكە پايدىسىز. بۇنداق كېسەلنىڭ دوختۇرى - ئوبزورچىلار، شۇڭا ئۇلار بايقىلىۋاتقان ياش كۈچلەرنىڭ ئىجادىيەت نەتىجىلىرىنى ۋاقتىدا باھالاپ مۇئەييەنلەشتۈرۈپ يېتىشىملىكلىرىنى كۆرسىتىپ تۇرۇشلىرى

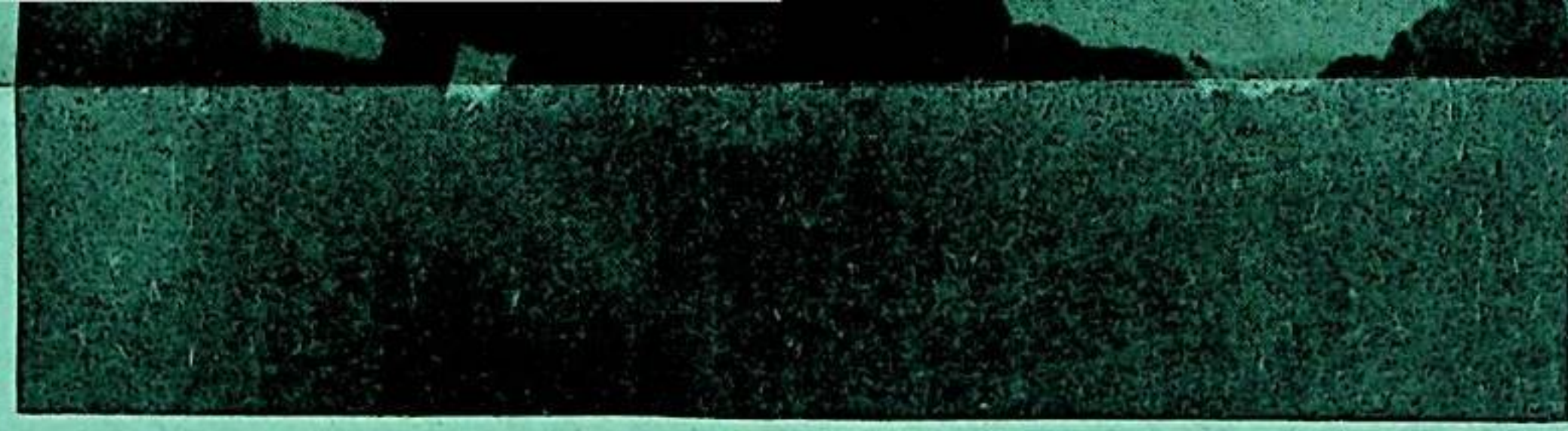

خوتەن، قاراماي، ئۈرۈمچى، تۇرپان، كورلا قاتارلىق جايلاردا بىر نەچچە قېتىم ئەدەبىيات مۇھاكىمە يىغىنلىرى، ئالاقىدار كاتتا ئۇچرىشىشلار بولۇپ ئۆتتى. مۇشۇلارنىڭ ھەممىسىدىلا دېگۈدەك ياش ئاپتورلارنىڭ جەلپ قىلىنىشى ئاز بولدى. 1985- يىلىدىن 1995- يىلىغىچە بولغان ئون يىل ئىچىدە زور بىر تۈركۈم ياش قەلەمكەشلەر بايقالغان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ يۇقىرىقىدەك سورۇنلاردىكى نىسبىتى تېخىمۇ تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇلتۇر 10- ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۈرۈمچىدە ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ 5- قۇرۇلتىيىغا ئۈزۈرۈچى كىرىمجان ئابدۇرېھىم قاتارلىق بىر - ئىككىلا ياش قاتناشتى، بۇ ھەقتىكى پىكىرلەرگە «خىراجەت يېتىشمەيدۇ»، «سان ئاز» دېگەندەك كونا باھانە - سەۋەبلەر كۆرسىتىلدى.

ياش قەلەمكەشلەرنىڭ ئالاقىدار قۇرۇلتايلارغا، چوڭ مۇھاكىمە سورۇنلىرىغا، ساياھەت، ئېكسكۇرسىيەلەرگە، مەخسۇس سۆھبەتلەرگە ئىشتىراك قىلىشى - ئۇلارغا نىسبەتەن بىر قېتىملىق قىممەتلىك كۆرس، ئۇ، ئەدەبىيات - سەنئەت تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۇستازلىق شان - شەرىپى بىلەن تېخىمۇ يۈكسەك ئىناۋەتلىك مۇنبەر ھېسابلىنىدۇ. بۇ خىل سورۇن ۋە ئۇچرىشىشلاردا ياشلار چوڭلاردىن تۇرمۇش دەرسى ۋە ئىجادىيەت تەجرىبىسى ئاڭلايدۇ، قەلەمداش دوستلىرىنى كۆپەيتىپ، ئۆزئارا ھەمكارلىقنىڭ ئاساسىنى تىكلەيدۇ، پىكىر ئالماشتۇرىدۇ. گېزىت - ژۇرنال

كەڭ ۋە زېرىكىشلىك ئۆي ئىچى ئادەمنىڭ نەپىسى بوغۇلغۇدەك دەرىجىدە چىجىت ئىدى. گۈگۈم پەيتىدىكى قۇياشنىڭ ئۇزۇن تىلى ئۈستۈڭگە يېپىلغان پاختىلىق يوتقانى يالايتتى. نۇرسىز كۆزلىرىڭ دېرىزە سىرتىدىكى قاخشال دەرەخ شېخىدىكى تىترەۋاتقان كۈل رەڭ قۇشقاچقا تىكىلگەندى. سەن يۈرەك باغرىڭغا تولۇپ كەتكەن دەرد - ئەلەمنى بىرەر ئادەمگە تۆكۈشنى تولىمۇ ئارزۇ قىلاتتىڭ. لېكىن دەرد تۆككۈدەك كىمىڭ بار؟ ئاتا - ئاناڭ ئىشقا كەتكەن، ئاچاڭ، ئىنىڭ مەكتەپكە كەتكەن. ئۇلار ئاش - تاماقنىمۇ ئالدىڭغا ئالدىراپ - تېنەپلا ئەكىلىپ بېرىدىغان تۇرسا. سەن ئۆزۈڭنى ئىللىق ئائىلىدە تۇرۇۋاتقاندەك ئەمەس، بەلكى مۇزدەك گۆردە يەككە - يېگانە ئولتۇرۇپ ھاياتلىقنىڭ زەھەر - ئوغسىنى يۇتۇۋاتقاندەك ھېس قىلسەن.

سەن ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ ئۆرۈلدۈڭ. دە، كارىۋات بېشى تەرەپكە قويۇلغان تومبۇچكا ئۈستىدىكى كىتابنى كۆرۈپ قالدىڭ. بۇ كىتابنى تۈنۈگۈن سەن داداڭغا «زېرىكىپ كەتتىم، كىتاب بولسىمۇ ئوقۇغۇچ ياتاي» دەپ تۇرۇۋالغاندا، داداڭ ئەكەلىپ قويغانىدى. سەن كىتابنى قولۇڭغا ئېلىپ مۇقاۋىسىغا قاراپلا ئەرۋايىڭ ئۇچۇپ، ئورنىغا قويۇپ قويدۇڭ. سەن بۇ كىتابنىڭ «سەن مەندىن بەختىيار ياشاۋاتىسەن» دېگەن ماقۇرىسىدىنلا بىزار بولدۇڭ. سەن ئۆيۈدىن ۋە قۇشلاردىن نەپەرتلىنەتتىڭ. بۇ كىتابنىڭ ئاپتورىدىن تېخىمۇ بىزار بولدۇڭ، ئۇنى يالغاندىن ئاھ ئۇرۇپ

كەلدىم تېما ئىزدەپ ياخشى ئەسەرگە،

سۆھبى سۆيگەن بۇ خارابە شەھەرگە.

ئابلز غوجامنىياز فوتوسى

يۈرۈيدىغان، ھېچ ئىش خۇشباقمىدىغان ئەبلەختۇ تايىنلىق دەپ ئويلىدىڭ. دېمىسىمۇ، پالەچ بولۇپ قېلىپ كارىۋاتقا بەنت بولغان ئادەم خۇددى قانستىدىن ئايرىلغان قۇشقا ئوخشايدۇ، ئۇنىڭ باشقىلاردىن ياخشى، بەختلىك ياشىشى مۇمكىنمۇ؟! سەن ئىختىيارسىز ئۇيغۇغا غەرق بولۇپ چۈش كۆردۈڭ. چۈشۈڭدە جۈپ قاناتلىق بولۇپ، بىپايان ئاسماندا ھەزۇرۇ، ئەركىن پەرۋاز قىلىۋاتقىدەكسەن...

ئەمما شېرىن چۈشۈك بۇزۇلدى، كۆرۈڭنى ئېچىپ، ئۆزۈڭنى چاقىرىۋاتقان داداڭنى كۆردۈڭ.

خۇڭ خۇڭ، مەن بىر سۆڭەك كېسەللىكلرى مۇتەخەسسسىنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلىدىم، سېنى ئاپىرىپ كۆرسىتىپ باقساق قانداق؟ - دېدى داداڭ.

نۇرغۇن چوڭ دوختۇرلارغا كۆرۈندۈق، ئۇلارمۇ داۋالىيالمىغان تۇرسا، ئۇ داۋالىيالارمۇ؟

ناۋادا داۋالىيالايدىغان بولسچۇ؟ كېسەل بولغاندىكىن، كۆرۈنۈپ باقىدىغان گەپ، سەن ماقۇل بولدۇڭ. ماشىنا كونا بىر بىنانىڭ ئالدىدا توختىدى، داداڭ سېنى يۆلەپ 3 - قەۋەتكە ئېلىپ چىقىپ، ئوڭ قول تەرەپتىكى ئۆينىڭ

ئۈستۈلۈكىنى قاندۇرۇپ تۇرۇشىمىز، يېقىندىكىلەر بىلەن سۆھبەتلىشىپ، يىزاقتىكىلەر بىلەن خەت ئېلىشىپ تۇرۇشىمىز لازىم. بۇ ئەدەبىيات زېمىنىدىكى بىر خىل تارقاق كۆرس. ئۇنىڭدىن ئالغان دەرس ئاچقان يەرگە بارغان نانىغا ئوخشايدۇ. ياش ھەۋەسكارلارنىڭ ئۇنىڭدىن ئالدىغان ھۇزۇر ۋە تەربىيىسىنى ھېچكىم ئۇلارنىڭ ئۆزىدەك تەسەۋۋۇر قىلالمايدۇ.

4. مەسىلىنىڭ ئاچقۇچى يەنىلا ياش ھەۋەسكارلارنىڭ ئۆزىنىڭ تىرىشچانلىقىدا. بۇ بارلىق تۈگۈنلەرنىڭ تۈگۈنى. ئەدەبىيات تارىخىدا، يازغۇچى، شائىر بولمىدىن دېگەن بىرەر ھەۋەسكارنى ئۇنىڭ ئۆز تىرىشچانلىقىدىن سىرت بىرەر يازغۇچى، شائىرنىڭ يېتىشتۈرۈپ چىققان تەجرىبىسى ھېچقانداق يەردە مەۋجۇت بولغان ئەمەس، ئەدەبىي ئىجادىيەت ھەرگىز ياغاچچىلىق ياكى تۆمۈرچىلىككە ئوخشايدىغان ئۇنداق

ئايىرىلىپ قالغاقچا، ئۆزىڭنىزى بەختسىز ھېسابلايدىكەنسىز. ئۈمىدسىزلىنىپ، جاندىن تويۇپ، ئۇخلاش دەرسى يەپ، تومۇرڭىزنى كېسىپ، ھاياتىڭىزنى ئاخىرلاشتۇرماقچى بولۇپسىز، سىز ئۆزىڭىزنى بەختسىز دېسىڭىز، ئەمەلىيەتتە سىزدىن بەختسىز ئادەملەرمۇ بار. پەقەت بەزىلەر بەختسىزلىكنى پېشانىسىگە يېزىۋالىدۇ، بەزىلەر ئۇنى كۆڭلىدىلا بىلىدۇ؛ بەزىلەر بەختسىزلىكنى سىرتىماق قىلىپ بوينىغا سېلىۋالىدۇ، بەزىلەر ئۇنى يەنچىپ چەيلەيدۇ؛ بەزىلەر بەختسىزلىكنىڭ قۇربانى بولۇپ كېتىدۇ، بەزىلەر بەختسىزلىك ئىچىدىكى بەختلىككە ئايلىنىدۇ...

ئۇنىڭ سۆزلىرى خۇددى سۈزۈك بۇلاق سۈيىدەك سېنىڭ قاقچىراق قەلب ئېتىزىڭغا ئېقىپ كىردى. سېنىڭ يۈزۈڭ ۋىلىدە قىزاردى. ئاخىرىدا ئۇ ساڭا ئىمزا سېنى قويۇپ بىر كىتاب تەقدىم قىلدى. كىتابنىڭ ئىچكى مۇقاۋىسىغا مۇنۇلار يېزىلغانىدى: بىر ئادەمنىڭ بەختسىز ياكى بەختلىكلىكىنىڭ ئۆلچىمى ئۇنىڭ يەتتە ئەزاسىنىڭ ساق ياكى ساق ئەمەسلىكى ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ بىرەر ئىشقا يارىغان - يارىمىغانلىقىدۇر. كىشى دۇنياغا پەقەت بىرلا قېتىم كېلىدۇ، ئەگەر ساپمۇساق بىر ئادەم ھېچقانداق ئىشقا يارىمىسا، بۇ ئەڭ چوڭ بەختسىزلىك بولىدۇ!

سەن ئۆيۈڭگە قايتىپ بۇ كىتابنى كۆڭۈل قويۇپ ياخشى ئوقۇماقچى بولدۇڭ. ئەنۋەر مەخمۇت تەرجىمىسى

ئۆتۈنۈۋالساڭى كېرەك. ئومۇمەن، ئىجادىيەت مۇساپىسىنىڭ مۇشكۈللۈكى ئۈچۈن پۈتكۈل بىر ئۆمۈرنى سېلىپ بېرىشىڭمۇ توغرا كېلىدۇ. مۇشەققەتلىك بۇئەتمەگە ئىجادىيەت بىلىملىرىنى ئىگىلەش، ئۆزۈڭلۈمەي مەشق قىلىش، نۇرغۇن كىتاب ئوقۇش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇنىڭغا بوران - چاپقۇنلۇق تارىخىي شارائىت ۋە مۇرەككەپ ئىجتىمائىي مۇھىتتا پائالىيەت ئېلىپ بېرىشنى قوشقاندا، ئۇنىڭ بەزىدە ئىنتايىن نازۇك ئىلمىي ئەمگەك، خەتەرلىك كەسىپ بولۇپ قالىدىغانلىقىنىمۇ تىلغا ئالماي بولمايدۇ. شۇڭا مەشھۇر چاقچاقچىمىز ھېسام قۇربان «سول» چىل لۇشىيەن مەزگىلىدىكى قاباھەتلىك ئىشلارنى، ئۇ چاغدىكى ئەدەبىلەرنى ئەسكە ئېلىپ: «شائىر دېگەنمۇ ئاجايىپ خەق ئىكەن، بىر شېئىرى ياخشى بولسا، ئۇلارغا ئۈنەش كوي بېرىدىكەن، يامان بولسا، ئۈنەش يىل سولاپ قويىدىكەن!» دەپ چاقچاق قىلىدۇ.

مەن يۇقىرىدا ياش ئەدەبىيات ھەۋەسكارلىرىنىڭ يېتىلىشىگە ئالاقىدار زۆرۈر ئامىللارنىڭ بىر نەچچىسى ئۈستىدە توختالدىم. بۇنىڭدىن مەقسەت ئۇلارنى تەربىيىسىز قالدۇرماستىق، چۈنكى، ئۆزى ئۆسكەن كۆچەت بىلەن ئالاھىدە تەربىيەلەنگەن كۆچەتنىڭ، تاشلىنىپ قالغان باغ بىلەن پەرۋىش تاپقان باغنىڭ ئىستىقبالىدا ئاسمان - زېمىن پەرق بولىدۇ. شۇڭا بىز تەربىيىلىگۈچىلەر، پەرۋىشكارلار سۈپىتىدە، ياش ئەدەبىلەرنى، ياش ئاپتور ۋە ھەۋەسكارلارنى دائىم ئەستىن چىقارمىلىقىمىز لازىم.

ئۈنچىلەر

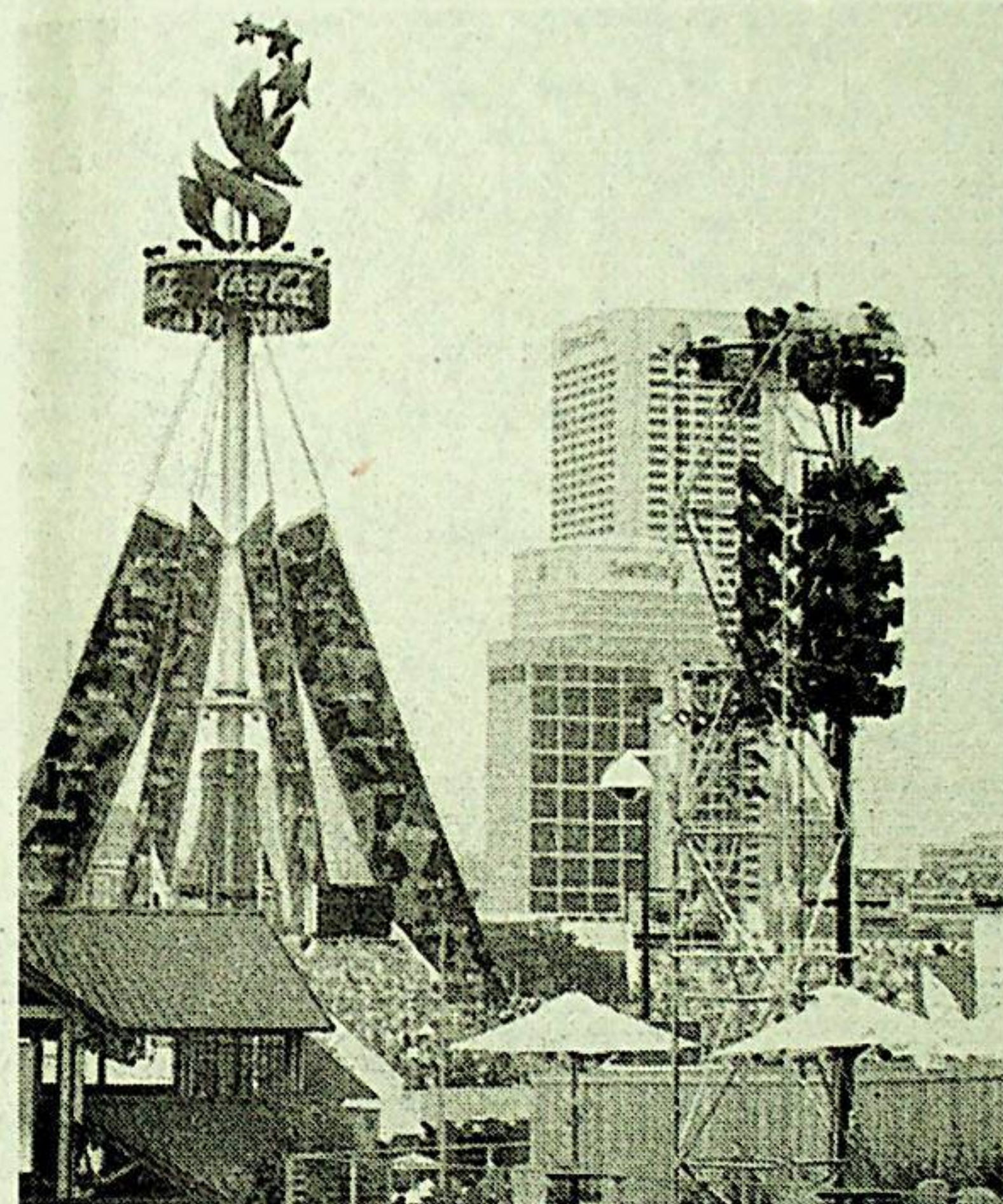
- △ بۈگۈنكى مېھنەت ئەتىنىڭ راھىتى.
- △ ھورۇنلۇق بەختسىزلىكنىڭ ئالامىتى.
- △ ئىلىم، ھۈنەر ئۆگەنمىگەن كىشى، بىچارىلىككە رازى بولغان كىشىدۇر.
- △ پەرزەنتىدىن ھۈرمەت تەلەپ قىلغۇچى - ئاۋۋال ئۆزى ئاتا - ئانىسىغا قانداق قىلغانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرسۇن.
- △ ئاتا - ئانىنىڭ قەرزى - پەرزەنتلىرىنى مال - دۇنيالىق قىلىپ قويۇش ئەمەس، ئىلىملىك، ھۈنەرلىك قىلىپ قويۇش.
- كېرەم ئەيسا تەييارلىغان

خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ 105 - سانلىق يىغىنى ئېچىلدى سامارانچ روھلاندىرۇش دورىسىنى ئىشلەتكەنلەرگە ئاگاھلاندۇرۇش بەردى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 14 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى سامارانچ بۈگۈن روھلاندىرۇش دورىسى ئىشلىتىپ مۇسابىقە نەتىجىسىنى ئۆستۈرۈشكە پىتىنغان ماھىرلارغا مۇنداق دەپ ئاگاھلاندۇرۇش بەردى: چەكلەنگەن دورىلارنى ئىشلىتىش جىسمانىي ۋە مەنىۋى جەھەتتە ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدۇ. بۇ، سامارانچ بۈگۈن بۇ يەردە ئېچىلغان خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ 105 - سانلىق يىغىنىدا ئالاھىدە تەكىتلىگەن بىر نۇقتا.

سۈرەتتە: ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 100 يىللىقىغا ئاناپ سېلىنغان باغچا.

سامارانچ مۇنداق دەيدى: ئولىمپىك ھەرىكىتى روھلاندىرۇش دورىسى ئىشلىتىشكە بۇرۇنقىدەكلا باشلامچىلىق بىلەن كۈرەش قىلىدۇ. ئۇ ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دەيدى: «روھلاندىرۇش دورىسىنى ئىشلىتىش تەنتەربىيە ساھەسىدىكى قاراڭغۇلۇق، چەكلەنگەن دورىلارنى ئىشلىتىش ئارقىلىق مۇسابىقە سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشكە پىتىنغان ماھىرلار ئۆزگەرمەس پىرىنسىپلارغا خىلاپلىق قىلدى.» ئۇ مۇنداق دەيدى: «ئەڭ مۇھىمى شۇكى، ئۇ ماھىرلارنىڭ سالامەتلىكىگە زور دەرىجىدە زىيان يەتكۈزۈمەكتە، سالامەتلىك ماھىرلار ئۈچۈن ئەڭ قىممەتلىك نەرسە. روھلاندىرۇش دورىسى ئىشلىتىش ماھىرلاردا جىسمانىي، روھىي جەھەتتە ئۆزگەرتكىلى بولمايدىغان ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىدۇ ھەتتا ئۇلارنى جىسمانىي ۋە مەنىۋى جەھەتتە ھالاك قىلىدۇ.

سامارانچ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: روھلاندىرۇش دورىسى ئىشلىتىشنى تۈگىتىش ئۈچۈن، خىلاپلىق قىلغانلارنى قاتتىق جازالاپلا قالماستىن، بەلكى كەڭ دائىرلىك تەربىيەگە تايىنىش، يەنى ماھىرلار ۋە ئاممىغا بۇ «خەۋپلىك ئالدامچىلىقنىڭ ئەپتى-»

سامارانچ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: روھلاندىرۇش دورىسى ئىشلىتىشنى تۈگىتىش ئۈچۈن، خىلاپلىق قىلغانلارنى قاتتىق جازالاپلا قالماستىن، بەلكى كەڭ دائىرلىك تەربىيەگە تايىنىش، يەنى ماھىرلار ۋە ئاممىغا بۇ «خەۋپلىك ئالدامچىلىقنىڭ ئەپتى-»

قازاقىستان كوممۇنىستىك پارتىيىسى 10 - ئايدا قۇرۇلتاي ئۆتكۈزۈشنى قارار قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ئالمۇتا، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. قازاقىستان كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى بىلەن مەركىزىي رېۋىزىيە كومىتېتى يىغىنى قازاقىستان كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ بۇ يىل 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنى قەرەللىك قۇرۇلتاي چاقىرىپ، قازاقىستان كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ كېيىنكى قەدەملىك ھەرىكەت پىلانىنى بېكىتىشنى ھەم پارتىيە نىزامنامىسى بىلەن پارتىيە پروگراممىسىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈشنى قارار قىلدى. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 14 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا كوممۇنىستىك پارتىيىسى بۇ يىل 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى مۇنۇلارنى جاكارلىدى: ئامېرىكا زۇڭتۇڭىنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە مەسلىسى بويىچە پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى خولبروتوك كېلەر ھەپتەدە سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىغا قايتا بېرىپ، سېربىيە، بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا ۋە كرودىيە رەھبەرلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ «بوسنىيە-گېرتسېگوۋىنا تىنچلىق كېلىشىمى» دە بەرگەن ۋەدىسىدە چىڭ تۇرۇپ،

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، برازىلىيە، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. برازىلىيە دېڭىز ئارمىيىسى مىنىستىرى موۋرو پېرېرا شاڭجياڭ مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى بۇ يەردە زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى دېڭىز شاڭجياڭ بىلەن كۆرۈشتى. مېھمانلار بىلەن ساھىبخانا ئىككى دۆلەت دېڭىز ئارمىيىلىرىنىڭ ئالاقىسى ۋە ھەمكارلىقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. كۆرۈشۈشتە پېرېرا شاڭجياڭ بىلەن جاڭ لىيەنجۇڭ شاڭجياڭ ئىككى دۆلەت دېڭىز ئارمىيىلىرىنىڭ تارىخىنى ۋە ھازىرقى ئەھۋالىنى ئۆزئارا تونۇشتۇردى. جاڭ لىيەنجۇڭ مۇنداق دەيدى: مەن بۇ قېتىمقى زىيارەتنىڭ جۇڭگو - برازىلىيە دۆلەتلىرىنىڭ ۋە ئىككى دۆلەت دېڭىز ئارمىيىلىرىنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنىڭ يەنىمۇ تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشىنى ئۈمىد قىلىمەن. ئۇ يەنە پېرېرا شاڭجياڭنى جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇشقا تەكلىپ قىلدى.

بۇ بايانداچى مۇنداق دەيدى: خولبروتوك سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىدىن قايتقاندىن كېيىن، ئامېرىكا دۆلەت كاتىپى كرىستوفقا ئامېرىكىنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە تىنچلىق مۇساپىسىدە يەنىمۇ ھەرىكەت قوللىنىشى توغرىسىدا تەكلىپ بېرىدۇ. «نيۇ-يورك ۋاقتى» گېزىتى مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرىنىڭ سۆزىنى نەقىل كەلتۈرۈپ مۇنداق دەيدى: خولبروتوكنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىغا قايتا بېرىشىنىكى

ئامېرىكىنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە مەسلىسى بويىچە پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىغا قايتا بارىدۇ

بۇ بايانداچى مۇنداق دەيدى: خولبروتوك سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىدىن قايتقاندىن كېيىن، ئامېرىكا دۆلەت كاتىپى كرىستوفقا ئامېرىكىنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە تىنچلىق مۇساپىسىدە يەنىمۇ ھەرىكەت قوللىنىشى توغرىسىدا تەكلىپ بېرىدۇ. «نيۇ-يورك ۋاقتى» گېزىتى مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرىنىڭ سۆزىنى نەقىل كەلتۈرۈپ مۇنداق دەيدى: خولبروتوكنىڭ سابىق يۇگوسلاۋىيە رايونىغا قايتا بېرىشىنىكى

بrazىلىيە دېڭىز ئارمىيىسى مىنىستىرى جۇڭگو دېڭىز ئارمىيىسىنىڭ سىلگى بىلەن كۆرۈشتى

پېرېرا جاڭ لىيەنجۇڭنىڭ برازىلىيەدە زىيارەتتە بولغانلىقىنى قارشى ئالدى. ئۇ مۇنداق دەيدى: كېلەر يىلى ئۆزۈم جۇڭگوغا زىيارەتكە بارغىنىدىن سىرت برازىلىيە دېڭىز ئارمىيىسى جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇشقا مەشىق پاراخوتى ئەۋەتىدۇ.

ھىندىستان يېڭى ھۆكۈمىتى قوشنىلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى تىرىشىپ ياخشىلىدى

كۆپ پاكىستان مۇخىرلىرىنى ھىندىستاننى زىيارەت قىلىشقا تەكلىپ قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ھىندىستان ھۆكۈمىتى يەنە بېنگال بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى پائال تۈردە ياخشىلىدى ۋە كۈچەيتتى. 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ھىندىستان دىپلوماتىيە ئىشلىرى كاتىپى سالمان ھەيدەر زۇڭلىنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى سۈپىتىدە مەخسۇس داككاغا بېرىپ، شىيخ خاسنانىڭ زۇڭلى بولغانلىقىنى تەبرىكلدى ھەمدە دېۋى گاۋدانىڭ خاسىناغا يازغان خېتىنى تاپشۇردى. ئىككى تەرەپ ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى تالاش - تارتىشلارنى ئىمكان قەدەر قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ھەل قىلىشقا قوشۇلدى.

دېۋى گاۋدا زۇڭلىلىقىدىكى ھىندىستان يېڭى ھۆكۈمىتى بۇ يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەندىن بۇيان، سابىق ھۆكۈمەتنىڭ دىپلوماتىيە سىياسىتىنى داۋاملىق يۈرگۈزىدىغانلىقىنى، قوشنا دۆلەتلەر، بولۇپمۇ جەنۇبىي ئاسىيادىكى باشقا دۆلەتلەر بىلەن بولغان دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋەتىنى نۇقتىلىق ياخشىلايدىغانلىقى ۋە كۈچەيتىدىغانلىقىنى كۆپ قېتىم تەكىتلىدى. ھىندىستان بىلەن پاكىستان تارىختىن قېپقالغان كەشىم تالاش - تارتىشى قاتارلىق مەسىلىلەر تۈپەيلىدىن ئۇزاق مەزگىل ئەپلىشەلمەي كەلدى، نورمال ئىناق قوشنىدارچىلىق مۇناسىۋەت ئورنىتىلمىدى، ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىمۇ ئاستا بولدى. ھىندىستان يېڭى ھۆكۈمىتى تەختكە چىققاندىن كېيىن، ھىندىستان، پاكىستان مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاشقا ئىجابىي پوزىتسىيە تۇتتى. پاكىستان زۇڭلىسى ب. بوتتۇ دېۋى گاۋدانىڭ زۇڭلى بولغانلىقىنى تەبرىكلەپ يازغان خېتىدە پاكىستان - ھىندىستان تىنچلىق سۆھبىتىنى يېڭىباشتىن باشلاشنى ئۈمىد قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن دېۋى گاۋدا ب. بوتتۇغا جاۋاب خەت يېزىپ، 1994 - يىلى 1 - ئايدا ئۇزۇلۇپ قالغان ئىككى دۆلەتنىڭ دىپلوماتىيە كاتىپى دەرىجىلىك

ھىندىستان بىلەن پاكىستان تارىختىن قېپقالغان كەشىم تالاش - تارتىشى قاتارلىق مەسىلىلەر تۈپەيلىدىن ئۇزاق مەزگىل ئەپلىشەلمەي كەلدى، نورمال ئىناق قوشنىدارچىلىق مۇناسىۋەت ئورنىتىلمىدى، ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىمۇ ئاستا بولدى. ھىندىستان يېڭى ھۆكۈمىتى تەختكە چىققاندىن كېيىن، ھىندىستان، پاكىستان مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاشقا ئىجابىي پوزىتسىيە تۇتتى. پاكىستان زۇڭلىسى ب. بوتتۇ دېۋى گاۋدانىڭ زۇڭلى بولغانلىقىنى تەبرىكلەپ يازغان خېتىدە پاكىستان - ھىندىستان تىنچلىق سۆھبىتىنى يېڭىباشتىن باشلاشنى ئۈمىد قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن دېۋى گاۋدا ب. بوتتۇغا جاۋاب خەت يېزىپ، 1994 - يىلى 1 - ئايدا ئۇزۇلۇپ قالغان ئىككى دۆلەتنىڭ دىپلوماتىيە كاتىپى دەرىجىلىك

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z

(ۋە كالتە نومۇرى: 1 - 57)

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل

ئىيۇل

20

شەنبە

پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن يىغىن ئېچىپ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى

رەئىس جياڭ زېمىن ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەردىن كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، خەتەردىن قۇتقۇزۇشنى ھازىرقى مۇھىم ۋەزىپە قىلىشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 19 - ئىيۇل
تېلېگراممىسى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى يىغىن ئېچىپ، دۆلەت كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش-قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش باش قوماندانلىق شتابىنىڭ ھازىرقى كەلكۈن ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى مۇزاكىرە قىلدى ۋە ئورۇنلاشتۇردى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى جياڭ زېمىن يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى، يىغىنغا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسى دائىمىي

چاڭجياڭ، خۇئاڭخې، جۇجياڭ، خۇەيخې، خەيخې، سۇڭخۇاچاڭ، لياۋخې قاتارلىق چوڭ دەريالار ۋە ئۇلارنىڭ ۋادىلىرىدىكى رايونلارنى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىش كېرەك. بۇ رايونلار يۈكسەك دەرىجىدە ھوشيار بولۇپ، ھەر ۋاقىت تەييار تۇرۇپ، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، چوڭ دەريالاردا زىيان كۆرۈلمەسلىككە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كەلكۈندىن نۇقتىلىق مۇداپىئە كۆرىدىغان ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ پارتكوملىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇشنى ھازىرقى مۇھىم ۋەزىپە قىلىپ، مەۋقەنى ئۇلۇغ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشكە قويۇپ، ئۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشى، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىشى، ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرۇشى، بىر تۇتاش قوماندانلىق قىلىشى، مەسئۇلىيەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇشى كېرەك، ئالاقىدار تارماقلار كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇشقا كېرەكلىك ماددىي ئەشيا لار بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى كادىرلار ۋە پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئاممىنى يېتەكلەپ كەلكۈن ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغدىشى، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ نورمال ئېلىپ بېرىلىشىغا تىرىشىپ كاپالەتلىك قىلىشى، يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن تىرىشىشى كېرەك. ئاپتەت بولغان رايونلار ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشى، ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى ئۆزى قۇتقۇزۇشنى ياخشى ئېلىپ بېرىشى، تەبىئىي ئاپتەت كەلتۈرۈپ چىقارغان زىياننى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىدە ئازايتىشى كېرەك، جياڭ زېمىن كەلكۈندىن نۇقتىلىق مۇداپىئە كۆرىدىغان ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى پارتىيە ھۆكۈمەت، ھەربىي، خەلقئارا بىردەك

شىخۇ پىۋا زاۋۇتى سۈپەت ئارقىلىق بازار ئېچىش، روناق تېپىش يولىدا مېڭىپ، رىقابەتتە ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلىدى

ۋە ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش قىزغىنلىقىنى يۇقىرى كۆتۈردى، شۇڭا بۇ زاۋۇتنىڭ مەھسۇلاتلىرىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى ئىزچىل تۈردە % 100 بولدى. جانلىق باشقۇرۇش ۋە ئەلا سۈپەت بۇ زاۋۇتنى ھاياتى كۈچكە ئىگە قىلدى. بۇ زاۋۇت ئون يىلدا جەمئىي 34 مىليون 190 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ياراتتى، دۆلەتكە 55 مىليون 180 مىڭ يۈەن پايدا-باچ تاپشۇردى. زاۋۇتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1986-يىلىدىكى 5000 توننىدىن 50 مىڭ توننىغا، مۇقىم مۈلكى 80 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى بەش ئېيىدا 16 مىڭ توننا پىۋا ئىشلەپ چىقىرىپ، دۆلەتكە 4 مىليون 500 مىڭ يۈەن پايدا-باچ تاپشۇردى. بۇ زاۋۇت ئىشلەپ چىقارغان سۈپەتلىك «شىخۇ پىۋىسى» قازاقىستان، ئۆزبېكىستان، قىرغىزىستان، موڭغۇلىيە قاتارلىق دۆلەتلەردە شۆھرەت قازىنىپ، يىللىق ئېكسپورت سوممىسى 16 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. بۇ زاۋۇت مەملىكەت بويىچە يېمەكلىك سىستېمىسىدىكى «سۈپەت ئارقىلىق ئۈنۈمنى ئۆستۈرگەن ئىلغار كارخانا»، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «100 كۈچلۈك سانائەت كارخانىسىنىڭ بىرى» قاتارلىق ناملارغا ئېرىشتى، مەھسۇلاتلىرىمۇ مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارادا كۆپ قېتىم «ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات» بولۇپ باھالاندى.

تۈزۈمنى ئورناتتى، شارائىتى پىشپ يېتىلگەن سېخلارنى تارماق زاۋۇتقا ئۆزگەرتىپ، ئۇلارغا ئېنىق ۋەزىپە بەلگىلەپ، رىقابەت مەخانىزىمىنى كۈچەيتتى، بۇنىڭ بىلەن تارماق زاۋۇتلار تىجارەت ۋە ئۈنۈم قارشىنى ئۆستۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىش سەرىپىنى زور دەرىجىدە تۆۋەنلەتتى. ئۆتكەن يىلى زاۋۇت بويىچە تېجەپ قېلىنغان تەننەرخ 1 مىليون 470 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. بۇ زاۋۇت «سۈپەتتى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش» تىن ئىبارەت كارخانىنىڭ ھايات-ماماتى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك چاقىرىققا ئاۋاز قوشۇپ، ئىلغار باشقۇرۇش ئۇسۇلى ۋە يېڭى پەن-تېخنىكا ئارقىلىق مەھسۇلات سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئون يىلدا 10 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ ئاجرىتىپ، ئىككى قېتىم يېڭى تېخنىكا كىرگۈزدى ۋە تېخنىكا يېڭىلىدى، 103 قارار كۇرس ئېچىپ، ئىشچىلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلدى، 36 تېخنىكىنى ئالىي مەكتەپلەردە بىلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتتى، 48 كىشىنى مەملىكەت ئىچىدىكى چوڭ پىۋا زاۋۇتلىرىغا قىسقا مۇددەتلىك ئۆگىنىشكە ئەۋەتتى، دۆلەت ئىچى-سىرتىدىكى سۈپەت باشقۇرۇش مۇتەخەسسسلرىدىن 21 نى تەكلىپ قىلىپ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە دەرس سۆزلەتتى. سۈپەت ئۆلچىمىنى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشى ۋە مۇكاپات پۇلى بىلەن بىرلەشتۈرۈش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ سۈپەت ئېڭى

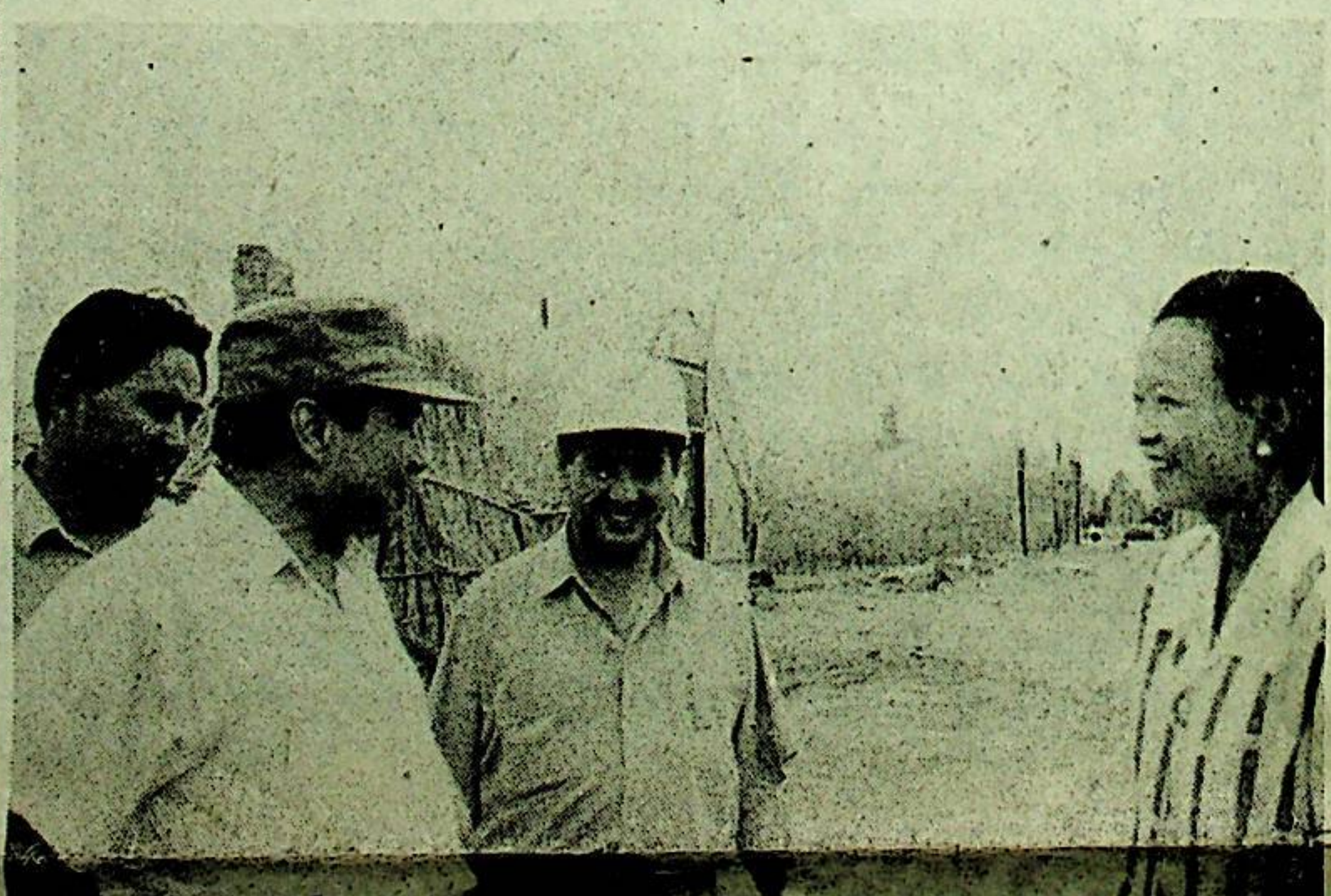

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ئىسمائىل مۇھەممەت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم، مەۋلان سابىت خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايون بويىچە 2-دەرىجىلىك كارخانا - شىخۇ پىۋا زاۋۇتى كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، «سۈپەت ئارقىلىق بازار ئېچىش، روناق تېپىش» يولىدا مېڭىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پىۋا بازارلىرىدىكى كەسكىن رىقابەتتە ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلىدى. ئون يىل جاپاللىق تىرىشىپ ناھىيە ئىگىلىكىنىڭ تۆۋرۈكىگە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېنىك سانائەت كارخانىلىرى ئىچىدىكى يۇلتۇزغا ئايلاندى.

بۇ زاۋۇت 1986-يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشكەندىن بۇيان، «كارخانا باشقۇرۇشتا بازارنى، تىجارەتتە ئۈنۈمنى، رىقابەتتە سۈپەتنى مەركەز قىلىش» تىن ئىبارەت ئاساسىي مەۋقەنى چىقىش قىلىپ، «داڭدار مەھسۇلات ئارقىلىق داڭدار كارخانا قۇرۇش» يولىغا ماڭدى. ئىسلاھات سالىمىنى زورايتىپ، ئىلگىرىكى باشقۇرۇش ۋە تىجارەت ھوقۇقى بىر ياكى بىر نەچچە كىشىگە مەركەزلىشىپ قالدىغان ھالەتنى ئۆزگەرتىپ، ئومۇمىي جەھەتتىن بىر تۇتاش باشقۇرۇش، تارماقلار مۇستەقىل تىجارەت قىلىش

بوز يەر ئاچقۇچىلارنىڭ ئەۋلادلىرى ئۈچۈن

چەرچەن ناھىيىسىدە سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىشنىڭ يوشۇرۇن كۈچى زور، چاۋالدۆڭ يېزا ئىگىلىكىدىن ئۈنۈمچىسىز پايدىلىنىش رايونى 1 مىليون مو يەرنى ئېچىشنى پىلانلىغانىدى. بۇ يەرنىڭ سۈيى مول، تۇپرىقى مۇنبەت بولغاچقا، نۇرغۇن بوز يەر ئاچقۇچىنى جەلپ قىلدى. كىشىنى خوشالاندۇرىدىغىنى شۇكى، مېڭىغان بوز يەر ئاچقۇچىلار قوشۇنى ئىچىدە 1993-يىلى گەنسۇ رادىئو-تېلېۋىزىيە داشۆسىنى پۈتتۈرۈپ ئۆز ئىختىيارى بىلەن بۇ يەرگە كەلگەن گۈەن دېچىن بوز يەر ئاچقۇچىلارنىڭ ئەۋلادلىرى ئۈچۈن مەكتەپ قۇردى.

ۋاڭ خۇەييۈي ئەسقاتىدىغان ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش، ئەنئەنىۋى تايانچ كەسىپلەرنى ئۆزگەرتىش قەدىمىنى تېزلىتىشنى تەكىتلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ شياڭ خەۋەر قىلدۇ: ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن قوللىنىپ، ئەنئەنىۋى كەسىپنى ئۆزگەرتىشنىڭ كۆلىمى ۋە سالىمىنى ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ شياڭ خەۋەر قىلدۇ: ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن قوللىنىپ، ئەنئەنىۋى كەسىپنى ئۆزگەرتىشنىڭ كۆلىمى ۋە سالىمىنى

سۈرەتتە: چەرچەن ناھىيىسى تەكشۈرۈپ، تەتقىق قىلىۋاتقان رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت (سولدىن 2-كشى)، چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى قۇربان ئابدۇللا (ئوڭدىن 2-كشى) گۈەن دېھنىنىڭ (ئوڭدىن 1-كشى) ئوقۇتۇش ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە. ئۆز مۇخبىرىمىز چېن يەن خەۋىرى، فوتوسى

رېسىن تەبىئىي ئورماندىن ئېلىنىپ، ئاپتونوم رايونلاردىكى پارچىيە، ھۆكۈمەت، ھەربىي، خەلقئارا ئىتتىپاقلىشىپ، پۈتۈن كۈچ بىلەن ئاتلىنىپ كەلگۈنىگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ ئاخىرقى غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشنى ئەلەپ قىلدى. يىغىنغا يەنە زۇجياخۇا، لى لەنچىڭ، ۋېياڭگو، ۋىن جاباۋ قاتارلىق رەھبەرلەر قاتناشتى.

قەشقەر ۋىلايىتىدە كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتى ياخشى ئىشلەنمەكتە

كۈنى، يېتەرلىك ئاپتوموبىل، تراكتور، ئۇلاخ ھارۋىسى ئىشلىتىپ، يەتتە ئورۇندىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش نۇقتىسىنى رېمونت قىلدى، كۈتۈلمىگەن ئەھۋاللارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن ئون توننا سىم تەييارلاپ قويدى. پوسكام ناھىيىسىنىڭ ئاھالىسى ساۋاقلارغا ئاساسەن، يەكەن دەرياسىنىڭ ئاھالىسى يېزا تەۋەسىدىكى قىسمىدا ئېگىزلىكى ئۈچ مېتر، كەڭلىكى يەتتە مېتر دامبا ياسىدى، 75 ئورۇنغا ياغاچتىن ئورۇندا ياسىدى. يەنە 20 مىڭ كۇب مېتر تاش تەييارلاپ، جىددىي ئەھۋال ۋە بەرگەندە ئىشلىتىشكە تەخەلپ قويدى.

مەسئۇل كادىر ۋە تېخنىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىشقا ئەۋەتتى. 5-ئاينىڭ ئاخىرىدىن 6-ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە ناھىيە بويىچە 63 ئورۇنغا يېڭىدىن 57 كىلوپېتر ئۇزۇنلۇقتا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش دامبىسى، 7100 دانە ياغاچ بۇقا ياسىلىپ، يار ئېلىپ كېتىش ئېھتىمالى بار نۇقتىلار مۇستەھكەملەندى. قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسى ئىككى ئايغا يېقىن ۋاقىت ئىچىدە 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ چىقىم قىلىپ، 170 مىڭ ئادەم ئىش

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز توختىھاجى تۇرسۇن خەۋەر قىلدۇ: 3-ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇيان، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ناھىيە (شەھەر)، يېزا-بازارلار كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى پۇختا ئىشلەمەكتە. يەكەن ناھىيىسى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنى تەرتىپكە سېلىش بىلەن بىللە ھەر بىر گۇرۇپپا ئەزاسىغا كونكرېت ۋەزىپە بەلگىلىدى؛ ناھىيىلىك سۈ-ئېلېكتر ئىشلىرى ئىدارىسى ۋە يېزا-بازارلار 150 نەپەرگە يېقىن ئاپتونوم رايونىمىز گروزىيە بىلەن ئىككى تۈرلۈك ئىقتىساد-سودا، ساياھەت مۇددىئاناھىسى ھاسىل قىلدى.

ئاپتونوم رايونىمىز گروزىيە بىلەن ئىككى تۈرلۈك ئىقتىساد-سودا، ساياھەت مۇددىئاناھىسى ھاسىل قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ چى خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىز 7-ئاينىڭ 18-كۈنى گروزىيە جۇمھۇرىيىتى بىلەن ئىككى تۈرلۈك ئىقتىساد-سودا، ساياھەت مۇددىئاناھىسى ھاسىل قىلدى. ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي بىلەن گروزىيىنىڭ سودا-تاشقى ئالاقە مىنىستىرى كونسىتانتىن زارداستانشۋىل بۇ يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ گروزىيىنىڭ تېلىس، باتۇمى شەھەرلىرىدە تاۋار يەرەمەنكىسى ئۆتكۈزۈش ۋە كىچىك تىپتىكى دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى، يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى ھەمكارلىقىنى يولغا قويۇش مۇددىئاناھىسى ھاسىل قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى نەيم ياسىن بىلەن گروزىيە دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى كونسىتانتىن سارىيا ئىككى تەرەپنىڭ ساياھەتچىلىك كەسپىنى ئىمكان قەدەر بالدۇرراق راۋاجلاندۇرۇش كېلىشىمى ئىمزالىدى.

كومپيۇتېرنى ئومۇملاشتۇرۇش، ئىشلىتىش ئاپپاراتلىرى ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىز ئۆز ئالدىغا ياراتقان ئەسقاتىدىغان نەتىجە 300 تۈردىن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 110 نەچچە تۈر مىنىستىرلىك، ئۆلكە دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. لېكىن ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىكى پەرق زورايماقتا، بۇنداق بولۇشتىكى سەۋەب كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى، مەبلەغ، پايدا-باچ نىسپى تۆۋەنلەپ، بىر قىسىم كارخانىلاردا زىيان كۆپەيدى. شۇڭا مەملىكەتنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىگە يېتىشىۋېلىش ئۈچۈن ئەسقاتىدىغان ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇش، ئەنئەنىۋى كەسپلەرنى ئۆزگەرتىش كۆلىمىنى ۋە سالىقىنى ئاشۇرۇش، بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىكى، نېفىت، نېفىت-خىمىيە سانائىتى قاتارلىق ئۇل كەسپ ۋە تايانچ كەسپلەرنىڭ ئېلېكترون ئۇچۇر قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش لازىم.

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ شېڭ خەۋەر قىلدۇ: ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن قوللىنىپ، ئەنئەنىۋى كەسپنى ئۆزگەرتىشنىڭ كۆلىمى ۋە سالىقىنى ئاشۇرۇش، بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىك، نېفىت، نېفىت-خىمىيە سانائىتى قاتارلىق ئۇل كەسپ، تايانچ كەسپلەرنىڭ ئېلېكترون ئۇچۇر قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش كېرەك. بۇنى ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ خۇەييۈي مۇشۇ ئاينىڭ 16-كۈنىدىن 17-كۈنىگىچە ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسىنى ئەمەلىي قوللىنىش خىزمىتى يىغىنىدا تەكىتلىدى. ۋاڭ خۇەييۈەن مۇنداق دېدى: 8-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسى، كومپيۇتېرنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە ئۇنى ئىشلىتىش خىزمىتىدە ناھايىتى زور نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە چوڭ، ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى كومپيۇتېرلارنى قۇراشتۇرۇش سانى 120 نەچچە يۈرۈشكە يېتىپ، مىكرو تىپلىق كومپيۇتېر 40 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى. جايلار، ساھەلەردە

تۇرپان ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگرافى ئىدارىسى يېڭى خىزمەت ئىستىلى تىكلەپ، سۈپەتلىك مۇلازىمەتلىك قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى ئۆستۈردى

مۇھىم نۇقتىنى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە قاراتتى. تىجارەت ئورۇنلىرىدا ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىنى ئىشلىتىپ، پۇل تاپشۇرۇۋېلىش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىدە نومۇر قويۇش تۈزۈمى ئورنىتىپ، مۇلازىمەتلەرنىڭ مەدەنىيەتلىك مۇلازىمەتلىك قىلىش ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. جۈملىدىن ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك پوچتا-تېلېگرافى تىجارەت ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى باشلامچىلىق بىلەن سىياسىي، كەسپىي ئۆگىنىشنى يولغا قويۇپ، خىزمەتچىلەرنى يۇقىرىنىڭ ئالاقىدار ھۈججەتلىرى بىلەن پوچتا-تېلېگرافى قانۇن - نىزاملارنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، مۇلازىمەتلەرنىڭ يېڭى خىزمەت ئىستىلى تىكلەپ، سۈپەتلىك مۇلازىمەتلىك قىلىش ئاڭلىقلىقىنى (ئاخىرى 4 - بەتتە)

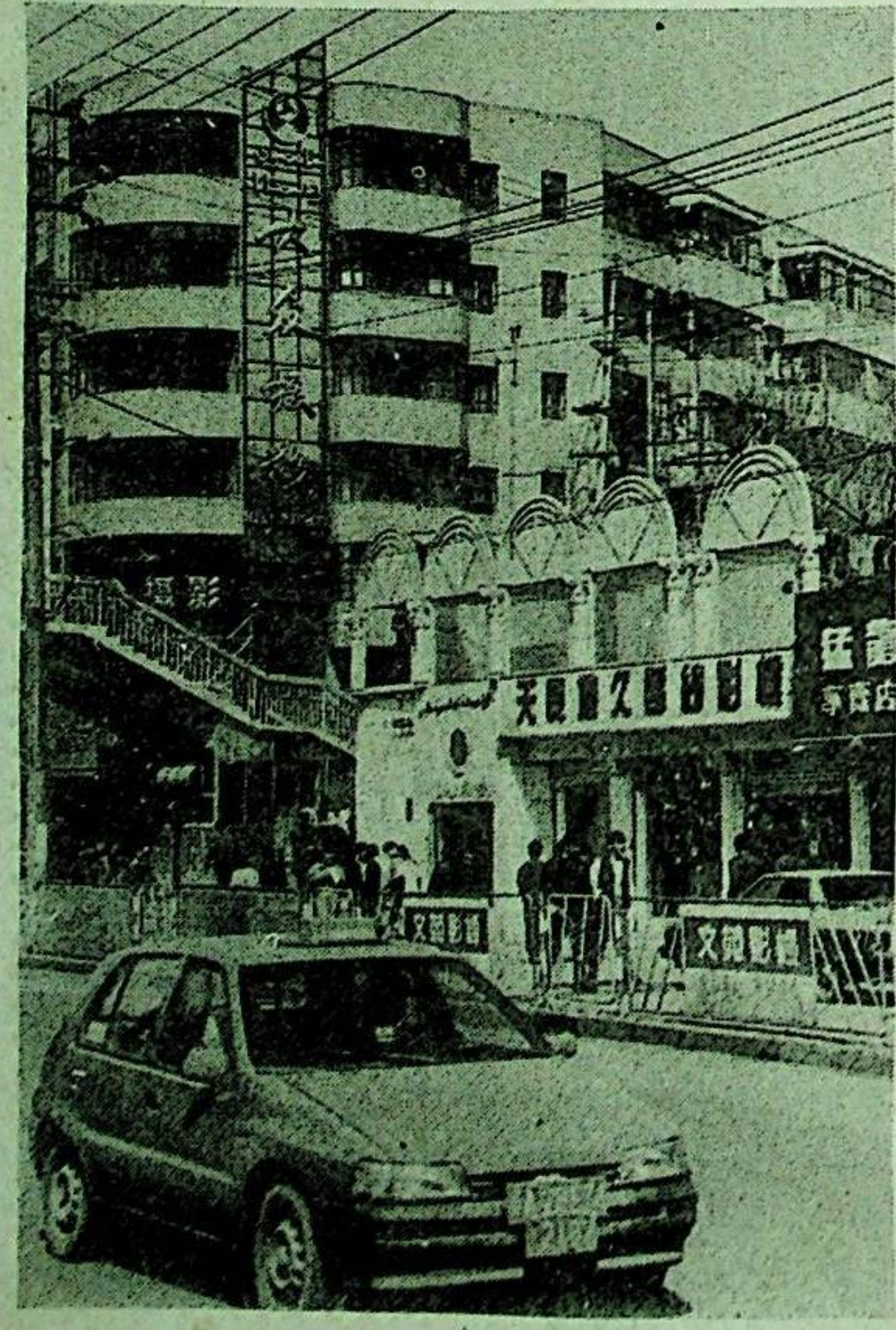
ئۆز مۇخبىرىمىز كېرەم ئەزىز خەۋەر قىلدۇ: تۇرپان ۋىلايەتلىك پوچتا-تېلېگرافى ئىدارىسى ئوپتىكىلىق كابېل قۇرۇلۇشى ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن ياخشى نەتىجىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىدارە بويىچە يېڭى خىزمەت ئىستىلى تىكلەپ، سۈپەتلىك مۇلازىمەتلىك قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

پوچتا - تېلېگرافى ساھەسىدە ئۆتكەن 30 يىل

خوشبۇت ناھىيىسى كۈنئەھەر پوچتىخانىسى تارماق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى تۇخان سايت 30 يىلدىن بۇيان خىزمەت ئورنىدا ئۇن - تىنسىز جاپالىق ئىشلەپ، خىزمەتتە، ئىتتىپاقلىقتا ئۈلگە بولۇپ، ياشلارنى ئىدىيە، كەسپ جەھەتتىن يېتەكلەپ، تەشكىل ۋە يولداشلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشىپ كەلمەكتە. ئۇ ئىلگىرى كۆپ قېتىم ئوبلاست، ناھىيە بويىچە ئىلغار خىزمەتچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخس، ناھىيە بويىچە «8-مارت» قىزىلپايراقدارى بولۇپ تەقدىرلەنگەن. 1985 - يىلىدىن بۇيان ھەر يىلى ئىدارە بويىچە ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالانىپ كەلمەكتە.

سۈرەتتە: تۇخان سايت خىزمەت ئۈستىدە. ئابلىز گوسمان خەۋىرى، فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ «جىڭ» يولىدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان چوڭ-كىچىك سۈرەتخانىلار ئارقا - ئارقىدىن ئېچىلىپ، ھەر مىللەت خېرىدارلىرىنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرماقتا. سۈرەتتە: نامىمۇ سۈرەتخانىدىن بىر كۆرۈنۈش. ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت مەھمەت فوتوسى

«يازنىڭ ئۈچ ئىشى» نى ياخشى ئىشلەپ، يىللىق ئاشلىق ھوسۇلىغا كاپالەتلىك قىلالى

كورلا شەھىرىدە يازلىق ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىندى

ئىختى - ئاشقان - يارىي مۇخىرىمىز غوپۇر قا - سىمىڭ خەۋەر

بۇ شەھەردە يازلىق ئاشلىق ئومۇمىي ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنىڭ % 54 تىن كۆپرە كىنى ئىگىلەيدىكەن. شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، بۇغداي تېرىلغۇ كۆلىمىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلغان. دېھقانلار پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ تېز، سۈپەتلىك تېرىغان، كادىرلار ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى

قىلىشىچە، 9-بەش يىللىق پىلانىنىڭ تۇنجى يىلىدا كورلا شەھىرى يازلىق ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئالغان. بۇغداينىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 27 مىليون 7500 كىلوگرامغا، موبىشى ھوسۇلى 325 كىلوگرامغا يېتىپ، 1995-يىلىدىنكىدىن ئايرىم-ئايرىم ھالدا بەش پىرسەنتتىن كۆپرەك

كۇچا ناھىيىسىدە «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» جىددىي ئېلىپ بېرىلماقتا

كۆڭۈلدىكىدەك بولىدى. ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى دىققەت-ئېتىبارىنى بۇغداي پەرۋىشىگە قاراتتى، مايسا ئەھۋالىغا قاراپ، دەرىجىگە ئايرىپ، ئاجىز مايسىلارنى سۇغىرىشتىن بۇرۇن، ئىككى قېتىمدىن ئۈچ قېتىمغىچە ئوغۇتلىدى، بۇنىڭ بىلەن مايسىلار غوللۇق، تەكشى ئۆسۈپ، توق دان ئالدى. بۇغداي پىششىقتىن بۇرۇن، «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» غا ئەتراپلىق، پۇختا تەييارلىق كۆرۈلۈپ، ئورۇش، توشۇش، ئېگىز ئورنىغا قوناق تېرىش جىددىي ئېلىپ بېرىلدى. ھەرقايسى ئىدارە، ئورگان، بۆلۈم، ئىشخانىلار بىر تۈركۈم كادىر ئاچرىتىپ، نۆۋەتتىكى «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» غا ئاكتىپ ياردەم

كۇچا ناھىيىسى، - دەپ خەۋەر قىلىدۇ ئىختىياري مۇخىرىمىز. ئەبەيدۇللا مەھمۇد - كادىرلار ۋە دېھقانلارنى ئومۇم يۈزلۈك سەپەرۋەر قىلىپ، «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» نى جىددىي ئېلىپ بارماقتا. بۇ ناھىيە رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشنى باشتىن-ئاخىر بوشاشماي چىڭ تۇتتى. ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلىمىنى مۇقىملاشتۇرۇپ، بىرلىك ھوسۇلنى يىلمۇ يىل ئاشۇرۇپ، بۇغدايدىن ئۇدا مول ھوسۇل ئالدى. بۇ يىل ئەتىيازدىكى تېمپېراتۇرىنىڭ نورمالسىزلىقى، قىشتا قارىغاي، سوغۇقنىڭ قاتتىق بولۇشى تۈپەيلىدىن، كېيىنرەك تېرىلغان بىر قىسىم بۇغداينىڭ يىلتىزى ئوشۇشۇپ كېتىپ، مايسىلارنىڭ كۆكلىشى، شاخلىنىشى

بۇرچاقچى يېزىسى نامرات ئائىلىلەرنى غەمدىن

يەرلىك بۇيۇملار ۋە ساياھەت بۇيۇملىرى ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش توغرىسىدا

مۇھەممەت تۇنۇن لىسمائىل

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان، قەشقەر ۋىلايىتىدە يەرلىك بۇيۇملار ۋە ساياھەت بۇيۇملىرىنى ئىشلەپچىقىرىش باشلامچى كەسىپ سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇلدى، يەرلىك بۇيۇملار ۋە ساياھەت بۇيۇملىرىنى ئىشلەپ چىقىرىدىغان كارخانىلار 1980-يىلىدىكى 12 دىن 1996-يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا 53 كە كۆپەيدى. ئۇلار ھازىر 500 خىل مەھسۇلات ئىشلەپ چىقىرالايدۇ. بۇ كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 55 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئەسلىدىكى 2 مىليون 700 مىڭ يۈەندىن زور دەرىجىدە ئاشتى. قەشقەر راۋابى، چىمەن دوپپا، فارفور قاچا، مېھراب شەكىللىك ئىشكاپ، نەقىشلىك دىۋان، نەقىشلىق پەرداز ئەينىكى، يېڭىسار پىچىقى، ئەتەس قاتارلىق مەھسۇلاتلار مەملىكەت بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەر ساياھەت بۇيۇملىرىنى باھالاش يىغىنىدا ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات بولۇپ باھاللىنىپ، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى، يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى، دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. يېڭىسار پىچىقى بېيجىڭدا ئېچىلغان خەلقئارا ھۈنەر-سەنئەت مەھسۇلاتلىرىنى كۆرگەزمە قىلىپ سېتىش يىغىنىدا «ئالتۇن ئات» مۇكاپاتىغا، توققۇز خىل مەھسۇلات «ئالتۇن مېدال» غا ئېرىشتى. قەشقەر شەھىرى 300 دىن ئارتۇق ئۆمەكتىكى 40 مىڭدىن ئارتۇق جۇڭگو ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنى كۈتۈۋېلىپ، ساياھەت بۇيۇملىرىنىڭ ئىستېمال قىلىنىشى بويىچە «ئالتۇن ئەجدىھا» مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. قەشقەر شەھىرىدىكى يەرلىك بۇيۇملار ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسىدىن توققۇزىنىڭ يىللىق ئومۇمىي كىرىمى 5 مىليون يۈەندىن، مۇقىم مۈلۈك قىممىتى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى...

گەرچە يۇقىرىقىدەك نەتىجىلەر قولغا كەلگەن بولسىمۇ، ئەمما شەھىرىمىزنىڭ يەرلىك بۇيۇملار ۋە ساياھەت بۇيۇملىرى ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىغا توسالغۇ بولۇۋاتقان بەزى مەسىلىلەر بار. بۇلار، ئاساسلىقى، مەھسۇلاتلارنىڭ تۈرى كۆپ، سانى ئاز، قول مەشغۇلاتى كۆپ، سۈرئەت ئاستا، كارخانىنىڭ چەكلەش ئىقتىدارى تۆۋەن، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ناچار بولۇشتا ئىپادىلەنمەكتە. بۇلاردىن باشقا، ھۈنەر-سەنئەتتە ئىجادىي ۋارىسلىق قىلىش كەم، دوراش كۆپ، ئۇزاق مۇددەتلىك پىلان ئاز بولماقتا.

چىگرا ئېغىزلىرى ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان، يەرلىك بۇيۇملار خەلقئارا بازارغا كىردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، پاكىستان قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ يەرلىك بۇيۇملىرىمۇ بىزنىڭ بازارلىرىمىزغا كىرىپ، بىزنىڭ مەھسۇلاتلىرىمىزغا

چەتكە قېقىش، شاللىۋېتىش تەھدىتى پەيدا قىلدى.

قانداق قىلغاندا، يەرلىك بۇيۇملار بازىرىنى چىڭ ئىگىلەپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرگىلى بولىدۇ؟

1. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار، باشقۇرغۇچىلار، ئىشچى-خىزمەتچىلەر «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شەھەر-بازارلاردىكى كولىكتىپ مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدىكى كارخانىلار نىزامى» نى ياخشى ئۆگىنىشى لازىم.

2. مەبلەغ ھەل قىلىش زۆرۈر. گوۋۇيۈەن، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇناسىۋەتلىك

سىياسەت، بەلگىلىمىلىرىنى قەشقەر ۋىلايىتىدە ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، تېخنىكا مەبلەغى، ئۆسۈمىسىز قەرز مەبلەغى قاتارلىق ھەر خىل مەبلەغلەرنى جايىغا نەقلەش شۇرۇشى مۇھىم.

ئۇنىڭدىن باشقا، پاي ھەسسىدارلىق كارخانىلىرىنى قۇرۇش، دۆلەت، كولىكتىپ، شەخسلەر ھەمكارلىشىپ مەبلەغ سېلىش، خەلق باشقۇرۇشىدىكى كارخانىلارنى قۇرۇش، شېرىكلىشىپ كارخانا قۇرۇش، ۋەيران بولغان كارخانىلارنى سېتىش، ئىجارىگە بېرىش؛ مۈلۈك باشقۇرۇش ھوقۇقىنى ساقلاپ قېلىش ئاساسىدا كارخانىلارنىڭ ئىش ئورنى، يېرى، مۈلكىنى شەخسلەرگە ئۆتۈنۈپ بېرىش؛ يېرىمىنى ئۆتۈنۈپ بېرىپ، بىر قىسمىنى كۈچنى توپلاپ جانلاندۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللارمۇ مەبلەغ توپلاشنىڭ ئۈنۈملۈك يولى.

3. ئېھتىياجغا ماس كېلىدىغان بازار سىستېمىسى بەرپا قىلىش كېرەك. ئېھتىياج كۈچلۈك بولغان كۈندىلىك يەرلىك بۇيۇملار ۋە ساياھەت بۇيۇملىرى بازىرى سىستېمىسىنى شەكىللەندۈرۈشتە يوشۇرۇن كۈچنى قېزىشقا ماھىر بولۇش لازىم. مىللىيېلار ئېھتىياجلىق مەھسۇلاتلار

4. ھۈنەر-سەنئەت تېخنىكىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشىمىز لازىم. ھازىر قەشقەر ۋىلايىتىدە يەرلىك بۇيۇملارنى، ساياھەت بۇيۇملىرىنى تەتقىق قىلىش ئورنى يوق، يەرلىك بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش گۇرۇپپىسى، ئىشخانىسى يوق. مېنىڭچە، ئالدى بىلەن، ھۈنەر-سەنئەت تېخنىكىسىنى مۇكەممەللەشتۈرىدىغان، يېتىلدۈرۈش ئاپپارات بولۇشى، بۇ خىل بۇيۇملارنىڭ تەكشۈرۈش، پىششىقلاش ئارقىلىق ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات دەرىجىسىگە كۆتۈرۈش خىزمىتىنى جانلاندۇرۇشتا مۇئەييەن پىلان بولۇشى لازىم. بۇ خىل مەھسۇلاتلارغا دەۋر ئالاھىدىلىكى، قەدىمكى ئۆرنەكلەر، نۇسخىلار بويىچە ئارخىپ تۇرغۇزۇش ئارقىلىق ئەۋلادلارغا مىراس قالدۇرۇش، تەرەققىيات ئۈچۈن يول راسلاپ بېرىش لازىم.

5. بازار ئېچىش سەل قارىغىلى بولمايدىغان ھالقا، كولىكتىپ ئىگىلىكىدىكى يەرلىك بۇيۇم ئىشلەپ چىقىرىدىغان كارخانىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، بازار ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوخشاشلا مۇھىم. ئەگەر بۇ خىل بۇيۇملار بازار تاپالمىسا، تەرەققىياتتىن سۆز ئېچىش مۇمكىن ئەمەس. قانداق قىلغاندا بازارنى كەڭ دائىرىدە ئاچقىلى بولىدۇ؟ بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا پەن-تېخنىكا رىقابىتى، ئىختىساسلىقلار رىقابىتى، ئۈچۈر، خام ئەشيا رىقابىتى ناھايىتى كەسكىن ئىپادىلىنىدۇ. شۇڭا يەرلىك بۇيۇملار، ساياھەت بۇيۇملىرى بازىرىنى ئىگىلەشتە، ئېچىشتا چوقۇم رىقابەت ئىقتىدارىغا ئىگە كارخانىچىلارنى سەپلەش، يېتىشتۈرۈش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بازارنى چۈشىنىدىغان، ئىنكاسى تېز زور بىر تۈركۈم مال ساتقۇچىلارنى يېتىشتۈرۈشنىمۇ نەزەردىن ساقىت قىلماسلىقىمىز لازىم.

6. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

سودا بازىرى، كەشتە بۇيۇملار، نەپىس ئۆي جاھازىلىرى، كىسىم-كېچەك ۋە سانائەت بۇيۇملىرى شەھەرچىسى قاتارلىق بازارلارنى مەركەزلىك قۇرۇپ چىقىپ، قەشقەرنى ناھىيە، شەھەر، ۋىلايەت، ئىچكى ئۆلكە، چەت ئەللەرگە يەرلىك بۇيۇملىرىنى توپ، پارچە سېتىلىدىغان بازىغا ئايلاندۇرۇش لازىم.

4. ھۈنەر-سەنئەت تېخنىكىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشىمىز لازىم. ھازىر قەشقەر ۋىلايىتىدە يەرلىك بۇيۇملارنى، ساياھەت بۇيۇملىرىنى تەتقىق قىلىش ئورنى يوق، يەرلىك بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش گۇرۇپپىسى، ئىشخانىسى يوق. مېنىڭچە، ئالدى بىلەن، ھۈنەر-سەنئەت تېخنىكىسىنى مۇكەممەللەشتۈرىدىغان، يېتىلدۈرۈش ئاپپارات بولۇشى، بۇ خىل بۇيۇملارنىڭ تەكشۈرۈش، پىششىقلاش ئارقىلىق ئەلا سۈپەتلىك مەھسۇلات دەرىجىسىگە كۆتۈرۈش خىزمىتىنى جانلاندۇرۇشتا مۇئەييەن پىلان بولۇشى لازىم. بۇ خىل مەھسۇلاتلارغا دەۋر ئالاھىدىلىكى، قەدىمكى ئۆرنەكلەر، نۇسخىلار بويىچە ئارخىپ تۇرغۇزۇش ئارقىلىق ئەۋلادلارغا مىراس قالدۇرۇش، تەرەققىيات ئۈچۈن يول راسلاپ بېرىش لازىم.

5. بازار ئېچىش سەل قارىغىلى بولمايدىغان ھالقا، كولىكتىپ ئىگىلىكىدىكى يەرلىك بۇيۇم ئىشلەپ چىقىرىدىغان كارخانىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، بازار ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوخشاشلا مۇھىم. ئەگەر بۇ خىل بۇيۇملار بازار تاپالمىسا، تەرەققىياتتىن سۆز ئېچىش مۇمكىن ئەمەس. قانداق قىلغاندا بازارنى كەڭ دائىرىدە ئاچقىلى بولىدۇ؟ بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا پەن-تېخنىكا رىقابىتى، ئىختىساسلىقلار رىقابىتى، ئۈچۈر، خام ئەشيا رىقابىتى ناھايىتى كەسكىن ئىپادىلىنىدۇ. شۇڭا يەرلىك بۇيۇملار، ساياھەت بۇيۇملىرى بازىرىنى ئىگىلەشتە، ئېچىشتا چوقۇم رىقابەت ئىقتىدارىغا ئىگە كارخانىچىلارنى سەپلەش، يېتىشتۈرۈش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بازارنى چۈشىنىدىغان، ئىنكاسى تېز زور بىر تۈركۈم مال ساتقۇچىلارنى يېتىشتۈرۈشنىمۇ نەزەردىن ساقىت قىلماسلىقىمىز لازىم.

6. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

7. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

8. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

9. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

10. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

11. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

12. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

13. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

14. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

15. ھۆددىگەلەرنى تاللاش مەسىلىسى. ھەر قانداق ئىش، كەسپىنى ھەققىي كەسىپ ئەھلى ئىشلىگەندە ياكى ئىشلەشكە يېتەكچىلىك قىلغاندىلا، بەلگىلىك نەتىجە ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە قانداق يېنىك سانائەت ئىدارىسى دادىللىق بىلەن بىر يىلدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، تۆت بىنا سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتى، كارخانىلاردا «چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى

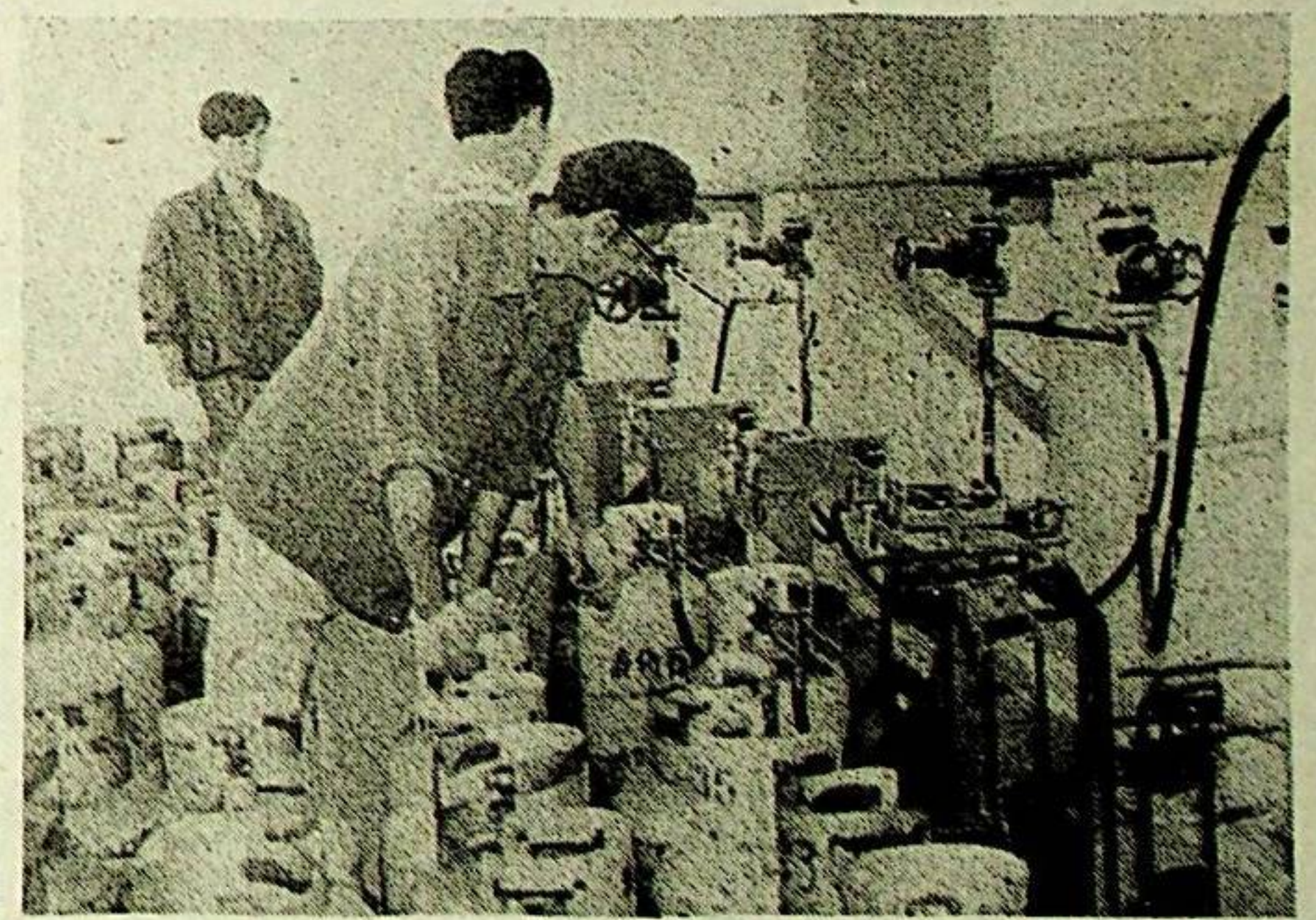

بۇرچاقچى يېزىسى نامرات ئائىلەرنى غەمدىن خالاس قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەخمەتتىياز ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: قاراقاش ناھىيە يۇرچاقچى يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، بۆلتۈر ئائىلە ساپ كىرىمى 300 يۈەنگە يەتمىگەن 1080 نامرات ئائىلىنىڭ 58 مىڭ 931 يۈەن دېھقانچىلىق بېجى، 12 مىڭ 458 يۈەن چارۋىچىلىق بېجى، 12 مىڭ 708 يۈەن ئالاھىدە مەھسۇلاتلار بېجى قاتارلىق ئۈچ خىل باج ۋەزىيىتى كەچۈرۈم قىلدى، ئۇنىڭدىن باشقا يەنە بۆلتۈر ئائىلە ساپ كىرىمى 301 يۈەندىن 500 يۈەنگىچە بولغان 1053 نامرات ئائىلىنىڭ 16 مىڭ 916 يۈەن باج پۇلىنى، يېزا بويىچە نامرات ئائىلە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باج ۋەزىيىتىدىن جەمئىي 101 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك باج پۇلىنى كەچۈرۈم قىلدى.

قاغىلىق ناھىيىسىدىكى دېھقانلار 400 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك سۇغۇرتا پۇلىدىن بەھرىمەن بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز بارات ئەمەت، سىدىق تۇردىلار خەۋەر قىلىدۇ: قاغىلىق ناھىيىسى 3-ئاينىڭ 29-كۈنىدىن 4-ئاينىڭ 7-كۈنىگىچە ئېغىر دەرىجىدە قار-يامغۇر ئاپىتىگە ئۇچرىغان، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال-مۈلكىگە زور زىيان يەتكەندى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن ۋىلايەتلىك ۋە ناھىيىلىك سۇغۇرتا شىركەتلىرى 12 كىشىنى تېزلىكتە يېزىلارغا ئەۋەتىپ، ئاپەت ئەھۋالىنى تەپسىلىي ئىگىلىدى ھەمدە ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقانلاردىن خەۋىپسىزلىك سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان 7980 ئائىلىگە 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە جەمئىي 406 مىڭ 881 يۈەن سۇغۇرتا تۆلەم پۇلى بېرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقان، چارۋىچىلارنى غەمدىن خالاس قىلدى.

ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتى يېقىندا 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىش ئارقىلىق گاز بىلەن تەمىنلەش پونكىتى قۇرۇپ، زاۋۇتتىكى 1000 دىن ئارتۇق ئائىلىنىڭ گاز بىلەن تەمىنلىنىشى قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. سۈرەتتە: پونكىتتىكىلەر گاز تۆگىلىرىغا گاز قاچىلىساقتا. تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

بىزنىڭ بازارلىرىمىزغا كىرىپ، بىزنىڭ مەھسۇلاتلىرىمىزغا بولۇش لازىم. مىللىيلار ئېھتىياجلىق مەھسۇلاتلار

قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسىنىڭ لەڭگەر يېزىسى بۇ يىل كەلكۈن سۈيى كۆپ بولۇشتەك ئەۋزەل بۇرسەتنى غەنىي مەت بىلىپ، ئېگىز ئورنىغا تېرىلىدىغان شالنىڭ كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، شالدىن ھوسۇل ئېلىشنىڭ ئاساسىنى سېلىۋالدى. سۈرەتتە: 5 - كەنتتىكى شالچىلار مايسا ئېتىزىدا. ئۆز مۇخبىرىمىز ئۆزكەش جاپپار فوتوسى

خاربۇخ كەنتىدە باقمىچىلىققا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىلمەكتە

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرسۇن ئىمىن، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز غەيرەت ئابدۇكېرىمنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، ئارشاڭ ناھىيىسىنىڭ خاربۇخ بازىرى خاربۇخ كەنتى باقمىچىلىققا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەرگەن، بۇ كەنت بۆلتۈردىن باشلاپ، باقمىچىلىقنى كىچىك دائىرىلەر بويىچە سىناق قىلىپ، ئۈلگە كۆرسەتكەن ۋە ئۆزگىچە تەجرىبە ياراتقان. شۇنىڭدىن كېيىن بۇ تەجرىبىنى كېڭەيتىپ، ھەممە ئائىلە قورۇ-قوتان سېلىپ چارۋا بېقىشنى تەشەببۇس قىلغان، مۇناسىپ ئېتىبار بېرىش تەدبىرلىرىنى تۈزگەن. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىشنى قورۇ - قوتان قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاشتىن باشلاپ، سۈلياۋ يوپۇرقلۇق قوتاندا چارۋامال بېقىشنى يولغا قويغان، ئۇلار قورۇ-قوتان قۇرۇلۇشىنى بىر تۇتاش 169 يى سېلىنغان.

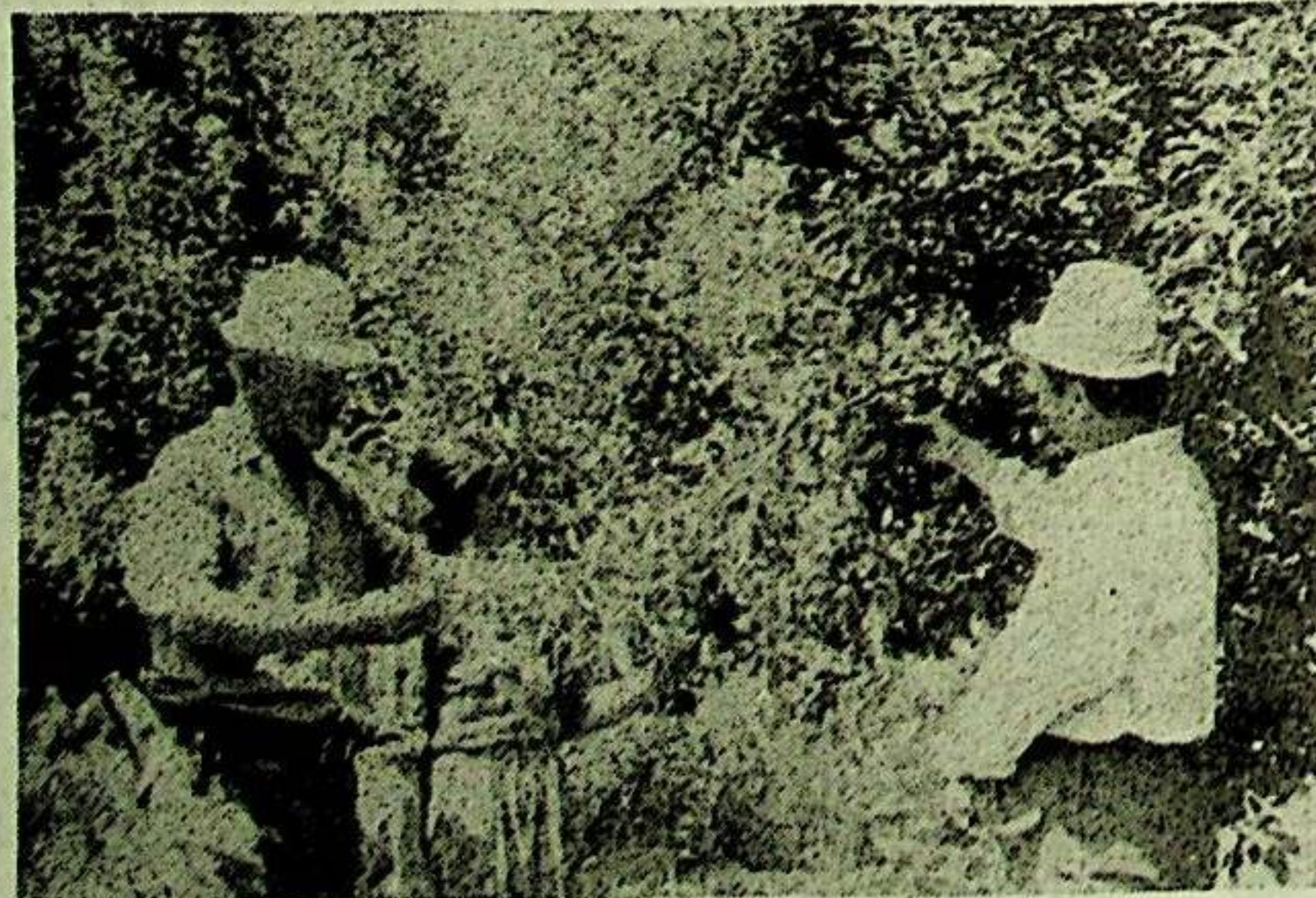
كۇچا ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتى 170 مىڭ يۈەن پايدا ياراتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمىت ئەبەيدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ياساش - رېمونت قىلىش سىستېمىسىدىكى «ئون ياخشى كارخانا» نىڭ بىرى بولۇپ باھالانغان كۇچا ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتى دېھقانلار ئېھتىياجلىق كېۋەز تېرىش ماشىنىسى ياساپ، 170 مىڭ يۈەن پايدا ياراتتى. كۇچا ناھىيىسى بۇ يىل 370 مىڭ مو يەرگە كېۋەز تېرىشنى پىلانلىغانىدى. بۇ زاۋۇت بۇ خىل ئەھۋالنى چىقىش قىلىپ، دېھقانلارنىڭ ئېھتىياجىنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۇلار ئۈچۈن ئەلا مۇلازىمەتلىق قىلدى. تېخنىك خادىملىرى دېھقانلارنىڭ ئىشىك ئالدى

يېنىدا 2 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئۆت يېنى سېلىپ، ئۆزىنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتتى. كارخانىلاردا چوڭ باشقۇرۇش»، «كىچىك ھۆددىگە بېرىش» ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىپ، باشقۇرۇشقا بويسۇنمايدىغان، ئۆز بېشىمچىلىق قىلغان ھۆددىگە رەلەرنى، كارخانىنى زىيانغا ئىستىرىش ھېسابغا ئۆزىنى بېيىتقان ھۆددىگە رەلەرنى، كارخانىنى ۋەيران قىلغان ھۆددىگە رەلەرنى بىر تەرەپ قىلدى. يېنىك سانائەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى قوشۇمچە شۇجىلىقنى ئۆتەپ، كۆللىكتىن رەھبەرلىك تۈزۈمىنى يولغا قويدى، ئورگان خادىملىرىنى كارخانىلارغا سەپلىدى، بىر يىل ئىچىدە كۆمۈر كان، سوپۇن زاۋۇتى قاتارلىق كارخانىلارنى قۇرۇپ، كۆللىكتىن ئىگىلىكنىڭ ئوبرازىنى تىكلدى، بۇ بىزنىڭ يېنىمىزدىكى ئۆگىنىش ئۈلگىمىز. تەرەققىي قىلغان رايونلاردا بولسا، بىر ناھىيە، بىر شەھەر، بىر كەنت بىر خىل داڭدار مەھسۇلات بىلەن دۇنياغا تونۇلماقتا. ئەسلىدە غۇلجا قاتارلىق شىمالىي شىنجاڭدىكى ناھىيە، شەھەرلەر يەرلىك بۇيۇملار ئىشلەپچىقىرىشتا قەشقەردىن كۆپ ئارقىدا ئىدى. ھازىر ئۇلاردا تەرەققىيات بىزدىن تېز بولۇۋاتىدۇ، بىز ھەتتا كورلا، ئاقسۇ، خوتەن قاتارلىق جايلارنىڭمۇ كەينىدە قېلىۋاتىمىز، قاغىلىق ناھىيىسىمۇ شەھەرلىك يېنىك سانائەت سىستېمىسىدىن ئۆزۈپ كەتتى. كۆللىكتىن مەبلەغ بىلەن قۇرۇلۇپ، قول سانائەت ئاساسىدىن تەرەققىي قىلىپ بۈگۈنكى تەرەققىياتقا ئېرىشكەن كارخانىلارنى روناق تاپقۇزىمىز دەيدىكەنمىز، ھەر خىل باھانە - سەۋەب بىلەن پايدىسى كۆپرەكلىرىنى يۇقىرىغا ئۆتكۈزۈۋالماستىمىز، زىيان تارتقانلىرىنى تۆۋەنگە ئىستىمەسلىكىمىز لازىم.

غۇلجا ناھىيىسىنىڭ دادامتۇ يېزا نوغاي تۇ كەنتىدىكى دېھقانلار يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بىنەم-دۆڭلەردىن پايدىلىنىپ 500 مودىن ئارتۇق مېۋىلىك باغ بىنا قىلدى. سۈرەتتە: باغۋەنلەر بىنەملىكتە بىنا قىلىنغان باغدا مېۋىلەرنى كۆرمەكتە.

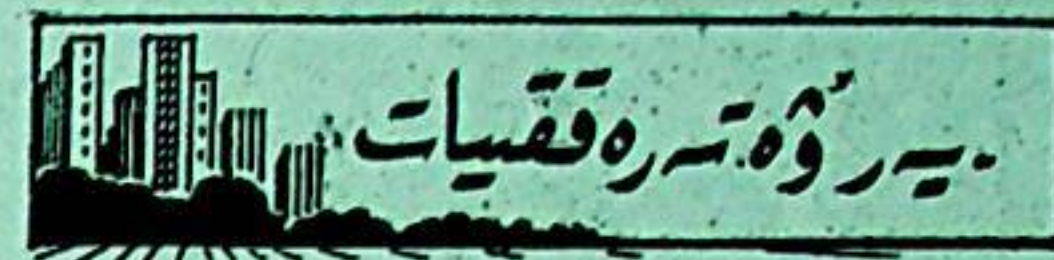
كامال جامال فوتوسى

نەتىجىدە، بۇ زاۋۇت بۇ يىل دېھقانلار ئۈچۈن 367 دانە كەڭ قۇرلۇق ۋە تار قۇرلۇق كېۋەز تېرىش ماشىنىسى ئىشلەپ چىقىپ، 170 مىڭ يۈەن پايدا ياراتتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بەرمەكتە

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ سىياسىي ۋە كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. بۇلتۇردىن بۇيان ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى سىياسىي ئۆگىنىش ۋە كەسپىي ئۆگىنىشنى كۈچەيتىپ، يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنى يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ

جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى ۋە مۇناسىۋەتلىك ھۆججەت، ماتېرىياللارنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ پارتىيىنىڭ لۇشىن، فاجىيىن، سىياسەتلىرىنى ئىجرا قىلىش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، پاك-دىيانەتلىك بولۇش جەھەتتە تۈرلۈك قائىدە-تۈزۈملەرنى ئورناتتى. كەسپىي ئاتوغرا ئىستىلارنى تۈزىتىش بويىچە مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالدى، يولداش كۆك

بۇ ياچېيكا ئۆزىنىڭ جەڭگىۋار قورغانلىق رولىنى ياخشى جارى قىلدۇردى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلدۇ: توقسۇ ناھىيىسى پەيشەنبە بازار يېزىسىنىڭ ئارا مەھەللە كەنتى پارتىيە ياچېيىكىسىنىڭ جەڭگىۋار قورغانلىق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنى ئۈزلۈكسىز زورلايتتى. ئارا مەھەللە كەنتىدە 414 ئائىلە، 1776 نوپۇس، 4998 مو تېرىلغۇ يەر بار، 1994- يىلىغا قەدەر بۇ كەنت پارتىيە ياچېيىكىسىدىكىلەر سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ يېڭى ۋەزىيىتىگە ماسلىشىشقا چىققان، پالەچ ھالغا چۈشۈپ قالغانىدى. 1994- يىلىنىڭ بېشىدا ناھىيىلىك ۋە يېزىلىق پارتكوم بۇ كەنتنى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىنى تەرتىپكە سېلىشتىكى نۇقتىلىق كەنتلەرنىڭ بىرى قىلىپ بېكىتتى. «بەشتە ياخشى» ئۆلچىمى بويىچە كەنت پارتىيە ياچېيىكىسى يادرو قىلغان باشقا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلارنى نۇقتىلىق تەرتىپكە سالد. ئۇزۇن يىل ئاساسىي قاتلامدا ئىشلىگەن، مول خىزمەت تەجرىبىسىگە ئىگە كىشىلەرنى كەنت پارتىيە ياچېيىكىسىنىڭ شۇجىلىقىغا تەيىنلىدى. قايتا تەرتىپكە سېلىنغاندىن كېيىنكى بىر بەن كىشى قايتا-قايتا مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئارامەھەللە كەنتىنىڭ تېخىچە نامرات پىتى تۈزۈپ قېلىشدىكى تۈپ سەۋەبىنىڭ كەنت پارتىيە ياچېيىكىسىنىڭ ئىسلاھات ئېڭىنىڭ تۆۋەنلىكى، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ نەمۇنەلىك، باشلامچىلىق رولىنىڭ تولۇق جارى قىلدۇرۇلمىغانلىقى، دېھقانچىلىققا تايىنىپ،

فەنسىدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تىرىشىپ ئۆگىنىش، ئىجتىھات بىلەن ئىشلەش، ئۆزىنى خالىسا ئېغىشلاش روھىنى جارى قىلدۇرۇشنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىپ، يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ خەلقنىڭ چاكىرى بولۇش ئېڭىنى ئۆستۈردى. كورلا شەھەرلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنى كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، قوشۇننىڭ ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈردى. بۇ ئىدارىدىكى يەر باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ ھەممىسى يەر باشقۇرۇش كەسپى بويىچە ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومدىن يۇقىرى سەۋىيىگە يەتتى.

رابىيە ئابدۇرىيىم قاراقاش ناھىيىسى «ئىقتىسادىي گەۋدە» قۇرۇپ، «ئۈچ پېشقەدەم» لەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى. قاراقاش ناھىيىسى «ئىقتىسادىي گەۋدە» قۇرۇپ، «پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم نەمۇنىچىلار، پېشقەدەم كادىرلار» دىن ئىبارەت «ئۈچ پېشقەدەم» لەرنىڭ تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلىدى.

قىزىلسۇ ئوبلاستى 2-باسقۇچلۇق قاتتىق زەربە بېرىش كۆرسىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرغۇن ئوبۇل خەۋەر قىلدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستىدىكى ج خ كادىر-ساقچىلىرى 6-ئاينىڭ 18-كۈنى ئاتۇش شەھىرىنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا پۈتۈن ئوبلاست دائىرىسىدە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى ياساش، سېتىش قىلىشلىرىغا قاتتىق زەربە بېرىش مۇھىم نۇقتا قىلىنغان 2-باسقۇچلۇق قاتتىق زەربە بېرىش كۆرسىتىشى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، زور نەتىجىنى قولغا كەلتۈردى. بۇ قېتىمقى قاتتىق زەربە بېرىش كۆرسىتىشىگە قاتناشقان 257 كادىر-ساقچى سەپەرۋەر قىلىندى، زەھەرلىك چېكىملىك ئۆسۈملۈكى تېرىش، زەھەرلىك چېكىملىك ئېلىپ-سېتىش بىلەن شۇغۇللانغان 105 كىشى يىغىۋېلىندى، زەھەرلىك چېكىملىك ئېلىپ-ساتقان ۋە چەككەن بىر گۇرۇھ بېتىچت قىلىندى، 19.25 كىلوگرام نەشە توققۇز كىلوگرام خام نەشە قولغا چۈشۈرۈلدى، 3000 تۈپتىن ئارتۇق كەندىر بىر تەرەپ قىلىندى. زەھەرلىك چېكىملىك چىكىشكە ئىشلىتىلدىغان سايمان ۋە 16

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەبەيدۇللا مۇھەممەتتىياز خەۋەر قىلدۇ: بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدا «ئۈچ پۇرۇلۇشى» يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى، ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى. 1992- يىلىدىن بۇيان «ئۈچ پۇرۇلۇشى» غا ئىئانە قىلىنغان پۇل 1 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. «ئۈچ پۇرۇلۇشى» يولغا قويۇلغان دەسلەپكى يىلى بۇ پائالىيەتنىڭ دائىرىسى ئىتتىپاق ئەزالىرى، ياشلار بىلەنلا چەكلىنىپ قېلىپ، تەسىرى ئانچە چوڭ بولمىغانىدى. ئوبلاستلىق ئىتتىپاق كومىتېتى ھەر مىللەت ياشلىرى ئارىسىدا «بىر تال تاماكنى ئاز چېكىپ، بىر تال مۇز چوكسىنى ئاز يەپ، ئۈچ پۇل» قاراقاش ناھىيىسى «ئىقتىسادىي گەۋدە» قۇرۇپ، «ئۈچ پېشقەدەم» لەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى. بۇ ناھىيە تۆت يىلدىن بۇيان «ياڭاق بازىسى» قۇرۇپ، ياشانغانلارنى بېقىش فوندى تەسىس قىلغانىدى. بۇ بازا كوللېكتىپ ياردەم بېرىش، ئەقىل كۆرسىتىش، بىرلىكتە پىلانلاش، ھەممە كىشى كۆڭۈل بۆلۈش ئارقىسىدا ئۆزىنىڭ ھاياتىي كۈچىنى نامايان قىلدى. ئۆتكەن يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئۇلار «ئىقتىسادىي گەۋدە» ئارقىلىق 2 مىليون 700 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىپ، 900 دىن ئارتۇق «ئۈچ پېشقەدەم» لەرنىڭ تۇرمۇشىنى ئورۇنلاشتۇرغانىدى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ناھىيە بويىچە 361 كەنتنىڭ ھەر بىرىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ئاز دېگەندە 50 تۈپتىن ياڭاق كۆچتى بولۇش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى. نەتىجىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ناھىيە بويىچە 43 مىڭ 596 تۈپ ياڭاق كۆچتى تېكىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلگەنلىكى

قۇرۇلۇشى، غاياردەم بېرىش» شوتارىنى ئوتتۇرىغا قويغاندىن كېيىن، 1993- يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بۇ پائالىيەتكە قاتناشقان ياشلار، ئۆسمۈرلەر 13 مىڭ 600 گە يەتتى. 1993- ۋە 1994- يىلى ئوبلاستلىق ئىتتىپاق كومىتېتى ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار، ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن ئىككى قېتىم «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش مۇكاپاتلىق چېكى» تارقىتىپ 300 مىڭ يۈەنلىك مۇكاپاتلىق چېكى ساتتى. ئوبلاستلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىدىكى رەھبىرىي كادىرلار «ئۈچ پۇرۇلۇشى» غا ياردەم بېرىش پائالىيىتىدە باشلامچى بولدى. بەش چوڭ بەنزىدىكى 458 كادىر ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلار «ئۈچ پۇرۇلۇشى» ئۈچۈن 25 مىڭ 591 يۈەن ئىئانە قىلدى. يېزا-بازارلاردىكى كارخانىچىلار 50 مىڭ يۈەن، ئوبلاستلىق دۆلەت باج ئىشلىرى ئىدارىسى 10 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى. تارم نېفىتلىكى قوماندانلىق شتابى ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ «ئۈچ پۇرۇلۇشى» ئىشخانىسى كورلا شەھىرىنىڭ تېكىچى يېزىسى، بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ قارىباغ يېزىسىدىكى ئىككى مەكتەپكە 350 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىپ، 200 نامرات ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇشىنى ھەل قىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار، ئۆسمۈرلەر

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ناھىيە بويىچە 361 كەنتنىڭ ھەر بىرىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ئاز دېگەندە 50 تۈپتىن ياڭاق كۆچتى بولۇش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى. نەتىجىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ناھىيە بويىچە 43 مىڭ 596 تۈپ ياڭاق كۆچتى تېكىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلگەنلىكى

بايىنغولىن ئوبلاستىدا «ئۈچ پۇرۇلۇشى» غا ئىئانە قىلىنغان پۇل 1 مىليون يۈەندىن ئاشتى

تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتىنىڭ بايىنغولىن ئوبلاستلىق «ئۈچ پۇرۇلۇشى» غا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى بىلەن چەرچەن ناھىيىسى بىرلىشىپ 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ «چەرچەن ئۈچ پۇرۇلۇشى» قۇرۇپ، چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ئۈچ چارۋىچىلىق يېزىسىدىكى ئوقۇش يېشىغا توشقان 310 بالىنىڭ ئوقۇش مەسلىسىنى ھەل قىلدى. ئوبلاستلىق ۋە ناھىيە (شەھەر) لىك «ئۈچ پۇرۇلۇشى» غا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرى «ئۈچ پۇرۇلۇشى» مەبلەغى ئۈچۈن ئايرىم ھېسابات ئېچىپ، «ھېسابات ئېنىق بولۇش، رەسمىيەتلەر تولۇق بولۇش، تۈرلۈك تىزىملاش جەدۋەللىرى ئوچۇق بولۇش» نى ئىشقا ئاشۇردى. ئۈچ يىلدىن بۇيان ئىلگىرى-ئاخىر بولۇپ «ياردەمكە ئېرىشكەن ئوقۇغۇچىنى تىزىملاش جەدۋىلى»، «قۇتقۇزۇش لايىھىسى»، «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش مۇكاپاتلىق چەك تارقىتىش ھېسابات جەدۋىلى» قاتارلىقلارنى تۈزدى، مەبلەغ باشقۇرۇشتا ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار، ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتىنىڭ مەبلەغ باشقۇرۇش تەلپىگە قاتتىق ئەمەل قىلىپ، «ئۈچ پۇرۇلۇشى» مەبلەغىنى ئوقۇشتىن توختاپ قالغان، قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىۋېلىش ئۈچۈن ئىشلەتتى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ناھىيە بويىچە 361 كەنتنىڭ ھەر بىرىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ئاز دېگەندە 50 تۈپتىن ياڭاق كۆچتى بولۇش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى. نەتىجىدە «ئۈچ پېشقەدەم» لەر ئۈچۈن ناھىيە بويىچە 43 مىڭ 596 تۈپ ياڭاق كۆچتى تېكىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلگەنلىكى

تولۇق جارى قىلدۇرۇلمىغانلىقى، دېھقانچىلىققا ئايىنىپ،
2-، 3- كەسىپنى راۋاجلاندۇرۇشقا سەل قارىغانلىقى،
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى پەن- تېخنىكاغا ئايىنىپ
گۈللەندۈرۈشكە ئەھمىيەت بەرمىگەنلىكىدە ئىكەنلىكىنى
چوڭقۇر ھېس قىلدى.

ئۇلار ئالدى بىلەن پارتىيە ياپچىكىسىنىڭ تەشكىلى
قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتى ۋە بۇنىڭ ئۈچۈن پارتىيە
ئەزالىرىنى تەربىيەلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى.
كەنت پارتىيە ياپچىكىسى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ
باشلامچىلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇشتا،
پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان سىياسىي- ئىدىيىۋى
تەربىيىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ،
ئۇنى ياپچىكىنىڭ مۇھىم ئىشى قاتارىدا چىڭ تۇتتى.
بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان 16 قارار تۈرلۈك
شەكىلدىكى پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى
ئىچتى، كۇرسقا قاتناشقانلار 688 ئادەم (قېتىم)گە
يەتتى. ئۇزۇن مۇددەت تەربىيەلەنگەن، ئەمما پارتىيە
ئەزالىقىغا تەرىقىي قىلدۇرۇلمىغان سەككىز مۇنەۋۋەر
ياشى پارتىيىگە، 30 مۇنەۋۋەر ياشى ياشلار ئىتتىپاقىغا
قوبۇل قىلدى.

بۇ ياپچىكىدىكى بىر بەن كىشى ئىقتىسادىي
تەرىقىيات پىكىر يولىنى ئېنىق تۇرغۇزۇپ، ئامما
يۇرتىغا چوڭقۇر چۆكۈپ، ئۆزلىرى باشلامچىلىق
بىلەن دېھقانلارنى 2، 3- كەسىپ بىلەن
شۇغۇللىنىشقا پائال يېتەكلىدى، ھازىر كەنت بويىچە
ھەر خىل قوشۇمچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىدىغان
ئائىلەلەر 217 گە يېتىپ، ئومۇمىي ئائىلەنىڭ
%50 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. بۇ كەنت 1994-

كەلتۈردى.
بۇ قېتىمقى قاتتىق زەربە بېرىش كۇرىشىگە
ئوبلاستنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى خ ج
ئورگانلىرى ئىنتايىن ئەھمىيەت بەردى ھەمدە
پائال كۈچ ئەشكىلەپ، بىر تۇتاش

ئامال كۆمۈر كان رايونىدا پەۋقۇلئاددە زور كەلكۈن ئاپتى يۈز بەردى

6- ئاينىڭ 29- كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت
بەشتە چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ ئامال
كۆمۈر كان رايونىغا پەۋقۇلئاددە زور كەلكۈن كېلىپ
تۆت ئادەم، 76 ئۇياق چارۋامال ئۆلدى، بىر پوچتا-
تېلېگراف ئورنى ۋەيران بولدى، 1143 مو كۆلەمدىكى
ھەر خىل زىرائەت بىلەن 40 مو مېۋىلىك باغنى
سۇ بېسىپ كەتتى. 2.5 كىلومېتر سۇ سىڭمەس
ئۆستەك، ئىككى بىتون كۆۋرۈك، ئىككى كىلومېتر
يول ۋەيران بولدى، بەش كۆمۈر كان ئىشلەپچىقى-
رىشتىن توختاپ قالدى. بۇ قېتىمقى كەلكۈن ئاپتى
1 مىليون 634 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي
زىيان كەلتۈرۈپ چىقاردى.
ئاپت يۈز بەرگەندىن كېيىن ناھىيىلىك پارتكوم،
خەلق ھۆكۈمىتى ئاپت رايونىغا ۋاقىتدا ئادەم
ئەۋەتىپ قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە قوماندانلىق قىلدى،
ئاپتتە ئۇچرىغان ئاممىدىن ھال سورىدى. ھازىر كان
رايونىنىڭ تەرتىپى ئومۇميۈزلۈك ئەسلىگە كەلدى.
دولقۇن جامال

غولجا شەھەر تاشكۆۋرۈك يېزا جىگدىلىك كەنت 4- كۆرۈپىسىدىكى شاراپت موللاخۇن ئائىلىسىدە بويپايكا
توقۇش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ يەتتە دانە توقۇش ماشىنىسى سېتىۋالدى ھەمدە
كەنتتىكى 11 دېھقان قىزلىرىنى شاگىرتلىققا ئېلىپ ئۈچ ئايدا 700 دانە بويپايكا توقۇپ ساتتى.
سۈرەتتە: شاراپت (ئوتتۇرىدا) شاگىرتلىرىغا يېپ ئۇلاش ۋە ئوراش تېخنىكىسىنى ئۆگەتەتەتە.
كامال جامال فوتوسى

چۈشۈرۈلدى، 3000 تۈپتىن ئارتۇق كەندىر
بىر تەرەپ قىلىندى. زەھەرلىك چېكىملىك
چېكىشكە ئىشلىتىلىدىغان سايمان ۋە 16
مىڭ يۈەن قىممىتىدە زاڭ پۇل، زاڭ مال
قولغا چۈشۈرۈلدى. باسقۇنچىلىق قىلغان
جىنايەتچىدىن بىرنى، ئىپپەت- نومۇسىنى
ساققان تۆت ئايال ۋە تۆت نەپەر ئالدامچى
تۇتۇلدى.

ئازادگۈل توختىمۇھەممەت ئالىمجان مەنتۇر

مۇھەررىردىن: كىشىلەرنىڭ سۇغۇرتا كەسپىنىڭ ئەھمىيىتىگە بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈش
ھەم ئۇلارغا يېڭىدىن يولغا قويۇلغان سۇغۇرتا تۈرلىرىنى تونۇشتۇرۇش، سۇغۇرتىغا قاتنىشىش،
مال - مۈلۈكلەرنى سۇغۇرتىلىتىش، سۇغۇرتا تۈلىمىنى قانداق تەلەپ قىلىش ئۇسۇللىرى
توغرىسىدا خالاس مەسلىھەت بېرىش مەقسىتىدە «سۇغۇرتا مەسلىھەتچىسى» دېگەن بۇ ستونى
ئاجىۋۇق. بۇ ستونغا سۇغۇرتا كەسپىگە دائىر ساۋاتلار، ئاممىنىڭ سۇغۇرتىغا دائىر مەسلىھەت
توغرىسىدا سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب ۋە سۇغۇرتىنىڭ ئەھمىيىتى، ئىقتىسادىي تولۇقلىغۇچىلىق
رولى توغرىسىدىكى ئىخچام ماقالىلەر بېرىلدى. سۇغۇرتا خىزمىتىنى ئىشلەۋاتقان يولداشلارنىڭ
بۇ ھەقتە ماقالە يېزىپ ئەۋەتىشىنى سورايمىز.
ئىجتىمائىي سۇغۇرتا بىلەن سودا
سۇغۇرتىسى قۇتقۇزۇش، خېيىم- خەتەرنى
ئۈستىگە ئېلىش، خەلق ئاممىسىنىڭ
مەنپەئىتىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىش،
ئىقتىسادنىڭ گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش
جەھەتتە ئورتاقلىققا ئىگە بولسۇمۇ، خاراكتېر
جەھەتتىن روشەن پەرقلەندۈر.
كىشىلەرنىڭ ئىجتىمائىي سۇغۇرتا بىلەن
سودا سۇغۇرتىسىغا بولغان تونۇشىنى
ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، بۇ ئىككى خىل
سۇغۇرتىنىڭ پەرقىنى چۈشەندۈرۈپ
ئۆتۈشكە توغرا كېلىدۇ.
ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ئەمگەك
سۇغۇرتىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ، دۆلەت
ئەمگەك ئىقتىدارىنى يوقاتقان ياكى ئەمگەك
قىلىش پۇرسىتىدىن مەھرۇم قالغان
پۇقرالارنى ماددىي جەھەتتىن تەمىنلەيدىغان
بىر خىل تۈزۈمنى كۆرسىتىدۇ. بۇ خىل ماددىي
ياردەم ھوقۇقىدىن ئەمگەكچىنىڭ ئۆزى
بەھرىمەن بولۇپلا قالماستىن، ئۇنىڭ
بىۋاسىتە تۇغقانلىرىمۇ بەھرىمەن
بولالايدۇ.
سودا سۇغۇرتىسى سۇغۇرتا دەپمۇ
ئاتىلىدۇ. ئۇ، سۇغۇرتا شىركەتلىرىنىڭ
سۇغۇرتا ھەققىنى يېغىپ سۇغۇرتا فوندى
تۇرغۇزغاندىن كېيىن، سۇغۇرتا مەسئۇلىيەت
دائىرىسىدىكى تەبىئىي ئاپەت ياكى

پېسىمەدەم» نەرسى ئۈچۈن ناھىيە بويىچە
43 مىڭ 596 تۈپ ياغماق كۆچتى
تىكىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلگەنلىك
تىن، بۇ كۆچمەتلەر ياخشى ئايىنىپ، ھەر
بىر كىشىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 22
تۈپتىن توغرا كەلدى.

ئايىتۇرسۇن مۇمىن فوتوسى

ئىجتىمائىي سۇغۇرتا بىلەن سودا سۇغۇرتىسىنىڭ پەرقى

چاپپار كېرەم
تاپشۇرىدىغان سۇغۇرتا خىراجىتى (3) دۆلەت
مالىيىسىنىڭ ئىجتىمائىي سۇغۇرتا
تولۇقلىمىسى (4) ئىجتىمائىي سۇغۇرتا
فوندىنىڭ ئۆسۈمى (5) كىشىلەرنىڭ
سۇغۇرتىغا قىلغان ياردىمى قاتارلىقلاردىن
ئىبارەت. بۇنىڭدىن باشقا دۆلەت ئىجتىمائىي
سۇغۇرتىغا بولغان ئەڭ ئاخىرقى
مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالىدۇ. ئىجتىمائىي
سۇغۇرتىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتى زىيان
تارتسا، دۆلەت مالىيىسىدىن مەبلەغ
ئاچرىتىپ، زىياننى تولۇقلاپ بېرىدۇ.
سودا سۇغۇرتىسىنىڭ خىراجىتى پەقەت
بىر خىل يول بىلەن يەنى سۇغۇرتىغا
قاتناشقۇچىلاردىن كېلىدۇ، سۇغۇرتا
شىركىتى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان،
پايدا - زىيانغا ئۆزى مەسئۇل بولىدىغان
كارخانا بولۇپ، ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت
تۈزۈمىنى يولغا قويىدۇ. زىيان تارتسا دۆلەت
مالىيىسىدىن تولۇقلىما بېرىلەيدۇ.
3. ھوقۇق - مەجبۇرىيىتىنىڭ باراۋەر
مۇناسىۋىتى ئوخشىمايدۇ. ئىجتىمائىي
سۇغۇرتىدا ئەمگەكچىلەر چوقۇم جەمئىيەت
ئۈچۈن ئەمگەك قىلىپ، تۆھپە قوشۇش
مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلغاندىن كېيىن،
ئىجتىمائىي سۇغۇرتا تەمىناتىدىن بەھرىمەن
بولۇش ھوقۇقىنى تەكىتلەيدۇ. بۇنىڭدا
ھوقۇق بىلەن مەجبۇرىيەت ئاساسەن بىردەك
بولىدۇ. سودا سۇغۇرتىسىدا سۇغۇرتىغا
قاتناشقۇچىلار تاپشۇرغان سۇغۇرتا
خىراجىتىنىڭ ئاز - كۆپلۈكىگە قاراپ
بەھرىمەن بولىدىغان سۇغۇرتا سوممىسىنىڭ
مىقدارى بەلگىلىنىدۇ. ھوقۇق بىلەن
مەجبۇرىيەتنىڭ باراۋەرلىك ئىپادىسى
ئاساسلىقى «كۆپ تاپشۇرغانلار كۆپ
بەھرىمەن بولۇش، ئاز تاپشۇرغانلار ئاز

بەھرىمەن بولۇش» پىرىنسىپى بويىچە
بولدۇ.
4. باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئوخشىمايدۇ.
ئىجتىمائىي سۇغۇرتىغا مەركەز ۋە يەرلىك
ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى
مەركەزلىك رەھبەرلىك قىلىدۇ. ئىجتىمائىي
سۇغۇرتىغا مەخسۇس ئاپپارات مەسئۇل
بولۇپ باشقۇرىدۇ. سۇغۇرتا تەمىناتى
ئۆلچىمى ئاساسەن بىردەك بولۇپ، مەمۇرىي
رەھبەرلىك تۈزۈلمىسىگە كىرىدۇ، سودا
سۇغۇرتىسىنىڭ ئاپپاراتى - سۇغۇرتا
شىركىتى مۇستەقىل تىجارەت قىلىدىغان
ئىقتىسادىي گەۋدە بولۇپ، پۇل مۇئامىلىسى
تۈزۈلمىسىگە مەنسۇپ، ئۈنۈملۈك ئىقتىسادىي
زىياننى تولۇقلاپ بېرىشكە مەسئۇل بولۇپ،
قالغان ئىجتىمائىي مۇلازىملىق بىلەن كارى
بولمايدۇ.
5. كاپالەتلەندۈرۈش دەرىجىسى
ئوخشىمايدۇ. ئىجتىمائىي سۇغۇرتىدا
ئەمگەك ئىقتىدارىنى يوقاتقان
ئەمگەكچىلەرنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش
ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش كاپالەتكە ئىگە قىلىش
ئۆلچەم قىلىنىدۇ، كاپالەتلەندۈرۈش
سەۋىيىسى ئەمگەكچىلەرنىڭ ئەسلىدە بار
بولغان تۇرمۇش سەۋىيىسى بىلەن
جەمئىيەتتىكى ئوتتۇرىچە ئىستېمال
سەۋىيىسى قاتارلىق ئامىللارغا ئاساسەن
بېكىتىلىدۇ ھەم ئىشلەپچىقىرىشنىڭ
تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ ئۈزلۈكسىز
يۇقىرى كۆتۈرۈلىدۇ. سودا سۇغۇرتىسىنىڭ
بولسا سۇغۇرتىغا قاتناشقۇچىلارنىڭ
تاپشۇرغان سۇغۇرتا ھەققىگە قاراپ
بېكىتىلىدۇ.

سۇغۇرتا مەسلىھەتچىسى

جياڭ زېمىن 4 - قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش سۆھبەت يىغىنىدا مۇنداق دېدى:

سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنى باشتىن ئاخىر چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ج.ك. پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن 4 - قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇشنى ۋە يولغا قويۇشنى باشتىن ئاخىر چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇش لازىم. ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشتا نوپۇس، مۇھىت، بايلىق مەنبەسىنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشنى نەزەركە ئېلىش كېرەك. ھازىرقى تەرەققىياتنىلا ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ قالماستىن، كېيىنكى ئەۋلادلارنىمۇ ئويلاش، كەلگۈسىدىكى تەرەققىيات ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى شارائىت يارىتىش كېرەك.

سۆھبەت يىغىنىغا ج.ك. پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ رىياسەتلىك قىلدى.

سۆھبەت يىغىنىغا ج.ك. پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى جۇرۇڭجى ۋە دېڭ گۇەنگېن، زۇجياخۇا، ۋاڭ بىڭچىيەن، سۇڭ جىيەن، چىيەن جىڭيىڭ قاتارلىق رەھبەرلەر قاتناشتى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: دۆلىتىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتا بىز تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىشىمىز لازىم. 1) سۇ، يەر، ئېنېرگىيە، ماتېرىيال، ئاشلىق ۋە باشقا ھەر خىل بايلىقلارنى تېجەشتە چىڭ تۇرۇش كېرەك، يېزا ئىگىلىكىدە يۇقىرى ھوسۇلۇق، سۈپەتلىك، ئۈنۈملۈك، تۆۋەن سەرپىيات يولغا مېڭىش، سانائەتتە سۈپەتنى، تۆۋەن سەرپىياتنى، ئايدىنى تەكىتلەش، 3 - كەسىپ بىلەن 1 -، 2 - كەسىپنى ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش لازىم. 2) نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى داۋاملىق تىزگىنلەپ، نوپۇسنىڭ ساپاسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈش لازىم. 3) ئىستېمال قۇرۇلمىسىنى مۇۋاپىقلاشتۇرۇپ، ئىستېمال شەكلىنى مۇھىتنى ۋە بايلىقنى قوغداشقا پايدىلىق بولدىغان قىلىش كېرەك. ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىدىن چەتنەپ، بايلىقنى ئىسراپ قىلىۋېتىدىغان يۇقىرى ئىستېمال بىلەن شوغۇللىنىشقا ھەرگىز بولمايدۇ. 4) مۇھىت ئاسراشنى كۈچەيتىش جەھەتتىكى تەشۋىقات - تەربىيىنى كۈچەيتىش، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاڭلىق قوغداش ئېڭىنى كۈچەيتىش لازىم. 5) بەزى جايلاردىكى بايلىققا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى يامانلاشتۇرۇۋېتىش ئەھۋاللىرىنى قەتئىي چەكلەش لازىم.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: بەزى يولداشلار مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە سەل قاراۋاتىدۇ، ئالدى بىلەن ئىقتىسادنى

ئۈسۈلنى تۈپتىن ئۆزگەرتىش، پەن - تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى ۋە سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش لازىم. بۇلار بىزنىڭ تەرەققىيات داۋامىدا ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ياخشى ئاسرىشىمىزنىڭ ئىشەنچلىك كاپالىتى، دەپ ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلدى. تارىخىي تەجرىبىلەر بىزگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، مۇھىتنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، بۇلغايدىغان ماددىلارنى قويۇپ بېرىش ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەش لازىم. 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادىنى يىلغا سەككىز پىرسەنت ئۆپچۆرسىدە ئاشۇرۇش پىلانلاندى. 2000 - يىلغا بارغاندا مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى ۋە ئېكولوگىيىنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىنىڭ ئېغىرلىشىپ كېتىش ئەھۋالىنى ئاساسىي چەھەتتىن تىزگىنلەشنى قولغا كەلتۈرۈش، بىر قىسىم شەھەرلەر ۋە رايونلارنىڭ مۇھىت سۈپىتىنى ياخشىلاشنى مۇھىت ئاسراش نىشانى قىلىپ بەلگىلىدۇق، نۆۋەتتە ئالدى بىلەن شەھەر، يېزىلارنىڭ مۇھىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش لازىم. لېكىن ئەڭ ئاساسلىقى، ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش ئۈسۈلىنى ئۆزگەرتىشكە تايىنىپ، سۈرئەت بىلەن ئۈنۈمنى ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈپ، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدىكى بۇلغىنىشنى ماددىلارنى قويۇپ بېرىش مىقدارىنى ۋە بايلىق، ئېكولوگىيىسىنىڭ خوراش مىقدارىنى تۆۋەنلىتىش لازىم.

جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ئېلىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىدە خېلى زور ئىلگىرىلەش بولدى. بىز ھەم قولغا كەلگەن نەتىجىلەرنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشىمىز، ھەم ئېلىمىزنىڭ ھازىرقى مۇھىت ۋەزىيىتىنىڭ جىددىي بولۇۋاتقانلىقىنىمۇ سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەك. شەھەر مۇھىتىنىڭ بۇلغىنىشى يەنىلا ئېغىر، ئۇنىڭ ئۈستىگە يېزا رايونلىرىغا كېڭىيىپ، ئېكولوگىيىنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراش دائىرىسى كېڭىيىپ كېتىۋاتىدۇ. شۇنى تونۇشىمىز كېرەككى، مۇھىتنى ئاسرىغانلىق ماھىيەتتە ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئاسرىغانلىق، بۇ جەھەتتىكى خىزمەتلەرنى داۋاملىق كۈچەيتىش لازىم. 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مۇھىتنى تۈزەشكە دائىر بەزى قۇرۇلۇشلارنى نوقتىلىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، نوقتىلىق رايونلاردىكى ئېقىنلار ۋە جايلاردىكى گەۋدىلىك مۇھىت مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىپ، بەزى شەھەر ۋە رايونلارنىڭ مۇھىتىنىڭ ياخشىلىنىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ئېقىنقى كۈنلەردىن بۇيان، مەركىزىي كومىتېت، دۆلەت ئورگانلىرى پارتكومۇيىلىرى، ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەردىكى پارتكوملار باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 75 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن سۆھبەت يىغىنىدا سۆزلىگەن مۇھىم سۆزىنى ئەستايىدىل ئۆگەندى ۋە ئىزچىللاشتۇردى. بۇ جەرياندا پارتكومدىكىلەر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: يولداش جياڭ زېمىننىڭ سۆزىدە يېڭى ۋەزىيەتتە پارتىيىنىڭ كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم ئەھمىيىتى چوڭقۇر شەرھەلەنگەن، ھازىرقى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە كادىرلار خىزمىتىنى كۈچەيتىشنىڭ ۋە ياخشىلاشنىڭ يۆنىلىشى كۆرسىتىپ بېرىلگەن. ئۇلار: يۈكسەك سىياسىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە بۇرچ تۇيغۇسى بىلەن يۇقىرى ساپالىق كادىرلار قوشۇنىنى قۇرۇپ چىقىشتىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك ۋەزىيىنى ياخشى ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلىپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ تارىخىي ۋەزىيىنى تېخىمۇ ياخشى زىممىمىزگە ئالىمىز، دېيىشتى.

مەركەزگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمەت كومىتېتى 6 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى، پارتىيىلىك كادىرلاردىن يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 75 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشنى ھەم سۆزىدىكى تەلەپ بويىچە پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلدى. مەركەزگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىكى ھەرقايسى ئورۇنلار پائال ھەرىكەتكە كېلىپ، ئۆگىنىشنى ئورۇنلاشتۇردى. ئۆگىنىش ئارقىلىق پارتىيىلىك

مەركەزدىكى ئورگانلار ۋە ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرى جياڭ زېمىننىڭ سۆزىنى ئەستايىدىل ئۆگەندى

كادىرلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، تارىخىي بۇرچنى ئۈستىمىزگە ئېلىشىمىز لازىم

كادىرلار يولداش جياڭ زېمىننىڭ سۆزى يېڭى ۋەزىيەتتە كادىرلار خىزمىتىگە يۆنىلىش كۆرسىتىپ بېرىپلا قالماستىن، كادىرلارنىڭ بولۇپمۇ ياش كادىرلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە يول كۆرسىتىپ بەردى. جياڭ زېمىننىڭ سۆزى يېڭى ۋەزىيەتتە پارتىيە قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت يېڭى ئۇلۇغ قۇرۇلۇشنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈپ، ھازىرقى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاشتا مۇھىم يېتەكچى ئەھمىيەتكە ۋە چوڭقۇر تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە، دەپ ھېسابلىدى.

مەركەزدىكى دۆلەت ئورگانلىرىنىڭ ھەر قايسى تارماقلىرىنىڭ پارتكومۇيىلىرى ئۆزلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، جياڭ زېمىننىڭ سۆزىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ ۋە ئەمەلىيەتتە رۇشنىڭ كونكرېت تەدبىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. مەركەزدىكى دۆلەت ئورگانلىرى خىزمەت كومىتېتىنىڭ مەركىزىي ئۆگىنىش گۇرۇپپىسىدىكىلەر مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: يولداش جياڭ زېمىننىڭ يۇقىرى ساپالىق كادىرلار قوشۇنى قۇرۇش توغرىسىدىكى بەش تۈرلۈك تەلەپكە ئاساسەن، ئالدى بىلەن رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئىدىيىۋى، سىياسىي قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش، نەزەرىيە ئۆگىنىشنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇش، پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەننى ئىزچىللاشتۇرۇش ئاڭلىقلىقىنى ھەققىي ئۆستۈرۈش لازىم، قاتتىق باشقۇرۇش، قاتتىق تەكشۈرۈش، قاتتىق نازارەت قىلىش، ئامما بىلەن زىچ ئالاقە باغلاشتا ئۆلكە كۆرسىتىش كېرەك؛ ئورگانلاردا پارتىيە قۇرۇلۇشىنى ياخشى تۇتۇپ، ھەرقايسى تارماقلارنىڭ كادىر

ياۋىنىڭ، فۇجىيەن، گۇاڭدۇڭ، شىنجاڭ، شەندۇڭ قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن كادىرلار قوشۇنىنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى ۋە كادىرلار خىزمىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى ئەستايىدىل تەھلىل قىلىپ، كادىرلار خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تەلەپلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدىكىلەر ئۆز رايونىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: رەھبىرىي كادىرلار چوقۇم سىياسىي جەھەتتە چىڭ بولۇشى، خالىس ئۆيە قوشۇشى، جان - دىلى بىلەن خەلق ئۈچۈن ئىشلەش روھىغا ئىگە بولۇشى لازىم. شۇنداق بولغاندىلا، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالالايدۇ.

خەلق ئىشلىرى مىنىستىرىنىڭ، ئازادلىق ئارمىيە باش مىنىستىرى بۇنى ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ «1 - ئاۋغۇست» مەزگىلىدە ئىككىنچى ھىساب قىلىش خىزمىتىنى بۇختا

جياڭ زېمىن مۇنداق دەيدى: بەزى يولداشلار مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە سەل قاراۋاتىدۇ، ئالدى بىلەن ئىقتىسادى يۈكسەلدۈرۈش كېرەك، مۇھىت ئاسراشنى ۋاقىتتىنچە تۇتساقمۇ بولىدۇ، دەپ قاراۋاتىدۇ، بۇنداق قاراش توغرا ئەمەس، شۇنداقلا زىيانلىق. دۇنيا تەرەققىياتىدىكى بىر ئاچچىق ساۋاق شۇكى، ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان نۇرغۇن دۆلەت بايلىقىنى ئېغىر دەرىجىدە ئىسراپ قىلىۋېتىش ۋە «ئالدىدا بولغاچ كېيىن تۈزەش» يولغا ماڭدى. نەتىجىدە دۇنيانىڭ بايلىقى ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى. بىز بۇنداق يولغا ماڭساق ھەرگىز بولىمايدۇ. بىز ئىقتىسادنى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش ۋە ئىقتىسادنى، ئىجتىمائىي ئىشلارنى، مۇھىتنى ماسلاشتۇرۇش ئاساسىدا راۋاجلاندۇرۇشىمىز لازىم.

جياڭ زېمىن مۇنداق دەيدى: نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى تىزگىنلەش ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئاسراش - پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقى ئۇزاقچە چىڭ تۇرۇشقا تېگىشلىك تۈپ دۆلەت سىياسىتى. پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 5 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش

(بىشى 1 - بەتتە)
ئۆستۈردى. نەتىجىدە تۇرپان شەھەرلىك پوچتا-تېلېگرافى تىجارەت ئورنى ئابونتلا ئۈچۈن مەخسۇس خىزمەت قىلىش پوكىي تەسىس قىلىپ، ئابونتلارنىڭ سورىغان مەسىلىلىرىگە جاۋاب بەردى، 220 نەچچە ساۋاتىز ئابونتقا خەت يېزىپ بەردى ھەم ئۇلارنىڭ سىرتىن كەلگەن خەتلەرنى ئوقۇپ بېرىپ، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئىشلىرىدىن خەۋەرلەندۈردى؛ ئۇلار يىپ-يىڭنە تەييارلاپ، پوسۇلكا ئەۋەتكۈچىلەرنىڭ پوسۇلكىلىرىنى تىكىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ مىننەتدارلىقىغا ئېرىشتى.

مىھرۇللا راخمان: مەھكىمىمىز ئابدۇرېھىم سوپۇرنىڭ سىزنىڭ ئۈستىڭىزدىن 160 مىڭ يۈەن قەرز پۇلىنى ئۆسۈمى بىلەن ئېلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلغان دېلونى قانۇن بويىچە كېڭەشمە سوت ئۇيۇشتۇرۇپ، سىرتىڭىزدىن ئوچۇق سوت قىلىپ، ئېتىقلىغان پاكىتقا ئاساسەن، 160 مىڭ يۈەن قەرزنىڭ ئۆسۈمى بىلەن باشقا چىقىمىلار بولۇپ جەمئىي 235 مىڭ 535.9 يۈەننى قايتۇرۇشىڭىزغا ھۆكۈم ئېلان قىلدى. مىھرۇللا راخمان: سىزنىڭ تۇرار جايىڭىز ئېنىق بولمىغاچقا، ھۆكۈم نامىنى يەتكۈزۈش مۇمكىن بولماي مەھكىمىمىزنىڭ

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزدىن كېچىگە ھاۋا بۇلۇتلۇق بولۇپ، ئازراق يامغۇر ياغىدۇ. تېمپېراتۇرا 20℃ - 25℃ بولىدۇ. تۆت بال شامال چىقىدۇ.

لازم.
جياڭ زېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر مۇھىت ئاسراش مەسلىھىتىنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە قويۇشى، ھەر يىلى مۇھىت ئاسراش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلاپ تۇرۇشى، كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى ۋاقىتدا تەتقىق قىلىشى ۋە ھەل قىلىشى ھەم بۇنى بىر تۈزۈمگە ئايلاندۇرۇشى لازىم. جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئومۇمىي مەنپەئىتىنى ۋە كەلگۈسى مەنپەئىتىنى قوغداشنى ئاساس قىلىپ، مۇھىت ئاسراش ئۆتكىلىنى قاتتىق ئىگىلەش لازىم. پەن - تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى ۋە سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى زىچ بىرلەشتۈرۈش لازىم. مۇھىت ئاسراش جەھەتتىكى نۇرغۇن مەسىلىلەرنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا، كىشىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە تايىنىپ ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ نەتىجىسىنى ئۆلچەشكە مۇھىت ئاسراش مەزمۇنىنى كىرگۈزۈش كېرەك.

جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ شۈيچۈ شەھەرلىك پوچتا-تېلېگرافى ئىدارىسىنىڭ پىنسىيىگە چىققان خادىمى بىر پەرزەنتىنىڭ تۇرپاندا تۇرۇۋاتقانلىقىنى سوراپ ئېنىقلاپ، ئۈچ يىلغىچە ئۇنىڭغا خەت ئەۋەتىپمۇ ئالاقىلىشىلمىغانىدى. كېيىن بۇ كىشى تۇرپان ۋىلايەتلىك پوچتا-تېلېگرافى ئىدارىسىغا قارىتا يازغان خېتىدە ئۆز پەرزەنتىنى تېپىپ بېرىشنى ھاۋالە قىلغانىكەن. ئىدارە مەسئۇللىرى بۇ خەتكە جىددىي قاراپ، ئۇنى تېپىشقا ئىدارە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ليۇفۇچۇڭ بىلەن مەمۇرىي تەپتىش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى غوپۇر نۇجۇپنى ئاجراتتى.

ئېلان
301 (1996) - نومۇرلۇق ھەق تەلەپ ھۆكۈم نامىنى ئېلان چىقىرىش ئارقىلىق يەتكۈزدۈق. ئېلان چىقىرىلغان كۈندىن باشلاپ 60 كۈن ئۆتسە ھۆكۈم نامە يەتكۈزۈلگەن ھېسابلىنىدۇ. ھۆكۈمگە قايىل بولمىسىڭىز ئېلاننىڭ سۈرۈكى توشقان كۈننىڭ ئەتىسىدىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە نازارلىق ئەرزىدىن ئالتە نۇسخا يېزىپ، مەھكىمىمىز ئارقىلىق ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىگە بەرسىڭىز بولىدۇ.
كۇچا ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسى

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزدىن كېچىگە ھاۋا بۇلۇتلۇق بولۇپ، ئازراق يامغۇر ياغىدۇ. تېمپېراتۇرا 20℃ - 25℃ بولىدۇ. تۆت بال شامال چىقىدۇ.

«1 - ئاۋغۇست» مەزگىلىدە ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتى يۇختا قانات يايدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى ۋە ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۇسى يېقىندا ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، جايلاردىن، قىسىملار - دىن «1 - ئاۋغۇست» مەزگىلىدە ھەر خىل پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزۈپ، ئارمىيە بىلەن ھۆكۈمەت، ئارمىيە بىلەن خەلق ئۆزئارا ئىتتىپاقلىشىپ، بىر - بىرىنى قوللايدىغان ياخشى ۋەزىيەتنى يەنىمۇ مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. ئۇقتۇرۇشتا تۆۋەندىكى بىر قانچە خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش تەلەپ قىلىندى:

1. قىزىل ئارمىيەنىڭ ئۇزۇن سەپەردە تەييارلاپ كۈتۈۋالماقچى بولغاندا، ئۇلار جىڭلىنىڭ بۇ تەلپىنى قەتئىي رەت قىلدى. جىڭلى تېلېفون قويۇش خادىملىرى تاماق يېمىگەندىن كېيىن، 200 يۈەننى تېلېفون خادىملىرىنىڭ ماشىنىسىغا سېلىپ قويغانىكەن، ئۇلار بۇ پۇلنى كۆرگەندىن كېيىن ئەھۋالنى تەشكىلگە ئىنكاس قىلىپ، بۇ پۇلنى بۆلۈمگە تاپشۇردى، بۆلۈم مەسئۇللىرى مۇزاكىرە قىلىپ، پۇلنى فېلى شىركىتىگە قايتۇردى.

تۇرپان ۋىلايىتىدىكى پوچتا-تېلېگرافى سىستېمىسىدا يېڭى خىزمەت ئىستىلى تىكلەپ، سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈم ئۆسكەنلىكتىن، تۇرپان ۋىلايەتلىك ۋە پىچان ناھىيىلىك پوچتا-تېلېگرافى ئىدارىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەتلىك ئورۇن، توقسۇن ناھىيىلىك، داخېيەن بازارلىق پوچتا-تېلېگرافى ئىدارىلىرى ۋىلايەت بويىچە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

* * *

ئېلان

ئۈرۈمچى شەھىرى دۇڭسەن رايونى ئاشلىق شۆبە ئىدارىسىدىن گۈلجەھرە ئوسيانغا بېرىلگەن 0058354 - نومۇرلۇق ئاشلىق رەسمىيىتى ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ئىناۋەتسىز.

غەلبە قىلغانلىقىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئىككىنچى ھىمايە قىلىش توغرىسىدىكى تەشۋىقات - تەربىيىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش لازىم. جايلار ۋە قىسىملار كۆپ خىل شەكىلدە خاتىرىلەش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇپ، ماۋزېدۇڭ، دېڭ شياۋپىڭ، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى ئۈچ ئەۋلاد پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى رەھبەرلىك كۆلپكتىپىنىڭ ئارمىيە بىلەن ھۆكۈمەتنىڭ، ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئىدىيىسىنى ئۆگىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتىنىڭ ئىنقىلاب غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈش ۋە دۆلەتنى زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم ئەھمىيىتىنى تولۇق تونۇپ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتىنىڭ چوڭ ياخشى ۋەزىيىتىنى پائال تەشۋىق قىلىش، ۋەتەننى سۆيۈش، ئارمىيەنى ھىمايە قىلىش، ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى ئىلغار تىپلارنى تەشۋىق قىلىپ، ئارمىيە خەلقىنى سۆيىدىغان، خەلق ئارمىيىسىنى ھىمايە قىلىدىغان ياخشى كەيپىياتنى شەكىللەندۈرۈپ، قىسىمدىكىلەرنىڭ ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئاڭلىقلىقىنى كۈچەيتىشى كېرەك.

2. ئىدىيىۋى ئەخلاق ۋە مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئارمىيە بىلەن خەلق بىرلىكتە سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى چوڭقۇر، يۇختا قانات يايدۇرۇش لازىم. ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن قۇرۇش پائالىيىتىنى پىلانلى ۋە تەدبىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، تەجرىبىلەرنى ئەستايىدىل يەكۈنلەپ، ياخشى تىپلارنى تەقدىرلەپ، ئارمىيە بىلەن خەلق بىرلىكتە مەدەنىيەتلىك ئورۇن قۇرۇش پائالىيىتىنى ئۈنۈملۈك قانات يايدۇرۇش كېرەك. بۇ پائالىيەتتە قىسىملار ئۆز جايىنىڭ شارائىتىغا يارىشا

ئىش كۆرۈپ، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىشى، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئۈلگە كۆرسىتىش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى لازىم.

3. ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىش، ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتىنىڭ ئاساسىي قاتلاملاردا ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ھەقىقىي ياخشى تۇتۇش لازىم. يەرلىك ئورۇنلار دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇشى، قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيە مەشىقىنى قوللىشى، ھەربىي ئەسلىھەلەرنى قوغداش، ۋە نەپەقە بېرىش، ئورۇنلاشتۇرۇش سىياسەتلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالىنى بىر قېتىم تەكشۈرۈپ، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ھەقىقىي ھەل قىلىشى لازىم. قىسىملار كوماندىر - جەڭچىلەرنىڭ سىياسەتنى، قائىدە - نىزاملارنى ۋە قانۇننى، ئاممىۋى ئىنتىزامنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىشى ۋە تەكشۈرۈشى، ئاجىز ھالقىلارنى تېپىپ، ياخشىلاش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىشى لازىم. «1 - ئاۋغۇست» نىڭ ئالدى - كەينىدە قىسىملار نىسپى مەركەز - لەشكەن ھالدا خالسانە ئەمگەككە قاتنىشىپ، ئۆزى تۇرۇۋاتقان جايلارغا بىر - ئىككى تەسىرلىك ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىشى كېرەك.

4. ئارمىيە - خەلق بىرلىكى ئىتتىپاقلىشىپ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن ياخشى ئىشلىشى لازىم. قىسىملار خېيىم - خەتەردىن ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتنىشىشنى ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى ئەڭ ئەمەلىي ھەرىكىتى قىلىپ، كوماندىر - جەڭچىلەرگە باتۇرلۇق بىلەن ئېلىشىش، ئۈزلۈكسىز مەدەنىيەت بەرپا قىلىش، قۇربان بېرىشتىن قورقماسلىق، قەيەردە خەۋپ بولسا شۇ يەرگە بېرىش، شۇ يەردە كۈرەش قىلىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىش لازىم. ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر قىسىملارغا ياردەملەشپ، خېيىم - خەتەردىن ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا كاپالەتلىك قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى، ئىنقىلابىي قۇربانلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى قاتارلىق نەپەقە بېرىش ئوبيېكتلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇشىغا كۆڭۈل بۆلۈشى لازىم.

ئەدەبىيات گۈلزارى

ئەدەبىيات گۈلزارى

پارچىلار

توقسۇن ئابدۇرېشىت

ئىتىقاد، غايىنى قىلىپ سەن بايراق،
ئىلىم-پەن، ھېكمەتتىن راسلىغىن ياراق؛
ئاتلانسىڭ ئىرادە بىلەن سەپەرگە،
بىلىنمىس مەنزىللىرى ساڭا بەك ئۇزاق.

ئۇستازغا ئۈمىد تە باقار سەبىي كۆز،
ئۇستازغا ئىشىنەر شاگىرت يۈزدە يۈز،
«موللامنىڭ قىلغىنىنى قىلما» دەيدۇ ئەل،
بولمىسا ئۇستازدا توغرا ھەرىكەت، سۆز.

ئانامدەك قەدىرلىك ئۆز ئانا تىلىم،
ئۇندا بار ئىلگىرىگە ئالەمچە بىلىم.
كىم يەتتەي قەدىرىگە بۇزۇپ سۆزلىسە،
خارا ئانغاندەك بولۇپ ئۆرتىلەر دىلىم.

تاسقار كەن ھەممىنى ۋاقىت غەلۋىرى،

ئوقۇتقۇچى بار بىلىمدە، ساپادا،
ئەۋلاد ئۈچۈن ئۆتەر كۈنى جاپادا.

يېڭى كۈيلەر ياراتتىڭ قاينا...

ئايىپە ئىلمىرى

شاهتاتار ①
شاھقا لايىق سۈپىتىڭ،
جىلۋىلىنەر قەدىمكى تۈستە،
ئەجدادلارنىڭ شادلىقى، دەردى،
تالاي ئەسىر قۇچاقلرىدا،

سېڭىپ كەتكەن تىزناپ بويىغا،
گۈزەل كۈيگە ئايلانغان،
قەتئىي

ئۇنىڭ مۇڭلۇق شاۋقۇنلىرىغا،
بەش ئەسىر مۇقەددەم،
تۇتقان ئىدىڭ يېگانە قۇياش،
خىلىتىڭدىن بېرىپ سەن بەرداش،

پىشتۇرگەن پەرىگە ئوخشاش،
لېۋى ئوتلۇق ساھىبجامالىڭ،
تارىخىنى چېكىپ ساتارنىڭ،
ئوت كۆيدۈرۈپ شاھنىڭ قەلبىدە،
جور بولۇپ ئەلىنىڭ كۈيىگە،
ئاھ، يوقلىشى ئالدىدا تۇرغان،

① شاهتاتار - ئامانساخاننىڭ ئەسلى يۇرتى.

ساۋاقداشلارغا

ئابدۇرېھىم مۇھەممەت

ئانا-ئانىسىز خالتا ئەۋەتسە،

كۆيۈمچان ئانا، ئوماق قىزلار

غەيرەت مەھتىمىن فوتوسى

زۇنۇن مۇئەللىمىگە: «مەخمۇت تەتل
تاپشۇرۇقنى باشقىلاردىن كۆچۈرۈپتۇ» دەپ
چىقىشتۇرۇپتۇ.

- مۇئەللىمىڭ تەنقىد قىلدىمۇ؟
- ياق.

- ئۇنداق بولسا، قانداق ئۇقتۇڭ؟

- سەمەتتىن، ئامنىم ئايشەمگە دەپتىكەن،
ئايشەم سەمەتكە دەپتۇ، سەمەت ماڭا دەپتى.

- ئامنىمەمۇ باشقىلاردىن ئاڭلىغان
بولغىيىتى، ھەقچان؟

- ياق،- دەپتى مەخمۇت قەتئىيلىك بىلەن -
دەرس باشلانغان كۈنى، ئامنىم مۇئەللىمگە

تاپشۇرۇق دەپتىرىنى ئەكىرىپ بەرگىلى
كىرگەندە، زۇنۇننىڭ مۇئەللىمگە مېنىڭ
ئىسمىمنى ئاتاپ ئاشۇنداق گەپلەرنى
دەۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپتىكەن.

- ھەي ئەخمەق بالا، زۇنۇننىڭ مۇئەللىمگە
نېمە دېگىنىنى ئېنىق بىلمەي تۇرۇپ، ئامنىمەننىڭ

كېيىگە شۇنچە ئىشىنىپ كەتتىڭما؟ يەنە كېلىپ
گەپ ئامنىمدىن ئايشەمگە، ئايشەمدىن سەمەتكە،

سەمەتتىن ساڭا يەتكۈچە گەپكە قانات. قۇيرۇق
چىقماي قالاتتىمۇ؟ بۇنىڭ گەپ توشۇپ

ئارازچىلىق پەيدا قىلىش ئىكەنلىكىنى

گەپ توشۇش

(ھېكايە)

تۇرسۇن يۈسۈپ

ئۆزلىرىنىڭ يېنىدا تۇرغان ساۋاقداشىنىڭ
قۇلىقىغا باغاقچىدىن كۆرۈۋالغانلىرىنى
پىچىرلىدى. ئۇ يېنىدىكىسىگە، يېنىدىكىسى
يەنە يېنىدىكىسىگە... ئەڭ ئاخىرقى
ساۋاقداش ئاڭلىغان سۆزنى قەغەزگە يېزىپ
تەربىيىچىگە بەردى. تەربىيىچى ئالدى بىلەن
بىرىنچى گۇرۇپپىدىن كەلگەن خەتنى
ئوقۇدى:

- «ئايشەم دوستىنى يالغانچى دەپ
تىللىدى.»

قالغان ئىككى گۇرۇپپىدىكىلەر تەڭلا
ئايشەمگە قارىدى. بىرىنچى گۇرۇپپىدىكىلەر
يەرگە قارىشىپ قالدى. ئايشەمنىڭ يۈزى
شەپەرەدەك قىزىرىپ كەتتى.

تەربىيىچى ئىككىنچى گۇرۇپپىدىن
كەلگەن خەتنى ئوقۇدى:

- «قارلىق تاغدا ئەتىراپىدا ئېچىلىپ
كەتتى.»

ساۋاقداشلار ئارىسىدا كۈلكە كۆتۈرۈلدى.
تەربىيىچى ساۋاقداشلارغا:

- ساۋاقداشلار، ھەممىمىز كۆرۈپ تۇرۇپ
تىمىز، گەپ توشۇش، يالغان سۆزلەش مانا
مۇشۇنداق بىمەنلىكىنى، خاتا چۈشەنچىنى
كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. قاراڭلار، يۇقىرىقى ئۇچ
جۈملە پىچىرلاپ يەتكۈزۈلۈش نەتىجىسىدە

ئۆزگىرىپ، كۆڭۈلنى غەش قىلىدىغان گەپلەرگە
ئايلىنىپ قالغان. ساۋاقداشلار، ئاراڭلاردا گەپ
توشۇشقا ئامراق، ئەپچاچتى گەپلەرگە
ئىشىنىدىغانلار بارمۇ-يوق؟ قايتىدىن كېيىن
ئوبدان ئويلىنىپ بېقىڭلار.

مەكتەپتىن قويۇپ بېرىلگەندە، مەخمۇت
يول بويى ھېلىقى گەپ توشۇش ئويۇنى بىلەن
تەربىيىچىسىنىڭ سۆزىنى ئويلاپ ماڭدى.

كەچلىك تاماق ۋاقتىدا، مەخمۇت تاماق
يەۋىتىپ، ئادىتى بويىچە مەكتەپتىكى بىر كۈنلۈك
ئىشىنى يېپىدىن يىغىسىگىچە سۆزلەپ كەتتى.

مەخمۇت

يول بويى ھېلىقى گەپ توشۇش ئويۇنى بىلەن

تەربىيىچىسىنىڭ سۆزىنى ئويلاپ ماڭدى.

كەچلىك تاماق ۋاقتىدا، مەخمۇت تاماق

1
بىز ئوقۇغان يورۇق سىنىپلار،
تۇرغاندىمۇ ئاۋۋالقىدەك ئاق؟
پارقىراق شۇ پارتا- ئۈستەللەر،
تۇرغاندىمۇ رەتلىك ئاشۇنداق.

بىز يېزىشقان ئەسلەش سۆزلىرى،
تۇرار كۈلۈپ ئالبومدا تېخى.
ھەر پۇچۇرگا گويىا بىر قەلب،
مېھرىمىزدەك تۇرماقتا سەبىي.

گاھ مۇڭلىنىپ، گاھى شادلىنىپ،
شۇ خەتلەرنى ئوقۇپ كېتىمەن.
سېغىنىشتا قاراپ رەسىمگە،
كۆزۈڭلارنى ئوقۇپ كېتىمەن.

2
بىر ياتاقتا سەككىز ساۋاقداش،
مسالى بىر تۇتقانداك ئىدۇق.

ئاتا-ئانىسىز خالتا ئەۋەتسە،
يېتىشىچە ھەممە تەڭ يەيتتۇق.

ئۆتتى بەش يىل تارتماي خىجالەت،
يا پۇلدا، يا ناندا، سوپۇندا.
قوللار ئوچۇق - بېرىشكە كۆنگەن،
«ياق»، «يوق» دېيىش كەم بۇ ئورۇندا.

3
چىچىڭلارغا سانجىلدىمۇ ئاق،
ئوغۇل دوستلار، كەپسىز قەدىردان.
قورۇقلارمۇ چۈشكەندۇ قىزلار،
ئانا بولۇپ بەلكىم مېھرىبان.

چىرايلاردىن قىسمەتنى شۇنداق،
كۆرگۈم كېلەر تىڭشاپ بايانات.
ئاسمانلاردىن قارىسام دەيمەن
ئاھ سىلەرگە، يار بولسا قانات...

رۇبائىيلار

پەيزۇللا ئىساقجان (ئۆزبېك)

قەلىمىم قورالدىمۇ، ئۇستازىم كىتاب،
قىلمەن ھەممەشە بۇ ھەقتە خىتاب.
كىتابىم ئۆچىدۇ ھايات مەشىئەلم،
ئۇنىڭىز گويىكى بولىمەن بىتاب.

كىتابىم يېتىشمەس ھېچبىر مۇئەللىم،
كىتابىم بولالماي ھېچ كىشى ئالىم.
كىتابىم سۆيىگەن مەڭگۈ خار بولۇر،
كىتابىم ئەمەلدار بولغۇسى زالىم.

تەنتەربىيە مۇئەللىمى ئۇنى چاقىرىۋىدى، ئۇ،
قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ، دەپ تۇرۇۋالدى.
مەخمۇتنىڭ چىرايىدىن بىر ئىشنى سەزگەن
مۇئەللىم:
- ئۇنداقتا، سەن قارشى گۇرۇپپىغا
قاتناشقىن، قورسىقىڭ ساقىيىپ قالسا ئەجەب
ئەمەس، - دېۋىدى، مەخمۇت ئويلىنىپ
تۇرماستىنلا:
- ماقۇل! - دەۋەتتى. باشقا بالىلار پاراقتىدە
كۈلۈشۈپ كەتتى. كۈلكە ئارىسىدا
بىرسىنىڭ:
- مۇئەللىمنىڭ دىئاگنوزى دوختۇرۇنىڭكى-
دىنىمۇ توغرا ئىكەن! - دېگەن چاقچىقى
ئاڭلاندى.

بىر قېتىملىق پىئوپىلار پائالىيىتىدە «گەپ
توشۇش ئويۇنى» ئوينالدى. بۇ ئويۇنى ئەترەت
تەربىيىچىسى تاپقاندىن، تەربىيىچى بالىلارنى
ئۈچ گۇرۇپپىغا بۆلۈپ، قاتار قىلدى، ئاندىن
قولغا ئۈچ دانە باغاچنى ئېلىپ، ساۋاقداشلارغا
بۇ ئويۇننىڭ قائىدىسى تەرتىپىنى چۈشەندۈردى.
ئارقىدىن ھەر بىر گۇرۇپپىنىڭ بېشىدا تۇرغان
بالغا باغاچچىلاردىكى خەتلەرنى ئايرىم-ئايرىم
كۆرسەتتى-دە، پۈشتەكنى چالدى. باغاچچىدىكى
خەتلەرنى كۆرۈۋالغان ئۈچ ساۋاقداش

كەتتى.»
بۇنى ئاڭلاپ باشقا گۇرۇپپىدىكىلەر تازا
كۈلۈشتى.
تەربىيىچى ئاخىرقى خەتنى قولغا
ئالدى، بۇ ئۈچىنچى گۇرۇپپىنىڭ ئىدى.
بۇ خەتنى كۆرۈپ تەربىيىچىنىڭ قوشۇمىسى
تۇرۇلدى ۋە ئۇنلۇك ئوقۇدى:
- «مەخمۇت بىلەن زۇنۇن ئۇرۇشۇپ
قالدى.»
ساۋاقداشلارنىڭ كۆزى ئۇ ئىككىسىگە
تىكىلدى. مەخمۇت بىلەن زۇنۇن بىر-بىرىگە
ھۈرىيىپ قارىشىپ قويدى.
- سىلەر دەپ بېقىڭلارچۇ، - دېدى
تەربىيىچى ئۈچ گۇرۇپپىنىڭ بېشىدا تۇرغان
ئۈچ ساۋاقداشنى ئالدىغا چاقىرىپ، - سىلەر
يەتكۈزگەن سۆزدىن قايسىڭلارنىڭ توغرا؟
- توغرا ئەمەس! - تەڭلا جاۋاب بېرىشتى
ئۇلار.
- ئۇنداق بولسا توغرىسىنى دەپ
يېقىڭلار.
- «ئاشىم دوستلىرى بىلەن ئەپ
ئۆتدۇ.»
- «قارلىق تاغدا قار لەيلىسى ئېچىلىپ
كەتتى.»
- «مەخمۇت بىلەن زۇنۇن ئەپلىشىپ
قالدى»، - دېيىشتى ئۇلار ئارقا-ئارقىدىن.

لاي قورچاق

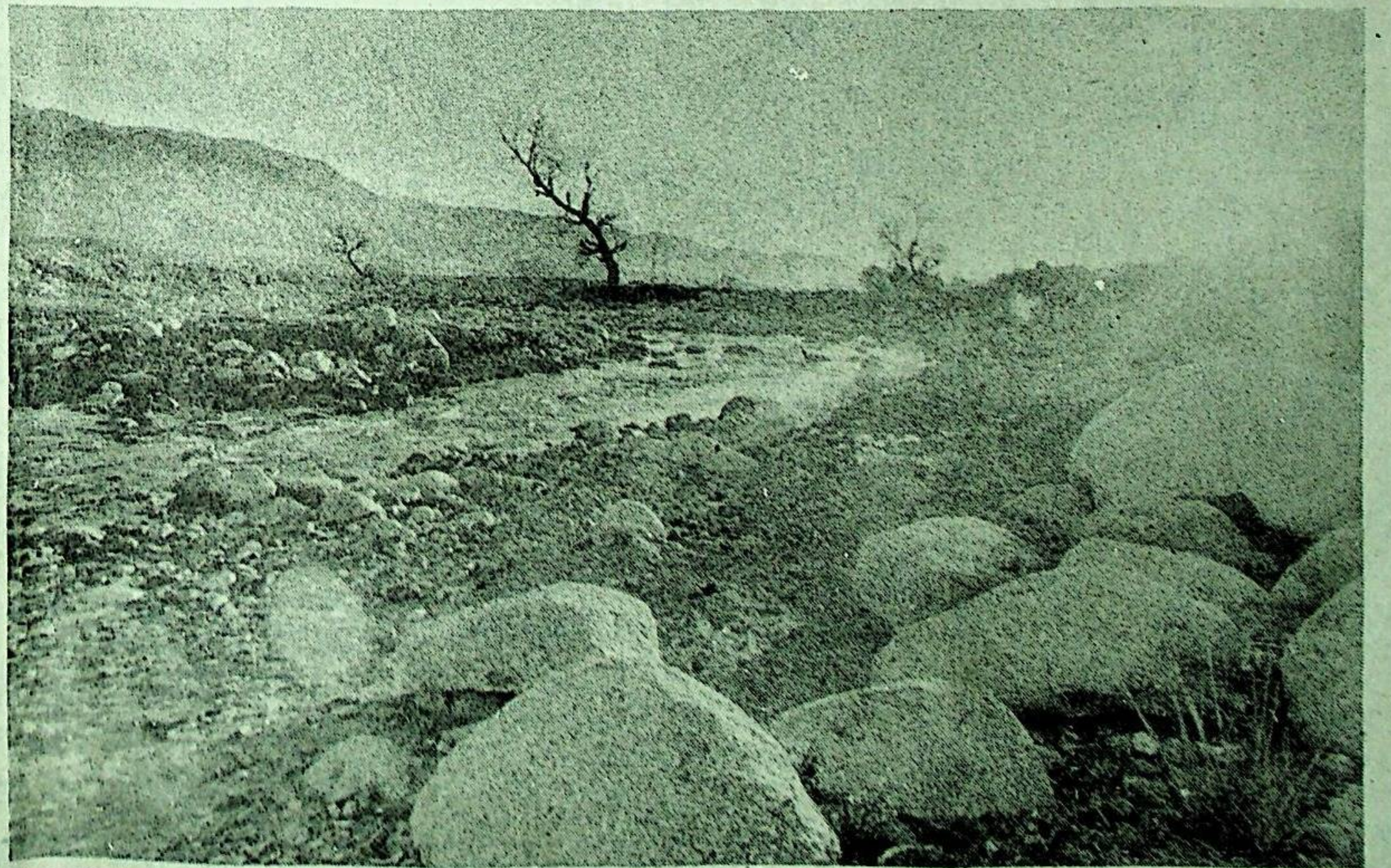
زاير ئابدۇراخمان

بوۋام دەيدۇ ئەسلىدە
لايدىن بىنا بولغان بىز.
ھىممىتىدىن تۇپراقنىڭ،
كۈچ- قۇۋۋەتكە تولغان بىز.

ئويناپ بۈگۈن مەن لايدىن
ياساپ قويدۇم بىر موماي.
چېچى ئاپئاق، چىشى يوق،
دىلى يۇمشاق، خۇش چىراي.

كۈنگە قاخلاپ قويسام گەر
ئۇنىڭغا جان كىرەرمۇ؟
ئاي تۇتقاندا كېلىپ ئۇ
چۆچەك ئېيتىپ بېرەرمۇ...!؟

بالىلار ئۈچۈن

ئۆزگەش جاپپار فوتوسى

چىرا سۈيى

ئىشنى يېپىدىن يىڭىسىگىچە سۆزلەپ كەتتى.
بۇنى ئاڭلىغان ئانىسى كۈلۈپ تۇرۇپ:
- تەربىيىچىڭلار تازا تەدبىرلىككەن.
ئاڭلىسام، سىلەرنىڭ سىنىپتا ئەپچاقتى گەپلەرگە
ئىشىنىپ ئارزۇلىشىپ قالغانلار خېلى بارمىش،
سەن بىلەن زۇنۇنمۇ شۇلاردىنكىلەر،
شۇنداقمۇ؟ - دېدى.
- ئۇنداق ئەمەس، - دېدى مەخمۇت
ئالدىراپ ئۆزىنى ئاقلاپ، - بۇ ئىشتا پۈتۈنلەي
زۇنۇن ئەيىبلىك.
- قانداقسىگە؟
- ئۆزىڭىز بىلىسىز، ئالدىنقى مەۋسۇمدا
ماتېماتىكا دەرسىدىكى نەتىجەم تۆۋەن ئىدى.
تەتىلدە سىزنىڭ ياردىمىڭىز بىلەن دەرسلەرنى
ئەستايىدىل تەكرارلاپ، تەتىل تاپشۇرۇقۇمنىمۇ
مۇستەقىل ئىشلەپ، ئۆگىنىشتە ئالدىنقى
قاتاردىكى ئوقۇغۇچىلاردىن بولغاندىم، ئەمما

ئىككى شېئىر

ئابدۇكېرىم ھاجىر

بالىلىقنىڭ چۈشلىرى

گۈزەل شۇنچە بەك گۈزەل،
بالىلىقنىڭ چۈشلىرى.
قانائەت بولۇپ قاپتىمەن
چۈشۈمدە بىر ئاخشىمى...

سىلكىپ بىر جۈپ قولۇمنى،
ئۇچقۇدەكەن ئاسماندا.
يۇلتۇز قۇچاق ئاچقۇدەك
مەن بۇلۇتتىن ئاشقاندا...

مارجان ياساپ يۇلتۇزدىن،
قايتقۇدەكەن ھۇجرامغا.

سۈزۈك سۇ

ئابدەل سەلىي

بويلاپ ماڭدىم ئېرىقنى،
قېنى قاچان ھارسەن.
ئېقىپ دېسەم- دېسەم،
ئېتىزلىققا بارسەن.

ھەي سۈزۈك سۇ، سۈزۈك سۇ،
شىلدىر- شىلدىر ئاقسەن.
بولغاچقا سەن تىنىمىز،
شۇڭا ماڭا ياقسەن.

باخ-باخ ئېتىپ تۇپراقنى،
ئاستا سىڭىپ كېتىسەن.
بىخ سۈرگەندە زىرائەت،
مۇرادىڭغا يېتىسەن.

ھەي سۈزۈك سۇ، سۈزۈك سۇ،
نېمانچە تېز ئاقسەن؟
گەپلىرىمگە سەن قاچان،
قۇلاق سېلىپ باقسەن!؟

ئەدەبىيات گۈلزارى

ئەدەبىيات گۈلزارى

غالى سۇداننىڭ بىداتنىڭ قۇتقۇزۇش ھەرىكىتىگە ھەمكارلىشىشى پوزىتسىيىسى ئۈمىد قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بىدات، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بىداتنىڭ باش كاتىپى غالى مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، يېقىندىن بۇيان سۇداننىڭ جەنۇبىدىكى ئىنسانپەرۋەرلىك ۋەزىيىتىنىڭ يامانلىشىپ كېتىۋاتقانلىقىغا كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى، سۇدان ھۆكۈمىتىنىڭ «سۇدان ھاياتلىق رىشتىسى ھەرىكىتى» بىلەن داۋاملىق ھەمكارلىشىپ، ئۇ جايدىكى خەلقلەرگە ياردەم بېرىشى ئۈمىد قىلدى.

باياناتتا باش كاتىپنىڭ بۈگۈن ئەتكەن سۇدان ھۆكۈمىتىنىڭ «سۇدان ھاياتلىق رىشتىسى ھەرىكىتى» نىڭ 7 - ئايدا سۇداننىڭ جەنۇبىي قىسمىغا ئىنسانپەر- ۋەرلىك ماددىي ئەشيا لارنى يەتكۈزۈپ بېرىشىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە قوشۇلغانلىقىدىن خۇشاللىق بىلەن خەۋەر تاپقانلىقى ئېيتىلدى، بىراق مۇنداق دەپ تەكىتلەندى: كەلگۈسى بىرقانچە ئايدا سۇدان ھۆكۈمىتى ئايروپىلاننىڭ

قۇتقۇزۇش ئەشيا لىرىنى يەتكۈزۈپ بېرىشكە داۋاملىق رۇخسەت قىلىشى ئىنتايىن مۇھىم ئىش بولۇپ، ئادىل ۋە ئېنىق بولۇش پىرىنسىپى ئاستىدا سۇدانغا ئىنسانپەرۋەرلىك ياردىمى بېرىشتىن ئىبارەت.

«سۇدان ھاياتلىق رىشتىسى ھەرىكىتى» دۇنيا ئاشلىق - پىلان مەھكىمىسى بىلەن بىدات تەرەققىيات پىلان مەھكىمىسىگە تەۋە بولۇپ، 1989 - يىلى قۇرۇلغان، ۋەزىپىسى بىتەرەپ، ئادىل ۋە ئېنىق بولۇش پىرىنسىپى ئاستىدا سۇدانغا ئىنسانپەرۋەرلىك ياردىمى بېرىشتىن ئىبارەت.

ماندىپلا فرانسىيىنىڭ جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ قايتا قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىشىغا ياردەم بېرىشىنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، پارىژ، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. فرانسىيىدە دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتىدە بولۇۋاتقان جەنۇبىي ئافرىقا زۇڭتۇڭى ماندىپلا مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى فرانسىيە كارخانىچىلىرىنىڭ بۇ دۆلەتنىڭ «ئىرقىي كەمسىتىش ئېلىپ كەلگەن ئاسارەت» تىن قۇتۇلۇشقا ياردەم بېرىش ئۈچۈن، جەنۇبىي بۇۋىز ئىتائىنماخۇنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقىغا تۇتقان مەيداننى تەنقىد قىلدى

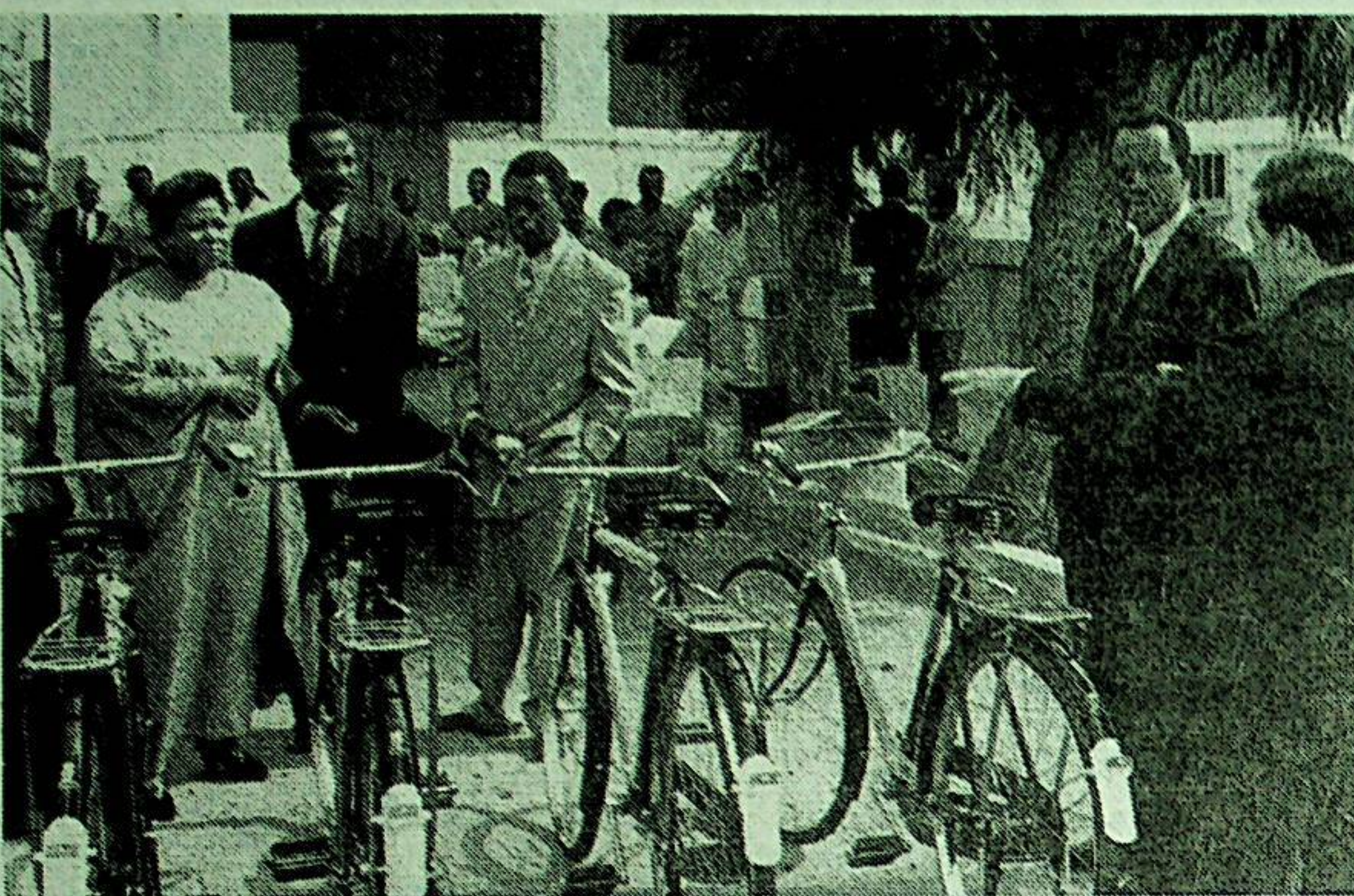
ئافرىقىنىڭ قايتا قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىشىغا ئاكتىپ قاتنىشىشىنى مۇراجىئەت قىلدى. ماندىپلا فرانسىيە زۇڭتۇڭى شىراك ئېلىپ سارىيىدا ئۆزى ئۈچۈن ئۆتكۈزگەن قارشى ئېلىش چۈشۈك زىياپىتىدە بۇ مۇراجىئەتنى چىقاردى. ئۇ سۆزىدە مۇنداق دېدى: «سىياسى جەھەتتىكى ئەركىنلىك كەڭ جامائەتچىلىكنىڭ تۈرمۈشىنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىق قوللاشقا موھتاج، سىياسىي جەھەتتە ئەركىنلىككە ئىگە بولۇش ئىجتىمائىي ئازادلىقتا گەۋدىلىنىشى كېرەك»، چەت ئەل مەبلەغ سالغۇچىلىرىنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن «جەنۇبىي ئافرىقا ئىشكىنى ئېچىۋەتتى» ھەم «ئىككىلىكى جانلاندىرۇش ئۈچۈن ياخشى مۇھىت ھازىرلىدى».

ماندىپلا جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ قايتا قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىشىدا فرانسىيىنىڭ مۇھىم بىر شېرىك ئىكەنلىكىنى ئېيتتى. شىراك قارشى ئېلىش يۈزىدىن سۆز قىلغاندا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: فرانسىيە ئىقتىسادى، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش ئىشلىرىدا جەنۇبىي ئافرىقا تەرەپتە تۇرىدۇ، فرانسىيىنىڭ مەبلەغ سالغۇچىلىرى بۇ دۆلەتكە بەس - بەستە بېرىشى كېرەك، ئۇ مۇنۇلارنى جاكارلىدى: فرانسىيىنىڭ بىر مۇھىم سانائەت گۇرۇھى ھۆكۈمەت ھاۋالىسى بىلەن تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، فرانسىيىنىڭ قانداق قىلىپ جەنۇبىي ئافرىقا بىلەن بولغان ئىقتىسادىي ئالماشتۇرۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ ئۈنۈملۈك چارىسىنى ئوتتۇرىغا قويماقچى.

7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى پىدائىيلار ئاتلانا كۈچلىرىغا چىقىپ، ئۆتكەن - كەچكەنلەرگە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى مەزگىلىدە قاتناشنىڭ تىزگىنلىنىدىغانلىقىغا دائىر ئەھۋاللارنى تونۇشتۇردى. پىدائىيلار كۈچلارنى چارلاش ۋە كىشلەرگە شەھەر ئەھۋالىنى تونۇشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇلار قىزغىن، ئەتراپلىق مۇلازىملىق قىلغاچقا، كىشلەر تەرىپىدىن «شەھەر رايونى باش ئەلچىسى» دەپ تەرىپلەندى. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ توگو ھۆكۈمىتىگە ھەدىيە قىلغان بىر تۈركۈم ماددىي ئەشيا لارنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇراسىمى يېقىندا توگونىڭ پايتەختى لومېدا ئۆتكۈزۈلدى. بۇ ماددىي ئەشيا لار 20 كومپيۇتېر، ئون لازېر نۇرلۇق خەت يېزىش ماشىنىسى، 100 دانە ۋېلىسپېت قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

سۈرەتتە: جۇڭگونىڭ توگودا نۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى سۇڭ كۈنشىن توگولۇق دوستلارغا جۇڭگونىڭ داڭلىق ۋەلىسپېتلىرىنى تونۇشتۇرماقتا. شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

كۇبا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىنى تۇتۇش خىزمىتىدە نەتىجە قازاندى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ھاۋانا، 14 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. كۇبا ھۆكۈمەت تەرەپنىڭ بۈگۈن ئېلان قىلغان ماتېرىيالغا قارىغاندا، كۇبا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىنى تۇتۇش تارماقلىرى ئۆتكەن بەش يىلدا جەمئىي 20 نەچچە توننا ھەر خىل زەھەرلىك چېكىملىكنى قولغا چۈشۈرگەن ھەم مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن بىر نەچچە ئون زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىسىنى قولغا ئالغان. بۇ ماتېرىيالدا مۇنداق كۆرسىتىلدى: خەلقئارادا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىكى كۈندىن كۈنگە ئەۋج ئېلىۋاتقانلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ، كۇبا ساغچى تەرەپ ۋە ئالاقىدار تارماقلار بەش يىلدىن بۇيان مەملىكەت دائىرىسىدە

ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ 24 قېتىم كەڭ كۆلەملىك زەھەرلىك چېكىملىكنى تازىلاش ھەرىكىتى ئېلىپ بېرىپ، دېڭىز، ئايرودروم ۋە پرېستاتىنلاردىكى زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىكى جىنايى ھەرىكەتلىرىگە نۇقتىلىق زەربە بەردى. بۇ ھەرىكەتلەردە كۇبا ساغچى

تەرەپ ۋە زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىنى تۇتۇش تارماقلىرى زور مىقداردىكى زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى قولغا چۈشۈردى ھەمدە 40 نەپەر خەلقئارا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىسى ۋە توققۇز نەپەر كۇبالىق زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىسىنى تۇتتى.

ئىسرائىلىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئەراپات بىلەن پات ئارىدا ئۇچرىشىدىغانلىقىنى ئېيتتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى لىۋى بۈگۈن بۇ يەردە ئىسرائىلىيە تەرەپنىڭ پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئورگىنى (ئاپتونوم ھۆكۈمىتى) نىڭ رەئىسى ئەراپات بىلەن پات ئارىدا ئۇچرىشىش ئۈچۈن تەييارلىق قىلىۋاتقانلىقىنى ئاشكارىلاپ قويدى.

لىۋى ئىئوردانىيىنىڭ ئىسرائىلىيەدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى رېيابى بىلەن كۆرۈشۈشتىن ئىلگىرى ئاخبارات ساھەسىدە كىلەرگە يۇقىرىدىكى ئىپادىنى بىلدۈردى. لىۋى مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئۇچرىشىش پات ئارىدا ئېلىپ بېرىلىدىغان بولسىمۇ لېكىن ئۇچرىشىشنىڭ مەزمۇنى ۋە رامكىسى تېخى تەكشۈرۈپ بېكىتىلمىدى.

پەلەستىنلىك ئەمەلدار پەلەستىن، ئىسرائىلىيە تىنچلىق جەريانى مەسئىلىسى توغرىسىدا ئەستايىدىلا سۆھبەتلىشىشنى ئەسلىگە

زۆرۈرلۈكىنى بىلدۈرگەندى. بىراق نېتانىياخۇ نۆۋەتتە بۇنداق پىلان يوقلىقىنى، مۇنداق پەيتتە، قانداق شارائىتتا ئەراپات بىلەن ئۇچرىشىد خاللىقىنىمۇ ئېيتتىغان.

خەۋەرگە قارىغاندا، پەلەستىن ئاپتونوم ھۆكۈمىتى ئىسرائىلىيىنىڭ پەلەستىن - ئىسرائىلىيە تىنچلىق كېلىشىمىگە خىلاپلىق قىلغان ھەرىكىتىنىڭ تىزىملىكىنى رەتلەۋېتىپتۇ ھەم پۈتۈن دۇنياغا ئېلان قىلىدىكەن. بۇنىڭدىن ئىلگىرى نېتانىياخۇ مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە ئامېرىكىدا زىيارەتتە بولغان مەزگىللەردە پەلەستىن تەرەپنىڭ ئىسرائىلىيە پەلەستىننىڭ ئالاقىدار كېلىشىملىرىگە خىلاپلىق قىلغانلىقىغا دائىر بىر تىزىملىكنى ئامېرىكا ھۆكۈمىتىگە بەرگەن، ئۇنىڭ مەزمۇنى يېرۇسالېم ئاھالىلىرىگە پەلەستىننىڭ پاسپورتىنى تارقىتىش، گازادىكى

ابا ئاب دەپمەدىكى بەلۋجىلارنى بېقىش

شجر قىلىش پىرىنسىپى، «بۇ پىرىنسىپلار روشەن، ئېنىق، لىۋان بۇ پىرىنسىپلارغا ئەمەل قىلدۇ».

ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىاخۇ ئۆتكەن ھەپتە ئامېرىكىدا زىيارەتتە بولغاندا مۇنداق دېگەندى: ئىسرائىلىيە بىلەن سۈرىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىنى قايتا باشلىشى «سۈرىيەنى ئاللا پارتىيىسى قوراللىق كۈچلىرىنى قورالسزلاندۇرۇشقا قايىل قىلىش» نى مەقسەت قىلدۇ.

ياپونىيەدە 33 باشلانغۇچ مەكتەپتە يېمەكلىكتىن زەھەرلىنىش ۋە قەسى يۈز بەردى

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى، دۇجىڭ، 14 - ئىيۇل تېلېگراممىسى، ياپونىيەنىڭ داھەن فۇجېي شەھىرىدە يېقىندا 33 باشلانغۇچ مەكتەپتە يېمەكلىكتىن زەھەرلىنىش ۋە قەسى يۈز بېرىپ، جەمئىي 318 ئوقۇغۇچىدا تولغاق بولۇش، زەھەرلىنىش كېسەللىكلىرى كۆرۈلدى.

بۇ يەردىكى گېزىتلەرنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، بۇ قېتىمقى يېمەكلىكتىن زەھەرلىنىش ۋە قەسى كۆلپىكى تەمىنلىگەن يېمەكلىكلەردىكى كېسەللىك باكتېرىيىسىنىڭ بۇلغىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىكەن. بۇنىڭدىن بىر ئاي ئىلگىرى ياپونىيەنىڭ ھەر قايسى

گازانىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى نېچىرەم يەھۇدىيلار مەھەللىسىنىڭ بىر ئاساسلىق كوچىسى سەككىز ئاي قامال قىلىنغاندىن كېيىن، مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ئېچىپ ۋېتىلدى. بۇ كوچا بۇلتۇر 11 - ئايدا پارتلاش ۋە قەسى يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئىسرائىلىيە تەرىپىدىن قامال قىلىنغان.

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى

فلىپپىننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى رايونلارنىڭ تىنچلىق تەرەققىياتىدا ئىلگىرلەش بولدى

يېقىندا فلىپپىننىڭ جەنۇبىدىكى مېنداناۋ ئارىلىدىكى ھۆكۈمەت قوراللىق كۈچلىرى بىلەن 24 يىل قارشىلىشىپ كەلگەن مورو مىللىي ئازادلىق فرونتى ھاكىمىيەت بېشىدىكى پارتىيە بىلەن ئىتتىپاق تۈزۈپ، مېنداناۋ ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك سايلىمغا بىرلىكتە قاتنىشىشى قارار قىلدى، ئىككى تەرەپ «فلىپپىننىڭ جەنۇبىي قىسمىدا تىنچلىق ۋە تەرەققىيات مۇدىرىيىتى» نى قۇرۇپ، مېنداناۋ رايونىنىڭ تىنچلىق ۋە تەرەققىياتىنى نازارەت قىلىشقا قوشۇلدى. بۇ يەردىكى كۆزەتكۈچلەر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: بۇ زور ئۆزگىرىش ھۆكۈمەت بىلەن مورو

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى، دۇجىڭ، 14 - ئىيۇل تېلېگراممىسى، ياپونىيەنىڭ داھەن فۇجېي شەھىرىدە يېقىندا 33 باشلانغۇچ مەكتەپتە يېمەكلىكتىن زەھەرلىنىش ۋە قەسى يۈز بەردى

جايلرىدا كېسەللىك پەيدا قىلىدىغان چوڭ ئۇچەي تايپاچە باكتېرىيىسى «0-157» تارقالدى، تەخمىنەن 1600 دىن ئارتۇق كىشى بۇنداق كېسەللىك باكتېرىيىسى بىلەن بۇلغانغان يېمەكلىكلەرنى يەپ زەھەرلەندى. ھازىر شۇ جايدىكى ئالاقىدار تارماقلار يەنە باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يېمەكلىكتىن زەھەرلەنگەن كېسەللىك باكتېرىيىسىنىڭ «0-157» ئىكەنلىكى ياكى ئەمەسلىكى تېخى ئېنىقلىيالمايدى.

خەۋەرگە قارىغاندا، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئىچىر زەھەرلەنگەن 40 ئوقۇغۇچىسى دوختۇرخانىدا داۋالانۇپتۇ.

فرونتىنىڭ ئاخىرقى ھېسابتا تىنچلىق كېلىشى ھاسىل قىلىشى ئۈچۈن ئاساس سالدى. فلىپپىن ھۆكۈمىتى بىلەن مورو فرونتى ئوتتۇرىسىدىكى تىنچلىق سۆھبىتى ئۈچ يىل داۋام قىلدى، ئىككى تەرەپنىڭ يېقىنقى بىر قېتىملىق سۆھبەتتە قولغا كەلتۈرگەن زور ئىلگىرىلىشى تىنچلىق جەريانىنى تېزلەتتى. 6-ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ھۆكۈمەت ۋە مورو فرونتىنىڭ ۋەكىللىرى داۋاۋدا ئۆتكۈزگەن سۆھبەتتە كېلىشىم ھاسىل قىلىپ، مورو فرونتىنىڭ رەئىسى مەسۇئارى رەھبەرلىكىدىكى «فلىپپىننىڭ جەنۇبىدىكى تىنچلىق ۋە تەرەققىيات مۇدىرىيىتى» نى مېنداناۋ رايونىنىڭ تىنچلىق ۋە تەرەققىياتىغا مەسئۇل قىلىشقا ھەم 14 ئۆلكە، ئون شەھەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان مېنداناۋ يېڭى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆتكۈنچى ئورگىنى قىلىشقا قوشۇلدى.

ئۇنىڭدىن كېيىن فلىپپىننى ھاكىمىيەت بېشىدىكى پارتىيىسى بىلەن مورو مىللىي ئازادلىق فرونتى مۇشۇ ئاينىڭ 12 - كۈنى يەنە كېلىشىم ھاسىل قىلىپ ئىتتىپاق تۈزۈپ، 9 - ئايدىكى «مۇسۇلمان مېنداناۋ ئاپتونوم رايونى» نىڭ سايلىمغا بىرلىكتە قاتنىشىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ 1-، 2 - قول باشلىقلىرىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارلامېنتىنىڭ 21 ئەزاسىنى سايلاشقا قوشۇلدى. مورو فرونتىنىڭ رەئىسى مەسۇئارى ئىتتىپاقنىڭ

نامزاتى سۈپىتىدە «مۇسۇلمان مېنداناۋ ئاپتونوم رايونى» نىڭ باشلىقلىقى تاللىشى سايلىمغا قاتنىشىدىغان بولدى. بۇ مەزكۇر فرونتىنىڭ ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق ھەرىكەتلەردىن ۋاز كېچىپ، مەركىزىي ھۆكۈمەتنىڭ رەھبەرلىكىنى قوبۇل قىلىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. مەسۇئارى بىلەن رامۇس زۇڭتۇڭ يېقىندا مېنداناۋ ئارىلىدىكى تىنچلىق تەرەققىياتى ئاخىرقى باسقۇچقا كىردى، دېدى.

ۋەھالەنكى، تەللىچىلەر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: رامۇس ھۆكۈمىتىنىڭ فلىپپىننىڭ جەنۇبىي قىسمىدا ئاخىرقى ھېسابتا تىنچلىقنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشى يەنىلا بەزى قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلدى. بىرىنچىدىن، «فلىپپىننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى تىنچلىق ۋە تەرەققىيات مۇدىرىيىتى» مېنداناۋ رايونىدىكى خىرىستىئان دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاھالىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قارشى تۇرۇشىغا ئۇچرىدى. ئىككىنچىدىن، ھۆكۈمەتنىڭ قوللىشى ئارقىسىدا مەسۇئارىنىڭ «فلىپپىننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى تىنچلىق ۋە تەرەققىيات مۇدىرىيىتى» نىڭ رەئىسى ۋە «مۇسۇلمان مېنداناۋ ئاپتونوم رايونى» نىڭ باشلىقلىقىدىن ئىبارەت ئىككى مۇھىم ئورۇنغا ئىگە بولۇشى ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن. بىراق دۆلەت مەجلىسىدىكى بەزى پارلامېنت ئەزالىرى نازارەت ئورگىنى بىلەن ئىجرائىيە ئورگىنىغا بىرلا ئادەمنىڭلا رەھبەرلىك قىلىشىنىڭ قانۇنىي ئاساسى يوق دەپ ھېسابلىدى، بەزىلەر ھەتتا ئالىي سوت مەھكىمىسىنىڭ ھۆكۈمەتنىڭ بۇ ئۇسۇلنىڭ ئاساسى قانۇنغا خىلاپ بولغان - بولمىغانلىقىغا ھۆكۈم قىلىشىنى تەلەپ قىلدى.

ئۇنىڭدىن باشقا ھۆكۈمەت بىلەن مورو فرونتى ئوتتۇرىسىدا ئاپتونوم رايونلۇق ساقچى قىسىملىرىنى قۇرۇش ھەم مورو فرونتى خادىملىرىنىڭ ھۆكۈمەت قوشۇنىغا قاتنىشىشى قاتارلىق ئاچقۇچلۇق مەسىلىلەردە يەنە زور ئىختىلاپ مەۋجۇد بولغاچقا ئىككى تەرەپنىڭ 7 - ئاينىڭ باشلىرىدا چاكارىدا ئۆتكۈزۈلدىغان 4 - قېتىملىق تىنچلىق سۆھبىتى يەنە كېچىكتۈرۈلدى. سۆھبەتنىڭ قايسى ۋاقىتتا باشلىنىشى، تىنچلىق كېلىشىمىنى ھاسىل قىلىش - قىلالمايلىقى ھازىر مۆلچەرلەش قىيىن.

ئىسرائىلىيە تىنچلىق جەريانى مەسىلىسى توغرىسىدا ئەستايىدىل سۆھبەتلىشىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتىن ئىلگىرى ئەراپات بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىاخۇنىڭ ئۇچرىشىشىنىڭ زۆرۈرلۈكىنى بىلدۈرگەندى. ئىسرائىلىيە خەۋەپسىزلىك تارماقلىرىمۇ ئىسرائىلىيە قوشۇنلىرى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى ھېبرون شەھىرىدە يېڭىباشتىن ئورۇنلىشىشتىن ئىلگىرى مۇشۇ خىلدىكى ئۇچرىشىشنى ئېلىپ بېرىشنىڭ

ئامېرىكا ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىغا تۇتقان مەيدانىنى ئۆزگەرتىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بەردى

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون بۈگۈن ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ رەھبەرلىرىگە ئامېرىكىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىغا تۇتقان مەيدانىنىڭ ئۆزگەرتىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بەردى. كلىنتون يۇقىرىقى ۋەدىنى پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئورگىنىنىڭ رەئىسى ئەراپات، ئىئوردانىيە پادىشاھى ھۇسەيىن ۋە لىۋان زۇڭتۇڭى ھېراۋېلارغا ئەۋەتكەن خېتىدە بەردى. كلىنتون مۇنداق دېدى: ئامېرىكا ئۆزىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىغا تۇتقان مەيدانىنى

يۇگوسلاۋىيە بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېرىپ رەھبەرلىرىنى ئەيىبلىدى

شېنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېلگراد، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. يۇگوسلاۋىيە دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكى مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ مۇنداق كۆرسەتتى: بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېرىپ رەھبەرلىرىنىڭ بورچىكو خەلقئارا كېسىم كومىتېتىنىڭ ئىجرائىيە رەئىسىنى تەيىنلەشنى رەت قىلغانلىقى «بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا تىنچلىق تەرەققىياتىغا توسقۇنلۇق قىلغانلىقى»، «سېرىپ خەلقىنىڭ تەقدىرىگە ئىنتايىن مەسئۇلىيەتسىزلىك پوزىتسىيىسى تۇتقانلىقى».

دېتتون كېلىشىمىدىكى بەلگىلىسەلەرگە ئاساسەن، تالاش-تارتىش بولۇۋاتقان بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنانىڭ شىمالىدىكى بورچىكو رايونىنىڭ چېگرىسىنى ئايرىش مەسئۇلىيىتى خەلقئارا كېسىم ئارقىلىق ھەل قىلىش كېرەك. خەلقئارا كېسىم كومىتېتى ئۈچ نەپەر ئەزادىن تەركىب تاپقان. بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېرىپ ئەمەلىي

پەلەستىننىڭ پاسپورتىنى تارقىتىش، گازادىكى راپا ئايرودرومىدىكى يولۇچىلارنى يېغىش - تارقىتىش پونكىتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش، ئىسرائىلىيە بەرگەن ئالاھىدە يول خېتىدىن قالايمىقان پايدىلىنىش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىكەن. پەلەستىن تىزىملىكتە ئىسرائىلىيەنىڭ ھېبروندىن قوشۇنلىرىنى ئەپ چىقىپ كېتىشىنى توختاتقانلىقى ۋە قاماتتىكى ئاياللارنى تولۇق قوبۇل بەرمىگەنلىكى قاتارلىقلارنى ئەيىبلىگەن.

ئۆزگەرتىدى، ئامېرىكا تىنچلىق تەرەققىياتىنى داۋاملىق قوللايدۇ، تىنچلىق تەرەققىياتىغا ئاساس بولغان پىرىنسىپلاردا چىڭ تۇرىدۇ. كلنتون ئامېرىكا ھازىرقى باسقۇچتا پەلەستىن بىلەن ئىسرائىلىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىنى ئالدى بىلەن قوللايدۇ، دېدى. ئۇ يەنە ئامېرىكىنىڭ پەلەستىنلىكلەرنىڭ ھوقۇقىنى قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

كلنتون لىۋان بىلەن ئىسرائىلىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن سۈرىيە بىلەن ئىسرائىلىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىدە ئىلگىرىلىش بولۇشىنى ئۈمىد قىلدى.

گېرتسېگوۋىنا سېرىپ رەھبەرلىرىنى ئەيىبلىدى

گەۋدىسى بىلەن مۇسۇلمان - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى بىردىن ئەزا تەيىنلىدى. ئۈچىنچى ئەزاسى يەنى ئىجرائىيە رەئىسىنى ئىككى تەرەپ بىردەك كېڭىشىش شەكلى ئارقىلىق بىرلىشىپ تەيىنلىشى كېرەك ئىدى. بىراق سېرىپ تەرەپ كېلىشىمدە بەلگىلەنگەن ئاخىرقى ۋاقىت يەنى مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنىگىچە ئىجرائىيە رەئىسىنى تەيىنلەشنى رەت قىلىپ، ھاسىل قىلغان كېلىشىمنى بۇزۇپ، خەلقئارا كېسىم كومىتېتىنى خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشقا ئامالسىز قالدۇردى. يۇگوسلاۋىيە دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ باياناتىدا مۇنداق دېيىلدى: بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېرىپ رەھبەرلىرىنىڭ بۇ قىلغىنى سېرىپ خەلقىنىڭ مەنپەئىتىگە «ئىنتايىن زىيانلىق» ئۇ بۇ رايوننىڭ تىنچلىقىغا «مۆلچەرلىك سۇزۇش ئاقىۋەت» كەلتۈرىدۇ. باياناتتا يۇگوسلاۋىيەنىڭ پالەي رەھبەرلىرىنىڭ بۇ قىلغىدىن «ئىنتايىن ئەندىشە قىلىدىغان» لىقى ھەم ئۇنى «ئەڭ قاتتىق ئەيىبلەيدىغان» لىقى بىلدۈرۈلدى.